

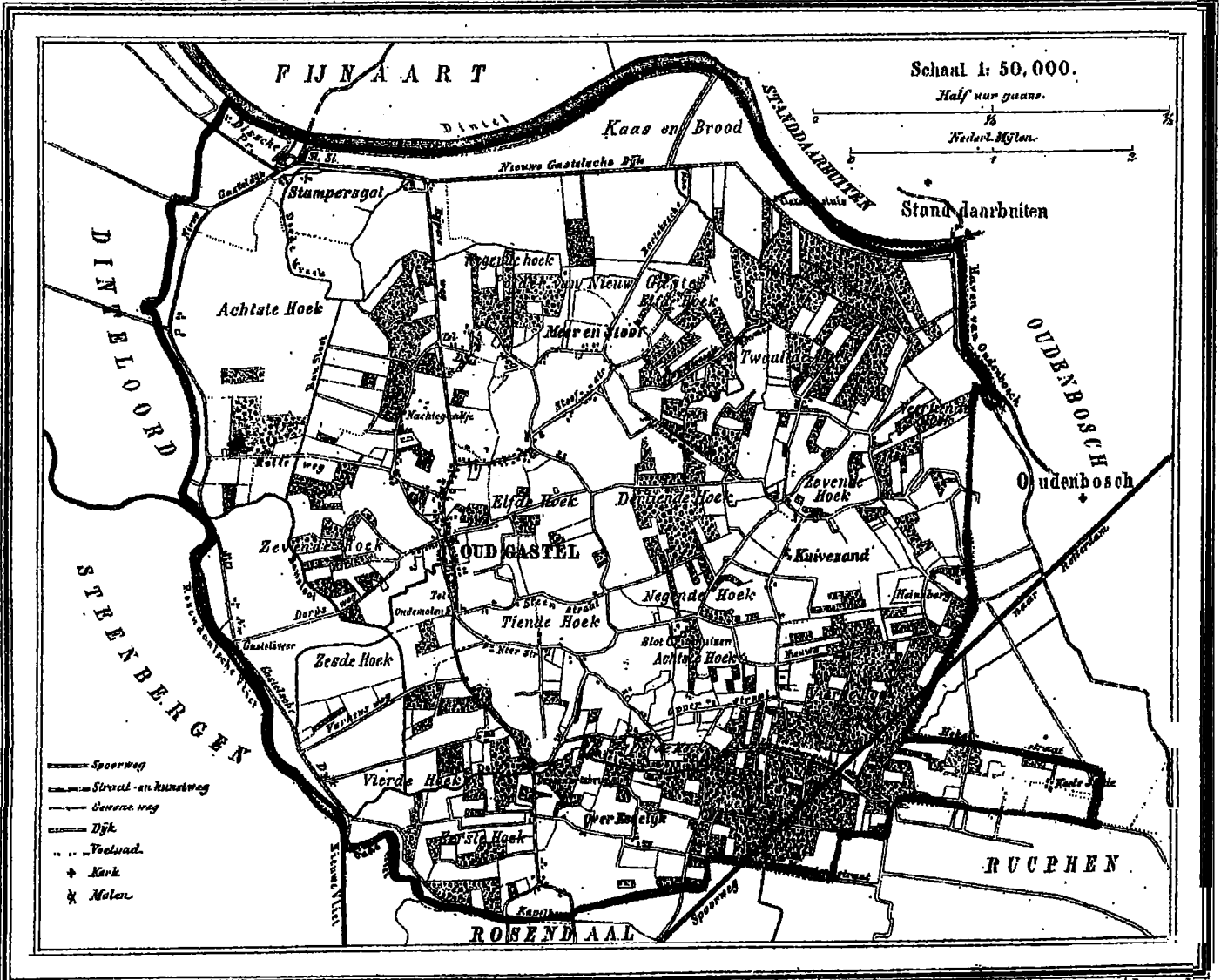
JAARBOEK

heemkundekring het land van gastel

1998

PROVINCIE NOORD-BRABANT.

GEMEENTE OUD- en NIEUW GASTEL.

Getekend door J. Kuijper

3312: Bunders, 3250 Inwoners.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

	blz.
Voorwoord.	3
Uit 'Herinneringen' van broeder Theophile Nijman, deel 8	4
Polymnia, een Gastelse zangvereniging(vervolg).	23
Het gebeurde 100 jaar geleden..... 1898	29
Piet uit de Gorkus, deel 2.	38
Pastoor Van Dam, een markant persoon in de parochie Sint Laurentius Oud Gastel	53
Hoe de handboogschutterij 'Eendracht maakt macht' een Gastelse medeburger uit de nood hielp.	68
Oud, de duvel is oud - Gastels oudsten in 1998	74
- Interview met Cornelia van Rijsbergen - Van Oosterhout	74
Over de familie Van Rijsbergen en hoe deze in Gastel kwam.	85
Uit het dagboek van een oud Indië-ganger, deel 5.	93
Het Laarzenpad	113
Het gebeurde in 1948.	118
De historie van een pand aan de Meirstraat	134
Gastels kroniek van 1996 en 1997.	159
Kent gij ze nog?	167
Activiteiten en vermeldenswaardigheden van heemkundekring 'Het Land van Gastel' 1998	184
In memoriam.	187
Informatie Heemkundekring 'Het Land van Gastel'	188
Heemkunde-filmclub.	190
Ledenlijst 'Het Land van Gastel' 1998	191

COLOFON

Jaarboek 1998

Uitgave van: Heemkundekring
Het Land van Gastel
Oud Gastel

Redactie: de heer P.F.A. Akkermans
de heer W. van den Broek
de heer J. Laros
de heer F. van Merrienboer
de heer P. Peeters
de heer H. Zandbergen

Realisatie: Oud Gastel

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de redactie.

Foto's, voor zover de eigenaar niet is aangegeven, zijn uit het archief van Heemkundekring Het Land van Gastel.

VOORWOORD

De redactie van Heemkundekring Het Land van Gastel is dit jaar weer aan de slag gegaan om een nieuw jaarboek [het vijftiende alweer] te presenteren.

Het is ook deze keer een gevarieerd aanbod geworden.

U treft de vaste artikelen aan zoals het dagboek van broeder Theophile en de belevenissen van broeder Servaes, die zoals U wellicht bekend is het Gastelse heeft verlaten. De redactie hoopt echter van hem de gegevens te blijven ontvangen, zodat zijn relaas voortgezet kan worden.

Ook zal de aandacht van velen uitgaan, naar hetgeen Piet van de Gorkus verder beleeft. U vindt het tweede deel van zijn verhaal terug in deze uitgave.

Zoals gewoonlijk blikken we weer terug naar honderd jaar geleden en ook de voornaamste feiten uit 1948 passeren de revue.

Gelukkig heeft de redactie ook enige bijdragen ontvangen van personen buiten de redactie. Zo ontvingen we een tweetal beschouwingen over de persoon W. van Dam, voormalig kapelaan en pastoor van de Sint Laurentiusparochie, die vorig jaar is overleden.

En na de artikelen in voorgaande jaren over de families Voermans en Mastboom kunt U meer vernemen over de Gastelse familie van Rijsbergen, enerzijds in het artikel van de heren van Rijsbergen en anderzijds in het interview met de oudste inwonster op een na van Gastel.

Destijds werd in jaarboek 1989 een bijdrage opgenomen over panden op de Meir. Een van die panden gaf voor dhr. Christianen aanleiding om een pand in het bijzonder verder te beschrijven en dat vindt U ook terug in deze jaargang.

N.a.v. de tentoonstelling over Gastelse missionarissen wordt een begin gemaakt met een serie over geestelijken uit het Gastelse.

Voorts is er ook een aanvulling op het verhaal uit jaargang 1997 over Polymnia.

Kortom de redactie hoopt dat deze en andere artikelen voor U genoeg "leesvoer" geven voor de winteravonden.

Na de bijdragen, die we als redactie van anderen ontvingen houden we ons aanbevolen om nog meer verhalen of artikelen van anderen op te nemen.

Namens de redactie,
P. Peeters.

UIT "HERINNERINGEN"¹¹ VAN BROEDER THEOPHILE NIJMAN

Deel 8

Dit is het vervolg op eerdere artikelen uit de jaarboeken van onze Heemkundering. Er is hierbij geput uit een 28-tal schoolschriften, waarin wijlen broeder Theophile Nijman zijn herinneringen heeft opgeschreven. Hij begon hiermee in 1943.

Vanaf 1944 zijn het dagboeknotities. Ze zijn hier letterlijk weergegeven, met soms een korte toelichting, tussen haakjes, mijnerzijds.

F. VAN MERRIENBOER.

26 APRIL 1945

Toen ik vanmorgen naar Roosendaal fietste, voelde ik een onweerstaanbare drang om eens bij kapelaan Deen aan te gaan.

[Deze priester zette zich in voor de opvang van kinderen van foute N.S.B.-Ouders.] Maar - zo dacht ik - jongen verzin, eer je begint. Wat ga je doen? Je zult later niet meer terug kunnen. Ik voelde dat dit een laffe gedachte was tegenover O.L. Heer. Hij roept me om iets te beginnen voor die ongelukkige kinderen, die niet bij hun ouders leven, maar met hele drommen in een kamp zitten opgesloten. Ik belde aan... doch hij was niet thuis. Ik had hem anders twee vragen gesteld, nl. of in dit werk toekomst zat voor onze Congregatie en over de financiën. Ik ga nu morgen naar België en zal eens polsen hoe men er daar over denkt. Over een paar dagen schrijf ik verder. Gisteravond hebben we met een 25-tal mensen en vergadering gehouden om het feest van C. Heshof-Damen, die 11 mei 50 jaar getrouwd zijn en vlak bij moeder wonen, te vieren. Ik heb er vroeger zoveel genoeglijke uren doorgebracht, dat ik het initiatief nam nu een comite op te richten. Ik stelde voor Dr. van 't Hullenaar als voorzitter te nemen, hetgeen direct aanvaardt werd. De vergadering liep best, ik zit natuurlijk ook in het comite. De burgemeester (Hofland) was er ook en de voorzitter hield zich tegenover hem zeer goed, hetgeen mij veel plezier deed.

11 MEI 1946

Op zaterdag 27 april ben ik naar België gegaan. 's Avonds was ik in Mechelen en heb er wat gewerkt, in het archief. 's Zondags hadden we een mooi feest. Twee broeders gouden jubilarissen waren er. Aan het banket heb ik gesproken en een felicitatie gericht tot de jubilarissen namens ons huis. 's Maandags ben ik broeder Maurice (Hij was jaren koster in Oud Gastel) in Anderlecht op gaan zoeken. Hij maakte het opperbest. Wij hebben natuurlijk heel wat gepraat over

1e Jaargang.
Zaterdag 27 april 1946.
No. 4.

Advertentiën

1896 — OUD-GASTEL 11 MEI — 1946.

Op 11 Mei a.s. hopen onze geliefde Ouders en Grootouders.

CORNELIUS HESHOF

en

JOHANNA HESHOF-DAMEN

den dag te herdenken, waarop zij voor 60 jaar in het huwelijk traden. De H. Mis uit dankbaarheid zal om 9 uur aan God worden opgedragen in de kerk van den H. Laurentius te Oud-Gastel.

Gelegenheid tot feliciteeren van 1.30 tot 2.30 uur.

Hunne dankbare kinderen en kleinkinderen:

Noordwijker- P. B. Heshof,
hout, Ca. M. Heshof-Bakx,

Jo. Corry en Kees,

Oud-Gastel. Ja. C. Heshof,

An. P. Bus-Heshof,

P. C. Bus,

Jo. Kees, Janus, Peter en

Bernardje,

B. H. Heshof,

Wa. M. J. Heshof-Dingenouts,

Adrie en Joke.

Oud-Gastel, April 1946.

Hoofdstraat A 4

KOMT ALLEN ZIEN

naar de eerste opvoeringen van de nieuwe

Tooneelvereniging R. K. D. V. O.

op ZONDAG 5 en MAANDAG 6 MEI.

Opgevoerd wordt:

ZWARTE WILLEM,

Drama in 4 bedrijven en

AMOR IN DE ROOIE KATER.

Klucht in 1 bedrijf.

Voorziet U. tijdig van plaatskaarten want het belooft storm te loopen.

Op ieders lip ligt de vraag:

WAT ZULLEN ZE PRESTEEREN?

Wij antwoorden U op 5 en 6 Mei in het POVO THEATER.

JE ADRES

voor prima verspeende

Tabaks- en Tomatenplanten

is

J. VAN NIJNATTEN,

Oude Weg — Steenstraat 23

UD-GASTEL.

1e Jaargang.
Zaterdag 3 augustus 1946.
No. 18.

Schoonheid van land
en 'schoonheid van zeden:
Wilt beide hier eren,
dan zijn wij tevreden.

Advertentiën

Op 13 Augustus a.s. hopen onze geliefde ouders

MARINUS FRIK

en

CORNELIA BE ROOIJ

de dag te herdenken waarop zij voor 50 jaar in het huwelijk traden.

Dat God hen nog lang inoge sparen is de wens van hun dankbare kinderen en kleinkinderen.

UD-GASTEL, 13 Aug. 1946.

Piedtse weg, B 66.

W e kunnen nog enkele

nette inpaksters

en jongens

gebruiken.

BAKKERIJ

Gebrs. van Sprundel.

BEKENDMAKING.

Onderstaande winkels zijn GESLOTEN op

Woensdag 7 Augustus

Donderdag 8 Augustus

Vrijdag 9 Augustus.

A. MERRIENBOER.

B. HESHOF-Dingenouts.

P. AKKERMANS, Markt

VACANTIE KAPPERS

Oud-Gastel.

Maandag 5 Augustus.

geopend van 8—12 v.m.

Dinsdag 6 Augustus gesloten,

Woensdag 7 Augustus.

geopend van 8—12 v.m.

Donderdag 8 Augustus gesloten.

Vrijdag 9 Augustus,

geopend van 8—12 v.m.

Zaterdag 10 Augustus

den gehele dag geopend.

, De kappers van Oud-Gastel

P. DE WOLF.

JOH. ENGELEN.

C. VAN BAVEL.

KERMIS en ZOMER.

HUID-CREME, — PARFUM.

TOURISTEN VERBANDDOOS.

ZONNEBRAND OLIE en CREME.

BRILLANTINE. — SHAMPOO.

en vele andere artikelen.

Drogisterij **AKKERMANS**, Markt.
(Gesloten op 7, 8 en 9 Aug.)

vroeger en over alles wat we samen hier beleefd hebben. Ik ben blij, dat hij het goed maakt. Het is een van de beste mensen, die ik ooit ontmoet heb. Ik heb ook nog ons huis te Wetteren in Vlaanderen bezocht. Ik was er nog nooit geweest en het doet je altijd goed eens kennis te maken met de werkkring van je confraters. Een huis waar hard gewerkt wordt en waar verschillende soort van arbeid te verrichten valt. Natuurlijk ben ik met de oversten in contact geweest en vooral met assistent Frumance heb ik nog druk geredeneerd over de toekomst. Gebrek aan personeel, dat dacht ik wel. Stuur een broeder, zei ik en we beginnen met kinderen op te nemen. Maar er is weer overheen gepraat. Nu kan dat toch niet, deze zomer zal er een nieuw hoofdbestuur gekozen worden en dit bestuur zal geen nieuwigheden meer aanpakken. Wel raadde hij mij aan, de reeds gekozen kapittulanten (zij kiezen het hoofdbestuur] warm te maken voor meer sociaal werk. Ik heb er niet veel meer over gezegd. Bij mijn zuster in Lokeren heb ik gelogeed. Met haar zoontje en diens vriendje ben ik naar Wetteren geweest en beiden heb ik meegebracht naar Holland. Zaterdag heb ik ze weer tot Antwerpen teruggebracht. Dat was natuurlijk weer net iets voor mij een paar jongens mee te brengen. Ik vond het heerlijk en was overgelukkig dat ik Antoon en Luc W. (zoontje van Dr. W.] een paar prettige dagen kon bezorgen. Op 30 mei doen ze allebei hun plechtige Communie. Ik ben uitgenodigd en zal proberen er te komen. Vandaag is het gouden bruiloft bij Heshof. Vanmiddag is het comite gaan feliciteren en ik heb een toespraak gehouden. Na mij sprak Dr. van 't Hullenaar en bood het cadeau aan namens de buurt. De mensen waren overgelukkig. Morgen is het plechtige Communie. Daar schrijf ik nog iets over.

21 MEI 1946

Het is de moeite niet' waard, om nog iets over die Communie te schrijven. De plechtigheid verliep natuurlijk niet zo als andere jaren, toen er zoveel broeders in touw waren op zo'n dag. Zondag ben ik naar Hoeven geweest. Ik heb er gesproken over Brabants verleden voor de RK Werkliedenvereniging ter gelegenheid van het feest van den Arbeid. De 26^e wordt het hier gevierd. Een grootse opzet. Br. Canisius heeft de leiding en daar slooft hij zich enorm voor uit. Mijn stuk "Overwinnaar" wordt opgevoerd. Ik moet zelf de inleiding houden. Ik hoor zojuist het klokje kleppen. 't Geldt hier Piet Schijvenaars, een jongen van 19 jaar, die in Batavia gestorven is. Als ik bedenken, dat hij nog pas geleden in school zat, in de jonge wacht was enz., wat gaat de tijd toch snel. In Gastel alles kalm, weinig nieuws. De Engelsen, die hier lagen begraven, zijn 17 mei opgegraven en naar Bergen op Zoom overgebracht.

27 MEI 1946

Mei is nogal een interessante maand geweest. Gisteren is door het RK Werkliedenverbond het feest van den Arbeid gevierd. Drukke dag en een mooie stemmige avond. Die arbeiders doen het goed, dat is een reuze organisatie. Wat een verschil met vroeger, wat is die stand vooruit gegaan. De middenstand kan zich maar niet organiseren, die blijven teveel in hun eng kringetje. Gisteravond is met veel succes mijn stuk "Overwinnaar" nog eens opgevoerd. Het was werkelijk prachtig. Alle mensen waren voldaan. De zaal was stampvol en het was muisstil. Ik had tevoren het stuk uitgelegd. Vandaag kwam ik Jan Luijckx tegen en we praatten samen nog eens over de vooroorlogse tijd, toen we "Overwinnaar" in Mechelen gingen opvoeren. Hij heeft meer dan een jaar in het kamp te Vught doorgebracht. (Na de oorlog was het tijdelijk strafkamp voor vermeende Duitsgezinden.) Hij vertelde dat hij vaak aan mij gedacht had en aan Grimhuizen. Hij speelde toen de rol van Lodewijk de Pottere, die gevangen genomen werd. Aan die gevangenneming had hij dikwijls moeten denken, maar toen was het op het toneel, nu in werkelijkheid. Ik moet met hem eens wat langer praten, ik hoor dat er niemand van zijn gezin naar de kerk gaat. Nu ga ik overmorgen, met Hemelvaartsdag, nog eens een paar dagen naar België. De enige jongen van mijn zuster doet zijn communie en ook Luc Wollaert, het logeetje van de Paasvakantie.

3 JUNI 1946

Op 31 mei ben ik weer teruggekomen. Een fijne reis gehad. Mijn zuster had goed gezorgd. Het mens heeft ook al wat meegemaakt. Toen haar eerste Antoon vier jaar was, stierf hij aan hersenvliesontsteking. Dat was in 1932 in hetzelfde jaar waarin mijn vader stierf. Hij werd op Hemelvaartsdag begraven, weet ik nog wel in Rotterdam, waar zij toen woonden. Wat was dat een harde dag voor ons allemaal. Zulke momenten zijn om nooit te vergeten. Als je daar zo'n jongen - enigst kind - in een kistje ziet liggen. Later kreeg zij deze Antoon. Mijn zwager, Piet Luijten (van het schoenfabriek, dat hier eertijds stond], heeft nog bijna vastgezet. Hij was erg Duitsgezind geweest, maar ze konden hem toch niets maken. In Vlaanderen zitten er nog zoveel, trouwens hier ook. Duizende gezinnen zijn nog altijd ontwricht. Nu moet ik weer opeens denken aan de N.S.B.-kinderen. Ik hoor er niets meer van. Heel die zaak ligt stil. Je staat overal machteloos tegenover. Ja, mijn zuster heeft heel wat meegemaakt in haar leven. Ook nog zo'n figuur voor mijn roman! Ik ben ook bij Dr. Wollaert, mijn nieuwe vriend, geweest. Ik had Mevrouw op het College, waar de plechtige Communie gehouden werd, ontmoet en zij stond erop dat ik 's avonds zou komen. Er waren enige professoren van het College en nog een paar andere priesters. Aan wijn en champagne en andere lekkere dingen geen gebrek. Ik voelde er me aanstonds thuis en heb heel gezellig zitten praten over Holland en de politiek en van alles. Ik vind het een prachtig gezin. Luc is de oudste van de

zes. Met de vakantie zal ik ze wel op logies krijgen. Ik maak overal zo nogal een goede indruk waar ik kom, dat merk ik wel. Dat komt, omdat je van de mensen houdt. Ik zou nog veel meer goed kunnen doen, maar ik weet niet wat. Ik doe mijn klas, schrijf verder zoveel ik kan, maar wat nog meer. Sinds de grote verandering in ons huis van verleden jaar ben je meer aan allerlei dingen onderworpen. Ofschoon de directeur zeer breed is. Een oprecht goed mens. Hij begrijpt zeer goed, dat we hier jarenlang een vrij leventje gehad hebben en houdt daar rekening mee. Stilaan draait hij de schroef wel wat vaster, maar het gaat toch. Maar de toekomst, moet ik daar niet aan denken? Of moet ik me bij mijn betrekkelijk rustig leven neerleggen? Dat zullen we maar doen. Ofschoon ik de gedachte moeilijk kan verdragen, dat er nog zoveel ongelukkige kinderen zijn, die onze hulp zo nodig hebben. Altijd die vicieuze cirkel! Daar heeft me ineens Jan van Bavel gisteravond een beroerte gehad. Ik ben hem eens gauw wezen opzoeken, maar hij kende niemand meer. Een echte Gastelse figuur. Een ouderwetse dorpskapper en al ruim 50 jaar doodgraver. Zijn vader en grootvader zijn dit ook geweest. Ik herinner me nog levendig de strijd met Nuchelmans! Jan, Jan, ga je ook al sterven? Zo gaat de een voor, de ander na! En we komen stilaan op jaren! Honderden malen heeft hij mijn haren geknipt en dan mochten we samen graag een praatje maken over van alles en nog wat. Een lollige zet had hij altijd. Van die echte ouderwetse sappige uitdrukkingen, daar liep hij van over. Vroeger kwamen 's maandagsavonds altijd de koorzangers bij ons op repetitie. Vooral in de winter was dit gezellig. In de pauze een sigaar en een potje bier en dan maar vertellen. Jan was gewoonlijk het middel- en mikpunt! Hij kon oneindige verhalen vertellen uit zijn jonge tijd, toen hij pas op koor was en in de harmonie. Wat konden ze vroeger toch plezier maken en eten en drinken! Verschrikkelijk. En wat is de mentaliteit nu veranderd! Ook van de geestelijken! Een heel gezellig verenigingsleven bestaat er niet meer geloof ik. Wat brengt zo'n oorlog toch wat mee. Het is nog lang niet in orde. Je kunt nog heel weinig krijgen. Vlees en textiel zijn nog altijd onbereikbare dingen! Het is niet om te geloven en toch is het zo. De wereld is een gekkenhuis. Wanneer krijgen we weer oorlog? Ik voorspel... tussen Engeland en Rusland!

6 JUNI 1946

Vandaag lees ik in de courant dat "Bij koninklijk besluit de heer H.J.M. Hofland herbenoemd is tot burgemeester van Oud en Nieuw Gastel." Proficiat. Morgen zie ik hem wel. Zijn vijanden hebben de nederlaag geleden. Uit deze herinneringen kan men weten, hoe ik altijd over hem gedacht heb. Zijn eerste zes jaar zijn voorbij; zullen de volgende beter zijn? Mr. Mastboom, zijn vader en moeder, Piet Mastboom, Dr. van 't Hullenaar, Jan van Mechelen, Jan Korsmit en nog anderen, wat zullen ze nu zeggen? En de pastoor!! Iedereen gunt hem vooral de nederlaag. Niemand [haast] keurde het goed, dat hij openlijk partij

koos tegen Hofland. Trouwens, de andere heren wordt hun nederlaag ook wel gegund. De Mastboomen zijn helemaal niet gezien, de "jonge meneer" heegenaamd niet. Dat hoor ik wel, als ik bij de mensen kom. 't Is jammer, want het is in de grond een beste mens en een knappe kop. Maar die mensen zitten zo vast aan dat geld, dat het verschrikkelijk is. Verleden week was ik bij mijnheer en juffr. de Bie. Hij vertelde mij, dat hij geen spijt had al 77 jaar te zijn. Het geld is toch geblokkeerd! Je weet niet wat je nog terugkrijgt en wat je straks overhoudt! Nee, 't leven is niets meer! Bij de Mastboomen hetzelfde. Nu is het zo, die mensen moeten schreeuwend belasting betalen, maar ja, ze hebben geen gezinnen, geen van allen en zijn oud en versleten en... nog ongelukkig op de koop toe met al hun geldzorgen! Ik ben benieuwd, hoe het geval Hofland zich verder ontwikkeld. Een verzoening zal er in geen geval tot stand komen, daar ben ik van overtuigd. De "hoge stand" zal niet bijdraaien, maar hij zal zijn gang gaan en nu hij vast in het zadel zit, zullen ze met hem rekening moeten houden. Of hij weerwraak zal nemen, weet ik niet. Hij zal het in ieder geval niet gauw vergeten. Hij heeft heel wat geschiedenis gemaakt. Ook is het bericht vandaag binnengekomen, dat zijn wegenplan volledig is goedgekeurd. Alweer een nederlaag voor Mr. Mastboom, want hij was een van de voornaamste opposanten tegen dat plan. Ik sympathiseerde er trouwens ook niet voor 100%mee. De schending van het Hof [nu Rabobank en J.B.] en wat daarmee samenhang had niet de goedkeuring van de Heemkundekring. [zie het betreffende dossier daarover.] Zodra ik het bericht vernam, dacht ik dadelijk aan onze nieuwe stichting. Ik moet de burgemeester daarbij betrekken, bijv. wat de gebouwen in de Koelestraat betreffen. Ik ben benieuwd naar de vergadering van het HARK-comite morgenavond.

11 JUNI 1946

De vergadering is best afgelopen. De heren waren zeer vriendelijk tegen elkaar! Feliciteren deed de pastoor niet. Ik kom juist van België. Heb weer eens een uurtje gepraat met fr. assistent Frumance. Hij blijft maar steeds hameren op hetzelfde aambeeld: een tweede huis. Volgende maand wordt het grote algemeen kapittel gehouden van onze Congregatie. We krijgen dus een nieuw hoofdbestuur. Dit wilde ik afwachten, maar hij raadde mij aan de kapittulanten - die nu bekend zijn - alvast warm te maken voor Holland, zoals hij het uitdrukt. De Belgische broeders weten niets van Holland. Dat bestaat voor hen alleen maar uit de verte. Totdat ze op zekere dag zich zullen afvragen of ons huis nog reden van bestaan heeft. Ik voel dat allemaal geweldig aan, maar wat kun je er op 't ogenblik aan doen? Gebouwen! Geld, personeel! Ik zie absoluut geen uitkomst.

20 JUNI 1946

De nieuwe stichting staat nu weer in het brandpunt van mijn belangstelling. Ik ben nog eens bij burgemeester Hofland geweest. Eigenlijk voor de eerste maal heb ik nu uitgesproken, dat ik jaren geleden - voor de oorlog al - zin had in de oude school van de Koelestraat. De burgemeester staat sympathiek tegenover het werk, dat wist ik trouwens wel. Hij acht dat een gemeentebelang en we weten, dat hij een sociaal mens is. Op dit ogenblik is het onmogelijk de school met woonhuis van de gemeente te huren, daar alles gebruikt wordt voor brandweer, elektriciteitsbedrijf en woning voor een ambtenaar. Bovendien is er de distributiedienst gevestigd. Maar voor de toekomst had hij er geen bezwaar tegen en meer moest ik die avond niet weten! Ik was tevreden! Dat het niet onmiddellijk kon, wist ik al. Maar ik weet nu ten minste, dat het straks voor ons zal zijn. Hoe dat allemaal moet gaan, daar heb ik nog geen idee van. Het is soms of ik heel dat grapje als een droom beschouw. Zou die droom wel ooit werkelijkheid worden? Gisteravond ben ik naar de rozenkrans van C. Valkenburg geweest in Roosendaal. Een vriend van mijn familie en van mij. De kranten staan bol van zijn sociaal werk. Ik heb gebeden of hij mijn voorspreker wil zijn in de hemel. Ik ben weer naar kapelaan Deenen geweest, maar trof hem weer niet thuis. Zo juist heb ik een brief gepost en om een onderhoud met hem verzocht. Dit zijn stappen, waar ik - naar ik vurig hoop - nooit spijt van zal krijgen.

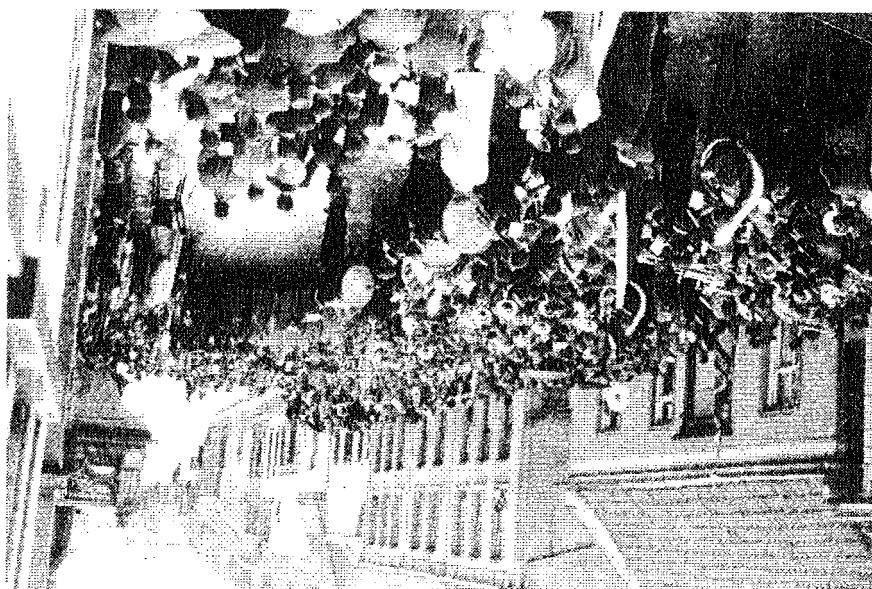
14 JULI 1946

Morgen begint het algemeen kapittel an onze Congregatie. Het is van 1937 af geleden. Afgevaardigden van alle provincies - Italie, Engeland, Canada, Zuid-Amerika - komen vandaag in Kapellen aan. Ik heb een uitvoerig schrijven tot het kapittel gericht - zie schrift Rapport - waarin ik het verleden en de toekomst van onze "provincie" nog eens duidelijk uiteengezet heb. Ik heb steun gevraagd van de Congregatie voor het stichten van een huis voor verlaten kinderen. Twee broeders zullen er moeten komen en om dit huis te beginnen vraag ik financiële en materiele hulp. Wanneer ik de zekerheid daarvan verkrijg, wil ik onmiddellijk alles in het werk stellen om in de Koelestraat te beginnen. Keek ik er een tijd geleden zo tegenaan, dat het wel eens zou kunnen gebeuren, nu gaat er geen dag voorbij of ik denk er aan en in mijn geest heeft deze stichting al lang vaste vormen aangenomen. Het is alleen, je weet niet waar je moet beginnen, bij de Congregatie, bij de bisschop, de gemeente enz. Enfin, nu eerst de besluiten van het kapittel afgewacht en de keuze van het nieuwe hoofdbestuur. Als Frumance erbij is, komt alles wel in orde. Morgen komt Dr. Bernard Vlekke spreken, ik heb met hem uitvoerig gecorrespondeerd en ben benieuwd hem te ontmoeten. Dinsdag doet Piet Cornelisse zijn eerste H. Mis. Over hem moet ik nog wat vertellen. Ik zal echter eerst eens nakijken of ik het nog niet geschreven heb.

Het Katholiek Thuisfront, een comité om goederen in te zamelen voor "onze jongens in Indië". Met o.a. Harrie van Nispen, Naantje Hagenaars, Cees van Sprundel, Ad Juppens, Jan Waalwijk, Tinus van Nispen, kapelaan Peeters, Rinus Aarssen en Wim Roebroeks.

Gastels fanfare voor het oude gemeentehuis, Dorpsstraat 16. De woning links is later afgebroken om plaats te maken voor de Julianastraat.

16 JULI 1946

Frumance is er niet bij! Dat is verlies, dat valt mij tegen. Merkwaardige keuze, de oud-generale overste Lenaard, die in 1931 is afgetreden, is nu weer gekozen. George blijft econoom. Ik kan er nog geen enkel idee van vormen. Wat zal het gevolg zijn van die keuze. Lemand is nog altijd even vitaal als vroeger. 't Is zeker een vooruitstrevend man, die ons huis in 1920 heeft gesticht. Er zijn nog drie jongeren gekozen. Hoe zal men reageren op mijn schrijven? Afwachten is de boodschap. Ik ben op een slag een hoop enthousiasme kwijt. Ik weet absoluut niet, wat ik ervan moet denken. Vlekke was prachtig, een reuze kerel en een vlot spreker. Hij heeft zijn hart in Amerika verloren!

3 AUGUSTUS 1946

Ik heb eigenlijk niets te schrijven. Ontzettend druk gehad. Een nieuwe klas gekregen en wel de eerste! Op eigen verzoek. Ik ben van mening, dat het goed is, dat er een broeder in de eerste klas staat. En je kunt nooit weten, hoe het met de stichting verloopt... Nog niets daarvan gehoord. De besluiten van het Algemeen Kapittel hebben we nog niet ontvangen. Vandaag is hier de kermis begonnen. Als je zo de Markt eens overgaat, lijkt het al aardig vooroorlogs en... of vroeger en dan gaan je gedachten weer eens terug naar lang vervlogen tijden. Ik verneem, dat ex-broeder Gerard de 10-de aug. gaat trouwen. Wie had dat verleden jaar gedacht! Toen waren we de voorbereidingen aan het maken voor het feest van Br. Maurice, gelijk we nu bezig zijn voor dat van Br. Willibrord. Alles gaat door of er niets gebeurd is. Het leven gaat zijn gang! En morgen gaan we met ons drieën naar Mechelen, naar de retraite. Br. Canisius, Willibrord en ik! Het is van '39 af geleden. De heer zij ons in alle omstandigheden genadig. Ik heb nog nooit naar een retraite verlengd, van 't jaar wel. Er is ook zo oneindig veel, waar ik eens rustig over denken moet!

15 AUGUSTUS 1946

Een gure Mariadag. Het is al enige dagen koud en regenachtig. En het zou vandaag mooi weer moeten zijn, want we beleven in West-Brabant dingen, waar we vroeger nooit van hoorden. Hier en daar wordt processie gehouden als bijv. Ons Heer van een noodkerk naar een herstelde parochiekerk wordt gedragen. In 1906 is dat hier in Gastel gebeurd, maar... in een rijtuig. Op verschillende plaatsen, als bijv. Standdaarbuiten, Moerdijk, worden Maria-processies gehouden. Vandaag gaan we eens een kijkje nemen in Bergen op Zoom, waar een grote Mariastoet zal uittrekken. Archivaris Sloomans schreef, dat dit van, ik geloof 1578 geleden is. Dit klopt met mijn lezing: De Heren van Gastel. De retraite is goed verlopen en ook het feest van Br. Willibrord op 13 aug. Om negen uur was de H. Mis, opgedragen door

kapelaan Peeters, want de pastoor was op reis. Een koffietafel voor 40 personen - familie, alle onderwijzers, zes broeders van Huijbergen enz. - en een diner voor 20 personen. Pastoor van den Elzen (uit Oudenbosch] zat ook aan, want onze pastoor was er niet! Hij hield natuurlijk een rede. Vooral de passage waarin hij met alle vurigheid hem eigen sprak over ons werk onder de jeugd en dat hij daarvan vandaag nu eens openlijk wilde getuigen, deed ons - Br. Canisius, Willibrord en mij - vooral goed en oude herinneringen uit vroegere dagen gingen door mij heen, toen alles nog zo anders was! Weer stof voor de roman, die ik misschien nooit zal schrijven. Ik heb maar kort gesproken en de jubilaris bedankt voor zijn steun in moeilijke dagen. Ik ga hier niet verder op in, want dan zou dit schrift gauw vol zijn. Van den Elzen! Zou hij een gelukkig mens zijn? Ik geloof het niet. Hij sprak over de tekst van St. Bernardus: "Het religieuze leven is een voortdurend martelaarschap." Wat is dat die man in Oudenbosch toch tegengevallen! Wat leven de mensen in het algemeen nog ver van elkaar. De generale Overste van Huijbergen, Br. Clemens, was er ook en sprak op zijn bekende fijngevoelige wijze. We moeten de 27-ste van deze maand allemaal op zijn zilveren professiefeest komen. Pater Roozen hield wel de mooiste toespraak toen hij schetste hoe hij in eenzame uren op een verre missiepost aan zijn geliefd Gastel dacht en aan de tijd, toen hij nog kind was en op school. Beneden mij speelt op het ogenblik de radio en er wordt een Mis uitgezonden van de zwaarbeschadigde parochie van de Welberg. Dat is tegenwoordig een Maria-genadeoord. Vooral komen er veel warmbloedige Limburgers om "ons moederke" te vereren. Janske Gorris leeft daar. Al jarenlang lijdt zij; zij schijnt een gestigmatiseerde te zijn. Wij zijn hier voor zulke dingen erg koud, maar de Limburgers voelen dat allemaal beter aan. (door ingrijpen van boven is dit ongedaan gemaakt!) Ik vergat nog te vermelden, dat burgemeester Hofland ook op het feest was en sprak over de tijd, dat hij bij ons woonde en hoe hij ons huis uit de handen van de Moffen wist te redden. Overigens alles goed en rustig in Gastel. Je hoort weinig van "politieke bedrijvigheid". Ik geloof, dat op den duur overal de scherpe kanten zo wat afgaan, maar ik geloof ook, dat het Gastelse leven tamelijk aan het vervlakken is en weinig hoogtepunten meer kent. Ik zal eens zoeken, of we niet een of ander jubileum uit kunnen vissen.

2 SEPTEMBER 1946

Een koude en regenachtige maand augustus, zoals ik er al meer gekend heb, ligt achter ons. Niettemin heb ik een reuze vakantie gehad. Op 20 augustus ben ik naar Holland gegaan en heb Amsterdam, Alkmaar, Heer-Hugowaard, Heilo en de Egmonden bezocht. Overal familie en hartelijke ontvangst. Wat een prachtige streek en een huizen! We zijn hier in Brabant vermoedelijk 50 jaar achter wat huizenbouw betreft. Ontzettend druk was het in de treinen, ik geloof, dat alle mensen op reis willen. Ik had mijn zwart pak aangetrokken,

maar feitelijk was dat toch niet nodig geweest, ik heb verschillende geestelijken in toog ontmoet. We gaan wel vooruit op dat gebied. Bij de heenreis was het nog zo, dat we in Lage Zwaluwe met vrachtauto's naar Dordrecht werden gebracht, doch bij de terugreis was juist de Moerdijkbrug hersteld en die dag reden de treinen weer over dat stukje "Hollands glorie". Op dinsdag 27 augustus, daags na mijn thuiskomst, zijn Br. Directeur, Br. Willibrord en ik naar Breda gegaan - voor Canisius is dit niets - om het 25-jarig professiefeest van onze vriend, Br. Clemens, generale Overste van Huijbergen, te vieren. Het was er plechtig! Plechtige Mis - met o.m. de oude bisschop Mgr. Hopmans - plechtige hulde, goed diner en 's avonds een toneelvoorstelling van een merkwaardig Engels stuk: "Witte wegen". Aan het diner heb ik gesproken. Ik had me dat altijd in mijn hoofd gezet. Ik zal deze toespraak, die - voor ingewijden althans - niet van belang ontbloomt is, hier achter inschuiven. Met verschillende oude vrienden heb ik gepraat over vroeger, over de tijd, dat de broeders bij ons waren. Ik heb ze bedankt voor hun trouwe kameraadschap in het openbaar. Het deed hen goed en ze hebben het verdiend. Zij waren de rechthouders van onze persoon en van ons huis in zeer moeilijke uren. Met conrector K. heb ik nog lang gesproken over intieme kwesties, hij had mijn rede zeer goed begrepen. Eens had de bisschop hem gevraagd over de geest van ons huis. Ze waren bang voor besmetting, want die geest was niet goed. Hij had de opdracht de broeders van Huijbergen voor die geest te behoeden en er zijn meer moeilijkheden geweest, dan wij geweten hebben... Op die dag heb ik nog dikwijls moeten denken aan Gerard en Servaas (zij waren uitgetreden) en hoe het toch allemaal zo ver gekomen is. Maar dit is allemaal stof voor mijn roman, die ik wel nooit zal schrijven. Dat kan ik niet doen. Ik loop nog met een geheim rond, over al deze kwesties. Ik weet nog niet of ik de rol, die ik daarbij gespeeld heb, nog eens aan deze bladen zal toevertrouwen. Het is zeer intiem! Misschien later. Het was een heerlijk feest, nooit zal ik het vergeten. Op 29 aug. daar aan volgend, heb ik nog een interessante reis gemaakt. Burgemeester Hofland, Aarssen, van Merrienboer [onderwijzers] en ik zijn op die dag naar Souburg geweest, naar de plaats dus waar onze geëvacueerden in 1942, vandaan kwamen. Hartelijk was de ontvangst door burgemeester Stemerding op het mooie raadhuis van Souburg. Een auto met begeleider stonden ter onzer beschikking en in Middelburg was een lunch besteld. Een groot stuk van Walcheren hebben we also bezocht en er is maar een woord om het daargezienne te karakteriseren: verschrikkelijk!

Wat een verwoesting, wat een ellende overal. Vergelijk dit met Holland. In Limburg en de Betuwe moet het even erg of nog erger zijn! Een aardig Oranje-feest voor kinderen en groten besloot deze interessante vakantiemaand. Zojuist heb ik de besluiten van het algemeen kapittel van onze Congregatie gelezen. Er staat onder meer in, dat het hoofdbestuur geen nieuwe stichtingen zal aannemen! Is dit het antwoord van mijn rekest aan het kapittel? Ik zal nog even aan Br. Frumance schrijven, die nu directeur in Alseberg is. Maar het

zal wel zo zijn, dat de stichting, die ik met Gods hulp en die der Congregatie tot stand wou brengen, tot heil van verlaten kinderen, niet zal doorgaan. Duizenden malen zijn mijn gedachten gegaan naar de Koelestraat - al voor de oorlog merkwaardig - waar ik van de oude school een grote inrichting wilde maken! Het schijnt ons niet gegund. We zullen hier met ons vijven - een best gezin - ons eenvoudig leventje verder moeten slijten. Mijn heerlijke toekomst-dromen verzinken allen in het niet! Was er van mijn kant misschien te veel eigenbelang bij? In ieder geval de Heer zij geprezen en gedankt om deze zware beproeving. Te denken, dat ik aan het hoofd kon staan van een instituut van arme kinderen en die kinderen een gelukkige jeugd bezorgen, maar nee... laat ik er over zwijgen. Nooit echter zal ik de plannen opgeven! Maar ik moet wachten, wachten, wachten. Hoe lang reeds is het nu geleden, dat ik aan die kapelaan Deenen, die hier maar en half uurtje vandaan woont, geschreven heb en een onderhoud met hem gevraagd heb, waarin ik hem mijn toekomstplannen zou mededelen - hij heeft de zorg voor NSB-kinderen - maar nooit ontving ik een antwoord. Ook een zekere heer Mouws - 'n broer van pater Mouws, die hier, door mijn toedoen, lang gewoond heeft - die ook bij die zaken nauw betrokken was, heb ik geschreven, geen antwoord. Destijds heb ik Br. Clemens ook om hulp gevraagd, nooit heeft hij er mij nog over gesproken! Is dit de voorzienigheid? Alle pogingen, die ik heb aangewend, om deze stichting tot stand te brengen, zijn stuk voor stuk grandioos mislukt! Dat deel van mijn leven, dat stuk, is anders uitgelopen, dan ik 't had gedroomd. om een oude spreuk te gebruiken: Het heeft niet zo mogen zijn! Had de pastoor mij destijds - zomer 1945 - het Jeugdhuis gegeven - dat nu nog vol evacuées zit, zelfs Nederlanders, die uit Joegoslavië zijn uitgewezen door de Russen - dan had onze geschiedenis beslist een ander verloop gehad. Die wending wilde ik er aan geven. Toch dank ik den Heer, dat die jongens verleden jaar niet in ons huis zijn komen wonen, dat zou nooit goed gegaan zijn. Maar nog eens, de plannen geef ik niet op! Rector K. zei mij in dit verband nog: "Toen - begin 1945 - zou de bisschop toch zo gauw geen toestemming gegeven hebben, vanwege die... geest." Ik denk dus een rustige tijd tegemoet te gaan. Over een paar maanden is het weer winter, het is nu al koud. Ik doe de eerste klas! Ben met mijn kleintjes best tevreden en zal maar weer gaan schrijven. Ik begin zin te krijgen mijn twee toneelstukken af te maken, ik zal enkele lezingen samenstellen en ook mijn uitvoerig opstel over de eerste jaren van de geschiedenis onzer Congregatie voltooien. Ik zit nog in enkele comites, enfin, we zullen maar zien! Ik heb het best naar mijn zin, al kan ik een gevoel van onvoldaanheid niet van mij afzetten.

12 SEPTEMBER 1946

Gisteren was kolonel Butterworth [senior] hier. Ik ben secretaris van het comite tot oprichting van een oorlogsmonument en Dr. A. van Susante voorzitter. Nu is de dokter een type! Laatst had ik een brief opgesteld voor de negen families, waarvan hun jongens of mannen hier tot voor kort begraven lagen. Ik had voor elke familie ook een kaartje getekend van West-Brabant, waarop zij de slag van Antwerpen tot Moerdijk konden volgen. De dokter had twee mooie foto's gemaakt. Vooral de foto van elk graf, versierd met tulpen was aardig. Alles was via het ministerie van oorlog te Londen, goed terecht gekomen. Er zijn nu reeds zes prachtige brieven teruggekomen met veel woorden van dank en... verschillende aankondigingen van bezoeken. Hoe is van Susante nu? Laat maar komen, zegt hij! Het is waar, zijn huis is altijd vol kinderen. Alle soorten zijn er in de oorlog geweest. Het is een edel echtpaar dat in het huis van wijlen de vrijgevice mevrouw Dautzenberg woont! Ik heb al eerder geschreven, dat er hier - vanaf de bevrijding tot deze zomer - negen Engelse gesneuvelden lagen. Ik denk niet dat zij precies op Gastelse bodem zijn gevallen. Er zijn nl. enkele soldaten - bijv. die twee van het voetbalterrein naast ons huis - die hier getroffen zijn, maar direct meer Zuidelijk vervoerd en daar begraven zijn. Zo zal het ook met deze wel gegaan zijn. Zij zijn echter in onze onmiddellijke omgeving gevallen, misschien wel enkele in de Gastelse polder. Kolonel Butterworth is hier wel gevallen. Hij was hier commandant van de Gloucesters en 38 jaar oud. Mr. H. Mastboom vertelt het zo: Op Allerzielendag 1944 - twee dagen na de bevrijding - ongeveer 10 uur in de morgen kwam er een granaat van de Duitsers - uit Stampersgat - en vloog door de openstaande voordeur in de hal van Mr. Mastbooms woning, waar de kolonel en de staf gelegen waren. Deze stond met zijn ordonance op een paar meter afstand van de voordeur te praten. De granaat ontplofte vlak bij hen; de ordonance was onmiddellijk dood [wat later bleek onwaar te zijn!] en de kolonel zwaar gewond, terwijl een kapitein, die achter in de gang stond, ook zodanig gewond werd, dat later zijn beide benen afgezet moesten worden, maar hij leeft nog. Onmiddellijk werden de gewonden weggevoerd, maar waarheen is onbekend. Op 6 november is de kolonel gestorven en hier begraven. Op die dag was er ter zijner eer een parade op de Markt. Zijn vader, die ook kolonel is - in de vorige oorlog - was gisteren hier. Hij is bij Mastboom op bezoek geweest en heeft de plaats gezien, waar zijn zoon getroffen werd. Ook heeft hij de graven in Bergen op Zoom bezocht. Wij hadden tevoren bloemen laten brengen. Des avonds zijn we bij Dr. van Susante op bezoek geweest en hebben we met den zwaar beproefde man enige uren gepraat. Hij beloofde ons een korte levensbeschrijving van zijn zoon te sturen; ik wil nl. een brochuurje schrijven over "Onze negen helden".

2 OKTOBER 1946

Het is net of ik alle maanden zo maar eens wat opschrijf. Veel nieuws heb ik niet. Ik heb een lezing gehouden voor de Werkliedenvereniging. Er was een man of 40! van de 400 leden. Zijn onze mensen dood vergaderd? De Gastelse revue draait weer. Ik ben er heen geweest. Kostelijk! Ik heb genoten. Stampvolle zalen! Op 31 okt. heb ik een programma ik elkaar gezet voor een herdenkingsbijeenkomst. Ik zal spreken, prof. Dellepoort ook. Later daarover meer. In de afgelopen maand is de goede oude dominee Eerdbeek gestorven. Een goede vriend van me en een buitengewoon fijn mens. Ik was officieel uitgenodigd ter begrafenis, maar ben niet geweest. Wel heb ik een condoleance brief geschreven en een stukje in de couranten gezet. We leven verder en trachten optimistisch te blijven. Uiterlijk ben ik dat bijna altijd. Dat Mr. Mastboom de voorzittershamer van onze heemkundigenkring zal neerleggen is voorzeker nieuws, maar daarover ook later meer.

1 NOVEMBER 1946

Een mooie avond is het gisteren geworden. Uitgelezen publiek. Op het toneel hadden we de Nederlandse, Engelse en Amerikaanse vlaggen gezet en het portret van kolonel Butterworth versierd. Het Kajotterskoor zong het Engelse volkslied, het Wilhelmus enz. Mijn rede duurde een uur en vond veel bijval. Ik voelde dat het "lekker" ging, dat kun je zo eens hebben. Dellepoort viel wat tegen, hij had weinig tijd gehad zich in te werken. Op sommige dingen ging ik nogal diep in, onze doden, de gesneuvelde militairen enz. - zie de rede in de doos: archieven van de oorlog -, Mastboom was weer goed in zijn voor- en slotwoord. We zullen hem missen als voorzitter. Het is nu wel zeker dat hij aftreedt. Dr. van 't Hullenaar is al als nieuw lid geïnstalleerd. Ik heb met verschillende mensen gesproken. Het motief, dat hij voorgeeft is tijdgebrek. Wij hebben hier allemaal de indruk, dat niemand meer tijd heeft, dan hij. Ik zie de zaak anders. Het staat voor mij vast, dat het nog altijd de kwestie Hofland is. Hij heeft nooit kunnen verdragen, dat die lid is van de kring. Onbegrijpelijk. En als voorzitter zal hij op den duur hem niet steeds voor zich willen zien en soms genoodzaakt is een vraag van hem te beantwoorden. Waar burgemeester Hofland komt, blijft hij weg en nu deze weer voor zes jaar benoemd is, trekt hij zich uit de kring terug. Geen andere reden kan ik me indenken. Een officiële avond als gisteren, had bijv. door de burgemeester gesloten moeten worden met een paar toepasselijke woorden. Maar daar kunnen we niet aan denken, zolang Mastboom in het bestuur zit. Met pastoor en burgemeester botert het ook nog altijd niet. Verleden zondag - Missiezondag - gaf pater Roozen, die nog altijd hier is, een filmavond en een verloting. Hij had de officiële plaatsen gegeven en het kwam zo uit, dat burgemeester en pastoor bij elkaar zaten. Dit kon natuurlijk niet! Ik ben toen maar een plaatsje opgeschoven en zou tussen hen inzitten. Maar toen de pastoor - die het openingswoord sprak en pas

daarna zou plaats nemen - ons zag, vond hij het maar beter naar huis te gaan! Een paar zondagen geleden, was ik uitgenodigd om in Stampersgat een kerkconcert bij te wonen. Het kerkje ziet er van binnen weer prachtig uit. Een reuze actieve pastoor, die pastoor Lips. En overal bij! Hij zat gisteravond weer bij ons, bij het bestuur, drukte handen, praatte druk enz. Terwijl onze pastoor ergens achteraan zat, rechts in de zaal en de burgemeester en familie links. Ik heb nog een gesprek gehad dezer dagen met Jan van Mechelen, maar over 50 jaar zei hij - we zijn dan echter allemaal al lang ter ziele - zal ik nog net zo kwaad op hem zijn dan nu.

6 NOVEMBER 1946

Mijn schoolmakker, Adrianus Meesters, is na 14 jaar in Brits-Indië te hebben doorgebracht, met vakantie. Hij is Norbertijn. We hebben een gezellig uurtje geboemd over "den goeden ouden tijd" en over veel mensen, die al dood zijn. Hij heeft zijn vader, ik mijn moeder nog. Vandaag ben ik eens naar een uithoekje van Gastel gewandeld. Ik had vanmorgen Piet de Koning, pater van het H. Sacrament, in de kerk gezien en ben hem eens gaan opzoeken. Hij is 16 jaar in Brazilië geweest. Zij wonen nog altijd "aan het spoor" tegen de Zegge. Jongen, we worden toch stilaan oud!

KERSTMIS 1946

Het jaar is bijna weer voorbij. Nieuws is er niet veel te melden. De Nachtmis was vanmorgen plechtig. Op zulke ogenblikken moet ik altijd aan vroegere jaren denken, aan de vroegere pastoors, aan Canisius en het koor, aan Maurice en zoveel andere dingen. Nu is de knecht van de pastoor - H. Tak - koster, sinds D. Hennekam in militaire dienst is. Kapelaan Kloeg regelt echter alles. Een gemis was, dat Adr. Akkermans er niet meer bij was. Hij zat voorin de kerk, hij is 47 jaar een der beste zangers geweest en heeft met Cecilia (22 november), zijn ontslag genomen. De reden? Hij voelde - volgens zijn zeggen - dat hij er teveel was. De directeur - mijn collega C. Willemen - zou hem negeren enz. Met de pastoor kan hij ook niet overweg. Hij is ook zelf niet altijd zo gemakkelijk, maar het is en blijft toch een groot verlies. Jan van Bavel dood, Canisius eraf, hij weg, 't is allemaal jammer. Daags voordat hij zijn ontslag indiende, kwam hij bij mij en we hebben samen lang gepraat over Gastel, dat ons beide ter harte gaat. Wij zijn niet tevreden met deze toestand. Maar het is net als met veel dingen, je staat tegenover een heleboel dingen machteloos. De pastoor blijft het strijdpunt. Hij zou veel kunnen doen, dat de situatie in de hoger kringen zou kunnen verbeteren, met name zijn houding tegenover de burgemeester. De kapelaans vinden het ook beroerd. Laatst moest er een nieuw lid van de confrerie (een religieuze club van notabelen) gekozen worden. Nu hebben we hier een kapelaan, die geen blad voor zijn mond neemt - Van

Dam -. Hij stelde ijskoud voor om... de burgemeester te kiezen. Nou, die confrerie is zowat samengesteld uit bijna allemaal vijanden van hem. Hij behaalde nog twee stemmen - van Dam en de gemeentesecretaris! -. Ik heb een idee in mijn hoofd zitten, een brochure schrijven! "Gastel met Kerstmis 1946". En dan natuurlijk in het geheim. Laat ik echter wachten en voorzichtig zijn... Het is hier bar koud geweest gedurende de laatste tien dagen; we hebben 15° onder nul genoteerd, nu is het gelukkig aan het dooien. Een paar uitvoeringen staan voor de deur en zo trachten we deze korte dagen weer vol te maken. Ik ben me weer aan het verdiepen in Thomas de Bie (burgemeester in de Franse tijd in Gastel). Ik zal volgende maand over hem spreken in Stampersgat en in april, bij zijn honderdste sterfdag, ook hier. Van alle kanten ben ik 1813 aan het bekijken, toen is hij ontslagen als burgemeester! Zou ik dit punt eens speciaal naar voren halen?

Ik denk altijd nog aan onze tweede stichting: "Zal er nog eens iets van komen in de toekomst? Die Koelestraat geef ik nog niet **op!**"

1 JANUARI 1947

Op maandag 30 dec. was ik bij de oude heer Piet Mastboom op bezoek. Ik liep er zo maar eens binnen, ik kan dat doen. Af en toe geeft hij mij een goede fooi en dan koop ik zo eens een boek. Als ik tegenwoordig de kans krijg, lees ik boeken over kinderen, dat vind ik altijd heerlijke lectuur. In mijn jonge jaren was ik een verwoed lezer! Alles las ik, vooral Noorse romans - als van Sigrid Undset, mijn lievelingsschrijfster - vond ik prachtig. Nu kan ik moeilijk een roman meer lezen, heb er ook niet meer zoveel kans voor. Wel blijf ik met belangstelling de nieuwe uitgaven volgen, zoals die bijv. besproken worden in het mooie blad: de Linie! Enfin, laat ik daar verder niet op ingaan. Ik was dus bij den heer Mastboom en hij vertelde mij o.m. het volgende: Te zijnen huize had er een bijeenkomst plaats gehad van de pastoor, Dr. van 't Hullenaar, Harrie Mastboom en Frans Akkermans, de laatste meer als uitzoeker van rekeningen enz. Vooral van 't Hullenaar schijnt heftig geweest te zijn. Het komt hier op neer, dat de heren nog geen cent vergoeding gekregen hebben van de reparaties enz. van hun destijds gevorderde huizen! De heer P. Mastboom bijv. heeft al meer dan fl. 4000,- aan zijn huis besteed en ook de overigen hebben hun huizen op eigen kosten op laten knappen. En nu veronderstellen de heren, dat de gemeente in deze onwillig is! Men zoekt daar weer de bekende Gastelse kwestie achter, die de lezers van deze bladen nu onderhand wel kennen. In mei jl. hadden ze al hun rekeningen in moeten leveren, later schijnen die een tijdje zoek geweest te zijn en met Sint Nicolaas kregen ze alles weer terug thuis! Ze moesten alles meer specificeren en zich tot verschillende instanties wenden. Dus men zoekt hier weer de burgemeester achter! In hoeverre een en ander waar is, weet ik niet. Misschien hoor ik dat straks, als ik burgemeester Hofland nieuwjaar ga wensen. Frans Akkermans sprak mij gisteren ook over

deze kwestie en... nu komt het! Zojuist kom ik uit de kerk en de pastoor hield een nieuwjaarsrede, want een preek kan ik het niet noemen, tenminste niet het gedeelte waarbij "de financiën" ter sprake kwamen. Nooit is daar op de preekstoel over gepraat, maar nu moest hij zijn hart eens luchten! Hij wilde het praatje de wereld uit helpen, dat de Gastelse kerk een rijke kerk was. "Stom-rijk" - wat een woord!! - en nu begon hij met te zeggen dat zij van de gemeente nog geen cent vergoeding had gekregen van de bezettingskosten - van de scholen zeker en de pastorie -. Hij vertelde ook van de rekeningen die men teruggekregen had met St. Nicolaas. Ja toch - zei hij - in 't geheel hebben we fl. 4,00 - vier gulden - gehad. - Dit laatste zal wel een leugen zijn, denk ik -. de mensen hoorden verbaasd deze verklaring aan. De burgemeester - voor wie deze cri du coeur blijkbaar bedoeld was - was niet in de kerk, de secretaris wel, ik moet straks eens horen wat hij er van denkt. Ik vond het in een woord; misselijk! Hij gebruikte de preekstoel voor politieke tribune! Dit feit zal de verzoening in Gastel weer wel een tijd in de weg staan, als die tenminste nog ooit komt! Van zulke dingen houd ik altijd een onaangename indruk over! Ik heb altijd getracht - zonder pretentie, maar als Gastelaar - een verzoenende houding te propageren, in mijn onnozelheid dacht ik dat te kunnen bewerken, omdat ik er op vergaderingen e.d. de kans voor had, maar nee, er heerst hier "haat?!!! Door wiens schuld?????

Jubileum van broeder Canisius.

Met o.a. vooraan broeder Willibrord en
 achteraan 6e van rechts broeder Theophile.

Deze opname is in 1946 op het schoolplein van de Sint Joannesschool tegen de "wal" van het pastoorsbos gemaakt.

Ie Jaargang.

Zaterdag 15 februari 1947

No. 45.

H. Familie.

Het is een aloude en zeer loflijk gebruik, dat de verschillende secties van onze afdeling van de H. Familie op de Vastenavond-dagen op een voor hun door de prefecten geloot uur naar onze parochiekerk komen om daar Christus in Zijn Allerheiligst Sacrament gedurende een uur te aanbidden. Dat is een van de oude tradities in onze parochie; die we niet graag teloor zien gaan.

Laten de Familie-leden nu toch zeker op deze dagen eens tonen, dat zij werkelijk lid zijn van deze Aartsbroederschap, opdat de betreffende prefect nu ook eens een keer trots mag gaan op z'n sectie. Ze worden zo dikwijls teleurgesteld in de opkomst van hun mannen op de gewone vergaderingen.

De biduren voor de verschillende secties zijn aldus vastgesteld:

Zondag		
11-12	sectie van	Jac. Muijs
12-1	" "	D. Veraart
1-2	" "	Adr. Scheepers
2-3	" "	Joh. Wierickx
3-4	" "	M. Baten
4-5	" "	C. Heshof
5-6	" "	Adr. v. Wezel
Maandag		
10-11	sectie van	Adr. v. Kalmthout
11-12	" "	Joh. Mulders
12-1	" "	Adr. v. Merrienboer
1-2	" "	Corn. v. Ginneken
2-3	" "	J. v. Rijsbergen
3-4	" "	W. Houtepen
4-5	" "	G. Traets
5-6	" "	Corn. Rademakers
Dinsdag		
10-11	sectie van	P. v. Merrienboer
11-12	" "	P. Smoor
12-1	" "	Ant. Kop
1-2	" "	M. Wagemakers
2-3	" "	Fr. v. Loenhout
3-4	" "	Ding. Muijs
4-5	" "	Chr. Buurste
5-6	" "	Joh. Hagenaars

Biduren voor de verschillende wijken!

We hebben hierbij rekening gehouden met de H. Familie, zodat deze biduren niet samenvallen met de biduren van de sectie en ook niet vlak daarop volgen. Voorts is er voor de verschillende wijken maar een half uur aangewezen, zodat wegenoodzaakt waren, de grote wijken te splitsen, in verband met het aantal halve uren. We zouden echter wel graag hebben, dat de leden van de H. Familie zich hielden aan het biduur voor hun sectie vastgesteld.

De ondervinding heeft voorts geleerd, dat het aanwijzen van de biduren voor de ver-

schillende wijken z'n nut heeft. Hier volgen thans de biduren (halve uren zijn het dus maar) voor de verschillende wijken. Laten we ons ook hieraan houden, dan zijn we er zeker van, dat we steeds een behoorlijk aantal mensen in de kerk hebben.

Zondag	
11-11.30	Kuivezand vanaf v. 'Rijsbergen en Oomen
11.30-12	Strijp
12-12.30	Achterdijk
12.30-1	Koelstraat
1-1.30	Vielschaarstraat
1.30-2	Meir (links) vanaf de Veth
2-2.30	Meir (rechts) vanaf v. Aarsen
2.30-3	Langeberg vanaf van Caam, links en rechts
3-3.30	Neerstraat en Drossaertstraat
3.30-4	Steenstraat (links) vanaf van Steen
4-4.30	Steenstraat (rechts) vanaf Boerenbond
4.30-5	Kerkstraat (links) vanaf Rademakers
5-5.30	Kerkstraat (rechts) de Wit
5.30-6	Overesselijk
Maandag	
10-10.30	Roosendaalse baan
10.30-11	Stoof
11-11.30	Pietseweg en Achterhoek
11.30-12	Scholen
12-12.30	Rolleweg
12.30-1	Oudendijk
1-1.30	Kralen, Kromstraatje en Slotstraat
1.30-2	Rijpersweg (links) vanaf Beerendonk
2-2.30	Rijpersweg (rechts)
2.30-3	Gesticht
3-3.30	Gastelse Dijk
3.30-4	Scholen
4-4.30	Hoofdstraat (links) vanaf v. d. Heijden
4.30-5	Hoofdstraat (rechts) vanaf
5-5.30	Veerkensweg
5.30-6	Dulderstraat en Lagestraat
Zo zijn we helemaal rond geweest.	
Dus voor Dinsdag nemen we enige wijken bij elkaar.	
Dinsdag	
10-10.30	Kuivezand vanaf v. Rijsbergen en Oomen
10.30-11	Meir
11-11.30	Kralen, Kromstraatje en Slotstraat
11.30-12	Rolleweg, Oudendijk, Scholen
12-12.30	Strijp, Pietseweg, Achterhoek
12.30-1	Neerstraat en Drossaertstraat
1-1.30	Gesticht, Dijk, Veerkensweg
1.30-2	Steenstraat
2-2.30	Roosendaalse baan en Overesselijk
2.30-3	Stoof en Vierschaarstraat
3-3.30	Rijpersweg (helemaal)
3.30-4	Dulderstraat, Lagestraat en Scholen
4-4.30	Achterdijk en Kotlestraat
4.30-5	Hoofdstraat
5-5.30	Kerkstraat
5.30-6	Langeberg

Iedere wijk is dus tweemaal een halt uur toegewezen. Zet er even een kruisje bij en U vergeet het niet.

De intentie waarvoor gevraagd is te bidden, kent U n.l. voor het welslagen van de Missie in onze parochie.

Com. v. K. A.

■ e Jaargang.
Zaterdag 22 februari 1946.
No. 46.

Katholiek Thuisfront.

We kunnen U thans de totale uitslag geven van onze Thuisfront-actie in onze parochie en we zullen dat ook aanstonds doen. In het vorig nummer van de „Klok“ zeiden we al, dat we goede verwachtingen hadden dat deze actie zou slagen. Welnu, ze is geslaagd, dat zult U hier onderaan wel merken. Alvorens we echter tot het geven van de cijfers overgaan, past het, dunkt me, op deze plaats een woord van dank uit te brengen namens ons plaatselijk Kath. Thuisfront-comité aan de jongens- en dames-propagandisten die al weer eens „den boer op“ geweest zijn en hun beste beentje hebben voorgezet om deze actie tot een succesvol einde te brengen. Misschien zijn wel niet alle wijken even goed bewerkt (iemand uit de Veerkensweg kwam mij tenminste Zaterdagavond nog f 15.— brengen) maar we mogen toch heus tevreden zijn over hun werk.

Verder een speciaal woord van dank aan de spelers van G.T.E., die geheel belangeloos twee avonden hebben opgeofferd voor dit mooie doel en de mensen in de zaal weer eens hartelijk hebben doen lachen.

Hartelijk dank ook aan de medewerkers van de koekloterij in de zaal en vooralaan den heer G. van Sprundel, die met het rad van avontuur de peperkoeken zo vlot deed opruimen en dat nogal aardig wat in het laatje heeft gebracht, zoals U ook wel zult merken hieronder.

Maar een wil ik, hier nog heel in het bijzonder dank zeggen en dat is den heer Kees v. Sprundel, die ons enige kisten peperkoek leverde (450 stuks) voor de totale som van, schrik niet,..... 10 cent! Maar dat dubbeltje heeft hij dan ook aangepakt!

Tenslotte nog een woord van welgemeende dank aan al diegenen, die iets hebben bijgedragen voor deze Thuisfront-actie.

Hier volgt dan de uitslag:

Opgehaald in de verschillende...
wijken f 584.49
Aan kaartjes daarna nog verkocht voor f 72.70
Opbrengst v. d. peperkoekloterij f 359,—

Totaal (bruto) f 1016.23

Onkosten:

Kisten peperkoek	f	0.10
Zaalhuur	f	110.60
Grimeur	f	30.10
Sweere	f	9.—
Verteer spelers, 1. consumptie per man per avond	f	10.50
Auteursrechten „Alles voor Adriaan“	f	30.—
Totale onkosten-1	f	90.30
	f	190.30.

Netto opbrengst f 825.93

Met dit respectabel bedrag zal het comité van Kath. Thuisfront in onze parochie dus kunnen gaan werken. We hebben besloten U. geregeld op de hoogte te houden waar aan dit geld wordt besteed. We houden nu eenmaal van open kaart spelen en ik meen dat we hiermee aan het verlangen van velen tegemoet komen.

Namens Comm. Kath. Thuisfront
M. Aarssen.

■ e Jaargang.
Zaterdag 8 maart 1946.
No. 48.

Advertentiën

GEVRAAGD,
een nette WERKSTER
voor een of meer dagen per week.
Drogisterij, AKKERMANS, Markt.

Een Schildersleerling
gevraagd, om in het vak te worden
opgeleid;
B. HESHOF-Dingenouts, Schilder.

H. MISSIE. Oud-Gastel.
Voor een mooi BEELD,
KRUISBEELD, KERKBOEK,
ROZENKRANS,
SCAPULIERMEDAILLE,
naar het van ouds bekende adres
JOS. WILLEMEN,
Dorpstraat A 377, Oud-Gastel.

MISSIE. Wij brengen tijdens de
Missie een groote sorteering

Religieuze artikelen, als:
H. Hartbeelden en Mariabeelden,
Kruisbeelden, Ecce Homo's,
Kerkboeken, Rozenkransen, enz., enz.
B. Heshof-Dingenouts
B A Z A R. — Telefoon 258.

H.H. Landbouwers en Burgers!
Hebt U last van
RATTEN en MUIZEN
op zolder of ergens anders?
Wendt U zich dan tot
BOOMEN's GRAAN- en AARDEAPPELHANDEL
Achterdijk, Oud-Gastel.
Verkrijgbaar oader het motto:
„niet goed: — geld terug“;
FLESSEN MEEBRENGEN:

POLYMNIA, EEN GASTELSE ZANGVERENIGING

(vervolg)

Na de publicatie in ons jaarboek 1997 over de zangclub Polymnia in de jaren 1945 - 1960 zijn er nog meer en weer nieuwere gegevens boven water gekomen, die een nog beter inzicht hebben gebracht over het wel en wee en weer nieuwe activiteiten van deze club.

Naast de bevestiging van het reeds gepubliceerde kwamen er uit kasboeken, contributieboeken en een notulenboek vermeldenswaardige details te voorschijn met nog meer namen van damesleden en nu zelfs een complete lijst van de herenleden.

Deze gevonden zaken bevestigden dat het eerste optreden voor eigen publiek [ouders en donateurs] plaatsvond op 21 oktober 1945 en op 23 juni 1946 in het Rovo-theater.

Dan wordt ook vermeld in het gevonden notulenboek dat op 24 juli 1947 opnamen werden gemaakt voor een grammofoonplaat, waarvan hopelijk nog een exemplaar te achterhalen is en te beluisteren. En reeds in 1948 verscheen een eerste ontwerp van statuten met 24 artikelen.

Dank zij een kasboek dat keurig bijgehouden is door mej. Diny van der Heyden krijgen we nu ook enig inzicht in het financiële reilen en zeilen van de club.

Zo waren bijvoorbeeld in 1949 de inkomsten via contributie, "Amerikaanse verkoop", donateurs, enz. fl. 688,37 en de uitgaven voor o.m. muziekaankoop, cadeaus, verteer, reiskosten enz. fl. 542,99 met zodoende een batig saldo van fl. 145,38.

En reeds in 1949 verleende Polymnia muzikale assistentie bij het 5-jarig herdenkingsfeest van de bevrijding, bij het oorlogsmonument, toen nog in de Veerkensweg.

Bij de afrekening in 1950 ontdekken we dat de eigen piano ook werd verhuurd (vermoedelijk aan het Revue-comite) en dat bracht dan 100 gulden op. Maar tevens werd genoteerd dat de aflossing van de piano 128 gulden bedroeg. Ze werd dus niet geheel geschonken, zoals we eerst veronderstelden.

Ook enkele jaren later vinden we zo'n aflossingsbedrag.

Het concours dat in 1947 in Roosendaal werd bijgewoond, hield verband met de zeer bekende zakententoonstelling 'De Waroubi'.

Op 16 september werd een zangbijdrage geleverd op een grote tuinbouw-tentoonstelling.

In het contributieboek 1951 - 1952 en latere exemplaren, vinden we nog veel meer namen van dames die lid zijn geweest en dus contributie betaalden en dat loopt dan door tot 1960, en zo vonden we nog de namen van 60 nog niet genoemde leden. Sommige bleven vele jaren lid, enkele slechts korte tijd.

INTERNATIONAAL ZANG- EN MUZIEKCONCOURS TE ZEVENBERGEN 17 MEI 1948			
RAPPORT.	AFD. <i>de</i>	VERENIGING <i>Heemkonden</i>	VERBLIJFT <i>Van de Kint</i> VRIJ NUMMER <i>J. C. R. H. van</i>
	TE <i>Antwerpen</i>		
Klankgehalte	7	CRITISCHE BEOORDELING <i>Toezing begonnen. Ook hier meer wordt opge- dat alken met invad. werd zijn. Alken die rymen onder kintje van de repende slinkende deuren.</i>	
Samenzang (spel)	7		
Zuiverheid	7		
Rythmiek	7		
Uitspraak (timbre)	7		
Opvatting	8		
Nuancering	8		
TOTAAL	51		
1 = zeer slecht 2 = slecht 3 = onvoldoende 4 = matig 5 = voldoende 6 = vrij goed 7 = goed 8 = zeer goed 9 = uitmuntend 10 = met onderscheiding	220 punten DERDE PRIJS 260 punten TWEEDE PRIJS 300 punten EERSTE PRIJS	ZEVENBERGEN: 17 MEI 1948. <i>[Signature]</i> LID VAN DE JURY	

Juryrapport
van een internationaal zang- en muziekconcours te Zevenbergen op 17 mei 1948.

Polymnia te Antwerpen (1955)

met o.a. Corrie van Iersel, Nel Bedaf, Jo van Sprundel, Jeanne Vergouwen, Nelly van Iersel, Jo Bus, Eugenie van Nispen, Diny van der Heyden, Mientje Bernaerts en Corrie Antonissen.

1. Riet van As	31. Toos de Bruyn
2. Dina Broos	32. Toos Gulden
3. Joke Bennaars	33. Nanda Jansen
4. Corry van Dongen	34. Nelly Jansen
5. Jo v.d. Eijnden	35. Ans Buys
6. Nelly Gommeren	36. Riet de Bont
7. Toos Gommeren	37. Annie van Dongen
8. Nelly Hoevenaars	38. Jeanne v.d. Horst
9. Jo Houtepen	39. K. de Rooy - Bartelen
10. Cor Heynen	40. Mevr. Vermunt
11. Nelly van Iersel	41. T. Snoep
12. Miet van Merrienboer	42. Mimi Snoep
13. Nel van Merrienboer	43. Elly Dingenouts
14. Jeanne van Merrienboer	44. Elly Corstjens
15. Eugenie van Nispen	45. Toos Rijsdijk
16. Jo Tak	46. Betsy Aarsen
17. Nel Timmermans	47. Jo van As
18. An Vergouwen	48. Els van Sprundel
19. Cor Verholen	49. Mill. Veraart
20. Ella Aarts	50. Cor van Lier
21. Nell Akkermans	51. Truus Marcelissen - Segers
22. Anny van Sprundel	52. Ans Geleyens
23. Ans de Wolf	53. Corry Geleyens
24. Greet Hurxkens	54. Joke Heshof
25. Wies Luyten	55. Marieke Jonkers
26. Jo Fakkers	56. Leny van Oorschot
27. Rina Buys	57. Mia Willemen
28. Jet Engelen	58. Trees van Mechelen
29. Toos Traets	59. Lian Vrolijk
30. Corry Akkermans	60. Mia Rademakers

Ook in 1951 was er bij de post uitgaven weer een bedrag van 128 gulden. voor aflossing piano en voor verhuur 100 gulden.

Op een bestuursvergadering in december 1953 werden de functies als volgt verdeeld:

Voorzitter:	J. Reniers,	en de leden:
vice-voorzitter:	G. van Sprundel,	Nelly Mol,
penningmeester:	A. v.d. Lint,	Eugenie van Nispen en
secretaresse:	Nell Akkermans,	Ella Reniers.

Daarop volgde een opmerking: "Van de goede voornemens is weinig terecht gekomen". En tevens: "De directeur laat dikwijls verstek gaan en zo gaat de

animo bij de leden eruit." Dat zegt dus dat het nog lang niet goed zat in de club. Er zijn dan 20 sopranen, 13 mezzosopranen en 6 alten.

Op 27 juni wordt een aubade gebracht bij Romy Jansen bij gelegenheid van zijn eerste mis en ten bate van een bejaardenreis wordt op een zang- en muziekkavond een viertal liederen gepresenteerd met de harmonie als medeuitvoerende. Voor vier leden die in het huwelijk traden werd de mis verzorgd: nl. voor Genie van Sprundel, Jo Kouwelaar, Corrie Aarts en Sepha Waalwijk. Diny van der Heyden werd lid van het bestuur in plaats van Nelly Mol. Het zingen op een festival in Stampersgat werd volgens de secretaresse een fiasco wat betreft hun inbreng.

En dan volgt weer een klacht: te laat komen op de repetitie, te vroeg weggaan en teveel praten! Dus ook de discipline liet te wensen over en weer werd gesproken over gemengd gaan zingen. Wel werd nog een zangavond verzorgd voor de 'Oostpriesterhulp' van pater Werenfried van Straten.

Het concours in Gilze in het jaar 1955 leverde een tweede prijs op in de 1^e afdeling en twee nieuwe bestuursleden traden toe: Mien Bennaars en Riet Jansen.

In 1954 bood directeur Van Poll op een bestuursvergadering zijn ontslag aan en stelt als zijn opvolger voor dhr. Anton v.d. Broek. Het ontslag wordt geaccepteerd en de voorzitter vraagt dan aan Van Poll om als adviseur lid te blijven van het bestuur. Hetgeen hij aanneemt. Als dan daags daarna dhr. v.d. Broek wordt voorgesteld, vraagt deze als vergoeding fl. 2,50 per repetitie en een reisvergoeding bij slecht weer. Ook hij kwam uit Roosendaal.

Hoewel reeds in 1952 werd gesproken over uitbreiding met herenleden om dus gemengd te gaan zingen werd dit idee pas in 1956 echt ter hand genomen en na een oproep in de Klok kwamen in eerste instantie vijf heren zich melden. Ze traden dan ook toe en nog meerdere volgden later!

Men wilde dus een nieuwe impuls geven aan de club en van deze heren waren er al enkele lid van het kerkkoor en derhalve geschoold.

Hier volgen de namen zoals ze in het contributieboek zijn vermeld. Ook hun lidmaatschapsperioden liepen nogal uiteen, soms tot het einde toe, dus 1960.

1. Jan de Bont	10. J. Graste
2. Jos de Bont	11. J. Blommerde
3. W. Gommeren	12. T. Hagenars
4. J. v.d. Heyden	13. B. v.d. Eijnden
5. J. Jansen	14. Jan Aarsen
6. E. van Keep	15. Theo Aarsen
7. A. van Merrienboer	16. Adr. Bartelen
8. M. Terlaak	17. P. Rademakers
9. P. Vergouwen	18. M. Vrolijk

In 1951 bedroegen de inkomsten via contributie, "amerikaanse verkoop" [=een verkoopsysteem bij opbod, waarbij het verhogende bedrag telkens werd betaald en de laatste verhoging gaf dan recht op het aangeboden artikel], verhuur piano a 100 gulden, verloting en donateurs fl. 710,77. De uitgaven voor muziek, cadeaus, aflossing piano van 128 gulden en diversen bedroegen fl. 636,99.

Over 1952 waren de inkomsten fl. 636,99 incl. contributie, prijs Standdaar-buiten, 30 gulden verkoop programma's en verhuur piano. De uitgaven voor o.a. verteer, 264 gulden aan Brabena Reisbureau B.B.A. voor een reis naar Kerniel België kwamen in totaal uit op fl. 343,64.

DAMESKOOR „POLYMNIA“, OUD-GASTEL

26 OCTOBER 1954.

PROGRAMMA:

1. Spiritus Sancti
2. Gloria uit Missa „In promptu" van J. Mul
3. Ave Maria
4. Wals no. 6 opus 64 no. 1 van Chopin
Piano-solo: Ria de Wolf
5. Heideroslein
Solo: Corrie Hurxkens-Kavelaors
6. **Vittoria**
Solo: A. v. d. Broek
7. Ecce quomodo moritur
8. Bruidskoor
9. Jachtlied

PAUZE

10. Zangersmars
11. De Nacht
12. Peterburger Schlittenfahrt
Piano-duo: Ria de Wolf-A. v. d. Broek
13. Komm in die Gondel
Solo: D. v. d. Heijden
14. Standchen
Solo: Corrie Hurxkens-Kavelaors
15. Marechiare
Solo: A. v. d. Broek
16. Op der Bergen
17. Twee ogen zo blauw
J. van Sprundel, M. Bennoars, Koor
18. **Slavenkoor** uit Nabucco

Ook in deze jaren was dhr. v.d. Lint penningmeester, maar Diny hield de contributie bij. Het werd een zuinig jaar. Dan komt ze ook in het bestuur i.p.v. Nelly Mol.

De statuten, vermoedelijk opgesteld door dhr. v.d. Lint werden vastgelegd op een bestuursvergadering in oktober 1956.

De' ouderavond op 3 juli werd druk bezocht en was een succes. Op 23 september gingen ze zingen in Oudenbosch met een matig resultaat. Er werd daar zelfs geadviseerd om een klasse lager te gaan zingen (sic!).

In 1957 werden er 120 donateurs genoteerd en 104 in 1958.

Op 2 juli stonden vermeld: 18 sopranen, 9 tenoren, 5 bassen en 12 alten. Toch wel een mooie groep.

Op 8 februari 1957 was er dan een ledenvergadering met op de agenda als punt 2 'de directeurskwestie'.

De voorzitter memoreerde de voorgaande directeuren en vroeg dan aan de leden wat men dacht van de huidige en of ze nog met deze directeur vooruit konden gaan. Ze kwamen niet vooruit, integendeel.

Er werd over deze kwestie gestemd en die wees uit: 27 voor ontslag, 1 tegen en 1 ongeldig! Afwezig waren 3 leden. Een bespreking met de nieuwe directeur zou zo spoedig mogelijk beginnen. Maar dat ging niet zo vlot. Er werd o.a. gecorrespondeerd met dhr. van Helvert uit Dinteloord, maar die had geen tijd meer over voor nog een nieuwe functie.

Als dan dhr. P. v.d. Velde uit Roosendaal wordt aangezocht, neemt hij die functie aan maar vraagt wel 30 gulden per maand. Dat was nogal veel voor de club, maar het moest en het werd geaccepteerd.

Hij begon met het instuderen van "Villanella" van Adriaan Wellaert en "Jubilate Deo" van Orlando di Lasso. P. v.d. Velde was een begaafd musicus en gaf ook muziek- en vioollessen en leidde het Roosendaals Gemengd Koor. Ook zijn beide zussen speelden piano en viool en assisteerden op zangavonden, ook bij Polymnia

Bij de viering van het twaalfeneenhalf jarig bestaan bij Sloomans [Dorpsstraat 80] werd een matige opkomst genoteerd.

Men ging al op 16 januari naar een bondsconcoars in Breda. Ze behaalden daar de 2e prijs met 289 van de 300 punten. De keuring van de jury was heel streng.

Bij een der laatste zanguitvoeringen zong jong-Polymnia, o.l.v. mej. Segers, en Polymnia o.l.v. P. v.d. Velde. Er was weleens beter gezongen stond in het verslag.

Burgemeester Hofland feliciteerde de vereniging met het jubileum en hoopte op nieuwe leden. Het bestuur ongetwijfeld ook!

Over 1958 en 1959 zijn weinig bescheiden te vinden en dus weinig genoteerd. In 1960 liep het af.

De laatste contributie-notitie dateert van 31 mei 1960. Er werden dan nog 16 betalende leden genoteerd. Men eindigde met een batig saldo van fl. 77,97 en over de niet meer actieve jaren 1961 en 1962 wordt nog rente genoteerd tot een eindsaldo van 175,32 gulden.

Sic transit gloria!!!

Augustus / September 1998

P.F.A. Akkermans.

HET GEBEURDE 100 JAAR GELEDEN..... 1898

Landelijk stond 1898 in het teken van de kroning van koningin Wilhelmina, een gebeurtenis die nu (1998) volop aandacht kreeg.

In datzelfde jaar werd burgemeester de Bie opgevolgd door burgemeester Antonie Mastboom en dat feit werd in onze gemeente uitbundig gevierd.

Twee andere gebeurtenissen honderd jaar geleden hebben nu nog invloed op het economische, het culturele en het sportgebeuren in ons land. In dat jaar werden zowel de Raiffeisenbank als de Boerenleenbank opgericht. Deze twee banken gingen samen op in de Rabobank in 1972, zodat de grootste bank in ons land ontstond, een bank, die niet weg te denken is met zijn activiteiten op economisch gebied. Bovendien speelt deze bank door sponsoring een grote rol op cultureel en sportgebied.

In 1898 was hiervan in het Gastelse nog niets te merken. Pas in 1916 zou in de Koelestraat ten huize van kassier van Keep de Boerenleenbank van start gaan.

Personen, die in de periode vooraf geld nodig hadden, waren aangewezen op de meer welgestelde plaatsbewoner, die bereid was geld te lenen. Wilde men toch geld bij een bank lenen of deponeren, dan kon je in Roosendaal terecht bijvoorbeeld bij de bank van Van Gils.

Dat dit niet zonder risico was, zou in later jaren blijken toen diverse banken over de kop gingen en menig Gastelaar er met duizenden gulden mee inzat.

Maar ook dat was honderd jaar geleden nog nauwelijks aan de orde, daar het merendeel van de Gastelaren niet erg bemiddeld was.

Toch waren veel inwoners in het bezit van een huis of boerderijtje, dat ze dan tegen brand verzekerd hadden en we zien dan ook, dat in dit jaar enkele branden ontstaan, waarbij de verzekering uitkeert.

De kranten, De Grondwet en de Nieuwe Bredase Krant, vertellen ons weer wat er in 1898 in het Gastelse heeft plaatsgevonden.

Bovendien geeft het notulenboek van het Oranjecomitee informatie over het feest bij de inhuldiging van burgemeester Mastboom.

Januari

De Zuid-Nederlandse Stoomtrammaatschappij zendt tekeningen aan de gemeenteraad van Oud en Nieuw Gastel en van Fijnaart en Heyningen om een concessie te verkrijgen voor een tramlijn van Gastel naar Willemstad en de gemeenteraad verleent op 15 januari onder zekere voorwaarden de gevraagde concessie.

0801: Per telegram komt bericht, dat Antonie Mastboom, kandidaat-notaris, is benoemd tot burgemeester van Oud en Nieuw Gastel.

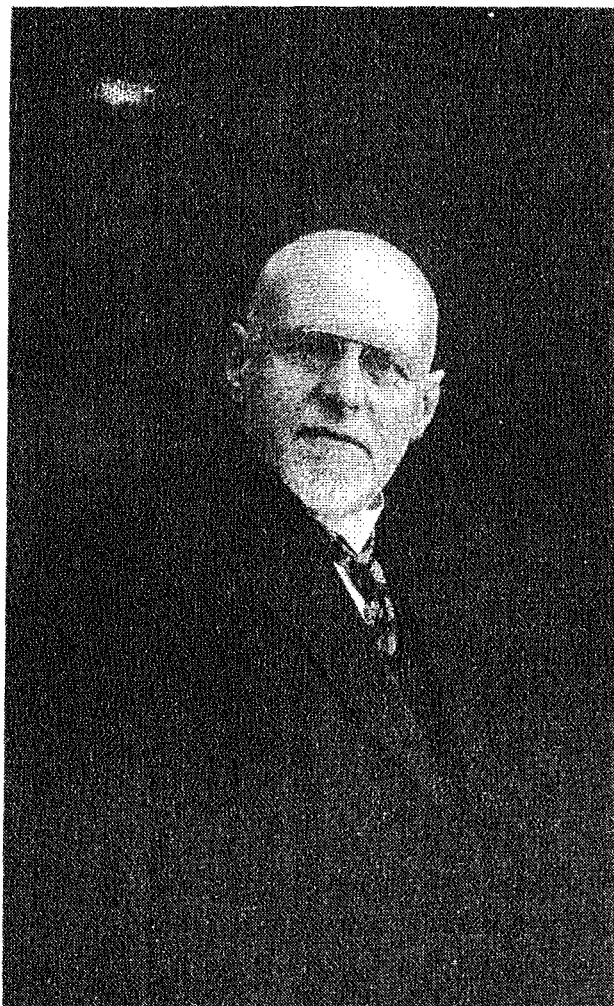
- In afwachting van de officiële inhuldiging wordt er al een voorschot genomen op de feestelijkheden. Alle inwoners hangen de vlaggen uit en dhr. Mastboom krijgt de andere dag al een serenade door Gastels Fanfare en Mannenkoor. Daarbij worden er toespraken gehouden en ieder krijgt een glas schuimend Cambrinusnat.
- 14-01: Vergadering van de afdeling Gastel van de Noord-Brabantse Maatschappij van Landbouw ten huize van Weduwe van Wezel.
Door de vereniging is het afgelopen jaar meer dan 1200 kg. hulpmeststoffen aangekocht.
J.F. Vlekke houdt een rede over het gebruik van die meststoffen met het oog op de suikerbietenverbouw. Hij waarschuwt voor ontijdig en te overvloedig gebruik, want dat geeft meer na- dan voordeel.
- 17-01: Op een bijeenkomst ter voorbereiding van de inhuldiging van de nieuwe burgemeester zijn honderden aanwezigen. Er wordt een feestcomité opgericht met als voorzitter dokter Dautzenberg, vice-voorzitter J.F. Franken, secretaris notaris H. **Grollenberg** en penningmeester **P.J. Cranen**.

Februari

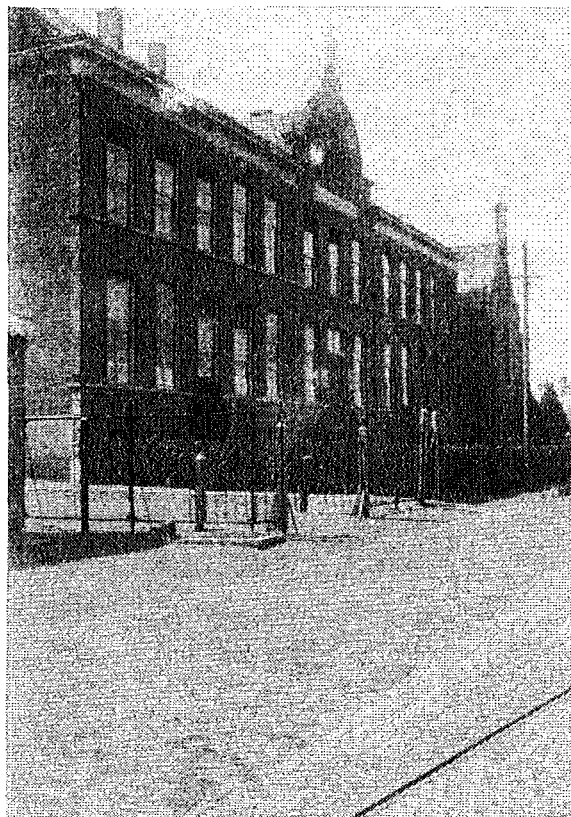
- 15-02: Het pand van J. aan de Rolleweg brandt totaal af. De inboedel wordt gered.
- 16-02: Plechtige installatie burgemeester Antonie Mastboom.
Het notulenboek van het Oranjecomité vermeldt uitgebreid de voorbereidingen en het verloop van het feest. Een weergave hiervan volgt na het jaaroverzicht.
- 27-02: De gemeente heeft het voornemen concessie te verlenen aan de Zuid-Nederlandse Stoomtram **Mij.** tot aanleg van een tramlijn van hier naar Willemstad. Route: Tramstation [bij J. van Helvert], Achterdijk, Oudendijk, Rijpersweg, Stampersgat. Thans is een bezwaarschrift met handtekeningen binnengekomen om de route te wijzigen in: Tramstation-Markt-Dorpsstraat-Rijpersweg-Stampers. De bezwaren berusten op degelijke gronden, gezien de namen van bezwaarmakers.

Maart

- 04-03: Definitieve verlening onder voorwaarden aan de Zuid-Nederlandse Stoomtram **Mij.** tot aanleg van de tramweg door ons dorp. Deze zal lopen vanaf station Gastel over de Markt door de Dorpsstraat langs de Rijpersweg naar Stampersgat. De maatschappij is verplicht de ruimte tussen rails en steenweg met keien aan te straten. Haltes moeten er komen aan einde Koelestraat en Meir. De maatschappij moet 1000 gulden waarborg storten, zodat de lijn minstens binnen 2 jaar in exploitatie kan komen.

Antonie Mastboom
burgemeester van Oud en Nieuw Gastel
van 1898 tot 1940.
Hij overleed in 1954.

Sint Josephgesticht anno 1863
aan de Veerkensweg.
Met rechts de kapel die er in 1898
aangebouwd is.
De foto dateert van ongeveer 1430.

Als echter de tramlijn aangelegd wordt, zal toch gekozen worden voor de route langs de Achterdijk en de Oudendijk, waarbij aan de Oudendijk een remise gebouwd wordt ter hoogte van de latere BBA-garage, waar momenteel flats zijn verzezen.

- 15-03: Als kandidaten voor de vacatures in de gemeenteraad worden door de R.K. kiesvereniging voorgedragen: A. Mastboom en H. Peeters. Zij worden later in de gemeenteraad gestemd.
- 27-03: Vaststelling van de jaarwedde voor de burgemeester op fl. 650,- en voor de secretaris op fl. 900,-.

April

- 14-04: Plechtige ingebruikname van de nieuwe Sint Josephkapel. Deze kapel is in 1940 afgebroken om plaats te maken voor een nieuwe kapel, die als enige restant gebleven is van het Sint Josephgesticht.

Mei

- 01-05: Brand op de Langenberg in het eikenbos van weduwe Be Bie. Een spoorwegwachter, die de brand snel ziet kan erger voorkomen door samen met zijn buurman de vlammen met zand te blussen. De brand werd veroorzaakt door vonken uit een voorbijrijdende locomotief.
- 06-05: Openbare verkoop ten huize van weduwe v.d. W.
Verkoop van paarden, rundvee, landbouwgereedschappen enz. Zoals meestal wordt deze boerenkoopdag druk bezocht; temeer daar in mei vele knechten van dienst wisselen en even vrij zijn. Tussen vele knechten ontstaat twist, waarbij duchtig van messen gebruik gemaakt wordt. Gevolg: bloedende wonden. Er loopt iemand rond met een hand in een doek gebonden en sporen van sneden in zijn gelaat. Oorzaak van deze twisten is overmatig drankgebruik.
- 16-05: Ontsporing van de tram van Oudenbosch-Gastel. Het duurt 6 uur voordat de tram met een wagon weer op de rails gezet is. De oorzaak is een verzakking van het spoor door de vele regens. Er doen zich geen persoonlijke ongelukken voor.

Juni

- 02-06: De straten in de kom van Gastel worden verbeterd. Na het gedeelte van de Markt tot Koelestraat, dat voorzien wordt van een trottoir, is nu het stuk vanaf de Markt tot de molen van Smoor aan de beurt (Het Moleneind]. Het plein voor de kerk wordt vergroot.
- 12-06: Harddraverij. Het is prachtig weer en er komen voldoende paarden, maar de publieke opkomst is niet groot. Winnaar wordt de nestor van de pikeurs P. van Santen en 2e wordt Leo van D. Peeters uit Dinteloord. Raaf van L. Uit de Willigen, Telegraaf van A. van Wezel en Bruno van A. Theunisse, allen uit onze gemeente, vallen buiten de prijzen.
- 20-06: A. Buckens en A. Luyten vieren hun 25-jarig lidmaatschap bij Concor-dia Florebit in een versierd clublokaal, zaal van Kalmthout.
- 23-06: In Oud en Nieuw Gastel zijn de hoogstaangeslagenen **A.J.** Blankers, dr. **Dautzenberg**, G. Mastboom en J.F. Vlekke.
- 30-06: Het is een kwart eeuw geleden dat weledele hr. **J.F.** Vlekke, thans directeur van Gastelse Beetwortelfabriek en St. Antoine, aan de administratie van eerstgenoemde fabriek werd verbonden. Dit wordt feestelijk herdacht. Om 14.00 uur wordt hij afgehaald door bestuur en personeel aan zijn woning en naar de grote suikerzolder meegenomen. Deze is nu feestzaal geworden, maar de zaal is toch bijna te klein. Uitbundig wordt hij begroet bij de intrede. De nestor van commissarissen weledelgestrenghe heer mr. Van Mierlo brengt gelukwensen uit en dankt voor edelmoedige ijver, waarmee hij de fabriek leidde tot bloei en vooruitgang. Daarna zijn er felicitaties van

onder-directeur tot eenvoudig werkman. Een en ander wordt muzikaal opgeluisterd door Sint Cecilia en Gastels Fanfare en Mannenkoor.

Juli

03-07: Op de weg van Roosendaal naar Gastel zijn een twintigtal ruiten ingegooid. De dader kan gepakt worden.

Er wordt een cursus opgericht ter opleiding van onderwijzers(essen) voor hoofdakte. Deze wordt gegeven in Gastel en Oudenbosch door J. Vermeulen en E. Pompen, hoofden van scholen.

14-07 en 15-07: Handboogvereniging **Heldenbroeders** viert haar 25-jarig bestaan en herdenken De Jong en Van Domburg, die 25 jaar lid zijn. Er is groot feest in de feestzaal van F. Jacobs, het clublokaal.

17-07: Prijsverschiëting met liefst 55 schutters.

1. **Broederlijke Liefde** 164 punten; 2. **Virtus In Medio**.

16-07: Vier Gastelse jongens, in dienst bij een boer in Dinteloord, gaan in schafttijd zwemmen in de Mark. Een van hen, ene Akkermans, waagt zich te ver en verdrinkt. Hij is pas zestien jaar.

Augustus

In het gehele land zijn voorbereidingen bezig voor het kroningsfeest van Wilhelmina. In Gastel is er weinig animo. Immers in februari zijn er al grote feesten geweest ter gelegenheid van de inhuldiging van burgemeester Mastboom. De fanfare gaat zelf op de kroningsdag 31 augustus naar Slie-drecht om daar het feest op te luisteren.

Meelsociëteit De Meelworm neemt echter het initiatief om in samenwerking met Gastels Fanfare en Mannenkoor op 3 september een optocht te organi-seren.

31-08: Het woonhuis en de schuur van P. de Bruyn aan de Steenstraat worden een prooi der vlammen. Daar er geen water in de buurt is kan de snel gearriveerde brandweer niets uitrichten. De inboedel en de oogst gaan eveneens verloren. De oorzaak is een defecte oven. Een en ander was verzekerd bij de Gastelse Brandmaatschappij voor 1000 gulden.

September

03-09: Een eenvoudig kroningsfeest met de schoolkinderen, die in optocht door de straten gaan. Na afloop is er een traktatie met krentenbrood-jes, melk en bier.

De muziekkorpsen van Gastel en Stampersgat geven een concert in de kiosk op de Markt.

's Avonds is er een fakkeloptocht .

Oktober

- 02-10: Brand in het woonhuis van M. Vergouwen. Het echtpaar ligt op bed, maar een vijfjarig kind wekt hen. Het huis brandt af, daar er gebrek is aan bluswater. Vermoedelijke oorzaak: Kinderen die met lucifers spelen.
- 18-10: Viering 50 jaar Vrouwencongregatie: mej. A. Vreugde en J. Meeuwissen zijn al 50 jaar lid en worden speciaal gehuldigd.
- 31-10: Het R.K. kerkbestuur neemt een principebesluit om een nieuwe kerk te bouwen. Het huidige gebouw is herhaaldelijk te klein gebleken en dat zal vaker voorkomen als de bevolking blijft uitbreiden. Het gebouw is ook in slechte staat en het zal veel geld vragen om de kerk te herstellen. En dan blijft het probleem van een te kleine kerk.

December

De werkzaamheden om een telefoon aan te leggen van Dintelsas naar Gastel zijn gereed en dijkgraaf Smoor heeft telefonische verbinding met de sasmee-ster.

- 15-12: Voerman Rook Backx **dankt** Almelo-verzekering voor promptte uitbetaling voor zijn paard, dat doodging.

In de Harmoniezaal is de eerste winteruitvoering m.m.v. karakterkomiek Lucien uit Breda. Het programma bevat 13 nummers. Met o.a. uitvoering van bariton **Cranen** en piano spel door jongeheer **Van Helvert**.

Uit het notulenboek van het Oranjecomitee van Oud Gastel

17-01: Oprichtingsvergadering van het feestcomitee voor de inhuldiging van burgemeester Mastboom in de Harmoniezaal.

voorzitter : Dautzenberg, secretaris : Grollenberg,

ondervoorzitter : J. Franken, penningmeester : Cranen.

Medeleden : F. van der Vaart, W. Peeters, A Smoor, A van Moorsel, J. Vermeulen, J. Hack, A. Bridie, P. Uit de Willigen, P. Kerstens en W. Sloopers.

19-01: Commissie bijeen bij P. Luijten. Verdelen van de collecteurs over de 7 verschillende routes. Groen aanschaffen en 3 erebogen te plaatsen. Bovendien 3 prijzen beschikbaar stellen voor een bedrag van fl. 25,- voor de 3 mooiste bogen. Bij toereikende kas: ook vuurwerk. De voorzitter wil de gevestigde gezelschappen laten meedoen en wil voorkomen dat gezelschappen zich voor deze gelegenheid vormen. De eerste intekenlijst gaat de commissie rond en levert al fl. 150,- op.

28-01: Commissie bijeen bij P. Smoor. De intekenlijsten van de collecteurs worden overlegd en er wordt een bedrag van fl. 749,08 overhandigd aan de penningmeester. Gulle gevers zijn: Dr. Dautzenberg (50), A.J. Blankers (50), G.F.J. Mastboom (20), Dr. A. Janssen (20) en J.F. Vlekke (15).

Vervolgens wordt een begroting opgesteld. De kosten voor de boompjes vallen daar al vanaf, want weduwe De Bie wil deze schenken [men was bij haar niet langs geweest voor de collecte], waarmee een post van fl. 45,- vervalt. I.p.v. 3 worden nu 2 bogen weggezet en worden de prijzen van de particuliere bogen verhoogd en gebracht op fl. 25, fl. 15 en fl. 7,50. De versiering van het raadhuis wil men overlaten aan het gemeentebestuur. De feestdag wordt bepaald op woensdag 16 februari. Ontvangst te Stampersgat. Het programma wordt opgesteld. Als algemeen feestlied wordt gebruikt datgene wat bij wijlen H.P. Mastboom werd gezongen. Voor kinderen een afzonderlijk lied. V.d. Vaart en Vermeulen schaffen lampions aan voor de fakkeloptocht en het vuurwerk. De secretaris zal een verzoek doen aan de Inspecteur der belastingen om paarden gezadeld onder de man te mogen berijden ter oefening.

01-02: Commissie bijeen bij J. van Kalmthout. De gemeente geeft 20 gulden aan de commissie als die het raadhuis wil versieren. Akkoord. Een programmaboekje kost 5 ct.

09-02: Commissie bijeen bij N. van Mechelen. De voorzitter stelt voor de oud-secretaris J. van Mechelen te verzoeken aan het feest deel te nemen. Verzoek aan Vlekke en Jongeneelen om samen met commissieleden Bridie en Uijtdewilligen de burgemeester aan grens te Standdaarbuiten af te halen.

Program der Feestelijkheden

BIJ GELEGENHEID VAN DE PLECHTIGE INHULDIGING
VAN DEN WIELEDIGEN HEER

ANTOON G. J. MASTBOOM,

als **BURGEMEESTER** der Gemeente OUD- EN NIEUW-GASTEL,
op **WOENSDAG den 16 FEBRUARI 1898.**

- I. **Opening van het Feest door het luiden der klokken** ten 7½ uur.
- II. **Samenkomst des verschillende Corporatien** op het Marktplaats ten 8 uur. **Vorming van den Stoet.**
De Stoet zal gaan langs de Koelstraat en Tollweg naar Stampersgat en aan het Schoolhuis aldaar halt maken.
- III. **Ontvangst van den Burgemeester op het terrein der suikerfabriek te Stampersgat** onder een salvo van kanonschoten, ten half 11 uur.
- IV. **Optocht** naar de Gemeente langs Rijpersweg tot aan het Raadhuis.
Receptie en installatie van den Burgemeester op het Raadhuis onder een feestzang der schoolkinderen, ten 12 uur.
- VI. **Vervolg van den Optocht tot den Ouden Molen** om vorder langs den Ouden dijk en Koelstraat terug naar de Markt.
- VII. **Concert op het Marktplaats** door de Harmonieën „Gastels Fanfare en Mannenkoor“ en „St. Cecilia“ van Stampersgat, ten 3 uur.
- VIII. **Wandeltocht van den Burgemeester met den Raad en de Feestcommissie**, onder een escorte der Gardes d'honneur, door de Gemeente, langs de Stoof naar Cuivezand en over de Steenstraat terug; ten half 4 uur.
- IX. **Optocht** door het dorp der verschillende gezelschappen met lampions, onder begeleiding van muziek en het zingen van het feestlied, 's avonds ten 6 uur; bijeenkomst bij C. AASSEN.
- X. **Illuminatie** door de burgerij. **Vuurwerk** 's avonds op de Markt.

Samenstelling van den Optocht:

1. Trompetters. 2. Afdeling Ruiters. 3. Handboogschutterij „Broederlijke liefde.“ 4. Handboogschutterij „Rendrecht maakt macht.“ 6. Schoolkinderen, voorafgegaan door tamboers. 6. Handboogschutterij „Concordia Florebit.“ 7. Wagen, voorstellende de Landbouw. 8. Handboogschutterij „Amicitia.“ 9. Gastelsche Handdraverij-Vereeniging. 10. Kruisboogschutterij „Willelm III.“ 11. Wagen, voorstellende de Nijverheid. 12. Rijtuig met leden der sociëteit „Graanhandel.“ 13. Vierspan met leden van het gezelschap „Spou nostra.“ 14. Harmonie „St. Cecilia.“ 15. Wagen van de Suikerindustrie. 16. Beoornocht Lanciers. 17. Rijtuig met feestcommissarissen. 18. Rijtuig met Mangdekens, voorafgegaan door jockey's in nationale kleuren. 19. Rijtuig met Raadsgeden.	20. Edellieden uit de voormalige Oud-Gastelsche huizen „van den Zande“, „de Potlars“, „van Steenhuis“ en „Proost“, voerende banieren met hunne wapens. 21. Het Rijtuig van den BURGEMEESTER. 22. Burgerwacht te voet. 23. Rijtuig met Raadsgeden. 24. 1° Rijtuig met leden der feestcommissie. 25. 2° Rijtuig met leden der feestcommissie. 26. Harmonie „Gastels Fanfare en Mannenkoor“ 27. Wagen, voorstellende de Boesepvaart. 28. Handboogschutterij „Las Buiten.“ 29. Handboogschutterij „de Buiters.“ 30. Wagen der arbeidersclub „Arbeid Adelt.“ 31. Handboogschutterij „Virtus in medio.“ 32. Wagen der „Gastelsche Wielrijdersclub.“ 33. Handboogschutterij „de Heidenbroeders“ met doel. 34. Wagen, voorstellende de voorschillende Ambachten. 35. De sociëteit „de Meelworp.“ 36. De Kaartclub „Vrijt en Volharding.“ 37. Afdeling Ruiters.

KUNSTVUURWERK

uit de schelkundige fabriek van den Mevr. **EUG. HENDRICKX & Co.**,
Kunstwerker der stad Antwerpen.

- 18 Vuurpijlen, Royale, met allerlei gekleurde sterren.
- 8 Vuurpijlen, Marquisen, met gouden en zilveren regen.
- 4 Bommen met allerlei gekleurde regen.
- 4 Luchtzwermotten met dubbele krakers.
- 4 Spuiscapen in Japaneesch vuur.
- 4 Moordslagen met weerklinkende slagen.
- 6 Bengaalsche vuren met verschillende kleuren.

Draaiende zon in stralend vuur, met 12 hulzen en gekleurd Bengaalsch vuur.
Japaneesch corbeille, met 12 hulzen in brillant vuur, een fontein in cascade vuur; eindigende met een prachtige bloemtuif.
Keizerlijke kroon met 12 hulzen in Japaneesch vuur; 12 Romeinsche knarsen, uitwerpende allerlei gekleurde sterren en een fontein, uitwerpende diamantenkorrels.
Stilstaand mozaik met 26 hulzen in cascade vuur, eindigende met een prachtige canonnade.
Groot stuk samengesteld uit 6 draaiende zonnen in stralend vuur, met 80 hulzen en 10 gekleurde Bengaalsche vuren.
Spiraalmolens, draaiende met 6 hulzen in brillant vuur, verlicht met allerlei gekleurde sterren.

PRACHTIG BOUQUET.

In schitterend diamantvuur, letters van 50 centimeters vierkant

LEVE DE BURGEMEESTER.

- 3 Pauwstaarten met 27 Romeinsche knarsen, uitwerpende allerlei gekleurde sterren.
- 12 Zwermotten, uitwerpende duizende voetzoekers.

DE COMMISSIE TOT REGELING DER FEESTVIERING:

De Secretaris,
II. **A. GROLLENBERG.**

De Voorzitter,
Dr. P. J. W. DUTZENBERG.

Nederlandsche Stoomdrukkerij van Poff-Seykerbyk - Rotterdam.

Welkomstgroet der schooljeugd

*Weest welkom Burgemeester
Hier op dit plechtig uur.
Wees welkom Burgemeester
Wees welkom aan 't Bestuur.
Heer Mastboom jong van jaren
Wiens wieg in Gastel stond
Wil God lang nog U sparen
Voor uw geboorte-grond
Wij zullen U beminnen
U blijv'ons hart verpand*

*O, dierbare Burgemeester
Gij, zoon van Gasteland.
En moest wat God verhoede
Uw weg langs doornen gaan
Wij zullen U behoeden
Wij zullen naast U staan
Wij wijden U ons leven
En jubelen uit een mond
Lang leev' de Burgemeester
Voor zijn geboortegrond.*

19-02: Commissie bijeen in Harmoniezaal. Iedereen - ook de vreemdelingen die Gastel bezochten - zijn het erover eens: het was een schoon feest. Geen enkele stoornis. Prijzen voor optocht: Ambachtswagen fl. 10,-, Landbouwwagen fl. 7,50 en Scheepvaartwagen fl. 5,-. Er worden nog flink wat fooien uitgereikt aan o.m. Rijkspolitie, eerewacht, koetsiers en muziekgezelschappen. De erebogen van Eendracht en de Heldenbroeders waren het fraaist. Ze krijgen allebei fl. 20,-. Toch wil de voorzitter nog een stemming: 6 blanco, 4 Eendracht en 4 Heldenbroeders. Rekening volgt met saldo van fl. 822,37.

Onderzoek: W. van den Broek en P. Peeters
Bewerking: P. Peeters.

Bronnen: De Grondwet jaargang 1898.

De Nieuwe Bredasche Courant jaargang 1898.

Notulenboek Oranjecomitee.

Lage Landen Hoge Sprongen, Jos van der Lans, Herman Vijsje e.a.
Uitgave Rabobank 1998.

Toen Wilhelmina Regeerde, Bram Verhoog, Joop Visser e.a.
De Bataafse Leeuw. Amsterdam 1988.

Moderne Geschiedenis van Nederland, drs. A. de Boer e.a.
Elsevier. Amsterdam/ Brussel 1965.

PIET UIT DE GORKUS

HET LEVEN VAN EEN BRABANTSE JONGEN

Deel 2

In jaarboek 1997 van Heemkundekring Het land van Gastel verscheen het eerste deel van het boekwerk van dhr. P. Luysterburg, dat verhaalt over zijn levensgeschiedenis. Hierna volgt deel twee.

A. Peeters - Baaijens.

NAAR DE VIERDE KLAS

De vierde klas op school was een rotklas; de jongens gingen niet graag meer naar school als ze in deze klas kwamen. Alleen de jongens uit het dorp, de zogenaamde elite, gingen graag. De meester van de vierde klas had een hekel aan de jongens die van de buitenbuurten kwamen, zoals de Langenberg, de Stoof, Kuivezand en natuurlijk ook De Gorkus.

Pietje kwam met zes kornuiten uit De Gorkus in de vierde klas; dat was in het jaar 1924. Het buurtschap De Langenberg was met twaalf man sterk vertegenwoordigd. De meesten waren zonen van loonarbeiders en enkele waren stroperszonen. Over een van die stroperszonen, 'Wulm de Kat', gaat het volgende verhaal.

Wanneer de jongens van De Langenberg van school naar huis gingen en omgekeerd, liepen ze vijftien a twintig minuten gelijk op met die van De Gorkus. Dus na vier jaar kenden die clubs elkaar wel en kwam het weleens voor dat er gezamenlijk de een of andere actie werd ondernomen.

De vader van 'Wulm de Kat', was een zoon van Perdje de Kat, een stroper eerste klas, die meer in het cachot zat dan thuis.

Zijn zoon was net als zijn vader groot gebouwd, was nergens bang van en nogal vechtlustig. De meeste jongens van De Langenberg hadden schrik van Wulm de Kat, behalve Pietje en d'n Tils.

Maar nu dan het klasse-drama. De meester stond al zo'n vijftientwintig jaar voor de vierde klas. Het was een smakeloze vent, die ook bij zijn collega's niet getapt was. Ook de oudere broers van Pietje hadden een jaar bij hem in de klas gezeten en hadden ook geen goed woord voor hem over. Hij was iemand die bij het minste vergrijp een speciale stok van een halve meter hanteerde om er klappen mee uit te delen.

Klas 2 van de Sint Joannesschool.
Tweede voor de onderwijzer is Piet Luysterburg.

De Kerkstraat in de tijd dat Piet deze straat; op weg naar school dagelijks
passeerde.

Ook had hij speciale straffen, zoals bijvoorbeeld op de knieën zitten voor het bord met in iedere hand een baksteen, die omhoog gehouden moest worden. Zodra de arm zakte van vermoeidheid of van pijn, dan stond hij direct achter de jongen om met zijn stok een klap op zijn achterste te geven.

Kortom, een verschrikkelijke man, helemaal geen onderwijzer. Voor een strafkamp zou hij beter geschikt zijn. Maar ja, niemand durfde hem aan.

Toen Pietje een paar maal met de stok kennis had gemaakt, vertelde Pietje dit thuis aan zijn vader. "Och," zei vader dan, "die zal zijn mannetje nog weleens tegenkomen."

Nou, dat zou niet lang meer duren. De club van De Langenberg en De Gorkus, met aan het hoofd Wulm de Kat, Pietje en d'n Tils, zou hem er weleens tussen nemen als dat zo uitkwam.

Nu zat er in die klas ook een knul uit het dorp, een echt 'vriendje' van de meester en ook een echte klikspaan, die alles aan hem doorbriefde. Hij mocht het bord uitvegen, de borstels buiten tegen de muur uitkloppen, die paar bloempotten in de klas verzorgen en meer van die flauwekul.

Iedereen in de klas had een gloeiende hekel aan die knul, maar de jongens durfden hem niet aan te pakken, want dan stond hij zo weer bij de meester.

Dat wist vader Piet, want die had het op die manier ook met zijn oudere zoons meegemaakt.

Toen op een zaterdagavond de vader van Wulm de Kat kwam vragen aan vader Piet of hij in de mollentijd 's morgens mocht komen vangen, sprak vader Piet met hem over de school. Natuurlijk kwam het gesprek op de meester. Beide vaders waren het er over, eens dat die vent onderhand weleens de laan uitgestuurd kon worden. Hij paste niet meer op school en was veel te ouderwets. De broeders, die de leiding van de school hadden, waren hem liever kwijt dan rijk, dat was bekend.

De avond nadien roerde Wulm de Kat tegen Pietje het gesprek van de twee vaders aan.

Ze spraken af niet lang meer te wachten met iets uit te halen. Er werden plannen gemaakt in de clubs bij het naar school of naar huis gaan, en het volgende zou moeten gebeuren.

Besloten werd, dat de eerste de beste keer dat die klikspaan weer eens iets zou verraden aan de meester, Wulm hem tijdens het speelkwartier een aframmeling zou geven. En als dat voor Wulm eventueel nare gevolgen zou hebben, zouden Pietje met de clubs hem helpen.

Daags daarop, tijdens het eerste speelkwartier, had Wulm die klikspaan voor vuile vis uitgemaakt, want voor de les had hij aan de meester verteld dat Pietje de meester een rotvent had genoemd.

Alle jongens van de clubs waren op de hoogte gebracht en met spanning wachtten ze op het sein om de klas in te gaan. Toen het zover was, keken ze elkaar veelbelovend aan en gingen de klas in. Wulm de Kat liep helemaal

achteraan.

Amper was er een Weesgegroeitje gebeden of de meester stond op van zijn lessenaar en riep Wulm de Kat naar voren. Iedereen wachtte in spanning af wat er zou gebeuren. Vooral Pietje was gespannen, voorbereid op de dingen die komen zouden. Je kon een speld horen vallen, zo stil was het.

Plotseling begon de meester Wulm uit te kafferen; hij was een schoft, een stiekemer, hij was een bandiet en had een aardje naar zijn vaartje.

Gelukkig zei Wulm niets. Groot en stoer, als een grof uit de kluiten gewassen veertienjarige, vertrok hij geen spier van zijn gezicht. Als door een wesp gestoken, pakte de meester, rood van woede, de stok en sloeg hem hiermee en schopte hem, tot hij niet meer kon. Toen moest Wulm de gang op.

De meester ketterde nog wat na tegen de klas en zag de gespannen en woedende gezichten van de jongens van De Langenberg en De Gorkus; hij begon schijnbaar wat schrik te krijgen.

Wulm de Kat mocht weer binnenkomen en in zijn bank gaan zitten, maar van lesgeven kwam niet veel meer terecht. De meester had die woedende en afkeurende gezichten van die jongens gezien en was zichzelf niet meer.

Die dag gebeurde er verder niets op school, maar toen na school de twee clubs naar huis liepen, werd door de twee aanvoerders, Wulm en Pietje, besloten om aan het gedonder met de meester een eind te maken en hem een onvergetelijke dag te bezorgen.

Een paar jongens van De Gorkus, waaronder natuurlijk Pietje, gingen met Wulm mee naar zijn vader om hem het hele verhaal in geuren en kleuren te vertellen. Ook dat de meester Wulm had uitgescholden en zijn vader voor een bandiet had uitgemaakt. Duidelijk kon vader De Kat zien hoe zijn zoon was toegetakeld en hij was razend. "Wulm," zei zijn vader, "morgenvroeg steek jij een knuppel onder je jas en als de les begint ga je hem pesten. En als hij je een klap durft te geven, sla je hem maar eens flink op zijn donder, die rotvent!"

Bij thuiskomst vertelde Pietje het hele verhaal aan zijn vader en deze had de grootste lol.

"Eindelijk komt hij zijn mannetje tegen," zei vader Piet. Ook zei hij tegen Pietje dat deze niet laf moest zijn en desnoods Wulm de Kat moest helpen.

Wulm stond in zijn volste recht en hoefde zich niet af te laten ranselen. En de meester had vader Perdjé de Kat zeker niet zwart te maken voor de klas.

Nou, dat klonk Pietje als muziek in de oren. "Vader denkt er net zo over als ik," dacht hij bij zichzelf.

Ergens vond hij het jammer dat zijn vriend d'n Tils niet mee zou kunnen doen als er morgen iets zou gebeuren. Hij zat nog steeds in de tweede klas bij Broeder Theofiel.

Het was zover. De jongens kwamen vanuit alle windhoeken naar de school. En zoals altijd groepten de verschillende wijkbewoners bij elkaar om de nieuwtjes uit te wisselen.

Het was natuurlijk uitgelekt wat er de vorige dag in de vierde klas was voorgevallen. Het onderwijzend personeel stond bij elkaar en had het erg druk; zo te zien was er wat aan de hand.

De jongens van De Langenberg en De Gorkus kwamen bijna tegelijkertijd aan op de speelplaats. Heel rustig stonden ze met elkaar te praten, alles leek er op of er niets aan de hand was.

Toen ging het schoolsein en de jongens begaven zich in rijen naar de klassen. De vierde klas ging ook heel rustig, nagestaard door de andere klassen, met hun meester naar binnen en de jongens kropen in de banken.

Wulm de Kat zat op de achterste bank, in de rij aan het raam. Pietje hield hem in de gaten en zag dat Wulm iets onder zijn trui uithaalde en het in zijn kastje stopte. Hij keek naar Pietje en knipoogde tegen hem. Pietje begreep direct dat hij een knuppel had meegebracht. Vroeg of laat zou het losbarsten.

De lessen begonnen; eerst taalles. Pietje vond het maar een saai vak, maar het hoorde er eenmaal bij. Wulm de Kat had helemaal de schurft aan taal, hij kon nog niet eens fatsoenlijk Nederlands praten. "Die kakpraat," zei hij altijd.

Ineens stond hij op en stak zijn vinger omhoog. De meester zag het en vroeg wat er aan de hand was. Wulm vroeg permissie om naar de w.c. te gaan. De meester zei dat hij dat maar tijdens het speelkwartier moest doen.

"Dat verrek ik," zei Wulm, "want ik moet nodig naar de w.c. en als ik van jou nie mag, doe ik het hier in jouw prullenbak."

Nou, dat was te veel gezegd tegen de meester. Hij pakte zijn beruchte stok en stoof woedend op Wulm af in de achterste bank. Maar voor hij daar aangekomen was, kreeg hij van Wulm 'n klap in zijn gezicht waar hij van duizelde. Beide stokken, zowel die van de meester als die van Wulm, vlogen door de klas. En beiden rolden als een paar kwaai honden tussen de banken. Van weerskanten werden er rake klappen uitgedeeld en ze scholden en vloekten. Het was verschrikkelijk. Hoe was dat mogelijk?

Met gemengde gevoelens zag Pietje het aan. Opeens vloog hij de bank uit, griste de stok van Wulm uit zijn hand en smiet hem door het raam naar buiten, in de tuin van de ernaast gelegen pastorie.

"Ziezo," dacht Pietje, "als er soms iemand komt voor Wulm zijn stok, dan weten we van niks en kunnen ze niks bewijzen. De politie zal er wel bijgehaald worden."

Toen ze bijna uitgevchten waren, vloog Wulm de Kat op zijn kousenvoeten naar buiten. Z'n klompen stonden nog op de gang.

Geheel buiten adem ging de meester achter zijn lessenaar zitten, hij zag zo wit als een vaatdoek, bloedde uit zijn neus en was zo zenuwachtig als een pinneke. Hij kon geen woord meer uitbrengen en zat te hijgen als een paard.

Nou, de jongens waren er wel wat ondersteboven van, vooral die uit het dorp. Maar de Langenbergers en die van de Gorkus genoten ervan.

"Net goed," was hun algemeen oordeel. "Nu zal hij zijn handen voortaan wel thuis laten."

De meester ondernam niets, nog niets, maar dat zou nog wel komen. Eindelijk was het speelkwartier en iedereen ging naar buiten.

Pietje zag dat Wulm zijn klompen nog in de gang stonden. Hij nam ze mee naar buiten zonder dat dat gezien werd en smeed ze over de muur. Toen hij zag dat er niemand keek klom Pietje over de muur en zag Wulm een eindje verder tegen de muur zitten. Die haalde gauw zijn klompen op en rende naar huis.

Toen Pietje weer veilig op de speelplaats was, deed hij net of er niks gebeurd was.

Het was heel rustig buiten. De onderwijzers stonden zoals gewoonlijk wat te praten, maar de meester ontbrak wel bij het gezelschap.

Zou er toch nog iets gebeuren ?

De Langenbergers en die van De Gorkus werden wel nieuwsgierig naar wat er allemaal ging komen. Het kon mee- of tegenvallen. Afwachten dus maar.

Het speelkwartier was om en alles ging weer naar binnen, de klas in. Het was woensdag, dus 's middags hadden ze vrij,

Nou had die lelijke verrader, dat vriendje van de meester, tijdens het speelkwartier buiten het een en ander opgevangen en was dat gauw aan de hoofdonderwijzer gaan verklappen. De vuile klikspaan!

En nu komt het.... Nauwelijks zaten de jongens in de klas, of de hoofdonderwijzer kwam de klas binnen, met politieagent Jobsen.

De meester stond even met hem te praten en toen moesten de jongens van De Langenberg en De Gorkus naar voren komen en met de politieagent meegaan.

Op de gang werden de zeven jongens ondervraagd. Wie de aanstichter was van de rel, wie er verder nog achter zat en waar de stok en de klompen van Wulm de Kat waren gebleven. De politie had die gegevens allemaal nodig als bewijsmateriaal. Maar de jongens, onder aanvoering van Pietje, zeiden niets. Het duurde wel een half uur, maar ze zeiden of wisten niets. Dus onverrichterzake moesten ze terug de klas in.

Bij het binnenkomen zag Pietje al dat de meester vals keek, en dat beloofde niet veel goeds. Iedereen zat te wachten tot het twaalf uur werd, de spanning was te snijden. Toen de torenklok twaalf uur sloeg kwam de meester voor de klas staan. De leerlingen van De Langenberg en De Gorkus werden naar voren geroepen, de rest mocht naar huis. De zeven gezworenen moesten zich in een rij opstellen.

Pietje kreeg de schuld, hij had met Wulm de Kat die rotzooi veroorzaakt, aldus de meester. Pietje protesteerde heftig, en ook de andere zes ontkenden met klem. De meester zou hen net zo lang in de klas vasthouden tot er iemand wat zou zeggen.

Pietje zei stil tegen die anderen: "We zullen eens kijken, wie er de langste

adem heeft. Zijn vrouw zit thuis met het eten te wachten, dus moet hij ons van armoede wel naar huis laten gaan."

Na een half uur had de meester nog niets gezegd. Hij werd een beetje toeschietelijker, ze mochten in de banken gaan zitten. Wat een gunst zeg!

Toen begon hij weer vragen te stellen aan Pietje, maar deze hield zijn mond stijf dicht. Daarna begon hij mooi te praten tegen sommigen, maar ook dat hielp niets. Het duurde weer een half uur.

"Ik moet thuis gaan eten," zei hij toen. Geen antwoord. Toen begon hij Pietje en z'n maten uit te schelden en te dreigen dat hij hen meteen van school zou trappen.

Toen werd er op de deur geklopt. Ze vlogen omhoog uit hun banken.

De meester schrok zich rot, want wie stond er aan de deur? Perdje de Kat met zijn zoon!

Nou, meteen mochten ze allemaal naar huis, ook Pietje.

Ze hoorden wel, toen ze de schoolgang uitliepen, dat er flink gescholden en geketterd werd. De Kat was niet verlegen. Pietje bleef wachten tot de ruzie over was en de Kat met Wulm naar buiten de straat op kwam.

"Ziezo," zei Perdje de Kat, "die steekt zijn handen niet meer uit naar jullie, en naar geen enkele jongen, want ik ben een uur geleden met vader Piet naar het politiebureau geweest. Hij zal er wel van lusten."

En inderdaad, eindelijk hadden vijf vaders, waaronder vader Piet en Perdje de Kat, hem op het politiebureau aangeklaagd, dat hij zijn leerlingen al jaren sloeg en oneerlijk strafte; daar moest maar eens een eind aan komen. 't Werd tijd.

Nog een jaar bleef hij onderwijzer; toen werd hij weggedegradeerd.

Er ging een grote zucht van verlichting op onder de Gastelse schooljongens. Hij was weg, gelukkig.

NAAR DE VIJFDE KLAS

Broeder Canisius was het sub-hoofd en een fijne, lollige man. Pietje was blij dat hij nu eindelijk eens een goede onderwijzer kreeg. Broeder Canisius was ook de 'dirigent van het kerkkoor. Hij was goed in muziek en gaf veel zangles.

Nu wilde hij met het koor, bij gelegenheid van grote feestdagen, zoals Kerstmis en Pasen, wel eens wat anders gedurende de plechtigheden in de kerk. Hij maakte ook geen verschil tussen de jongens uit het dorp en die uit de gehuchten; ze waren hem allemaal even lief.

Hij zou een knapenkoor gaan oprichten, zo werd er gezegd. In het begin van het schooljaar 1927 kwam hij er mee voor de dag. Hij zou een koortje vormen uit zijn eigen klas, die 50 leerlingen groot was, dus keuze genoeg.

Iedere 5^e-klasser kreeg een briefje mee naar huis, waarin gevraagd werd of, wanneer ze door Broeder Canisius werden geselecteerd, zij mee mochten

doen. Eenmaal in de week, op woensdagmiddag, zou er gerepeteerd worden. Ook Pietje kwam met zo'n briefje thuis. "Nou," zei vader Piet, "als je het graag doet, vind ik het best, dan leer je tenminste iets goeds." Dus Pietje naar Broeder Canisius, die daar erg blij mee was; vaak had hij Pietje op het schoolplein met de andere jongens horen zingen, zo van die kermisliedjes.

Broeder Canisius vormde zo een knapenkoor van ongeveer 35 jongens. Er werd gestart.

Al gauw was het in De Gorkus bekend dat Pietje, Toon Heynen en Frans Nelen bij het jongenskoor waren gekomen.

Iedere woensdagmiddag werd er flink gerepeteerd, allemaal voor Kerstmis. Het zou heel mooi worden tijdens de Nachtmis. Het was weer eens wat nieuws.

Ook het repeteren was fijn. De jongens die van ver kwamen, kregen ieder twee pistoleekes, 'n kop thee en 'n appel na. "Dat zijn nog eens goede mensen, die broeders, daar doe je toch alles voor," zei Pietje tegen zijn maten uit de Gorkus. Zo stilaan werden die drie Gorkusmannen goede maatjes. Rond vier uur kwamen ze samen naar huis. Pietje moest dan nog van alles doen, maar daar gaf hij niks om, hij had het er graag voor over.

Hij kreeg nu muzikles met toonladders. Het ging goed en Broeder Canisius was ook heel tevreden met hem omdat hij een mooie en duidelijke stem had.

Ook in de klas ging het heel goed. Er waren geen spanningen meer zoals in de derde en de vierde klas. Pietje begon verstandiger te worden, hij voelde dat hij in de klas goed mee kon, hij had er plezier in en was erg leergierig.

Het eerste rapport, met Kerstmis, was veel en veel beter dan voorheen. Vader Piet was trots op zijn jongste. Hij paste goed op, ging elke zondagmorgen met vader Piet naar de 6-urenmis en als er niet gewerkt hoefde te worden, gingen ze samen aan de wandel.

Bij de eerste Kerstnacht, waarbij het knapenkoor mee mocht doen, zat de kerk stampvol. Het mannenkoor samen met het jongenskoor..... het was prachtig! Menige vader en moeder keken trots om naar het oksaal of ze hun jongen konden zien staan. Na de nachtmis ging vader Piet met de ouders van de andere Gorkusangertjes samen naar huis; ze kwamen er niet over uitgepraat. Toen werd er ook afgesproken dat, nu de jongens wat ouder werden, Pietje geen Pietje meer genoemd zou worden. Voortaan werd het 'PIET' ofwel 'Piet van Piete'. Na een paar maanden wist men niet beter meer.

'Pietje' was 'Piet van Piete' geworden, dus ook in dit verhaal. Ook vader vond het prima.

De Kerstdagen waren voorbij en Nieuwjaar 1928 kwam er aan. Hartje winter, de jongens gleden over de weg naar school. Er werd in de vrije uren veel geschaatst over de sloten in de polder en de dagen vlogen voorbij.

Marktplaats anno 1925
uit de jeugdjaren van Piet

HET LAATSTE JAAR THUIS (1937 - 1928)

De lente kwam er aan. Het vriezen en de winterkou waren over. De boeren begonnen op hun boerderijen alle werktuigen en gereedschappen gereed te maken voor het werk op het land. Alles werd opgepoetst en gesmeerd, klaar voor het vele werk. Hak- en kapmessen werden aangescherpt, zo ook de zeisen en de sikkels.

Vader Piet en zijn zoon maakten begin april de afrastering om de weilanden in orde, nieuw prikkeldraad werd hier en daar - waar nodig - aangebracht, zodat het vee niet kon uitbreken. Dat was allemaal nodig voor het komende zomerseizoen. Ook in de groententuin moest het een en ander gebeuren. Er moesten nieuwe bedden aangelegd worden en ook enkele stukken omgespit, zodat alles klaar was voor het inzaaien. Vooral het spitten, het 'banken', was wel een hele kunst. Dat banken zou voor jonge Piet later nog vaak van pas komen.

Ook moest zoon Piet, al was hij pas elf jaar, de koeien leren melken. De makste koe was voor Piet. Om half zeven was het melktijd en zus Cor melkte de andere koeien. Water hoefde Piet niet meer te halen aan de Bangsloot, want vader had een nieuwe pomp laten slaan, die mooi zuiver water gaf. "Gelukkig," dacht Piet, dat gesjouw met de kruiwagen, een klein uur lopen door weer en wind, was echt een rotkarweitje.

Als in april de boeren hun vee in de wei lieten en de natuur weer mooi werd, was het rond het Jagertje een echt 'Eldorado'.

Tegen de avond, als er gegeten was, gingen vader en Piet samen een

wandeling maken van ongeveer een uur en genoten ze van hun land, tuin en weiden. Heerlijk was dat. Tijdens die avondwandelingen vertelde vader Piet zijn zoon over het land, het werk, hoe alles gezaaid moest worden en nog veel meer. Zo leerde Piet heel veel van zijn vader over het bedrijf.

In die periode waren ze nog maar met z'n drieën op het Jagertje, te weten vader Piet, de oudste zus Cor en de jonge Piet. De twee jongste meisjes waren gaan dienen: Coba in Wouw, in een cafe annex kolenhandel, en Marie in Roosendaal bij een cafe annex varkenshandel. De eigenaar was een vriend van vader Piet. De oudste zoon Jan was al een paar jaar getrouwd en broer Janus zat in Friesland bij de Zuiderzeewerken.

Maar er was ook nog een mannetje die nogal eens deel uitmaakte van het driemanschap. Dat was Jantje Damen, in de volksmond 'De Looy' genoemd. Hij woonde halverwege Roosendaal en Oud-Gastel bij zijn zuster. Beiden waren rond de vijfenvijftig jaar en ongetrouwd. De Looy was een sukkelaar. Hij leurrede met wat veters, knopen en garen. En vrijdags ging hij langs de huizen, met een negotie-karretje, om bokking te verkopen. Vader Piet mocht hem graag en vaak verrichtte Jantje karweitjes op het bedrijf, waarvoor vader Piet hem rijkelijk beloonde met eten. En als Jantje weer eens ruzie had met zijn zuster, mocht hij ook in de hooiberg op het Jagertje blijven slapen. Die zus van De Looy was een eigenaardig vrouwke, echt niet iemand om er altijd mee onder een dak te wonen. De jonge Piet trok nogal eens met De Looy de bossen en de velden in. Jantje wist veel te vertellen over de natuur, over de vogels, bomen en planten, en wat er maar over de natuur te vertellen viel.

In de zomer sliep De Looy vaak onder de blote hemel, of ergens onder een afdak of in een schuurtje in het veld. Hij was een natuurmens en leefde als een kluizenaar.

Nadat d'n Tils bij een boer in Wouw was gaan werken, was Piet vaak in gezelschap van Jantje te vinden. Hij was een gezellige verteller en vader Piet, die zelf veel weg was voor zijn werk in de omgeving van Roosendaal, vond het best dat Piet met De Looy optrok; er zat voor geen centje kwaad in Jantje Damen.

Intussen was het juni 1928. De natuur was op z'n mooist. In de tuin en in de boomgaard, waar het jonge fruit eraan begon te komen, was het prachtig.

Op de velden begon het gewas te bloeien en op de weiden stond het hooi in de oppers. De koeien liepen in de wei voor het huis; de kippen scharrelden overal rond met gezellig gekakel. Kortom, het was prachtig.

's Avonds na het eten, zaten vader Piet, zus Cor en de jonge Piet - soms met De Looy erbij - gezellig onder de notenboom te buurten. Vader vertelde dan vaak over vroeger, over zijn avontuurtjes, en de jonge Piet zat dan te genieten en overdacht dat hij toch net zo'n deugniet was als zijn vader. In de goeie zin van het woord dan natuurlijk. Het klikte redelijk goed tussen die drie.

DE OMWENTELING OP HET JAGERTJE **OFWEL DE GROTE OMMEKEER**

HET IS ZONDAG 15 JULI 1928.

Om zes 's morgens waren vader en zoon Piet naar de vroege zondagsmis geweest in het dorp. Dat deden ze al vijf jaar lang, het was vaste prik. Dan had vader een hele zondag voor zichzelf en hoefde er niet gewerkt te worden.

's Middags na het eten kwam Sjaan de Wit, een vriend van vader en een buurtgenoot met de fiets om samen met vader Piet naar de harddraverij in Hoeven te gaan, waar hun paard, Moor geheten, zou meelopen.

Moor was een pracht paard, slank en snel, gitzwart: er was niets wit aan. Dat paard was van vader Piet en stond bij z'n vriend op stal en werd door Sjaan de Wit, die er veel verstand van had, verzorgd.

Zo om de twee a drie weken was er in de buurt wel zo'n harddraverij waar veel belangstelling voor bestond.

Op het gehucht Overesselijk, waar dus het Jagertje lag, werd in die tijd veel aan sport gedaan. Zo waren de jongemannen meestal lid van een luchtbuks-club en een boogschutterij.

Daarnaast was er wel een voetbalclub opgericht, die weliswaar niet in een voetbalbond speelde.

Deze club speelde zondagmiddags op een van de weilanden van vader Piet op Overesselijk. Ze schopten de bal een eind naar voren en dan er hard achteraan om de bal aan de overkant tussen twee palen te werken. Van spelregels hadden ze nog nooit gehoord; dat zou allemaal later komen toen de jongens uit het dorp mee kwamen spelen. De club kreeg toen de naam 'Gastelse Sport Club'.

In het voorjaar van 1928, nadat alles beter georganiseerd was, verhuisde de club naar het dorp, achter de jongensschool aan de Veerkensweg. Deze voetbalclub bestaat nog steeds en speelt in de amateurbond.

Het was op Overesselijk, rondom het Jagertje, niet ongezellig.

Toen vader Piet op die bewuste 15^e juli met zijn vriend op de fiets naar Hoeven reed, zou dit voor vader Piet zijn laatste uitstapje zijn.

Zus Cor en de jonge Piet wachtten 's avonds op zijn thuiskomst, om na een boterham en wat nieuwtjes uit te wisselen gedrieën naar bed te gaan. Maandag begon de nieuwe week weer en moest iedereen de handen uit de mouwen steken.

Maar vader Piet kwam maar niet thuis. Het was al elf uur 's avonds en Cor en Piet besloten alvast naar bed te gaan. Vader zou het wel vinden; hij kwam wel eens meer pas in de nacht thuis.

Zus Cor en Piet sliepen die nacht zo vast dat ze zich versliepen. Vader Piet wekte ze iedere morgen, maar deze dag was dat niet gebeurd.

MAANDAGMORGEN, 16 JULI 1928.

Opeens werd er beneden op de buitendeur gerammeld. Zus Cor ging vliegens-vlug naar beneden, deed de deur open en zag de buurvrouw staan.

Piet was van het gerammel aan de voordeur ook wakker geworden en lag te luisteren.

Met horten en stoten kwam de jobstijding uit buurvrouws mond. Ook de jonge Piet vloog naar beneden en hoorde het slechte nieuws van de buurvrouw.

PROVINCIAAL NIEUWS.

Een doode langs den weg gevonden.

WAT HEEFT ZICH HIER AFGESPEELD?

H PARKET GEWAARSCHUWD.

Hedenmorgen In alle vroegte vonden voorbijgangers op den weg, van Gastel naar Roosendaal, op circa 'n halven kilometer vanaf het dorp Gastel het lijk van een manspersoon liggen in een droge sloot, aan het hoofd was een gapende wonde te zien. Het bleek het lijk te zijn van zekeren P. Luvsterburg, wonende op het Jagertje onder Roosendaal. Aanstonds werd de politie gewaarschuwd, die het lijk zooals het gevonden is onder bewaking stelde en het Parket te Breda waarschuwde.

Tot op het oogenblik tast men nog in het duister omtrent hetgeen zich hier heeft afgespeeld.

Gisteravond om half elf k L. nog door iemand op deren weg aangesproken.

Nader wordt ons bericht:

Een ingesteld onderzoek is gebleken dat de man vermoedelijk door een auto is doodgereden. Dit wordt afgeleid uit het feit, dat op den weg glas gevonden werd, en terzijde van het hoofd een gapende wonde was die op een geweldadige botsing wijst. Vermoedelijk is na de aanrijding de man van den weg in den sloot getrokken en daar weggelegd. Hij werd zittend in elkaar gedrongen gevonden.

Is deze veronderstelling juist, dan heeft zich de aanrijder op een schandalige manier gedragen en is het te wenschen, dat de gerechtigheid hem spoedig vindt.

Jantje Damen, alias De Looy, had die morgen, dus een paar uur geleden, vader Piet zwaar gewond in een sloot langs de weg Gastel-Roosendaal gevonden.

Volgens de politie was hij door een auto aangereden, dodelijk getroffen door een buitenspiegel. Wie, wat en hoe precies, wist de politie nog niet, dat zou uitgezocht moeten worden.

Daar stonden zus Cor en Piet, radeloos van verdriet. Wat moest er gebeuren? De koeien stonden te loeien in de stal, ze moesten gemolken worden. De varkens schreeuwden om eten, terwijl Cor en Piet kapot waren van het nieuws.

De oudste broer Jan, getrouwd, woonde in Roosendaal. Hij had natuurlijk het nieuws in de krant, de toenmalige 'Grondwet', gelezen. Direct nam hij contact op met zus Cor, en verwittigde meteen broer Janus, die aan de Zuiderzeewerken als machinist werkte. Broer Janus was toen 22 jaar. Hij nam bij zijn vertrek uit Harlingen meteen ontslag; het bedrijf op het Jagertje moest doorgaan.

Wat er nadien allemaal moest gebeuren wist men nog niet: dat zou later wel geregeld worden.

Janus ging de plaats van vader Piet innemen op het Jagertje. Dat viel voor hem natuurlijk niet mee. Maar hij was wel bijdehand en had als hij thuis was,

Uit 'De Grondwet'
van maandag 16 juli 1928

vader Piet altijd geholpen met alle werkzaamheden op het land en in huis. Jonge Piet moest ook flink mee aanpakken. En zo probeerde de beide broers, Janus 22 jaar en Piet ■■ jaar, de boel voorlopig te runnen. Enkele dagen na de begrafenis van vader Piet, waar heel veel belangstelling voor was geweest, zou er een familieraad gehouden worden. De zes erven, drie dochters en drie zonen, zouden met raad en daad worden bijgestaan in de familieraad door de toenmalige notaris van het dorp, die een goede vriend van vader was geweest. Voor de jonge Piet werden het spannende dagen en weken. Wat gingen ze over hem beslissen? Dat hij de boel zou overnemen op het Jagertje was uitgesloten. Hij moest nog twee jaar naar school. Broer Jan was machinist op de suikerfabriek in Roosendaal en zou over een paar maanden met zijn gezin naar Leiden, boven de Moerdijk, gaan wonen en werken. Zus Cor had reeds geruime tijd verkering en zou als alles geregeld was, gaan trouwen. De andere zus, die toen 17 jaar was en in dienst werkte, zou daar blijven en Marie, de dertienjarige zus, werd als pleegdochter aangenomen bij de familie waar ze werkte en woonde. Maar met de jongste? Wat moesten ze er mee? Broer Janus zorgde intussen - de periode juli, augustus en september leende zich daar goed voor - dat op en om het Jagertje alles aan kant gewerkt werd. De oogst werd binnengehaald, de akkers werden gereed gemaakt voor het volgende jaar. Er zou nu een dag worden afgesproken dat alles zijn beslag zou krijgen. De notaris zou alles tot in de puntjes regelen.

God nog aan toe, wat zat die jonge Piet in spanning. Hij was er nu wel zeker van dat het leven op het Jagertje ten einde liep en hij zou weggaan. Maar waar naar toe? Pietje werd er ziek van. Hij weg van het Jagertje. Afgelopen met het vrije leven thuis, het zwalken in de bossen. En dan zijn grote vriend, zijn goeie en zorgzame vader Piet, was er niet meer. Hij had ontzettend veel verdriet en miste zijn vader heel erg. Maar zijn broer Janus was een reuze kerel, een en al goedheid en hartelijkheid.

Vader Piet zei altijd: "Onze Janus is de beste van onze club" en zo was het ook. Janus nam echt de zorg voor zijn jongste broer op zich; hij zou wel zorgen dat Pietje een goede bestemming zou krijgen.

Daar kwam dan eindelijk de beslissing over het voortbestaan van het Jagertje en zijn bewoners. Er zou op 24 september een koopdag zijn, door de notaris geleid. Alles, maar dan ook alles, zou verkocht worden.

Het gezin van vader Piet ging nu voorgoed uiteen. De familieraad had het volgende besloten. Broer Jan zou met zijn gezin naar Leiden verhuizen, waar hij inmiddels een baan had aangenomen als kraanmachinist bij de Hollandse Constructiebedrijven. Hij zou in het naburige Zoeterwoude gaan wonen.

Broer Janus zou, wanneer alles aan de kant was, zijn broer Jan volgen. Ook hij had er een baan als machinist en zou er per 1 oktober beginnen, en gaan

inwonen bij broer Jan in Zoeterwoude, althans voor de eerste jaren.

Niemand van de ooms wilde het voogdijschap over de minderjarige kinderen op zich nemen. Uiteindelijk werd broer Janus voogd over de twee jongste meisjes, Coba en Marie, en over Pietje.

Piet was er erg blij mee. Hij had zijn broer goed leren kennen en had heel veel met hem op. Het zou best lukken in de toekomst.

Nu was Pietje een volle wees en de notaris hield daar rekening mee. Hij had op school geïnformeerd of Piet goed kon leren. De inlichtingen die hij over Piet kreeg, waren - wat het leren betreft - erg gunstig. Alleen waarschuwde de notaris broer Janus dat zijn jongste broer wel bekend stond als een robbedoes, een haantje de voorste, die echt wel in toom gehouden moest worden.

Nu had vader Piet, doordat zijn eigen vader als weduwnaar was hertrouwd, een halfbroer die broeder was bij de Broeders van Huybergen.

Samen met die halfbroer van vader en met de notaris, werd met goedvinden van de familie, besloten dat Pietje naar kostschool zou gaan, naar het weeshuis in Huybergen, bij de Broeders. Deze hadden daar een kweekschool voor onderwijzers, een pensioonaat en een weeshuis met ongeveer zeventig kinderen van 6 tot 14 jaar.

Toen Pietje die beslissing hoorde, was hij er niet erg blij mee. Begrijpelijk, het was afgelopen met het vrije leven in de natuur en dat vond hij het ergste.

Maar broer Janus troostte hem met de gedachte dat die zogenaamde half-Heerom voor Piet wel iets zou regelen. zodra hij in dat weeshuis kwam.

24 September was de verkoopdag. De avond daarvoor kwamen er al twee mannen uit het dorp, die alvast bij broer Janus een wit voetje probeerden te halen om het huis te kunnen kopen. Janus liet dit aan de notaris over, die de verkoop zou leiden.

Op de verkoopdag was het een drukte van belang. Het ergste vond Piet, was de verkoop van de drie koeien en het paard. Die beesten kenden Piet zo goed, hij had ze altijd gevoederd en verzorgd. Hij zou ze wel erg missen.

De hond vond hij niet zo erg. Het was een valse hond, die aan de ketting moest liggen, en hem een keer in zijn achterste had gebeten. Nee, die kon best weg.

Alles kwam die dag onder de hamer: het huis, de stallen, de akkers, de oogst in de schuur, groot en klein vee, de landbouwwerktuigen en het gereedschap. Alles.

Om vijf uur was de verkoop afgelopen. Zus Cor vertrok met haar man, met wie ze twee weken tevoren was getrouwd. Broer Janus pakte wat kleren van Piet in een biezen koffertje; het was niet veel.

En zo vertrok Piet van het hem zo dierbare Jagertje. Achterop de fiets bij broer Janus naar het Anker in Roosendaal, waar zus Marie bij haar nieuwe

pleegouders woonde en werkte. Daar bleef Piet nog een paar dagen. De pleegouders van Marie ontfermden zich nu ook over Piet. De linnenuitzet werd gekocht en genummerd. Broer Janus kocht nog een paar pakken, hemden en kousen.

Aldus uitgerust ging Piet naar zijn nieuwe tehuis, het weeshuis bij de Broeders van Huybergen.

De pleegouders van zus Marie, zegden toe dat Piet met de schoolvakanties ook naar het Anker mocht komen, totdat hij over zo'n jaar of drie van school kwam. Nou, dat was goed geregeld.

Einde deel twee.

PASTOOR VAN DAM

EEN MARKANT PERSOON IN DE PAROCHIE SINT LAURENTIUS OUD GASTEL

Op 5 juni 1997 overleed op tweeentachtigjarige leeftijd pater Malachias, beter bekend als Wilhelmus van Dam eertijds kapelaan en later pastoor te Oud Gastel.

Velen zullen zich hem herinneren, vanwege de grote rol die hij gespeeld heeft in onze parochie. Eerst als kapelaan vanaf 1945 tot 1964 en later als pastoor tot zijn afscheid in 1978.

Ieder zal zijn eigen gedachten over hem hebben.

Tijdens zijn kapelaansperiode als medeoprichter van korfbalvereniging Juliana en "zijn" Sint Laurentiusklok (zie blz. 55: het voorblad van het proefnummer).

Hij had toen ideeën, die pasten in de geest van 'Het Rijke Roomse Leven' en probeerde degenen die met hem te maken hadden deelgenoot daarvan te maken. Hij was geestelijk adviseur van allerlei meisjes- en damesverenigingen en dat niet alleen in naam. Hij was vaak de stuwende kracht achter allerlei activiteiten. Dat varieerde van venten met de ijscokar van Nil Vergouwen, olieballen verkopen met de jonge boerinnen tot het meerijden met zijn geleend naar uitwedstrijden van de korfbalclub.

Zijn preken in de kerk hadden altijd wel iets. Zo ging hij bijvoorbeeld fel tekeer tegen gymnastiekvereniging V. en L. omdat die geen geestelijk adviseur had, of tegen de vrouwelijke jeugd, die naar zijn idee met wat te frivole kleding in de kerk kwam.

Wie herinnert zich niet de verschillende reizen naar Lourdes, die hij telkens weer wist te organiseren.

In 1964 werd hij pastoor van onze parochie en wist de parochianen te stimuleren om het interieur van de Sint Laurentiuskerk en het kerkhof te restaureren en een kapelletje op de Stoof te bouwen.

Toen breidde hij zijn invloed meer uit over de hele parochie en de diverse organisaties en instellingen zoals het schoolbestuur.

In 1978 nam hij afscheid van de parochie als laatste cistercienser. Helaas was het contact in de parochie daarna zo slecht dat o.a. zijn aanwezigheid in de kerk niet langer gewenst was. Zijn H. Missen droeg hij toen op in de Sint Josephkapel.

Hij bleef echter in Gastel wonen in een flat van Molenweide en had zodoende nog contact met diverse parochianen.

Gedurende zijn Gastelse jaren heeft hij samengewerkt met verschillende kapelaans en ook met zijn collega-pastors te Oudenbosch, die van dezelfde orde waren als hij.

Twee van deze personen hebben hun zienswijze op W. van Dam weergegeven en die volgen hierna.

Het gaat om Pater Petrus (Adrie) Timmermans, die van 1965 tot 1971 kapelaan was onder pastoor van Dam en pater Placidus van Landsbergen, pastoor van de parochie Sint Agata en Barbara te Oudenbosch. Natuurlijk zijn er wel raakvlakken wat betreft de inhoud van hun beider artikelen, maar het leek de redactie een goed idee om hun beider bijdragen in het jaarboek op te nemen.

P. PEETERS.

Aan alle Parochianen

Het zal U waarschijnlijk bekend zijn, dat op vrijdag 19 juni ~~s~~avonds om half acht, onze nieuwe pastoor M. W. van Dam tijdens een eenvoudige plechtigheid ~~ge~~ïnstalleerd zal worden. Wij allen zullen ~~begrijpen~~ welke zware last hij hiermede op zijn schouders neemt.

Het zou ~~voor~~ de ~~nieuw~~benoemde, alsmede voor zijn kapelaans, een grote steun zijn, als wij allen hem met vertrouwen tegemoet treden. Dit wederzijdse vertrouwen zal beslist zijn vruchten afwerpen ~~over~~ onze parochie.

Wij zouden dit ~~vertrouwen~~ en de wil om samen te werken op een of andere manier moeten demonstreren. Het zou daarom goed zijn, dat wij, parochianen, ~~morgen~~avond in grote getale aanwezig ~~zijn~~ bij de installatie van onze pastoor.

~~Deze~~ oproep, die U moet zien als komende uit alle lagen van onze bevolking en gericht zijnde tot ~~ALLE~~ parochianen wordt U gedaan namens onderstaand? ~~Gastelse~~ organisaties en verenigingen :

Het Nederlands ~~K~~atholiek Vakverbond
R.X. Boerenbond
R.K. Middenstand
Kath. Arbeiders Vrouwenvereniging
R.K. Boerinnenbond
Kajotters en ~~K~~ajotsters
Jonge Boeren en Boerinnen
Jonge Middenstand
Bond van Bejaarden
R.K. Kerkkoor
Mariacongregatie en Mariagarde
Elisabeth- en Vincentiusvereniging.
Het Wit-Gele ~~K~~ruis
R.K. Maatschappelijke Gezinszorg
De Mater Amabilisschool
Sportklub Gastel
Korfbalvereniging Juliana
Gymnastiekvereniging Vlug en Lenig
Jeugdvereniging „Kontakt”
Gastels Fanfare en Drumband.

Bericht van installatie van pastoor W. van Dam. (juni 1964)

St. Laurentius Klok.

Weekblad ten dienste van de
Vereenigingen

Katholieke Actie en andere R. K.
van Oud-Gastel

REDACTIE: Kapelaan M. W. van Dam en M. Aarssen, Oud-Gastel.

ADMINISTRATIE en ADVERTENTIES: P. Akkermans, Oud-Gastel.

UITGAVE: Drukkerij Firma J. F. X. Dillevoet Oudenbosch.

ABONNEMENTSPRIJS: per kwartaal f1,25. Levensnummers 10 cent.
Alles bij vooruitbetaling.

ADVERTENTIEPRIJS: Rubriek kleine advertenties, tot 20 woorden w.
cent, elk woord meer 2½ cent. Gewone advertenties van 1-20 m.m.
f1,50, elke m.m. meer 7 cent. Contract advertenties spec. tarieven.

Aan onze Parochianen.

Het langverwachte is eindelijk gekomen: een parochieblad. Wat dat wil zeggen: wei een contact tussen Kerk, geestelijkheid en kerkelijke instellingen met de parochianen.

Er is telkens zoveel te zeggen, maar het gesproken woord gaat zo dikwijls verloren, dringt dikwijls zo slecht door en wordt zo spoedig vergeten, maar wat gedrukt wordt kan men nog eens overlezen, kan men beter in 'zich' opnemen en daardoor er zich ook gemakkelijker naar richten.

Wij wensen het parochieblad succes toe, en bedanken hen die hun medewerking reeds hebben toegezegd. Laten wij hopen dat het wiegekend moge opgroeien tot iets groots en nuttigs op geestelijk en tijdelijk gebied van alle lezers en lezeressen.

Daarom onze wens: „Ad multos annos“ — heel veel jaren.

Uw PASTOOR.

'Wat zal dit blad U, wekelijks brengen?

Eindelijk is onze wens in vervulling gegaan.

Het heeft wel lang geduurd, maar ja, wat gaat er wel vlug in onze dagen.

We zijn blij dat we aan het verlangen van velen kunnen voldoen en we hopen dat ons parochieblad ook aan hun verlangen zal beantwoorden.

Om ieder miavorstind te voorkomen, zal 'het' zeker niet overbodig zijn in dit eerste nummer ook eens uiteen te zetten welke de inhoud van dit Gastel-weekblad zal zijn.

Dun: Wat zult gij in uw parochieblad zoal kunnen lezen?

Late. Het parochienieuws, d.w.z. de H. Misintonties voor de volgende week. Zoals iedereen wel wil begrijpen kunnen deze slechts met enig voorbehoud gegeven worden. Goor een plotseling sterfgeval, door de afwezigheid van een der priesters ons. zal het natuurlijk nogal eens gebeuren, dat één of moeder H. H. Missen, die wel werden opgegeven, toch in die week niet gelezen kunnen worden. Wij hopen dus daarover geen klachten te ontvangen.

Onder het parochienieuws moet natuurlijk ook gerekend worden: het aankondigen van bijzondere plechtigheden welke in onze kerk zullen plaats hebben, zoals het veertigstagengebed, 'u triduum, generale B. Communio voor de loden van een vereniging' enz.

Ook zullen wij, als de plaatsruimte het toelaat regelmatig een overzicht geven van hen die in de afgelopen week of veertien dagen het U. Doopel of het H. Oliesel ontvingen, het huwelijk aangingen of overleden zijn.

2do. Ona katholiok veronigingslevon. Dus het werk der K.A., de aankondiging der vorgndoringen, feestavonden, uitvoeringen, ene. enz.

3do. De Vragenbus. Mot tietrokkung tot die vragenbus worden de volgende regels vaagsteld:

n. Iedere parochiaan mag ons vragen sende; dit moet echter altijd schriftelijk gebeuren en moet een duidelijke vermelding van zijn naam.

h. De vragen moeten betrekking hebben op onze godsdienst, in uitgedroide zin genomen; dus ook over de geschiedenis van onia H. Kerk, over Liturgie, Bijbelsche Geschiedenis, kunnen vragen ingezonden worden.

o. Niet alle vragen die aan de twee voorgaande regels beantwoordt zullen in ons weekblad behandeld worden, maar zij moeten ook nuttig en geschikt zijn voor ons volk. Anderso vragen kunnen wij dan desnoods nog persoonlijk beantwoorden.

d. Verlangt men dat zijn naam (natuurlijk in afgekorte vorm) niet bij de vraag wordt vermeld, dan moet men dat ook aangeven bij de inzending.

e. Wij kunnen natuurlijk niet beloven dat iedere ingezonden vraag roede in het eerstvolgende nummer van het parochieblad zal beantwoordt worden, omdat aoms plaatsruimte hiervoor zal ontbreken. Misschien — eii dal hopen wij — zullen or zoveel vragen ingezonden worden, dat wij een kouze moeten maken.

4do. Liturgie. Kr gebeuren zo dikwijls plechtigheden in onze ktrk, welke door velen niet begrepen worden.

Als do plaatsruimte zulks toelaat hopen wij ook daar de betekenis eens in het kort van te geven.

Op de eerste plaats denken wij hier aan de H. Mis, do plechtigheden bij het toedienen der H.H. Sacramenten, ene.

5do. Een verklaring van onze catechismus. Iedere vraag afzonderlijk behandelen zal waarschijnlijk te veel plaats. ruimte eisen, daarom zullen wij ons moeten beperken tot de nioor voornamste lessen en vragoii.

6do. Een rubriek waarin ingezonden voorstellen enz. kunnen opgenomen worden, en waarin ook door de priesters en leiders der K.A. eens voorstellen gedaan kunnen worden. Afbrekende kritiek en dorgelijke worden natuurlijk geweerd.

7do. Advertenties en reclamo. Hier-soor zal iedoro week een bepaalde ruimte worden toegestaan. Natuurlijk teknen wij hieronder ook do kennigavingen van geboorte, huwelijk enz. Advertenties worden bij voorkeur alleen geplaatst voor onro parochianen.

Tot slot nog een paar opmerkingen:

1sto. Wij vestigen er de aandacht dar lezers en vooral der bestuursleden van onze verschillende verenigingen op, dat do eopie voor het blad dat op Zaterdag verschijnt, door ons reeds op Maandag-morgen moet ingeleverd worden, dun wij

hopen op Zondag, voor 12 uur in het bezit te zijn van alle mededelingen welke die week in het parochieblad opgenomen moeten worden. Alleen de korte aankondigingen, zoals een oproep voor een vergadering, kunnen desnoods tot Woensdagavond aanvaard worden.

2do. Men wordt verzocht het parochieblad te bewaren, daar 'hei niet in onze bedoeling ligt, iedere maand hetzelfde te herhalen. Dit heeft natuurlijk vooral betrekking op de vragenbui. 'Br' zal dan eenvoudig verworpen worden naar een reeds verschenen nummer.

Hiermede hopen wij voor senieder het doel van ons weekblad duidelijk uiteengezet te hebben.

Wij verwachten dat vele zullen medewerken om dit zozeer verlangde parochieblad tot hoge waarde te brengen. Wa mogen hier op do eerste plaats zeker wei onze confraters van de Abdij te Bornem bedrken, voor de hun toegesegde medewerking, en we zijn er zeker van dat zij voor ons een krachtige steun zullen zijn.

M. W. VAN DAM.

Kapelaan.

K.A.-praatje.

Hel ligt in onze bedoeling in ons parochieblad, dat op 'de eerste plaats ten dienste slaat van de Kath. Actie in onze parochie, het doel, hel wezen ende organisatie van deze grootse en machtige beweging die over de gehele wereld is verspreid in een reeks van artikelen nader voor U uiteen te zetten en te verduidelijken. Het blijkt immers, maar al te vaak, dat de grote massa hiervan nog bitter weinig weet. Hel is niet zo, dat hel lidmaatschap van de K.A. alleen maar beslaat in de maandelijkse bijdrage, die men soms nog met tegenzin geeft. Waren 'allen' doordrongen van het ene grote doel dat de K.A. nastreeft n.l. de kerstening van de wereld, ze zouden voorzeker dit geldelijk offer blijmoedig brengen. Dat het echter nog wel iets meer is dan dit, neen dat deze geldelijke bijdrage lang niet het voornaamste is, ook al kan die niet gemist worden, zullen we in bovenbedoelde artikelen trachten duidelijk te maken. Toch mogen we hier wel openlijk dank brengen aan de leden van de K.A. die met hun geldelijk offer het werk van onze Kath. Actie in al die jaren hebben gesteund. We spreken hel vertrouwen uit dat 'ze ook in de komende jaren ons die geldelijke steun niet zullen onthouden. Die steun is nu eenmaal onontbeerlijk voor ons werk. Alvorens we nu beginnen aan deze artikelen over de K.A. en haar werking, willen we eerst een inleiding hierop geven. Een leek, een doodgewone leek, geen priester dus, legt dan aan ieder van onze lezers deze vraag voor: Hne sla ik persoonlijk tegenover de Kerk en hoe zou deze houding als volwaardig. Katholiek moeten zijn? We schrikken er niet van terug deze zaak scherp te stellen, opdat ieder bij zichzelf zou kunnen nagaan waar en in welke mate hij hierin te kort schiet.

Welk doel heeft Christus voor ogen gehad bij de stichting van Zijn Kerk?

MONNIK
PATER MALACHIAS

KAPELAAN EN PASTOOR WILHELMUS VAN DAM

1914- 1997

Wim werd op 10 september 1914 geboren te Ter Aar, een dorp onder de rook van Amsterdam, Met zijn ouders verhuisde hij later naar Kwakel, bij Aalsmeer, nog dichterbij Amsterdam. Zijn ouders hielden zich aanvankelijk bezig met groententeelt en vervolgens verdienden zij de kost met het telen van bloemen.

In zijn studieperiode en zijn latere leven kwamen een aantal eigenschappen die hij als kind uit de omgeving van Amsterdam had opgedaan hem, en ook ons, soms goed van pas.

Tijdens zijn middelbare studies bij de Kruisheren in Uden had hij het geluk om les te krijgen van een zeer onderlegde Kruisheer, meneer Heeren. Die gaf daar de Nederlandse letteren. Door hem is de Nederlandse letterkunde voor Van Dam een grote hobby geworden. Vooral Joost van de Vondel sprak zeer tot zijn verbeelding. Hij herkende in de werken van en het leven van Vondel een strijdvaardigheid die hij zelf ook bezat.

De strijd van katholiek tegenover het pntestantisme. Ook daarom trok Vondel hem aan, want die had zich "bekeerd" tot hetatholicisme. Joost werkte en leefde in Amsterdam, en als streekgenoot, zij het een paar eeuwen later, sprak alles wat over die stad geschreven was hem aan, Vandaar ook de verschillende werken over die stad in zijn verzameling.

Men mag zeggen dat het in die tijd nog een soort triomfalisme was vanuit zijn geloof. Dit voelen we gelukkig hedentendage heel anders aan.

Naast Vondel heeft hij dan ook nog vele schrijvers verzameld uit de eeuwen na Vondel. In elk gesprek met hem over deze materie kwam dan ook vol bewondering de naam naar voren van meneer Heeren. Ik meen dat die ook nog wel een bijnaam had maar die is me toch ontgaan.

De bekende Nederlandse schrijver Bertus Aafjes was een klasgenoot van hem in Uden.

Dus: alle boekjes van deze schrijver kocht hij, alsof het hemzelf aanging. Ook het destijds veel besproken boek van Bertus Aafjes "Een voetreis naar Rome" hebben we in zijn verzameling aangetroffen. Waar hij anders, met zijn mentaliteit zo'n werk zou afgebroken hebben, was het nu toch iets dat hem persoonlijk aanging en dat er ook bij hoorde. Zijn moreel gevoel in die tijd kwam in opstand, maar zijn verwantschap als medestudent kreeg toch de voorrang. Zo stak hij nu eenmaal ook weer in elkaar.

In 1934 trad hij in de Cistercienserabdij te Bornem, waar abt Thomas Schoen toen de overste was en in 1935 abt Hubertus Indewey, een Oudgastelaar. Als novice stond hij onder de novicenmeester Robertus Peeters. Robertus zou hij later in Oud Gastel als medekapelaan terugvinden en in 1955 werd het zijn abt in Bornem.

De voornamen van al deze mensen uit de abdij waren anders dan die welke gebruikt werden in de parochies. In de abdij werden de namen gebruikt van heiligen van onze orde die men als kloosternaam kreeg. In de parochies werden we aangesproken met onze doopnamen, roepnamen. Tegenwoordig gebruikt men ze door elkaar.

In de tijd dat Van Dam intrad, waren het zeer vruchtbare jaren voor de abdij. Verschillenden jonge mannen traden in. Velen daarvan kwamen vanuit het college van de Kruisheren in Uden. Men leeft in een klooster in een gemeenschap dag in dag uit en dat vormt mensen die het zich aantrekken.

Heel zijn verdere leven is dan ook getekend geweest door onafgebroken arbeid op allerlei gebied. Hij had heel de klassieke opleiding doorgemaakt in Uden en dat heeft hem onder meer geholpen om met grote kennis de Latijnse handboeken van die tijd door te werken. De twee jaar dat hij wijsbegeerte studeerde was de Prior Guido Meyers zijn professor. Deze was afkomstig uit Stampersgat en had zijn opleiding gekregen aan de universiteit van Leuven. Zijn vier jaar durende studie theologie genoot Van Dam van paters van de abdij en van elders. Een belangrijke bijdrage aan zijn studie was dat er een degelijke en grote bibliotheek aanwezig is in de abdij.

Wat 'moraal' betreft waren er in de abdij goedbeslagen paters die tegelijk ook met hun twee voeten in de praktijk van de zielzorg stonden.

Het voortdurend contact zowel in het koorbed als in de recreatie met al de confraters, oud en jong, vormt zowel het karakter als de geest. Het brengt ook een goede verstandhouding met zich mee en leert de mens relativeren. Zo'n niet 'te grote gemeenschap' van onderdanen en oversten bij elkaar is dan ook nooit ervaren als een dreiging of een afstraffing. Het is een heel gemoedelijke geest, waar gerust karakters mogen botsen. Het is daar ook waar het gezag van de abt [= vader] echt tot uitdrukking kan komen en allen bijeenhoudt.

Pater Malachias bezat naast zijn werkgeest een sterke vasthoudendheid in zijn gedachten, eens dat hij zich een mening had gevormd.

Hij hield het dan niet alleen bij het gebruikte handboek van pater Salsmana, maar hij doorworstelde het grote moraalwerk in drie delen van de grote Duitse theoloog Noldin.

De kennis die hij thuis bad opgedaan kwam hem en ons in de oorlogsjaren goed van pas. Want toen er in die jaren aan van alles tekort was kweekte hij in een serre van de abdij prachtige tomaten. Hij leerde ons om de zogenaamde 'dieven' weg te nemen, omdat die de groei van de tomaten verhinderden. En als we honger hadden, zelfs na het ontbijt, dan volgden we hem maar om de

bomen te vinden waar reeds halfrijp fruit aan hing. Hij wist precies waar de juiste bomen stonden zodat wij onze lege magen toch nog een beetje konden vullen.

Als 'noorderling' heeft hij zich reusachtig goed aan de Vlaamse mentaliteit aangepast en was er nog weinig 'Hollands' in zijn spreken te bemerken. De toenmalige pater Hugo Groenendaal, professor van dogma, 'stoefte' tijdens de lessen wel eens graag over zijn verblijf [wegens ziekte] in Davos, Zwitserland of over hun familiebedrijf in Schiedam. Dan ging hij met zijn achterwerk onder de bank, hief die omhoog en zei dan wat neerbuigend: "Een klein melkwinkeltje." Ze hadden namelijk een zuivelwinkel.

Deze spottende, maar eigenlijk nooit als kwetsende uitspraken bedoelt, heeft hij altijd wel behouden. Dat hij daarmee soms wel mensen heeft gekwetst is nooit ten volle tot hem doorgedrongen.

Op 21 december 1940 werd hij tot priester gewijd. Al spoedig fungeerde hij als 'zondagse onderpastoor' in de O.L. Vrouwparochie van Mariekerke, bij Bornem tot juli 1945. De kerk is hier prachtig gelegen op een hoge berm van de Scheldedijk. Omdat de pastoor niet al te gezond meer was, moest hij er nogal dikwijls naar toe. Steeds te voet vanuit de abdij, vijf km. heen en vijf km. terug. Er waren wel twee fietsen in de abdij maar die waren bestemd om te 'smokkelen' zoals we dat toen noemden. Maar het was gewoon om voor voldoende eten te zorgen voor de bevolking van de abdij. We waren toen met heel wat jonge mensen. Jammer genoeg heeft hij het in Mariekerke niet al te best getroffen. Wel met de pastoor, een ingoede man met een prachtige warme stem en zeer belezen. Maar zijn huishoudster Leonie, ons Nie, zoals de pastoor haar noemde zag pater Malachias niet graag komen, doch wel haar eigen familie (om te eten)! Het gevolg hiervan was dat Van Dam zich bij de Zusters of bij particulieren wat ging warmen en een stukske eten. Dit was algemeen bekend. Ook ik heb na de oorlog, toen ik mijn confrater ben opgevolgd hetzelfde ondervonden. De pastoor had een nieuwe fiets aangeschaft. Ik kwam ook te voet vanuit de abdij en vroeg de pastoor om de fiets te mogen gebruiken om de zieken te mogen bezoeken. "Vraag het maar aan ons Nie," zei hij. "Nee" zei Nie, "want mijn nichtje komt en gaat er mee uit rijden". Op de avond voordat de pastoor verhuisde, stond de keuken vol met kisten wijn. Alles was ingepakt of reeds weg. Ik kon er zelfs niet meer slapen en ze had ook geen eten voor mij. En 'n fles wijn ter afscheid kon er niet af. De pastoor durfde niets te zeggen, hij was bang van haar. Ze had al eens gedreigd met weg te gaan. Later heeft zij zelfs zijn huis waar hij op rust is gegaan, ingepalmd.

In deze situatie heeft pater Malachias van Dam moeten werken. Maar hij was jong en heeft het niet aan zijn hart laten komen.

In die enkele jaren heeft hij er hard gewerkt en stichtte er een bibliotheek voor de mensen en van de mensen. De boeken werden hem geschonken door de

parochianen. Van de boeken van de pastorie kreeg hij er geen een, want die moesten dienen als wc-papier! Deze bibliotheek is later verdwenen, omdat de mensen die er hun vertrek voor ter beschikking hadden gesteld het weer nodig hadden voor hun gezin. Dit werk van hem werd zeer op prijsgesteld door de parochianen.

Het is voor hem ook een goede leerschool geweest. Hij wist van doorzetten. Het was voor hem ook wel de aanzet om zelf een mooie bibliotheek op te richten van zijn passie rond Vondel en zijn tijd.

Pater Malachias was geweldig tegen de 'moffen' en hij kon er binnenshuis geweldig op schelden. In die oorlogstijd moest je 'gesmokkeld' [zonder de nodige papieren] over de grens gaan om naar huis te kunnen. Daar had hij echter de moed niet voor. Zijn thuis was dan ook wel veel te ver weg. Want zelfs voor 'gewoon' langs een omweg over de grens te gaan moest je er altijd wel een paar uur op zetten. Zijn soms grote woorden en scheldwoorden waren misschien wel een camouflage van zijn angst om betrappt te worden.

In 1945 waren er een paar plaatsen vrijgekomen in de parochies van Oud Gastel en Oudenbosch. Pater van Dam werd naar Oud Gastel gezonden als kapelaan.

Als zijn pastoor had hij daar achtereenvolgens de pastoors Leo Janssens, Clemens van den Elzen en Martinus Jansen.

Als medekapelaans heeft hij daar gekend Robertus Peeters, Arnoldus Kloeg, Martinus Jansen, Jan Zegers, Stefanus Dirne en later, toen hij pastoor was, Petrus Timmermans als kapelaan samen met de twee voornoemden.

Al vanaf het begin heeft hij 'zijn weg' getrokken doorheen de parochie van de heilige Laurentius.

Drie zaken lagen hem ten zeerste aan het hart.

Doordat tijdens de Duitse bezetting alle verenigingen opgeheven waren, begon hij met de O.L. Vrouw Congregatie voor dames en meisjes. Op korte tijd heeft hij die, samen met het dameszangkoor tot grote bloei gebracht. Voor de zieken zette hij zich helemaal in. Hij had dan ook lange tijd het grootste aantal zieken dat hij bezocht en bemoedigde.

Zijn voorliefde ging ook uit naar de katechese op school en dan vooral op de meisjesschool. Daar voelde bij zich wat meer op zijn gemak en werden zijn spreken en zijn plagen al wat gemakkelijker aanvaard. Later, vooral na het Concilie in Rome van 1964-1968 kwam er een andere geest. De wereld veranderde, de kerk veranderde. Ook de methode van geloofsondericht had andere vormen aangenomen. Hij las alles, maar was het er lang niet altijd mee eens. Op dit gebied was het ook voor veel priesters een moeilijk te nemen hindernis. Volgens zijn opvattingen 'lag alles vast' ook de vormen, ook bijkomstigheden. Zeker op het gebied van moraal moest men heel anders gaan denken. Zoals ook een landbouwer vastgeroest zit aan zijn grond en zijn vruchten, zo was het voor hem ook moeilijk om de bisschoppelijke richtlijnen uit

te werken, terwijl het voor veel anderen juist een uitzicht gaf. Het bleef voor hem ook een tasten en zoeken naar de kern van de geheel nieuwe omstandigheden van het naoorlogse kerkelijke leven. Niettegenstaande bleef hij onverdroten leven voor zijn parochianen. Hij heeft nooit iets anders verlangd of betracht.

Hij hield er ook van om zijn eigen inzichten en vragen te lanceren als de waarheid en had dan ook niets liever dan dat men het er eigenlijk niet mee eens was. Hij was strijdlustig. Dat verscherpte in ieder geval de geest.

Nederland telt talrijke besturen van velerlei groeperingen. Ook de kerk was oververzadigd van katholieke verenigingen. Allen moesten ze hun geestelijke adviseur hebben. Hierdoor was er een zeer grote invloed van de geestelijkheid, of men er verstand van had of niet!

Ook Pastoor van Dam speelde in al die plaatselijke besturen zijn rol. Hij voerde er het woord met zijn grote stelligheid, bevestigd met het gebaar van een hand op tafel. Hij beoogde steeds het welzijn van de parochianen. Daaraan kon men niet twijfelen. Maar van vernieuwingen wilde hij niet weten, tenzij sommige vrienden hem toch van de verbeteringen konden overtuigen.

Men wist soms niet goed of hij een oud standpunt verdedigde, omdat hij het ook meende of dat hij het deed om een ander uit zijn tent te lokken.

Als argumenten gebruikte hij graag woorden als: absoluut, formidabel, fantastisch, onvoorstelbaar en dergelijke. Om zijn betoog en zijn mening kracht bij te zetten klopte hij met zijn sterke hand in verticale stand op tafel.

Zo waren we eens bij de broeders te gast voor het middagmaal, toen wij zonder huishoudster zaten omdat Rika van Geloof getrouwd was. Op zeker ogenblik zei de pastoor over een bepaalde persoon uit de parochie: "Dat is een goddeloze. Die komt niet op mijn kerkhof te liggen als hij dood is." Dit ging volgens mij toch al te ver, vooral omdat de broeders toch maar een vreemd gedacht moesten hebben over ons als we daar niet op ingingen. Daarom repliceerde ik daarop met nogal tamelijk scherpe woorden in juiste verhouding met zijn uitspraak: "Dit is niet alleen van voor het laatste Concilie (1964-1968) maar zelfs nog van voor het daaraan voorafgaande van 1869." Daarop bromde hij wat en daar bleef het bij.

Na het eten bij de broeders bleven we zondags altijd wat kaarten om hen te bedanken voor hun hulp. Tijdens dit kaartspel was hij weer helemaal de "oude" en een en al kaarter en verder liet hij niets merken van de shock die hij gekregen had. Want dat moet ik hem meegeven, hij was soms uiterst ouderwets en kon ook kwaad worden maar rancune kende hij niet. Dan was alles weer opgehelderd en deed hij of er niets gebeurd was.

Tot mijn grote verwondering kwam ik daags daarna iemand tegen die me staande hield en zei: "Zeg, jij staat toch wel in een heel goed blaadje bij Van Dam." Ik was verwonderd en vroeg: "Hoe kom je daarbij?"

"Ja," zei hij, "ik kwam de pastoor tegen en hij zei mij [ik zal het maar letterlijk aanhalen] met Timmermans kan ik nog het beste praten van allemaal." Waarop ik reageerde met: "Nu breek ik toch mijn klomp, want" en ik vertelde hem het voorval van daags tevoren. Hij hield wel van leven in de brouwerij, maar verwachtte wel wederwoord. Hij had graag tegenstand en nam misschien soms toch wel iets over. De Gastelaars echter zwegen liever en reageerden niet zo op zijn uitspraken. Was het uit schrik? Misschien wel! Nochtans is daarvoor de beste remedie de persoon met dezelfde woorden van dienst te zijn! Eigenaardig genoeg had hij daar dan zelf evenveel plezier in. In zijn vrije tijd kweekte hij allerlei groenten. Als hij dan zei: "Ik heb rode of Witte kool geplant," gaf ik hem als antwoord: "Woutje zeker?" Wout van Oers was toen onze tuinknecht op de pastorie. Daar reclameerde hij dan nooit op.

Zijn grootste hobby was op zondagnamiddag te luisteren naar de klassieke muziek op de radio in het programma 'Bel Canto'¹.

Vanuit het 'waterland' dat zijn geboortestreek toch was, behield hij de levenslange hunker om te gaan vissen. Toch is het daar maar zelden van gekomen dat hij met zijn overbuurman Corstjens een hengel uitwierp. Maar in zijn toekomst, later als gepensioneerd terug in de abdij, zag hij zich zitten vissen aan de kant van de Oude Schelde te Weert, een klein plaatsje bij Domein. Zijn woorden in die tijd waren altijd: "Later, later, ...," dan zou hij alles doen.

Ook zijn Frankrijkreizen namen een belangrijke plaats in zijn leven in. De klemtoon voor hem lag steeds op een bedevaartplaats of meerdere plaatsen. Het gebeurde dat hij alleen of meestal met iemand er bij, zijn licht hier en daar ging opsteken om een reis te organiseren voor zijn congregatie, Polymnia of voor al wie mee wilden. Vooral O.L. Vrouw trok hem sterk aan, zonder echter devotieel te doen. Daarin bleef hij de echte 'Hollander'. Ook alles wat daarmee verband hield bijv. Bernadette uit Lourdes of verschijningen of wonderbare gebeurtenissen, zoals de wonderbaarlijke medaille in Parijs. In zijn voorbereidingsreizen trok hij er op uit met zijn lelijk eendje, waar hij bij zwoer dat dat het meest perfecte vervoermiddel was. Hij heeft ook nooit een ander merk of model gehad. Zelfs toen hij eens stil viel midden in de tunnel onder de Schelde in Antwerpen lag het volgens hem niet aan zijn autootje, maar omdat hij vergeten was er benzine in te doen.

Hij bereidde deze reizen altijd minutieus voor en maakte uitvoerige beschrijvingen van de bezienswaardigheden onderweg, ter plaatse en het aantal kilometers. De studie van het Frans werd ook niet vergeten in de loop der jaren. In de abdij hebben we tussen zijn boeken een aantal 'reispapieren' gevonden die een volledige samenvatting zijn van alle belangrijke plaatsen in Frankrijk. We hebben ons de moeite getroost om die stapel 'reisapapieren' eens na te kijken. Het is een hele studie uit boeken over de kathedraalbouwers van de Middeleeuwen. Dit gaf al dadelijk aan dat heel de oude geschiedenis van

Frankrijk hem tegelijk de mogelijkheid gaf om ook over allerlei heiligen te schrijven zoals ook over beroemde plaatsen van belangrijke koningen en schrijvers. Frankrijk is dan ook wel rijk aan alles wat met kunst, geloof en wetenschap te maken heeft. Daarbij telt het wel het meest van alle landen grootse monumenten en talrijke ruïnes door zijn vele revoluties. Buiten O.L. Vrouw komen vooral naar voor de H. Theresia van Lisieux, Paray le Monial (11. Handevotie), de pastoor van Ars, Joannes Vianney, La Salene met de kinderen en ook de grote Abdijen zoals Cluny, Avignon van de Pausen in ballingschap enz.

Tussendoor vind je dan weer pittige opmerkingen zoals: "We overschreden de Franse grens, nog gemakkelijker te passeren dan het dijkgat van Gastel", of "We dronken op de gezondheid van de oude Kees Jonkers, die die dag verjaarde (87 jaar)". (Dat was op 09-08-1960, hij was de laatste belleman van Oud Gastel).

Zijn bezetenheid voor Joost van den Vondel heeft er voor gezorgd dat hij in de loop der jaren een indrukwekkende verzameling heeft opgebouwd. Deze maakt nu een afzonderlijk deel uit van onze grote bibliotheek in de abdij van Bornem.

Voor de meeste mensen is het soms moeilijk te begrijpen dat zoiets niet naar familie of zo gaat. Daarom een korte uitleg. Hij was een monnik en wij doen dan de gelofte dat niets ons eigen bezit is. Alles behoort dus toe aan de gemeenschap van de abdij. En dat moet gezegd. Hij leefde sober en echt als een religieus mens. Alhoewel wij allemaal natuurlijk, net zoals elke mens, monnik of niet, ook onze gebreken hebben. Hij stond er dan ook altijd op om het eigendom van de abdij te verdedigen.

Toen op zekere dag een oude priester van het bisdom op de pastorie kwam, eind jaren zestig, als archivaris van het bisdom of zoiets, zei deze man hem: "Alles wat hier in de pastorie staat, behoort het bisdom toe". Daarop antwoordde pastoor Van Dam: "Excuseer meneer, alles wat hier in de pastorie is, is eigendom van de abdij." De priester keerde zich om en verdween. Hij wist natuurlijk zelf ook wel beter.

Het was een poging waard. Of het eerlijk was is, iets helemaal anders. Hij is dan ook niet verder gekomen dan het portaal van de pastorie.

Bij priesters van het bisdom gaat alles naar de familie als zij sterven. Bij paters naar hun klooster. Zo eenvoudig is dat nu eenmaal.

In de bibliotheek van de pastorie waren ook wel enkele belangrijke werken. Er waren ook boeken bij van paters die er zielzorgers waren uit de 17e en 18e eeuw. Die hadden ze toen meegebracht uit de abdij en waren dan op de pastorie gebleven.

Kerkelijke gewaden, kelken, cibories enz, zijn natuurlijk in Oud Gastel gebleven, omdat dit eigendommen zijn van de parochie.

Pastoor van Dam heeft zich altijd heel sterk verbonden gevoeld met de abdij, maar evenzeer met de parochie van Oud Gastel. Het was voor hem dan ook

altijd een innerlijke tweestrijd: abdij - parochie. We mogen dan ook van hem zeggen dat hij zich altijd heel gelukkig heeft gevoeld in zijn parochie ook al heeft hij er wel moeilijke jaren gekend, vooral toen hij pastoor Jansen moest opvolgen. Maar echte confraters zijn we steeds allen onder elkaar gebleven.

Hij was zo vergroeid met zijn parochie dat hij soms de indruk gaf dat alles naar de knoppen ging, omdat het niet verliep zoals hij het altijd had gewild. Iedereen was er wel van overtuigd dat hij het heel goed meende maar dat de tijd nu eenmaal ook zijn rechten had. Hij vond dat de band met zijn voorgangers en met de abdij van Bornem niet verloren mocht gaan ook al was hij de 'laatste' pastoor, of misschien juist wel, daarom!

Hij keek met veel eerbied op naar de vroegere pastoor Joannes Damen. Het was voor deze pastoor een gruwel een kerk te zien waar niets in te bespeuren was dan alleen maar kale muren en lege nissen. Hij was het die de kerk van Oud Gastel door middel van prachtige muurschilderingen in een bijbels kleedje wist te steken, het boek van de middeleeuwse kerkganger, die niet kon lezen, maar uit de afbeeldingen in de kerk zijn geloof kende. Daarom zocht pastoor van Dam in zijn parochie schilders 'op rust' die bereid en bekwaam waren deze inmiddels in slechte staat verkerende schilderingen opnieuw tot leven te wekken. Een reusachtig werk. Deze mensen hebben met het restaureren en overschilderen van alle afbeeldingen in de St. Laurentiuskerk een prachtig stuk vakwerk gerealiseerd. Daar was hij dan ook terecht fier over. Eigen mensen hadden hun kerk nog een keer opgebouwd tot een uniek levend geloofsmonument. Dat ook nu nog fingeert als een leerschool voor de mens die nog zo weinig van zijn geloof kent in deze tijd?

Een andere wens van hem was: om ook een kleine kerk te bouwen op de Stoof of daar in de buurt. Want van zo'n kleine kerkgemeenschap, zag hij zich nog wel 'pastoor' zijn, als hij wat ouder was. Het bleef echter bij een overkapte kapel die de plaats innam van het voormalige veldkapelletje op de hoek Stoofstraat-Lagestraat.

Hij heeft zich uitgesloofd voor zijn mensen. Een halve eeuw lang is hij op dezelfde parochie gebleven als kapelaan, als pastoor en als rustend priester met de beperking van hogerhand dat hij geen mis meer mocht lezen in 'zijn kerk'. Hij mocht alleen in de kapel aan de Veerkensweg nog de mis doen, maar die mocht niet door Gastelaars bijgewoond worden. De deur moest gesloten blijven. Dat alles woog hem zwaar, vooral om te zien hoe alles in zijn ogen 'achteruit' ging. Het was voor hem als een verloren gaan van alle idealen die hij had willen verwezenlijken.

Ondanks alle verwikkelingen is hij rustig, nou ja rustig, in Gastel gebleven. Samen met Naantje, zijn huishoudster die zich helemaal voor hem opofferde, als een 'echte moeder', woonde hij nog een aantal jaren op de bejaardenflat.

Gelukkig voor hem genoot hij van een goede gezondheid spijs zijn hem nooit aflatende sigaretten. Wie zag hem niet op straat, op vergaderingen met zijn sigaret in een lang sigarettenpijpje? Het was zijn troost. Als men dan ook op zijn flat op bezoek was, was hij nauwelijks te zien door de sigarettenrook. Best dan ook niet te lang te blijven want men werd er ziek van. Hij echter niet!

Maar ook voor Van Dam brak er een periode aan waarin zijn gezondheid hem in de steek liet. Enkele keren is hij dicht bij de hemelpoort geweest. Op aanraden van de geneesheren in het ziekenhuis in Roosendaal zou men hem best de sacramenten van de zieken toedienen. Maar als het zover was dan was er bezoek, of voelde hij zich weer veel beter, zodat het er nooit van gekomen is.

De laatste maanden van zijn leven bracht hij door in het verzorgingshuis van de zusters van het Withof te Etten-Leur. Spijs de zeer goede zorgen voelde hij er zich niet gelukkig. Hij had nochtans alles wat maar wenselijk was maar de voornaamste reden was wel dat hij hier niet meer kon commanderen, zijn krachten namen af. Zijn geest bleef echter werkzaam en alles regelde hij nog zonder dat er iemand een speld tussen kon krijgen. Zijn parochie zegde hem niets meer. Hij wist dat zoiets niet meer mogelijk was. Integendeel zette hij zijn gedachten op: teruggaan naar de Abdij. Wanneer men hem zei dat daar geen mensen meer waren om hem te verzorgen, of dat er geen verplegers, of er geen recreatie meer was of dat er niemand was die hem in de tuin rond kon rijden of dat hij de trappen niet op kon om naar de bibliotheek te gaan, kwam hij daar toch steeds op terug. Tot een goede vriend uit Oud Gastel hem eens meenam naar Bornem en daar met hem de tuin eens rondreed zag hij in, dat ook daar alles voorbij was. Het beeld dat hij van de Abdij had uit zijn jonge jaren was totaal veranderd. Ook dat was voor hem de zoveelste teleurstelling: alles was voorgoed voorbij.

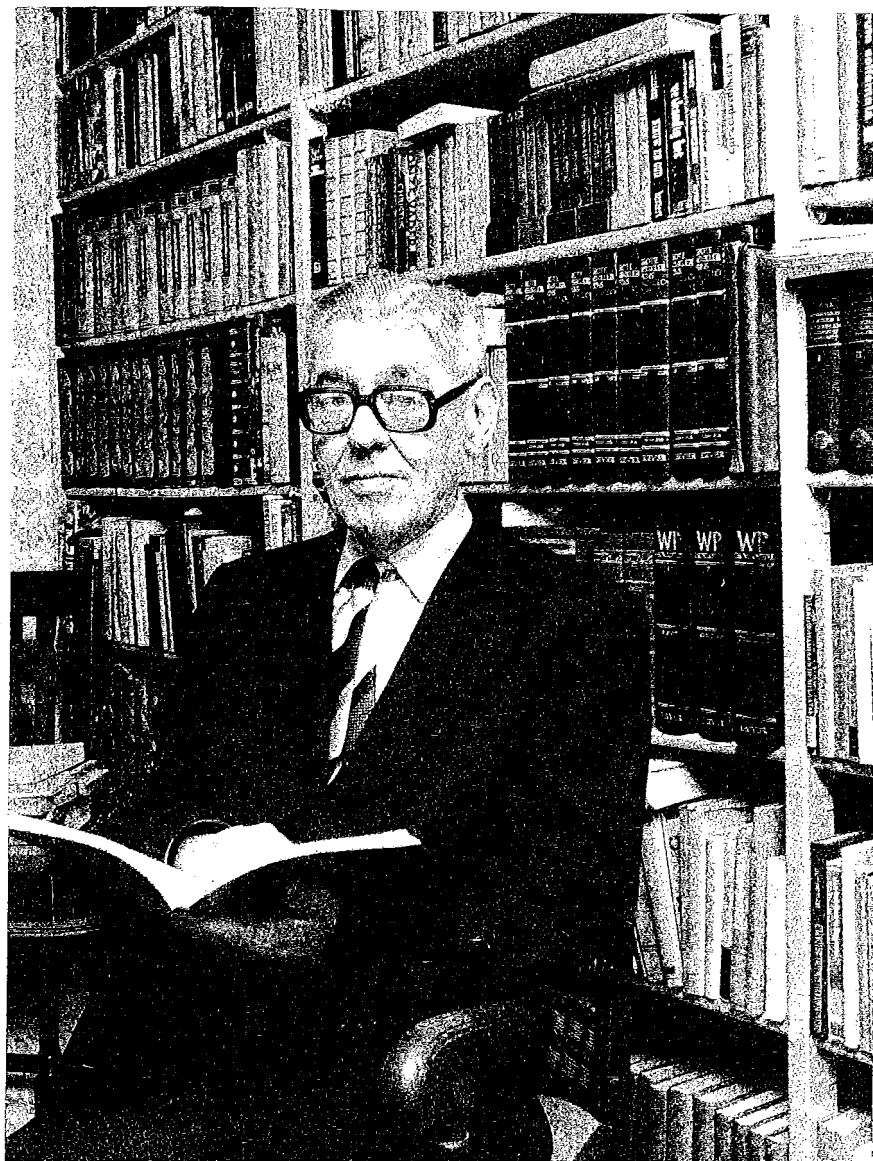
Op 5 juni 1997 is hij in Etten-Leur opgeleefd en uitkijkend naar het volle leven bij de Heer gestorven. Daar zal hij 'zijn parochianen' terugzien en hij zal zeggen: "De hemel hebben ze toch nooit kunnen afschaffen, die bestaat nog!"

Een 'in memoriam' van confrater pater Placidus Landsbergen ementus pastoor van Oudenbosch besluit met: "Met zijn naam sloot hij de lange rij af van Cisterciensers die eeuwenlang op hun eigen manier naam hebben gemaakt in de zorg voor het pastoraat in de parochie van Oud Gastel. Mogen hun namen in ere gehouden worden."

Bornem, 1 oktober 1998

Pater Petrus [Adrie) Timmermans, cist.

Kapelaan te Oud Gastel 1965 - 1970

Pastoor Van Dam
in zijn werk/woonkamer
anno 1980

IN MEMORIAM PASTOOR MALACHIAS WILHELMUS VAN DAM

Op een tafeltje van de kamer, waar hij stierf, lag het pas uitgegeven boek van Mgr. M. Muskens: "Elke mens heeft een naam."

Als postulant, behorende tot de kleine gemeenschap van de Sint Bernardus Abdij te Bornem, maakte ik op afstand kennis met de monnik van de grote gemeenschap met de naam "Malachias", een oud-testamentische, en daarom wellicht wat vreemd klinkende naam in onze oren.

Wanneer ik hem later bij feesten observeerde als middelpunt in het gezelschap van veel hilariteit, vond ik die naam precies bij hem passen.

Wanneer hij zijn stem verhief, riep zijn stemgeluid associaties op van de waterrijke omgeving van **De Kwakel**, de plaats, waar hij is opgegroeid.

"Wanneer ik gestorven ben, lees je mijn naam wel in de krant!"

Met deze uitspraak op het laatst van zijn levensdagen wilde hij de naamloosheid typeren van de jaren, die hij, ondersteund door zijn zorgzame, altijd getrouwe

huishoudster Naantje, doorbracht in zijn bejaardenflatje te Oud Gastel. Hij voelde zich uitgerangeerd en niet begrepen na zoveel zware jaren pastoraat. Allesbehalve naamloos heeft hij zijn priesterleven besteed, sedert 1945 als kapelaan, en daarna sedert 1964 als pastoor van de Laurentiusparochie te Oud Gastel.

De toren van de Laurentiuskerk heeft in haar eeuwenlange bestaan veel om zich heen zien veranderen. Oude kerkgebouwen werden er vanaf gesloopt en vervangen door nieuwe, die er weer tegen aan gebouwd werden, maar de toren bleef staan, ondanks alle verbouwingen, herkenbaar in de verre omtrek en beelden oproepend van een ver verleden.

Zo was Pastoor van Dam, als die toren van Oud Gastel, stoer en onwrikbaar, jarenlang het gezicht van de Laurentiusparochie, eerder achter omkijkend naar de geschiedenis van het verleden dan vooruit in de tijd.

Het was moeilijk, om samen met hem af te dalen in zijn verleden.

Daar kwam je verhalen tegen, die vertelde van niet verwerkte ervaringen, verhalen, die bij hem niet tot rust waren gekomen, maar waren gaan roesten, zodat dit uiteindelijk zijn latere levenshuis ging aantasten.

Als Pastoor overheerste hij alles, hij had het voor het zeggen.

Hij had zijn terrein, daar mocht niemand aankomen. Was je lid van zijn vereniging, dan was je een goede; was dat niet, dan telde je niet mee.

Met zijn volle vuist op tafel zette hij kracht bij zijn beweringen. Hij maakte zich kwaad, wanneer hij in het gesprek werd onderbroken, wanneer men niet naar hem luisterde. Hij geneerde zich voor niemand in zijn uitspraken.

Hij wekte graag tegenstand op door iets te beweren, wat niet waar was. Zo beweerde hij bijv. in de pastorie-tuin groenten geplant te hebben, terwijl iedereen wist, dat **Woutje**, de tuinman, dat gedaan had!

Hij dacht wel eens teveel, dat hij alles tegen iemand mocht zeggen, zelfs op de preekstoel. Hij kon dat op een sarcastische, humoristische manier doen; de mensen in Oud Gastel slikten dat wel.

Strijden met open vizier: dat was zijn stijl. Hij kon niet op tegen mensen, die alles opkropten, tegen mensen met een gesloten karakter.

Toch was hij een man sans rancune; na alle verschil van meningen kon hij weer gewoon met de ander praten. Het siert hem daarom als mens, dat hij bij alle conflicten, die hij had, nadien nooit een trap nagaf. Hij toonde zich niet anders als hij was. Hij verstopte zich niet achter een soort semi-sjiek gedrag, omdat hij toevallig de pastoor was: hij bleef, wie hij was: ongenaakbaar en onwrikbaar.

In Uden bij de Kruisheren had hij op het college zijn humaniora gevolgd. Hij loofde daarvan steeds de lessen in de Nederlandse literatuur van Kruisheer **Heeren**. Hij was er trots op, dat hij een klasgenoot was van **Bertus** Aafjes. Ongetwijfeld heeft hij aan deze opleiding zijn grote voorliefde en kennis van Vondel te danken, waarin hij zich specialiseerde, en in stad en land de antiquariaten afreisde, om de volledige uitgaven van Vondels werken te

bemachtigen.

Hij was een liefhebber van literatuur en klassieke muziek. Bel Canto was zijn lievelingsmuziek. Al rook ieder boek, dat hij naliët naar de vele opgerookte sigaren en sigaretten, toch ademde zijn grote verzameling boeken ook zijn goede smaak uit voor kunst.

Hij was een studax, en was naar de abdij gegaan zonder het idee, ooit naar een parochie te gaan. Daar zat hij echt niet op te wachten.

De moraal-boeken van Noldin pluisde hij blad voor blad uit, en hield zich streng vast aan de objectieve moraal.

Hij kon dan ook maar moeilijk overweg met de veranderingen in de moraal en kon met de vernieuwingen niet mee. "Nu mag ineens alles wel," merkte hij dan op. Hij had het er moeilijk mee, en hield zich liever vast aan de Paus, dan aan de Bisschoppen.

Door zijn ombuigzaam karakter heeft hij het zichzelf vaak moeilijk gemaakt. Toch heeft hij de achting en vriendschap van vele mensen mogen ervaren.

Grote waardering had hij voor de schilders, die op zijn initiatief de Laurentiuskerk kosteloos van nieuw schilderwerk hebben voorzien.

De Congregatie van Oud Gastel schonk hem een beeld van O.L. Vrouw. Haar ter eer liet hij aan de Lagestraat een kapelletje bouwen, en op zijn kosten onderhouden.

In de jaren van zijn emiraat na 1979 trok hij met zijn 'lelijk eendje' er graag op uit, om tijdens vakantie of weekend een pastoor te vervangen.

Tijdens het rijden achter het stuur maakte hij zijn preek in gedachten klaar.

Hij droomde ervan, nog eens in een huisje te kunnen wonen, dicht bij het water, om er te kunnen vissen. Hij verlangde tijdens de laatste maanden van zijn leven er zelfs naar, om naar de abdij terug te komen, om bezig te zijn met het kweken van groenten en fruit. Hij had dit vak immers van thuis uit geleerd.

Hij begreep niet, dat de tijd van het abdij-leven van nu niet meer dezelfde was als de tijd, van toen hij de abdij verliet.

Groot was zijn teleurstelling, toen hij ongeneeslijk ziek, ter verpleging moest overgeplaatst worden naar Mariahof bij de Zusters van het Withof te Etten-Leur. Vandaar is hij nog een keer de abdij gaan bezoeken, waarschijnlijk, om er afscheid van te nemen.

Kort daarna op 5 juni heeft hij afscheid genomen van het leven.

Velen waren aanwezig, toen hij vanuit de Laurentiuskerk begraven werd op het parochieel kerkhof te Oud Gastel.

Met Zijn naam sloot hij de lange rij af van de Cisterciensers, die eeuwenlang op hun eigen manier naam hebben gemaakt in de zorg voor het pastoraat in de parochie van Oud Gastel.

Mogen hun namen in ere gehouden worden.

pater Placidus Landsbergen
Orde Cistersienser

HOE DE HANDBOOGSCHUTTERIJ "EENDRACHT MAAKT MACHT" EEN GASTELSE MEDEBURGER UIT DE NOOD HIELP.

Onderstaand verhaal staat opgetekend in het notulenboek van de deze handboogschutterij, in het bezit van de heer P. Melsen.

Deze schutterij was gevestigd in Oud Gastel, in 'Place de Meir'.

De toenmalige voorzitter was de heer Gerardus Franciscus Johannes Mastboom, geb. 26431-1853, bierbrouwer van beroep en overleden op 06-03-1899 te Oud Gastel. Dat hij een geboren voorzitter was, zal blijken! Secretaris en notulist was H. van Mechelen, tevens gemeentesecretaris.

F. VAN MERRIENBOER.

ALGEMENE VERGADERING 15 JULI 1883

De voorzitter opent de vergadering.

Punt ter behandeling: VOORSTEL OM GROND TE KOPEN EN EEN HUIS TE BOUWEN.

De voorzitter neemt het woord om de aanleiding en het doel van een zo zonderling als weinig verwacht voorstel toe te lichten:

De stem des gewetens en van medelijden dwingt mij een beroep te doen op de menslievendheid van Eendrachtsleden ten behoeve van een natuurgenoot en medeburger, die door een samenloop van omstandigheden zo in, als buiten hem in de grootste ellende vervallen is... Verstoken van het hoogstnodige verkeert een ongelukkige op zestigjarige leeftijd zonder huisvesting, in een toestand, waarvan het gezicht ons allen met diepen weemoed vervult en die dringende hulp noodzakelijk maakt. Te meer, omdat hem met zijn schamele woning en werkplaats, tevens alle uitzicht is benomen, om in zijn levensonderhoud te voorzien en een bete broods te verdienen..... Die ongelukkige mijne vrienden is J. de Meulder, koperslager oud-burger onzer gemeente. [overleden 2 mei 1892)

Tevergeefs heeft de man elders onderkomen gezocht. Om een bekend gebrek werd hij overal afgewezen en vindt hij nergens een enkel plaatsje, waar hij zich kan nederzetten. Zodat met de wanhoop tot gezelschap de straat zijn 'tehuis' is geworden... De eer onzer gemeente mijne vrienden gedooft zulke ellende niet en vordert redding! Zullen wij toelaten, dat een evenmens van koude en gebrek omkomt?... Neen, niet waar?! Het medelijden is ons niet vreemd en wij hebben het hart voor de ongelukkigen niet gesloten! Wij willen hem helpen en zullen tonen, dat onze zinspreuk "Eendracht maakt Macht" werkelijk de onze is!... Het is dan ook met een vast vertrouwen op U dat enige leden het initiatief genomen hebben tot het voorstel, dat wij bij dezen doen. Terwijl ik U de verzekering op voorhand geven kan, dat het de algemene bijval en krachtige ondersteuning van

Gastels ingezetenen zal te beurt vallen; waar voor ons de respectievelijke hoofden van Gemeente en Parochiaal bestuur zijn borggebleven. Financiële beletselen kunnen er mijner achtens ook niet bestaan, aangezien ons zulke krachtige ondersteuning in contanten en materialen is toegezegd, dat ik de geachte vergadering met gerustheid tot den stap durf aanraden. Zie hier mijne heren het voorstel: Men heeft ons in de onmiddellijke nabijheid van de kom der gemeente grond te koop aangeboden a FL. 6,— per roede, waarvan wij slechts zoveel hoeven te nemen, als voor een huis te bouwen nodig is. Als wij nu de toegezegde hulp in aanmerking nemen en wij onderling de werkzaamheden helpen verrichten, zullen wij een goed werk tot stand brengen, ons enige plezierige dagen verschaffen en voor onze vereniging een blijvend pand stichten, dat haar tot eer zal verstrekken. ik hoop mijne vrienden, dat mijne woorden niet geheel vruchteloos geweest hebben en dat de leden van "Eendracht" gaarne tot een zo loflijk doel zullen medewerken. Mocht iemand bezwaren hebben, wij zullen hem gaarne het woord verlenen en er nota van nemen...

Verschillende leden wensden het woord en vragen, wat er met de woning zal gebeuren [aangenomen, dat zij tot stand komt) als J. de Meulder komt te sterven. Voor de stemming van het voorstel verlangen zij zulks te weten, om zich daarnaar, bij de stemming te gedragen. De leden J. Knaap, N. van Mechelen en H. van Mechelen stellen voor dat de te bouwen woning ten eeuwigden dage voor liefdadige doeleinden zal gebezigd worden, omdat men van de algemene hulp wel zal moeten gebruik maken. En geven daarom in overweging om het gebouw, zodra het zal zijn tot stand gekomen, over te dragen aan een instelling van liefdadigheid. Van de al of niet aanneming van dit voorstel zal echter hunne stem niet afhangen, zij zullen gaarne met de andere leden medegaan, als het zal blijken, dat het niet is de bedoeling der meerderheid. Enige leden vragen of het niet beter ware een stukje grond te lenen en er een hutje op te bouwen, dat met de bewoner tegelijk kan ophouden te bestaan, om aldus de minst mogelijke kosten te maken. Na re- en dupliek komt men tot het besluit de woning geheel en al voor het gezelschap te behouden, dezelve tot aan Meulders dood ten haren voordeel te verhuren en met het oog daarop niet te weinig grond te kopen en het gebouw stevig en goed te maken. Terwijl slechts onder deze bepaling bijdragen zullen worden aangenomen wordt overgegaan tot de stemming en met algemene stemming besloten: Grond te kopen en een huis te bouwen. Het bestuur wordt uitgenodigd daaraan uitvoering te geven, met gehele volmacht om naar goedvinden te handelen. De voorzitter dankt, ook namens de ongelukkige, wiens voorspreker hij was, de vereniging voor het genomen besluit en verklaart de vergadering gesloten.

Oud Gastel den 15 Juli 1883.

De secretaris:
H. van Mechelen.

De voorzitter:
G.F.J. Mastboom.

ALGEMENE VERGADERING 18 NOVEMBER 1883 (GEDEELTELIJK)

De voorzitter opent de vergadering.

Punten ter behandeling: Verslag van aankoop van grond en het bouwen van een huis.

Verslag van den toestand van het gezelschap, voorstel om te teren.

Voorstel om in 1884 concours te houden.

De voorzitter:

Mijne Heren!

Ingevolge ons besluit van 15 juli 1883 en de daarbij gevoegde uitnodiging heeft het bestuur van Eendracht maakt macht, terstond de nodige stappen gedaan om daaraan uitvoering te geven. Wij hebben ons in relatie gesteld met P. Bus, Timmerman in onze gemeente, die ons voor het reeds algemeen bekende doel wel een gedeelte van zijn perceel sectie D. nr. 1408 wilde afstaan. Aangezien ons de prijs niet te hoog voorkwam en de grootte geheel in onze keus gesteld werd, hebben wij goed gevonden van de volmacht die ons in de vorige vergadering verleend werd gebruik te maken en van P. Bus voorz. te kopen voor de som van vijfendertig gulden een stukje grond ter grote van ongeveer een are en vijf centiare, zijnde een gedeelte van een perceel bouwland sectie D. nr. 1408, onder de voorwaarde als breder is omschreven in de koopakte, die welwillend en gratis is opgemaakt door onze beschermheer N. van Mechelen. Deze koopakte is behoorlijk door partijen ondertekend en geregistreerd te Roosendaal den 13 augustus 1883, deel 49, folio 80, verso vak 3. een blad get. Beijerink, ontvanger. Zij is overgeschreven ten kantore der hypotheeken te Breda den 17 aug. 1883, deel 619, nr. 39. Voorts verklaart de voorzitter dat hij met de secretaris een collecte heeft gedaan, die benevens de toezegging van een massa materialen, aan contanten heeft opgebracht fl. 102,58. Het overige is van algemene bekendheid, hoe dat de leden onderling zich beijverd hebben om het huis te helpen oprichten. Slechts in enkele werkzaamheden, die wij zelf niet konden verrichten en in enige materialen, die ons ontbraken hebben wij moeten voorzien, waarvan de volgende rekening:

ONTVANGST:

Collecte	102,58
Van P. Akkermans voor kozijn	3,00
Van de dames Mastboom	20,00
Totaal	125,58

UITGAAF:

Voor grond, overschrijvingen	49,98
Voor bijgekochte materialen en verwerken	108,55
Voor steen schoonmaken	12,90
Opperen	6,19
Totaal	177,62
Nadelig slot	fl. 52,04

LEDEN HANDBOOGSCHUTTERIJ "EENDRACHT MAAKT MACHT" 1923

- voor: Kees Verpalen, Willem Slooters, burgemeester A. Mastboom, Jan Hack, J. Peeters, Marijn Bennaars en Kees van Ginneken.
- midden: dhr. Houtepen. Mat Ribbens, Piet Bus, Toon Aarsen, Janus van Iersel, Fien Aarsen, Simon van Nispen, Jan Sloomans, J. Aarsen, Arjaan Bus. Klaas den Ronden en Bertus Nijman.
- achter: Geert Vergouwen, Jef van Ierssel, Harry Peeters, Jos Willemen, Jan Aarsen, Tinus van Nispen, Harry Waalwijk en A. Jongenelen.

Aangezien het pand een aanzienlijke waarde heeft en een schuld van fl. 52,04 goed kan waarborgen, stelt het bestuur voor die schuld er op te belenen en later als toevallige baten zouden komen, ofwel met de eventuele huur, als de tegenwoordige bewoner er niet meer zal zijn, die schuld af te doen. Met algemene stemmen wordt hiertoe besloten. De voorzitter zegt tegen vijf ten honderd de fl. 52,04 te zullen lenen als de leden zulks goedvinden. Aangezien niemand hiertegen bezwaren heeft, wordt die aanbieding aangenomen. Nadat nog door enige sprekers hulde was gebracht aan den ijver, waarvan een-drachtsleden bewijs hadden gegeven bij het tot stand brengen ener zo schonen zaak en aan de vrijgevigheid van allen die hiertoe hadden bijgedragen, wordt overgegaan tot de orde van de dag.

UIT EEN WOORD VOORAF

VAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN 29 JANUARI 1893

Want op 1 januari 1893 was onze begunsteling en pachter Jan de Meulder overleden. Deze was wel geen lid van onze vereniging maar toch stonden wij met hem in nauwen relatien. Alhoewel ditmaal van ons vaandel geen gebruik werd gemaakt, toch was zijne begrafenis plechtiger dan men die had durven verwachten. Door het overlijden van onze onvergetelijke pachter, die zijn weerga niet licht zal vinden, immers hij heeft ons nooit om iets lastig gevallen, was ons huis onbewoond geworden. Er moest beraadslaagd worden, wat daarmede te doen. Onze voorzitter achtte het daarom dienstig ene algemene vergadering te beleggen, die den 7^e januari 1893 plaats had. Op deze vergadering deelde hij ons het heuglijke nieuws mede, dat wij universele erfgenaam waren geworden van wijlen onze pachter Jan de Meulder. Zijne familiebetrekkingen waren zo zeer voldaan over de goede zorgen, die door de leden van Eendracht maakt macht voor hem gedurende zijn ziekte en zijne begrafenis gehad hadden, dat zij volgaarne zijne nalatenschap als teken van erkentelijkheid en vergoeding aan ons overlieten. Besloten moest worden wat daarmede te doen en met algemene stemmen werd goedgevonden hetzelfde de volgende zondag des namiddags 1 uur publiek te verkopen. Nog deelde de voorzitter mede, dat hij de draaibank reeds uit de hand had verkocht, voor de somme van fl. 20,00 aan Jan Jongeneelen, Mr. timmerman te Gastel, welke mededeling door alle leden met daverend applaus werd beantwoord. De opbrengst der verkoping ten sterfhuize beliep met het daarbij gebrachte door verschillende leden fl. 19,58. Alsnu kwam de vraag ten berde, wat met de vacante woning te doen? De heren H. van Mechelen en J. Hack stelden voor deze te verloten, terwijl de voorzitter met zeer gegronde redenen trachtte aan te tonen, dat juist dit vaste pand een band zoude zijn die de leden onzer vereniging nauwer zoude binden. Dat het ene eigenaardigheid is vast goed te bezitten en waardoor zich ons gezelschap van alle anderen onderscheidt. Dat bij verhuring de gelden ons jaarlijks goed te stade zouden komen en eindelijk

dat het onder de voorwaarde dat het gebouw steeds het eigendom van ons gezelschap zoude blijven, is tot stand gekomen, hetgeen de notulen der vergadering van 15 juli 1883 ook ten duidelijkste bewijzen. Wordt tot stemming overgegaan en met 10 tegen 2 stemmen het voorstel van de voorzitter aangenomen. Het pand was voor onze vereniging behouden. Nu stelt de voorzitter voor het pand zodanig te laten repareren, dat het ene convenabele arbeiderswoning wordt, die gemakkelijk te verhuren zal zijn, daarbij een put te graven en er een oven aan te doen metselen, hetgeen met algemene stemmen wordt aangenomen en met de uitvoering waarvan het bestuur belast wordt. De te doene reparaties worden begroot op fl. 50,00. Er wordt besloten deze te belenen, waartoe de voorzitter zich bereid verklaart tegen een jaarlijkse interest van 5 %, Hetgeen wordt aangenomen. [Later bij de kantlijn toegevoegd; Geldlening later niet nodig gebleken; bestreden uit erfenis J. de Meulder, draaibank fl. 20,00 verkoop publiek fl. 19,58, totaal fl. 39,58.] Nog acht de voorzitter met het oog op onze vaste eigendommen het raadzaam binnen enigen tijd ene algehele herziening der statuten te doen plaats hebben. Niet dat de onze verkeerd zijn, maar zij zijn gemaakt op een tijdstip toen wij nog geen grondbezitters waren en konden dan ook niet voorzien in omstandigheden die zich thans voordoen. Met algemene stemmen vindt dit voorstel van onze voorzitter bijval en tegelijkertijd wordt het bestuur belast een schema dier nieuwe statuten te ontwerpen om die op ene afzonderlijke daartoe aan te leggen vergadering, artikelsgewijze te behandelen. Aldus goedgekeurd door onze voorzitter van "Eendracht maakt macht", den 29 januari 1893.

De secretaris,
A.G.J. Mastboom

de voorzitter,
G.F.J. Mastboom

oud, de duvel is oud!

Gastels oudste tiental per 1 november 1998

Geboortedatum	Naam	Adres
04-07-1903	Dhr. W. Tak	Beemd 206
28-05-1905	Mevr. C. van Rijsbergen-Van Oosterhout	Beemd 124
04-06-1905	Mevr. J. Schoonen-De Vugt	Beemd 236
17-06-1907	Mevr. P. Timmermans-Thijs	Beemd 214
16-07-1907	Dhr. H. Mastboom	Dorpsstraat 44
30-07-1907	Mevr. J. van Wortel-Van Zimmeren	Het Laag 22
08-09-1907	Mevr. P. Luijckx	Kerkstraat 40
14-11-1907	Dhr. W. van Oosterhout	Van Glymesstraat 9
10-12-1907	Dhr. P.J. Buckens	Roosendaalseb. 36
11-01-1908	Mevr. C. Wagenmakers-Lambregts	Roosendaalseb. 14

In het jaarboek van 1997 werden de wijzigingen ten opzichte van 1996 niet vermeld. Vandaar hierna de namen van degenen, die sedert dat jaar niet meer zijn vermeld.

Mevr. A. Wagenmakers-Vergouwen. Zij woonde nog een tijdje te Oudenbosch in de Zellebergen, maar overleed 2 november 1997.

Mevr. J. Masseurs-Nuyten. Zij overleed 5 okt 1998.

Mevr. P. van Baal-Danen. Zij verhuisde ook naar de Zellebergen, maar overleed daar op 21 oktober 1998.

Mevr. H. Rommers-Van Oorschot. Zij is na een periode van verpleging verhuisd naar Het Oosterkwartier bij de Zellebergen te Oudenbosch.

Mevr. A. Engelen-Timmermans. Zij is overleden op 22 maart 1998.

Interview met Cornelia van Rijsbergen - Van Oosterhout

Traditiegetrouw wilden F. van Merrienboer en P. Peeters op bezoek gaan bij de oudste inwoner van Gastel. In dit geval echter was degene die bezocht werd de oudste op een na, daar de heer Willem Tak al in 1997 door bovengenoemde personen bezocht werd.

De beurt was nu aan mevrouw C. van Rijsbergen-Van Oosterhout. Het interview vond plaats op 24 oktober jl.

Cornelia woont al weer een vijftal jaren in een flat van "Molenweide" en ze zit daar zo te zien op haar gemak, daarbij bijgestaan door enkele van haar kinderen, die eveneens in Gastel wonen.

Bij dit interview waren dan ook aanwezig haar dochter Cornelia [Cor] en haar zoon Wilhelmus (Wil) met zijn echtgenote.

Niet dat deze in het vraaggesprek veel te hulp moesten komen, want Cornelia [Cor] wist zich nog veel zelf te herinneren.

Haar meisjesnaam doet vermoeden dat ze van oorsprong een Gastelse is en dat blijkt ook echt het geval te zijn.

Ze werd op 28 mei 1905 geboren in het Bremswegje als dochter van Gerardus van Oosterhout en Cornelia van Oers.

Vader Gerardus was ook zelf geboren in het Bremswegje "De Brems" en haar moeder Cornelia was een dochter van Marinus van Oers, die aan het eind van de Kerkstraat een cafe hield en tevens petroleum verkocht. [Pieterolieboer].

Bij de familie van Oers waren 9 kinderen.

De jeugdijaren

Cornelia groeide op in een gezin met vijf kinderen:

De oudste was Adriana [Jaan]. Zij trouwde later met Geert Jansen en woonde jarenlang in een cafe op de Stoof.

Cornelia [Cor] zelf trouwde met Adrianus van Rijsbergen,

Vervolgens was er Wilhelmus [Willem] Die trouwde later met Marie Adriaansen. Zij woonden op een boerderij aan de Pietseweg en omdat hij de enige boer werd van deze familie, werd hij ook genoemd "Onze Boer". Die woont nu in de Van Glymesstraat.

Dan kwam Johanna [Jo], die later met Piet Martens trouwde.

De jongste was Hubertus [Bart]. Die trouwde later met Adriana [Jaan] van Merrienboer en ook zij woonden op de Stoof.

Van deze broers en zusters zijn alleen Cor en Willem nog in leven.

Het Bremswegje, waar Cor haar eerste 17 levensjaren doorbracht, was een buurtschap op zijn eigen. Het werd daar Klein Rotterdam genoemd.

Het ouderlijk huis was een kleine boerderij met wat land, waar vader met hulp van zijn kinderen de kost op verdiende.

In die buurt woonden toen ook Piet van den Bosch, en daarbij Cees Schoonen.

Vooraan woonde Sjo van Iersel met haar cafe, en Pieta Tak met een winkeltje, daarnaast woonde Bram Smolders, en Willem van de Kastelee.

Aan de overkant woonde Pieta Paantjens en Piet Verhelst met zijn gezin van 16 kinderen en Kamp Mies, waarvan tijdens de beschietingen vlak voor de bevrijding de echtgenote omkwam. Ook woonde er Pieterjan [Pan] de Rooy en Janus Rous. Die had een boerderij en hij verwerkte daar vlas.

Tenslotte was er de boerderij van de familie van Oosterhout-Linders.

Behalve het cafe van Sjo van Iersel, was er ook in de buurt het cafe van Cees Meeuwissen, van Geert Jansen en van Klaas Houtepen.

In het laatstgenoemde cafe zou later Cor kennismaken met haar latere man.

Er was in de zomer Stoofse kermis. Bij de cafes stond een dansorgel

Vader en moeder van Rijsbergen
met de twee oudste kinderen.

◀ Mevr. Van Rijsbergen-Van Oosterhout
(1998).

Langebergsestraat ■
Het woonhuis van de familie Van Rijsbergen-Van Oosterhout van 1930 tot 1961.

opgesteld. Voor de jeugd was er niets te doen, want kermisattracties waren daar niet bij.

Er was al vastenavond en dat werd "gevierd" met het "Hanenklippelen" Dan werd er een levende haan aan een tak gebonden en dan probeerde je de kop eraf te slaan. Daarbij stond de "klippelaar" op een karwiel dat door anderen aan het draaien werd gehouden. Dat was niet zo gemakkelijk want, er was al het nodige gedronken. zodat de blik niet meer zo scherp was.

Toen Cor vier jaar was moest ze naar de bewaarschool bij de zusters aan de Kerkstraat en op haar zesde ging ze naar de Bernardusschool naast de kerk.

Dat ging te voet, dus vanuit het Bremswegje was dat een heel eind lopen. En dat op klompen. De wegen waren tot halverwege de Meirstraat nog niet verhard dus vooral in najaar en wintertijd kwamen de kinderen "op Durp" aan met natte voeten!

Maar voordat de schooljeugd naar school ging moesten ze eerst naar de kerk en omdat Cor te ver weg woonde om tussendoor naar huis te gaan mocht ze bij een tante eten en dan kon ze daar haar natte voeten en kousen drogen.

Maar ook 's zondags riep de kerkelijke plicht en dus ook op die dag was er de gang naar de kerk, voor de H. Mis en 's middags nog eens voor het lof.

Ze deed op haar zevende jaar de kleine communie en op haar twaalfde haar grote communie.

Na de school wachtte er weer werk thuis zowel binnen als op het land, zoals de kippen voeren. eieren rapen en op het land aardappelen rapen.

Af en toe was er toch tijd voor spelletjes zoals bikkelen.

In het huis werd elke zaterdag de vloer bestrooid met zandfiguren.

In dat huis waren er bedsteden om in te slapen en er was nog geen elektriciteit. De verlichting kwam van petroleumlampen en het water werd uit de put gehaald, want waterleiding was daar ook nog niet.

Na de lagere school

Haar oudste zus moest voor vier uur 's morgens het bed uit om bij Geert Corsmit de koeien te gaan melken en Cor moest thuis helpen.

Na het eten gingen de twee zussen te voet langs een paadje en het land van Sus Mees naar 'de Sint Antoinedijk.

Daarbij moesten ze over de bansloot en dat ging over een plank.

Zo kwamen ze aan bij de boerderij van Jan Meeuwissen en daar begon dan het werk.

Soms was dat in het huishouden maar ook dikwijls op het land, zoals bieten

dunnen, vlas plukken en later roten en het vlas op het land zetten, aardappelen uitsteken en bieten steken. Bij het bietensteken hadden ze een juten schort aan, die al heel gauw "enkel" de modder zat. En als er dan al nachtvorst geweest was moesten ze het ijs van de bieten afschudden. Het was dan ook een slecht werk en had niets van "de goeie oude tijd".

In de winter moest het vlas bewerkt worden en Cor hielp mee repelen. [Het vlas ontdoen van het lijnzaad]. Ze stonden dan onder een tochtig afdak in het stof.

Ze mocht niet helpen bij het zwingelen, want de zwingelmolen was voor haar te gevaarlijk.

Dan hielp ook hun broer Willem, want er was verder weinig boerenwerk te doen.

Na het werk gingen ze dan weer naar huis en daar wachtte na het avondeten ook weer werk. Er waren altijd wel kousen, die gestopt moesten worden of er lagen kapotte kleren, die gemaakt moesten worden onder het gezegde: "Scheuren en sterten knopen." En was dat klaar dan was er het nodige breiwerk.

In het najaar bonen en erwten uitzoeken, boontjes snijden en wecken.

Dan kwam ook de slacht en dat vroeg ook de nodige hulp. Wekelijks kwam de was terug, alles met de hand. Eens per week werden er een stuk of zestien broden gebakken in de "cuisinaire", de keukenkachel met oven. Dat was voor een hele week tegelijk, kortom er was weinig of geen tijd voor ontspanning.

In de winter was het tijd om te dorsen. Daarvoor hadden ze al wel een dorsmachine en dan moest Cor helpen met het opsteken van de bossen graan op de machine.

Ze hadden een paar koeien en de melk werd opgehaald voor het melkfabriek in Fijnaart.

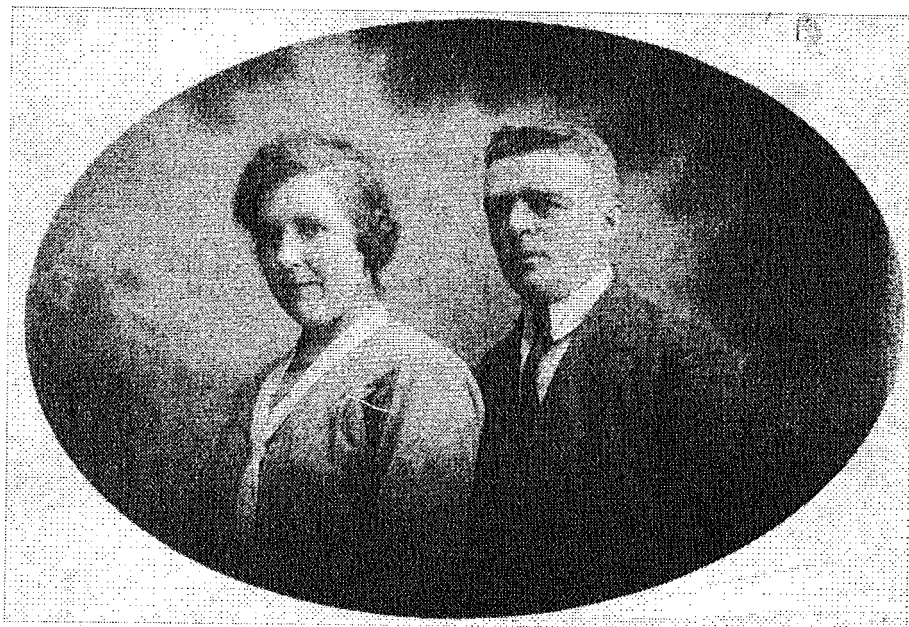
Toen Cor 17 jaar was, verhuisde het gezin naar een nieuwe boerderij aan de Pietseweg. Deze werd gebouwd door aannemer C. Cools van de Rijpersweg. Deze boerderij staat er nog en er woont momenteel een zoon van Willem. Destijds toen de familie van Oosterhout daar ging wonen zei de toenmalige burgemeester Mastboom: "Zo komen jullie nu ook bij de mensen wonen?"

De schuur van die boerderij is tijdens de oorlog afgebrand. Dat kwam omdat er benzinedamp was blijven hangen na het dorsen.

Verkering en huwelijksjaren

In die tijd ging Cor soms helpen in het cafe van Klaas Houtepen, zowel in het huishouden als in het cafe zelf, vooral als de handboogclub er was.

Daar trof ze Janus van Rijsbergen aan, die lid was van de handboogvereniging "Eendracht maakt macht".

Huwelijksfoto van C. van Oosterhout en A. van Rijsbergen

Cor met 4 dochters op het erf aan de Langebergsestraat ca. 1938

In het begin bleef het bij ontmoetingen in het cafe, en daar de ouders het met haar keus eens waren, kon Janus al gauw aan huis komen.

Op 26 april 1930 trouwden ze in de Sint Laurentiuskerk.

Ze reden met het "gerij" naar de kerk.

Na afloop van de mis werd Janus gemaand door pastoor Damen om de onkosten te betalen: "Nou eerst de twaalfeneenhalve gulden betalen anders krijg je je wijf nie mee."

Dat werd meteen afgewerkt en het bruidspaar reed weer met het gerij terug naar huis. Daar wachtte een bakske koffie.

Janus en Cor namen hun intrek in hun woning aan de Langenbergsestraat.

Janus had die woning gekocht van Gijzen met geld, geleend van de bank.

Maar hij kreeg niet het volle bedrag, dat nodig was, dus werd er geleend bij particulieren.

Bij de woning was ook een tuinderij en daar werkt Cor de meeste tijd, want Janus werkte in Breda op het suikerfabriek.

Dat was telkens wel ver, zeker als je net als Janus met de fiets moest en daarom ging Janus in de "bamus" werken op de "Cooperatief", het suikerfabriek te Stampersgat.

Op 8 november 1938 kreeg hij daar een ongeluk. Hij verbrijzelde zijn arm tussen een aandrijfriem.

Hij moest een half jaar in het ziekenhuis te Oudenbosch verblijven, maar soms kwam hij te voet naar huis, want hij mankeerde immers niets aan zijn benen. Hij zat ruim een jaar in de ziektewet en dat met een gezin met toen 4 kinderen. Ze moesten toen rond zien te komen van zeven gulden. Janus kreeg drie en een halve gulden "ziektégeld" vanwege zijn arm en de rest mocht hij halen op het gemeentehuis.

Na die periode werd hij bode van het Ziekenfonds O.Z. en hij kwam dan ook in heel Gastel.

Daarnaast werd hij kassier van de Centrale Volksbank.

En hij had een depot voor steenkolen. Die kolen werden geleverd door een cooperatie en die kon je dan bij huize van Rijsbergen afhalen.

Naargelang dat je kolen afnam kreeg je zegels en deelde je in de winst. Eens per jaar hield Janus zitting in een cafe en kon je de zegels inwisselen.

Omdat Janus een bekend persoon was in Gastel werd hij al gauw betrokken bij de vakbond en hij is uiteindelijk 48 jaar actief geweest in de R.K. Werkliedenbond (later de K.A.B.).

Dat alles hield in dat Janus weinig thuis was en zo kwam het werk thuis neer op moeder de vrouw en de kinderen.

Intussen breidde het gezin zich uit en Janus en Cor kregen acht kinderen:

De oudste was Jan. Hij trouwde met Petronella Rommers en woonde tot zijn overlijden in Hoeven.

Daarna kwam Cor. Zij trouwde met Cornelis Dam en woont in Oud Gastel.

De derde was Geert. Die trouwde met Clasina van Wijmeren. Hij nam later het tuindersbedrijf over van zijn ouders.

Vervolgens kwam Francisca. Zij trouwde met Leonardus Buys. Zij woont met haar gezin in Heerle.

De volgende was Barbara. Die trouwde met Johannes Huysmans. Dit gezin woont in Breda.

Daarna kwam Adriana. Die trouwde met Adrianus Verhoeven. Zij wonen in Klundert.

Dan kwam Antonia. Ze trouwde met Adrie Dircken en zij wonen in Zegge.

De jongste tenslotte is Wil.

Die trouwde met Maria Torenbos. Zij wonen in Oud Gastel.

Moeder vond al dat ze vanuit het Bremswegje ver moest lopen naar school, maar de afstand van Kuivezand naar de school in Gastel was nog verder en de kinderen moesten ook te voet naar de school.

Intussen kwam de oorlog. De familie kreeg inkwartiering van Duitse soldaten. Die hadden daar een keukenwagen met koffie. Maar er was geen koffie voor de familie. De familie is de oorlogsjaren goed doorgekomen en er deden zich bij hen geen schokkende dingen voor. Wel moesten ze eigenlijk hun enige fiets afgeven, maar die werd verstoppt onder de "peekuil".

Na de bevrijding kregen ze inwoning van de familie Maris uit Fijnaart. In de buurt werden kanonnen opgesteld door de Engelsen, die daarmee naar de Duitsers in Stampersgat schoten.

In 1948 werd Janus gekozen in de gemeenteraad en was daarmee nog meer van huis.

De jeugd werd dan ook ingeschakeld om thuis mee te werken. Zo moesten ze 's avonds spruiten schoonmaken en dat ging onder het bidden van het rozenhoedje. Moeder bad dan voor maar het gebeurde dan toch wel, dat ze in slaap viel.

Maar niet alleen vader vergaderde, ook de jeugd had zijn bijeenkomsten van de Katholieke Arbeiders Jeugd en wel in het varkenskot van de familie van Rijsbergen.

In 1961 nam Geert het bedrijf over en Adrianus verhuisde met Cor en vier kinderen naar de Kerkstraat, waar ze bijna dertig jaar hebben gewoond.

In 1962 beeindigde Janus zijn raadlidmaatschap.

Intussen werden er 21 kleinkinderen en 24 achterkleinkinderen geboren.

Een van de kleinkinderen is de muziekwereld ingegaan en treedt als bariton op in verschillende musicals.

Momenteel werkt hij mee aan de musical "Les Misérables" in Dusseldorf.

De familie hield wel van feesten en de verschillende huwelijksjubilea werden dan

ook goed gevierd.

De zilveren bruiloft werd nog thuis gevierd in de schuur en daar niet iedereen tegelijk kon komen, deden ze er dan ook veertien dagen over om dat jubileum te vieren.

Daarna de veertig en de vijfenveertig jaar bij "Mies" aan de Dreef.

De gouden bruiloft en later de zestig jaar werden groots gevierd bij Vogelaars. Kort na dat feest bracht koningin Beatrix een bezoek aan de provincie Noord Brabant. Daarbij waren de burgemeesters van de Brabantse gemeenten uitgenodigd. Zo ging ook burgemeester J. Berkhout naar het Provinciehuis in het gezelschap van Janus en Cor van Rijsbergen. Zij mochten als enige Gastelaren daarbij zijn en Cor is daar nog steeds trots op. Het echtpaar kreeg een rondleiding door het gebouw en dat maakte zoveel indruk, dat Cor dat nog altijd beschouwt als een hoogtepunt in haar toch wel drukke en langdurig leven. Janus kwam in het bestuur van de bejaardenbond en ook Cor was actief in die bond.

Ze werd lid van de bejaardengymclub en vol trots vertelt ze dat ze daar nu al weer 28 jaar lid van is. Ze heeft daarvan verschillende oorkonden gekregen. [zie volgende bladzijde]

Kort na de zestigjarige bruiloft moest Janus om gezondheidsredenen naar Zevenbergen in een verzorgingstehuis. Hij is daar op 21 september 1992 overleden.

 Ter gedachtenis aan ADRIANUS VAN RIJSBERGEN echlgenoot van Cornelia van Oosterhout	Hij ging dan ook iedere dag naar het Veerhuis. Op het laatst moest hij onderweg wel 4 of 5 keer rusten.
Hij werd op 10 februari 1898 in Oud Gastel geboren. Na een lang leven samen met zijn vrouw stierf hij op 21 september 1992 in Zevenbergen. In Oud Gastel hebben wij hem begraven op 24 september 1992.	Hij is heengegaan als een goede echtgenoot en Vader en ook als een 'lieve Opa', zoals een van zijn achterkleinkinderen (waar hij heel trots op was) zo mooi opmerkte. Dikwijls sprak Vader over de sterke familieband waarin hij zich zo goed voelde. 's Zondags, als de kinderen op visite kwamen, kon hij vaak zwijgend, genietend rond zitten kijken.
Vader was van kind af aan heel gelovig, hetgeen hij zijn hele leven is gebleven. In die geest heelt hij, samen met Moeder zijn kinderen opgevoed.	<i>Zwaar werden de dagen van het laatste jaar en lang duurden de nachten. Hoe moeilijk is het te vechten bij het ontbreken van kracht. Maar ondanks jouw verlies van de strijd van het teven heb jij ons een heel sluk voorbeeld nagelaten.</i>
Als Vader van een jong gezin, kreeg hij een ernstig ongeluk op de suikerfabriek. Hierdoor kon hij niet meer voor 100% werken. Samen met Moeder maakte hij toen een heel moeilijke tijd door. Hij kreeg een baan bij het O.Z. hetgeen hem bekendheid gaf in heel Zuid-West-Brabant.	Voor uw belangstelling en medeleven betoond na het overlijden en bij de begrafenis van mijn dierbare man, onze zorgzame vader, opa en overgrootvader betuigen wij u onze oprechte dank.
Heel aktiel was Vader in het Gastelse verenigingsleven. Na zijn pensionering nam de Ouderenbond veel van zijn tijd in beslag.	C. van Rijsbergen - van Oosterhout kinderen, klein- en achterkleinkinderen

OORKONDE

VOOR

17½ JAAR

ONAFGEBROKEN DEELNAME

AAN

MEER BEWEGEN

DOOR

OUDEREN

VOOR

Mevr. C. van Rijsbergen-van Oosterhout.

oud GASTEL 11-1-1989.

Kort daarna verhuisde Cor naar flat Molenweide, waar ze nu geniet van een welverdiende oude dag.

Ze is daar nog heel actief en bezoekt allerlei activiteiten in het Steunpunt

Ze is nog zoals al gemeld bij de bejaardengym en de bingo's hebben aan haar een vaste deelneemster.

Thuis breidt ze nog veel dekentjes. Daarmee is ze begonnen voor moeder Teresa, maar sinds haar overlijden breidt ze voor een klooster in Breda en vandaar worden de dekens verzonden naar o.a. Polen.

Ze gaat ook nog graag op familiebezoek en slaat geen verjaardag over. En het vervoer is na bovenstaand interview ook anders geregeld. Op herhaald verzoek is ze nu ook in het bezit van een "taxipasje" en ze is van plan deze voor die familiebezoeken te gebruiken.

Vanwege een beenbreuk is ze momenteel niet goed meer ter been, maar voor de rest is ze gezien haar leeftijd gezond van lijf en leden.

Wij van Heemkundekring Het land van Gastel wensen haar toe, dat ze nog jaren mag genieten van het leven en hopen voorzichtig dat ze de honderd mag halen.

F. van Merrienboer

P. Peeters.

Het hele gezin bijeen t.g.v. het zilveren huwelijksfeest in 1955

OVER DE FAMILIE VAN RIJSBERGEN **EN HOE DEZE IN GASTEL KWAM**

De **geschiedenis** van de **familie VAN RIJSBERGEN** gaat terug, voor zover bekend, tot 1623. Op 10 december van dat jaar werd in het dorp ene Gerardus gedoopt uit het huwelijk van Anthonius Gerardus en Guilielma Henrici en hij is de stamvader van onze gehele familie VAN RIJSBERGEN.

Regelmatig verhuisden in die tijd families naar omringende dorpen vanwege de onrust die er heerste gedurende de 80-jarige oorlog, die duurde van 1568 tot 1648.

Geert Antonissen zal zich omstreeks het jaar 1648, na een voettocht van 'uren gaans' of liftend met paard en wagen, in Hoeven hebben gevestigd. Hij trouwde daar met Maria Cornelissen SLQOTERS en daar zijn vanaf 1649 t/m 1672 hun kinderen gedoopt.

Bij de doop van het 9e kind uit dit gezin op 14 mei 1672 is de achternaam 'VAN RIJSBERGEN' toegevoegd, zo blijkt uit het doopboek te Hoeven.

Tijdens de speurtocht naar onze familienaam van Rijsbergen blijkt dat er in Rijsbergen een Cornelius Marcellinus Stoffelen is gedoopt 12 mei 1694. Deze trouwt op 11 februari 1720 te Oudenbosch met Johanna Strijckers. De kinderen uit dit huwelijk worden bij de doop 'Van Rijsbergen' genoemd.

Zo ontstond er een tweede familie Van Rijsbergen. Deze familie heeft geen relatie met de familie 'Van Rijsbergen' waarvan nu nog afstammelingen in Oud Gastel wonen.

Een derde familie 'Van Rijsbergen' komt oorspronkelijk ook voor in West Brabant met name in Hoge- en Lage Zwaluwe. Deze familie is van geloof Nederlands-Hervormd.

Ook met deze familie bestaat geen verwantschap.

Van de in ons land voorkomende 'Van Rijsbergen' behoort ongeveer 65% tot onze familie, circa 30% is Nederlands-Hervormd en de overige 5% behoort tot de familie afstammend van Cornelius Marcellinus Stoffelen.

De nakomelingen van Huijbregt Geertsen van Rijsbergen, zoon van Gerardus Huijbregtse van Rijsbergen, zijn voornamelijk in Hoeven gebleven en daarna uitgezworven naar Oudenbosch en Rucphen.

Andere nazaten zijn rechtstreeks naar Oudenbosch en later naar Breda eri omstreken vertrokken en van daaruit geëmigreerd naar Amerika, waar ook nakomelingen wonen.

Verder is er een tak vanuit Hoeven neergestreken in Oudenbosch, Nieuwmoer

en later naar Oud Gastel, Princenhage, Dinteloord en Zeeuws-Vlaanderen. Zoon Joannis heeft zich rechtstreeks vanuit Hoeven in Oud Gastel gevestigd en trouwde met Cornelia van der Minnen. Een groot deel van deze familie woonde op Kuivezand. Ook vestigden zich nakomelingen in Standdaarbuiten. In de familie 'Van Rijsbergen' kwam aanvankelijk meestal het beroep van bouwman [boer] of veldarbeider voor. Dat laatste was vaak seizoenarbeid. Later kwamen in de familie meer agrariers voor. Dezen hadden van het seizoenwerk een hoofdberoep gemaakt. Door de industrialisatie werd de keuze geboden om naast het werken op het land, in de najaarsperiode bij een suikerfabriek de bietencampagne mee te pakken. Naarmate men steeds mobieler werd, ging men elders werk zoeken en daar ook wonen. Dat verhuizen werd soms noodzaak, omdat bijvoorbeeld een bedrijf ging sluiten. Dat was o.a. het geval, toen suikerfabriek St. Antoine aan de Mark de productie voorgoed staakte.

De beroepskeuze is in loop der tijd zo groot geworden, dat er in het beroep van de voorvaders nog slechts enkele leden van de familie 'Van Rijsbergen' actief zijn.

Aanvullende gegevens blijven welkom,

BART VAN RIJSBERGEN	Apeldoorn	tel. 055-5334538
JAN VAN RIJSBERGEN	Roosendaal	tel. 0165-543810

2. Effect of Arrian and Drury matrimony Did any fine one
of the Arrian and Drury matrimony Did any fine one
of the Arrian and Drury matrimony Did any fine one

getuigen: Joannes z/v Marinus en Gregorius z/v Christianus Breuren

doopgetuigen: Joannes z/v Anthonius en Cornelius z/v Anthonius

*Joannes
et Joannes
in susceperunt
nomen et
venerunt
venerunt*

*Subito
et baptizatus est
et dicitur
cornele susceperunt cor-
nellus nomen et petrus
et adrianus nomen eius
quidam*

doopgetuigen: Cornelius Janssen en Petronella Adrians namens Anna Hendrick

Contra D. Jaspars Heymans.

*Primus quinquies D. d. m. b. Baptizatus
et Gerardus filius H. b. d. g. s. t. t.
van Rijbergen et Adriana Jacobs
Bogaerts. Coniunguntur: Infans primus
Leonardus Geertse van Rijbergen
et Maria Cornelissen Sloopers.*

3
1
1
1
1
1

20

doopakte

15 december 1700 te Hoeven

GERARDUS zoon van Hubertus Geertsen van Rijsbergen en Adriana Jacobs Bogaerts
doopgetuigen: Leonardus Geertse van Rijsbergen en Maria Cornelissen Sloopers

*Cornelia de Coeter stetit
16 November Baptizatus est Joannes
filius legitimus geert huybreghse
van Rijberge, et Catharina margnitta
van Hellemont. Susceperunt Willebort
Jacobse van Sundert, et Anna Jacobse
van Sundert, stetit pro utroque Catha-
rina adriaense Meyer*

December Baptizatus est cornelia

doopakte

16 november 1739 te Hoeven

JOANNES zoon van Geert Huijbergtsse van Rijsbergen en Catharina Marijnisse van Hellemont
doopgetuigen: Willebort Jacobse van Sundert en Anna Jacobse van Sundert

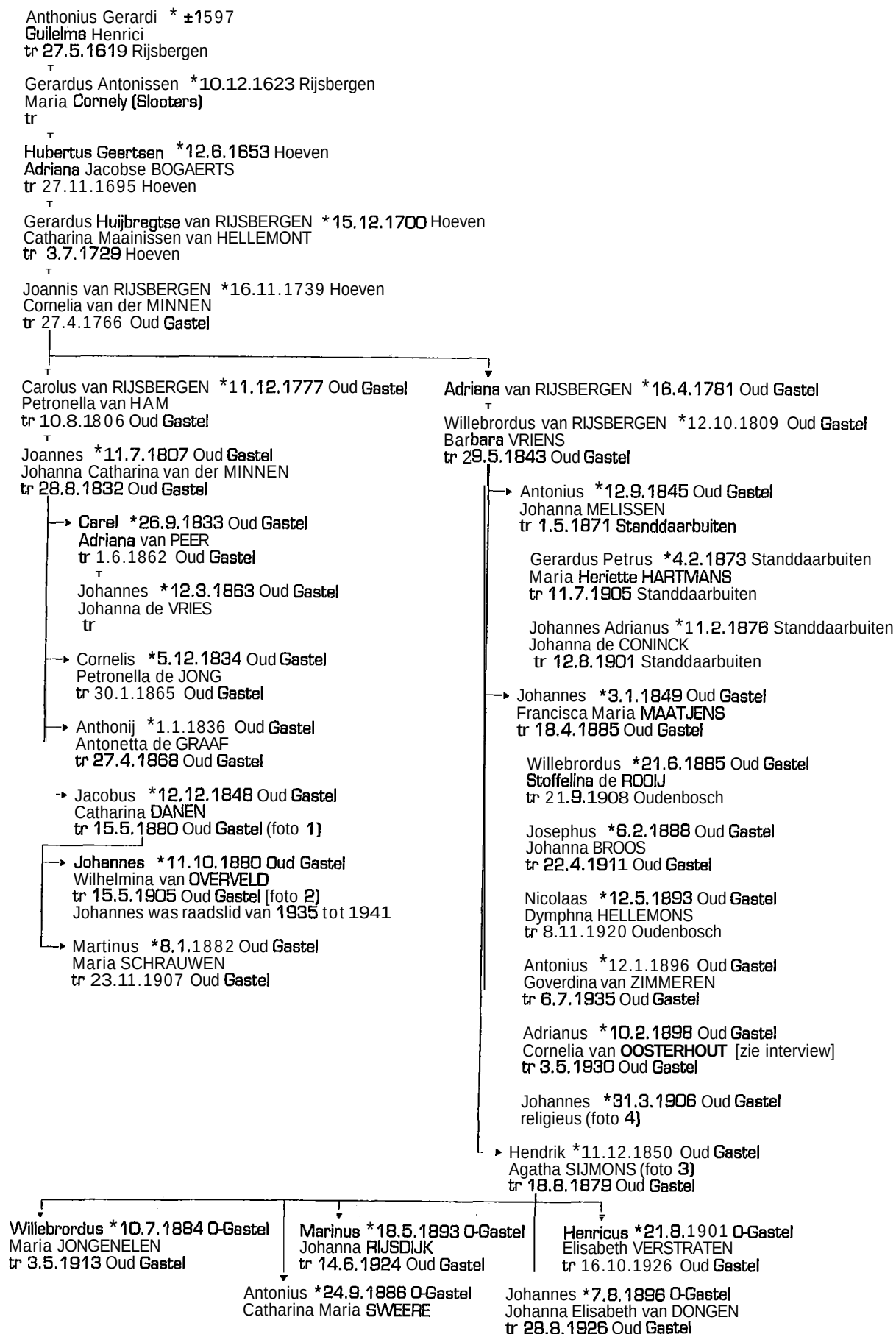
Toelichting op het genealogisch overzicht.

Van de nakomelingen uit de tak van Carolus, getrouwd met Petronella van Ham, woont, voor zover ons bekend, een enkele nog in Oud Gastel.

Van de nakomelingen uit de tak Antonius, getrouwd met Johanna Melissen, waren er werkzaam op suikerfabriek St. Antoine. Door sluiting van deze fabriek zijn ze mee naar Groningen verhuisd.

Nakomelingen uit de tak van Johannes, getrouwd met Francisca Maria Maatjens, en van Hendrik, getrouwd met Agatha Sijmons, zijn vrijwel allen, met uitzondering van enkele emigraties, in Oud Gastel of directe omgeving gebleven.

HOE DE FAMILIENAAM VAN RIJSBERGEN IN OUD GASTEL KOMT

✦ Petronella van Rijsbergen
16-12-1887 - 05-05-1965
 Echtgenote van Adrianus Rijsdijk.
 Dochter van Jacobus van Rijsbergen
 en Catharina Danen

Familie van Rijsbergen-Van Overveld

Van links naar rechts:

Jacobus Johannes, Johannes Marinus, Johannes, Catharina Johanna, Wilhelmina van Overveld, Martinus Cornelis, Jacoba Cornelia en Johanna Jacoba.

Hendrik van Rijsbergen met zijn echtgenote
Agatha Sijmons

Johannes van Rijsbergen (religieus)
met Cornelius Manje en Janus Vromans

GEZINSBLAD van Rijsbergen-van Overveld

Achternaam	: van Rijsbergen	van Overveld
Voornamen	: Johannes	Wilhelmina
Geb. plaats	: Oud Gastel	Roosendaal
datum	: 11.10.1880	17.09.1882
Ged. plaats	:	
datum	:	
Ovl. plaats	: Tilburg	Tilburg
datum	: 16.06.1956	22.12.1957
Beg. plaats	:	
datum	:	
Geloof	: (rk)	
Beroep	: werknemer suikerfabriek	
Ouders(man)	: Jacobus van Rijsbergen	
	: Catharina Danen	
Ouders(vrouw)	: Johannes van Overveld	
	: Joanna van Ostayen	
Ondertr. plaats	:	datum :
Tr. plaats	: Roosendaal	datum : 15.05.1905
Tr. plaats(K)	:	datum :
Kinderen:		
Nr z/d Voornamen		ovl. plaats/datum
geb. plaats/datum		
1. dr. Catharina Johanna		
geb. Oud Gastel 18.10.1905		
tr. Cornelis Rijsdijk		
2. dr. Johanna Jacoba		
geb. Oud Gastel 6.12.1906		ovl. Roosendaal 11.2.1994
tr.(2) Petrus Heeren		
3. dr. Jacoba Cornelia		
geb. Oud Gastel 9.4.1908		ovl. Breda 1.4.1960
tr. Mattheus Magielse		
4. dr. Cornelia Petronella		
geb. Oud Gastel 5.6.1910		ovl. Oud Gastel 12.10.1912
5. zn. Jacobus Johannes		
geb. Oud Gastel 17.3.1914		ovl. Roosendaal 8.4.1991
tr. Cornelia Johanna van As		
6. zn. Johannes Marinus		
geb. Oud Gastel 14.6.1917		ovl. Tilburg 6.6.1994
tr. Cornelia Petronella van den Berg		
7. zn. Martinus Cornelis		
geb. Oud Gastel 5.2.1920		ovl. Nuenen 12.4.1988
tr. Petronella Petrus Wijt		
8. dr. Cornelia Petronella		
geb. Oud Gastel 19.9.1923		ovl. Oud Gastel 19.2.1927

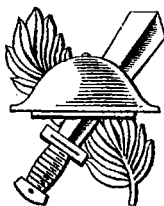
UIT HET DAGBOEK VAN EEN OUD INDIË-GANGER. 5.

Dit is het vervolg van het dagboek van J.W. Wagemakers [Broeder Servaas], dat hij heeft bijgehouden, toen hij in het voormalig Nederlands Indie verbleef, vanwege de politionele acties aldaar in de jaren 1947-1950. Zie ook vorige jaarboeken. F. v. M.

Donderdag 10 maart 1949

's Morgens om 7.00 uur op patrouille de bergen in. We kregen hier om 9.00 uur de Tentara [vijand] in zicht, waar de verkenners op vuurden en gingen hierna weer voorwaarts. Omstreeks 10.00 uur kregen we een paar snijperschoten en lagen weldra in dekking. Van onze zijde werd er een roffel met de bren als antwoord gegeven en gingen hierna weer voorwaarts. Om 10.30 uur zien we in de verte een groep van een tiental personen vluchten, waar we op schoten en een gewonde hadden van de T.N.I., nl. een sergeant van de Tentara. Maar hij had geen wapen bij zich en we gingen nadat we alles gecontroleerd hadden weer voorwaarts. 's Middags om 12.00 uur ongeveer werd er door ons weer op vluchtende personen geschoten en we hadden nu ook weer een Tentara, die gewond was in de bil [linkerkant] en dan nog een schot in zijn rechterarm en nog een bij de linker knie. Hij werd door een paar koelies uit de sawah gehaald en naar de weg gedragen, waar hij van mij zijn behandeling kreeg, snelverbanden met sulfanilamide [wondpoeder]. De Tentara was een Madoerees, Tabat genaamd en hij gaf aan ons inlichtingen, dat er in de volgende kampong zich een 60-tal Tentara's bevinden, die goed zijn uitgerust, wat de wapens betreft. Nadat we dit allemaal hadden vernomen kreeg onze gewonde van mij nog 4 s.d. tabletten en hierna om de vier uur nog telkens twee. Ook ontving hij hier nog een morfine-injectie bij om de pijn te doen stillen. Hierna trokken we verder door de kampong. Aan de rand van deze kampong lag een 300 meter sawah's (rijstvelden) en dan kwam de volgende kampong, waarover de gewonde Tentara ons had ingelicht. Voor alle zekerheid gingen we hier met onze 18 man in dekking liggen en schoten met de handmortier drie granaten af om vuur uit te lokken, vanuit de kampong voor ons. Ook onze bren gaf een paar roffels lokvuur in die kampong voor ons uit. En als antwoord kregen we vuur terug dat steeds meer werd en langzamerhand opschoof in een bredere vlakte, zodat we na een tijdje ook al vuur kregen van de zijkant. Het ene na het andere magazijn werd hier verschoten, al onze wapens deden hun best, maar kregen onze tegenstander niet tot zwijgen, die tamelijk goed gericht op ons schoot, want verschillende piepers zag je hier in de grond neerkomen. Het commando werd gegeven, dat we terug moesten trekken, want het tegenvuur was veel te groot voor ons 18 personen en we moesten tevens ook zorgen, dat we genoeg munitie hadden voor de terug

(283)

KONINKLIJKE LANDMACHT

De Minister van Oorlog

verklaart, dat . *makens, Johannes, W.*
geboren te *Oud Gastel*
laatstelijk als *Soldaat 1^e kl.*

op trouwe en waardige wijze het Vaderland overzee heeft
gediend bij het herstel **van** orde en vrede.

Als blijk van erkentelijkheid wordt hem het recht verleend
het hierboven afgebeelde insigne te dragen.

's-Gravenhage, *20 Mei* 195*0*.

De Minister van Oorlog,

Vertrokken uit Nederland

14.5.47

Teruggekeerd in Nederland

8.4.50

tocht. Onder dekking gingen we zo vlug mogelijk terug. Ook de gewonde Tentara werd met veel moeite meegenomen. Toen we weer buiten schot waren, werden alle jongens geteld en ik merkte hier, dat ik mijn pistooltas had verloren. Het pistool had ik tijdens het terugtrekken in mijn hand gehad en ik prakkizeerde er niet over om de tas nog terug te halen, dat was hier te link. Nadat alles was geteld, gingen we weer terug over de weg, die we al hadden belopen. Ook de gewonde Tentara werd met ons mee gedragen door een paar koelies op een balie-balie.{draagbaar}. Bij de eerste ravijn kregen we weer behoorlijk snijpervuur van drie kanten en de piepers floten over ons heen en moesten nu zo vlug mogelijk het ravijn over, om niet ingesloten te worden. Onder het vuur van de tentara's gingen we bukkend door de ravijn en we waren wel blij dat we goed de overkant haalden. We waren de gewonde tentara zeer dankbaar voor de inlichtingen, anders waren we met ons allen in het vuur van onze tegenstander terecht gekomen in die open sawah's met heel weinig bescherming van de natuur bij die kampong en dan had het er misschien heel anders uitgezien. Na dit vuur van de tegenstander ging alles zeer rustig, zonder nog te schieten naar onze post terug, waar we in de namiddag om 18.00 uur aankwamen. De gewonde werd hier door mij gewassen, want hij zat onder het slijk van de sawah, waarin hij had gelegen en daarna weer verbonden met nieuw verband. Hierna gaf hij ons vele inlichtingen over de omgeving van Seloredjo, die ons van dienst konden zijn. Aan deze Tentara hadden we veel te danken met zijn inlichtingen en de jongens aan deze post, die anders een Tentara wel dood kunnen kijken, gaven hem sigaretten, chocolade, pinda's enz.... uit dankbaarheid. 's Avonds werd er nog veel gepraat over de belevenissen van de afgelopen dag. Om 23.00 uur kreeg de gewonde Tabat nog een morfine-injectie van mij.

Vrijdag 11 maart 1949

's Morgens om 10.30 uur ging de Tentara met de ambulance-wagen, met nog twee zieken van ons weg naar Kepandjen. 's Middags om 12.00 uur kregen we bezoek van Overste Bath van 4-5 R.I. en nog enkele officieren, waarbij de nieuwe dokter. De dokter en ik gingen ons kampement eens rond en hij was zeer tevreden wat betreft de hygiene van de post.

Zaterdag 12 maart 1949

's Middags om 14.00 uur ging er van ons een verkenningspatrouille op stap en kwam terug met een persoon van de Tentara.. Het eerste peloton dat zich bij de commandopost bevond in Djatikoel werd vandaag ook teruggebracht tot het kampement door de tegenstander. 's Avonds kwam er een bericht via de verbinding, dat het nu via de zender ook mogelijk was bij erge tegenstand vliegtuigen aan te vragen als hulp. Volgens de inlichtingen zaten er in verschillende kampongs loslopende bendes, die goed bewapend waren en we verwachten dan wel dat er binnenkort een zuiveringsactie zal gaan plaats

vinden. Als er in een kampong veel tegenstanders zitten, dan merken wij dat zonder inlichtingen zeer goed aan de bevolking. Is de bevolking in de kampong aanwezig, dan zijn er niet veel tegenstanders, is de bevolking grotendeels weg, dan is het uitkijken geblazen.

Zondag 13 maart 1949

In de namiddag om '15.00 uur werd er plotseling geschoten vlak bij onze post. Alles ging in de stelling en we merkten, dat luitenant Bakker en sergeant Hendriks niet op de post aanwezig waren en er mocht niet gevuurd worden vanaf onze post, of het moest heel hard nodig zijn. We wachtten nu maar af met veel spanning hoe dit zal aflopen met die twee, die vermoedelijk in de kampong zullen zitten. Al spoedig zagen we die twee van ons naar onze post komen rennen, sergeant Hendriks schoot af en toe met zijn pistool onder het lopen door en de luitenant kwam op de post aan zonder klompschoenen, die hij onderweg had verloren toen de door de Tentara uit de kampong waren verjaagd. Ze komen er zeer goed vanaf en het is weer een leer voor de volgende keer voorzichtig te zijn om hier zo maar een wandelingetje te gaan maken. Toch moesten wij er eens goed mee lachen. Er ging onmiddellijk een patrouille uit van acht man, maar de Tentara was natuurlijk niet meer te zien en alles ging weer op zijn gewone gangetje door. 's Avonds om 20.30 uur wisten wij het niet meer hoe we het hadden, een getril en gedreun zodat je alles op de post hier zag bewegen en de meeste jongens naar buiten gingen, omdat ze bang waren dat het huis nog in elkaar zou storten en deze aardbeving duurde ongeveer een drietal minuten.

Dinsdag 15 maart 1949

's Avonds tevoren was ons reeds bekend gemaakt, dat we de volgende dag deel moeten gaan uitmaken van een zuiveringsactie. 's Morgens om 6.30 uur gingen we met een vrachtwagen naar de commandopost te Djatikoel, waar we om 7.15 uur aankwamen. De zuiveringsactie was op deze tijd al aan de gang door de paratroepen en er werd in de verte ook al af en toe geschoten door deze commandotroepen. Te 8.00 uur gingen ook wij op stap samen met het eerste peloton en onderweg reed er een jeep langs ons heen van de commandotroepen om hun eerste gewonde af te voeren. Om 9.00 uur waren we bij Kali Brantas en hier moesten we oversteken met een vlot, dat we bij ons droegen. Bij de kali aangekomen kregen we behoorlijk vuur vanaf de overkant van deze rivier vanaf een hoge helling, dat ook door ons werd beantwoord. Onder dit vuren door slaagden wij erin een sectie over de kali te krijgen, maar we kregen hoe langer hoe meer vuur van de overzijde, dat zeer goed naar ons gericht was. Maar we liggen hier achter een berm van 30 cm hoogte, dus een mooie dekking voor ons. Na veel te hebben gepraat en gekankerd besloot de patrouille-commandant, luitenant Van Houwelingen de jongens die over de kali zijn terug te halen, want de tegenstand is hier veel te groot. Met veel spervuur

van ons kwamen de jongens weer terug naar ons toe. We liggen hier nu al een uur onder regelmatig vuur en er is geen verbinding aanwezig. Soldaat Rientjes ging over zijn toeren heen, die anders voor niets uit de weg ging. Rond 12.00 uur trokken we ons terug, daar konden we niet buiten, want onze munitie is ook erg geslonken en we moeten toch nog genoeg over hebben voor de terugweg. Onder dekkingsvuur gingen we twee voor twee zo vlug mogelijk terug en wachtten hier tot alles er is en gaan hierna terug naar de commandopost in Djatikoel. 's Middags om 13.30 uur zien we in de verte de paratroepen gaan en luitenant Houweligen schoot hier een rode lichtkogel de lucht in en we kregen van de paratroepen hetzelfde sein terug. Hier werd rust gehouden en een groep van onze jongens ging naar de paratroepen toe en waren om 14.00 uur weer bij ons terug. Omstreeks 14.30 uur gingen we weer verder en kwamen om 15.30 uur bij de commandopost in Djatikoel aan, waar we deze morgen zijn vertrokken. Onze kleren zijn kletsnat en we dronken hier een lekkere bak koffie, dat best smaakte. In de namiddag om 16.00 uur gingen we weer met de vrachtauto naar Seloredjo terug. Hier werd nog nagesproken over hetgeen er deze dag allemaal is gebeurd en alles was gelukkig weer goed afgelopen voor het peloton hier.

Donderdag 17 maart 1949

's Nachts om 01.00 uur werden we allen gewekt en spoedig kwamen ook het 2-de peloton en de paratroepen bij ons op de post aan, om van hier uit ook een zuiveringsactie te houden in de bergen. Het is deze nacht een mooie heldere maneschijn en we liepen voorzichtig samen voorwaarts. Telkens als er iets verdachts bleek te zijn in het voorterrein moesten wij in dekking zoveel mogelijk ongezien verder gaan naar het punt dat is aangewezen. 's Morgens om 03.00 uur werd er een roffel vuur gegeven door de verkenner [een paar militairen die een 100 meter voor de groep vooruitloopt) en we gingen hier de kampong in. Het is hier goed uitkijken, want elk ogenblik kan er op ons worden gevuurd. 's Morgens om 05.00 uur gingen we uit elkaar in drie groepen. We gingen met onze groep over twee ravijnen en het is zeer stil, af en toe hoorde men het geblaf van een hond. Maar ook een drietal van die honden werd onderweg afgemaakt, zonder dat ze een kik konden geven. 's Morgens om 5.35 uur waren we op de aangewezen plaats en kregen hier met nog twee andere groepen verbinding met de zender voor inlichtingen. We moesten hier wachten tot het licht was en hadden nu een mooie rust. Om 6.00 uur was het weer licht en we waren blij dat we de nacht weer achter ons hadden liggen. Omstreeks 6.20 uur kregen we bericht om verder te gaan en we moesten nu door verschillende kampongs om te zwiepen (inspecteren). In de kampongs hier is het zeer rustig en alles is hier verdwenen. 's Middags om 12.00 uur waren we weer op de aangegeven plaats en gingen hier in afsluiting liggen voor de groepen die in de kampong naast ons rechts aan het zwiepen zijn. Enkele jongens van ons konden zich niet wakker houden en dutten in. Om 10.00 uur

hadden we bericht gekregen van de paratroepen, dat zij een deel brenmunitie hadden buitgemaakt. In de kampong waar wij een paar weken geleden zoveel vuur hadden gekregen, dat we ons toen met 18 man snel moesten terugtrekken, was niets meer te zien van de ploppers. In de namiddag om 14.00 uur waren we weer terug in Seloredjo.

Zaterdag 19 maart 1949

's Nachts om 01.00 uur werden we allen gewekt voor een zuiverings-actie en gingen om 2.00 uur met de meeste jongens van de ravijnpost op pad. Deze nacht was donker, doordat er een wolkendek boven ons dreef. Wij gingen behoorlijk vlug, omdat we op tijd op de plaats van bestemming moesten zijn voor afsluiting van de andere peletons, die in deze streek alles moesten uitzwiepen en opjagen. 's Morgens om 4.00 uur ongeveer werd er door onze patrouille-verkenner geschoten op een inlander die vluchtte en er zijn leven bij inliet. Na deze tijd kregen we drie ravijnen te belopen en kwamen in een kampong terecht waar we verbaasd van stonden te kijken. Deze roma's (huizen) zijn allen van steen en netjes in de witte verf en het erf van elk huis is netjes opgeveegd en met mooie perkjes voorzien, de tuintjes (hagen) zijn allemaal mooi geknipt. Zoiets heb ik nog nooit gezien in Indonesie. Het leek wel een dorpje van de Feeen te zijn. Want het ziet er hier zo mooi en proper uit, dat menige wijk in Nederland hier een lesje zou kunnen leren, wat betreft netheid en onderhoud. Vertrouwen deden we het hier niets in deze kampong, omdat dit ook een mooie broedplaats is voor de republiek. Wij kwamen nu bij een zeer groot gebouw, waar sommige jongens eens in wilden gaan kijken en ze ontdekten, dat het een protestantse kerk was. Wat hier volgens mij ook zelden voorkomt is, dat een christen-kampong zover van de bewoonde wereld afligt. Honden zijn er hier genoeg, voor elk huis stonden er een paar op ons te blaffen, wat wel vervelend is, maar mensenlevens zijn hier niet te zien. We gingen verder deze kampong uit, door een ravijn en komen nu weer in de volgende kampong terecht. Een roffel klonk er spoedig door het hemelruim en dit kostte een mensenleven, die poogde de benen te nemen. Deze kampong waren we spoedig weer uit en we moesten weer door een diep ravijn en kwamen doodmoe aan de overzijde terecht. Nu zijn we op de plaats van bestemming en gaan hier om 5.30 uur in afsluiting liggen. We liggen hier prachtig, zodat ons geen mens kan zien van de ene kant, waar wij een schonen uitkijk hebben. Na een vijf minuten te hebben gelegen, brachten de twee voorste jongens van de flank een inlander bij ons die bewapend is met een pistool en hij bekende weldra dat hij van de politie van de republiek is en hij had ook een tas bij zich met obat [medicijnen], waar hij het pistool in had verborgen. De jongens zijn best in hun schik, dat ze deze keer al zo spoedig een wapen buit hebben gemaakt en nu niet voor niets hebben gelopen. 's Morgens om 6 uur hebben we verbinding met een van de groepen en zij hadden op deze tijd ook twee wapens buitgemaakt. Met het andere peloton konden we geen

verbinding krijgen, wat zeer vervelend is, omdat nu ook het contact met elkaar is verbroken en we niet weten, waar zij precies zijn. Maar toch wisten we spoedig waar ze ongeveer zaten, doordat ze ook vuurcontact hadden.

's Morgens om 8.30 uur werd er ook door onze jongens geschoten op vluchtende personen. Rond deze tijd schoot het eerste peloton een lichtkogel af, als teken dat ze zich daar bevonden, maar verder contact kregen we niet. 's Morgens om 9.00 uur kregen we bericht van de andere groep, dat we contact moesten zoeken met het eerste peloton en zeer goed moesten uitkijken, wegens kans op eigen vuur. We gingen er op af met een behoorlijke afstand het ravijn door naar de kampong waar het eerste peloton moest zijn. In de kampong aangekomen zagen we de jongens van het eerste peloton voor ons uitgaan niet zo ver van ons verwijderd en we schoten nu vlug een gele lichtkogel af in de lucht, waarop zij met een rode lichtkogel antwoord gaven als teken, dat wij rustig konden doorlopen en we kwamen nu ook spoedig bij elkaar aan een viersprong. Hier werd rustig eerst even met elkaar gekletst en gepraat en we kwamen nu aan de weet dat hun zender het niet meer deed. Al spoedig kregen we bericht dat we nu samen verder kunnen gaan. Na een tien minuten gaan, werd er halt gehouden en we kregen bericht dat we weer van elkaar moesten scheiden. Het eerste peloton moest een omwegmakende zwiep houden en wij moesten op deze plaats wachten op nader bericht om terug te gaan over de hoofdweg tot een kampong die drie kilometer van Djatikoel is verwijderd en gingen er op af. Daar aangekomen moesten we weer wachten op nader bericht, dat al spoedig kwam, dat we naar de basis konden terugkeren (post Somborpoedjon) en gingen weer verder. Al spoedig waren we bij een diepe brede kali en een vlot lag voor het grijpen en we kwamen met een beetje moeite met droge kleren aan de overkant van de kali aan. Langs de post Djatikoel kwamen we om 13.00 uur met de auto weer terug op de post te Seloredjo. Na het mandien gingen we slapen en we waren zeer tevreden over de patrouille die we deze dag hadden gelopen. 's Avonds om 21.00 uur struikelde korporaal van Dam over een liomonadekistje en viel tegen een medicijnkast aan, die voorover viel op de grond. Verschillende flessen vielen op de grond in stukken en de inhoud werd verspreid over de grond en hij ruimde alles weer spoedig op om de geur zo rap mogelijk weer kwijt te zijn. Ikzelf kreeg hierdoor weer extra werk om weer een lijst op te maken om de nodige medicijnen aan te vragen bij de medische dienst van 4-5 R.I.

Dinsdag 22 maart 1949

In de namiddag te 15.00 uur gingen we met ons drieën onze wapens eens doorschieten en mijn pistool schoot zijn 28 patronen nog best weg. Om 15.30 uur waren we weer terug op de post en op deze tijd kwam aalmoezenier Waterschoot en de dokter een bezoek brengen op onze post. Om 16.00 uur hebben we een H. Mis, het was al een hele tijd geleden, dat we nog een H. Mis hadden kunnen bijwonen op onze post. Onder de H. Mis tijdens de

Consecratie na het consacreren van het brood stootte de aalmoezenier de kelk met wijn om en pakte de kelk spoedig weer vast, maar een klein gedeelte lag op het altaar. Na het einde van de H. Mis kwam de aalmoezenier naar me toe en vroeg of ik wat watten voor hem had. Ik ging naar mijnkamer een prop watten en een emmer water halen en gaf dit over aan de aalmoezenier die de wijn van het altaar en de vloer op sopte en in zijn kistje legde en dit toen meenam. We waren blij dat we weer eens een H. Mis hadden kunnen bijwonen en deze dag had je het gevoel of het een zondag was. Na de H. Mis werd aan ons bekend gemaakt dat we de volgende dag zouden gaan verhuizen naar een andere post te Ngadjoen en maakte deze namiddag mijn bagage klaar voor de verhuizing de volgende dag.

Woensdag 23 maart 1949

's Morgens om 6.00 uur werden we gewekt voor de verhuizing en werden de stellingen afgebroken van deze post. Om 8.00 uur waren de wagens bij en werden geladen met de bagage van het peloton. Tijdens het vertrek om 9.00 uur uit Seloredjo werd er door de commandant luitenant B. opdracht gegeven om een zijbouw van de post in brand te steken, waar al spoedig de vlammen boven het dak uitsloegen en men kon nu daarvan een mooie foto maken. Met deze opdracht waren verschillende jongens het niet eens, om als Nederlander zo'n voorbeeld te geven aan de bevolking hier. 's Morgens om 10.00 uur waren we op onze plaats var! bestemming en losten hier het vierde peloton af van 4-5 R.I. We waren hier al spoedig druk aan het werk met een wal van zand langs dit gebouw te plaatsen voor bescherming van onze jongens. Want de jongens van de vierde comp. hadden in de afgelopen 14 dagen elke nacht bezoek gehad van de ploppers en we zullen nu maar afwachten, wat er nu zal gaan komen als wij er verblijven in de komende dagen.

Zondag 27 maart 1949

's Middags omstreeks 12.00 uur kwam de eerste patrouille van ons op deze nieuwe post thuis en zij hadden een inlander gevangen genomen en die werd verhoord. Deze verhoring geschiedde volgens mij op een onmenselijke manier. Sergeant De V. sloeg hem met een gummistok in het gelaat en soldaat A. met een gummieslangetje op benen en tenen. Ik kon het niet aanzien en zei tegen sergeant De V. dat dit doen geen werk was en kreeg als antwoord: "Als je het niet kunt aanzien, ga dan maar naar je kamer. Ook was er nog een stroomapparaat, waarmee aan beide duimen van de gevangene stroom werd verbonden. Het was verschrikkelijk om aan te zien en ik ben toen weggelopen, zonder te kunnen begrijpen, dat beschaafde Nederlanders dat kunnen doen. Van de andere kant is er misschien wel iets ter verschoning, daar de jongens elke dag hier in zenuwslopende omstandigheden zitten, dat een mens op den duur wel veel veranderd. In de namiddag om 15.00 uur werden er verschillende kampongs in brand gestoken, die vlak naast onze post liggen, om meer zicht te

hebben en een beter schootsveld bij een eventuele actie.

Dinsdag 29 maart 1949

's Morgens om 4.00 uur op patrouille op gymnastiekschoentjes om zo min mogelijk lawaai te maken. Na een 15 minuten gaan, moesten we door een kali heen, wat ons natte voeten bezorgde. Om 8.00 uur kwamen we met ons tienen in een kampong, waar de Tentara bij de passar [markt] op wacht stond en na een paar schoten van ons wegluchtte. Om 10.00 uur waren we weer bij ons kampement en hier trokken we onze gymschoentjes weer uit, die nog nat waren van het water en mijn voeten deden pijn en ik was niet van plan zo nog eens aan te doen op patrouille.

Woensdag 30 maart 1949

's Morgens om 11.00 uur kwam de dokter op onze post en alle jongens hier kregen een driemaandelijke injectie en pirqueut-streepjes tegen koepokken. Ik persoonlijk kreeg alleen de injectie en er werd ook bij dit bezoek een gezondheidsinspectie gehouden, die vlot verliep.

Donderdag 31 maart 1949

's Avonds om 19.30 uur werden er een paar snijperschoten op onze post afgevuurd en kregen als antwoord een roffel met de bren, waarop het weer rustig werd. Deze snijperschoten kwamen meestal van over het ravijn voor de post. Tot heden is het hier zeer rustig, waar we van staan te zien, als men vergelijkt hetgeen de jongens van de vorige groep tegen ons vertelden van de dagelijkse voorvallen.

Zaterdag 2 april 1949

's Morgens om 4.00 uur moesten we uit bed om op patrouille te gaan en vertrokken om 4.30 uur. De commandant is sergeant De Vries. We moesten al spoedig een kali over en na een uurtje gelopen te hebben, kregen we de tweede kali, kletsnat waren we aan onze voeten. Omstreeks 5.30 uur hoorden wij gezang en geschreeuw in de nabijheid van ons, wat we niet erg vertrouwden. Bij het huis aangekomen waren de Mohamedanen een rouwdienst aan het houden voor een dode die hier in huis lag. Om 6.00 uur zijn we voor de derde keer bij een kali, waar we door moesten lopen en werden we weer eens een keertje kletsnat. Zoveel kali's hadden we nog nooit van te voren gehad, waar we zo nat van werden. We komen hier in een afsluiting te liggen en een ander groep zwiepte een kilometer voor ons uit een kampong. Al spoedig liepen drie kerels in de verte weg waar de jongens op vuurden en een vluchtende werd geraakt en viel ter aarde. De jongens gingen er op af, hij had een pistool bij zich, die werd buitgemaakt, dus hadden we ook deze keer niet voor niets gelopen. Om 11.00 uur hadden we contact met de jongens van Kepandjen en moesten we nu nog twee keer door het water baggeren. 's Middags om 12.00

uur waren we gelukkig weer op onze post. Na het eten vernam ik dat Lt. Bakker werd overgeplaatst naar Malang en ik vroeg met hem mee te mogen rijden, wat me ook lukte. We reden in de namiddag om 16.00 uur weg en we waren om 17.00 uur in het "Soekoenhospitaal". De jongens van ons maakten het best en ook de zwaargewonde korporaal Van de Gein was al aardig opgeknapt volgens de jongens hier. 's Avonds ging ik naar de kokskamer om daar te slapen.

Zondag 3 april 1949

's Morgens om 7.30 uur ging ik naar de H. Mis in de stad. Na de H.Mis ging ik de passar eens bezichtigen en was om 11.00 uur weer terug in het Soekoenhospitaal. 's Middags om 14.00 uur gingen Frans Meyer en ik naar onze kennissen in de stad en we werden ontvangen met koffie en koek. Om 16.00 uur gingen we weer terug naar het hospitaal en we besloten onderweg er niet meer naar toe te gaan, omdat ze zo eigenaardig deden. Het eigenaardig doen van de familie zat zo: Er werd eerst aan mij gevraagd of ik niet in Indonesie wilde blijven, zij hadden zelfs al werk voor mij, als ik bleef en de hoofdzaak was wel, dat hij zijn dochter aan mij wouw schenken voor een huwelijk. Maar toen ik vertelde dat ik terug naar Nederland zou gaan en met zijn goede bedoelingen er niets voor voelde, vroeg hij hetzelfde aan Frans Meyer, die ook hetzelfde antwoord gaf als ik. Deze mensen zijn altijd zeer goed voor ons geweest en we zijn ze ook zeer dankbaar voor de gastvrijheid welke we altijd hier hebben gekregen. Het is nu best mogelijk dat deze mensen met dit alles zijn beledigd, dat wel spijtig zou zijn, maar ja, daar is dan ook niets aan te doen.

Maandag 4 april 1949

's Morgens om 8.00 uur ging ik naar het abattoir in Malang om met de colonne wagens van 4-5 R.I. weer terug te rijden naar onze post. Om 10.00 uur vertrokken we en om 11.00 uur waren we in Konte Legi, waar we in de kantine een flesje limonade dronken om het stof van onderweg uit onze kelen weg te drinken. Hier waren kolonel De Snoo, dr. Beukers en nog enkele officieren, die ons kampement inspecteerden en we kunnen ze ook nu in de loop van de dag op onze post verwachten. Omstreeks 13.30 uur 's middags was ik weer in Ngadjoen bij ons op de post en was blij, dat ik de reis weer achter de rug had. 's Avonds stond ik op wacht van 18.30 tot 21.30 uur. Om 20.00 uur werden er een paar schoten van over het ravijn op onze post gericht door de ploppers. Nadat sergeant Hendriks een paar roffels met de bren als antwoord had gegeven, was het weer volkomen rustig. Het "hoge" bezoek bij ons op de post is niet geweest en dat vinden we niet erg.

Maandag 11 april 1949

's Morgens om 4.00 uur werden we gewekt om op patrouille te gaan. We gingen om 4.30 uur al op stap en het was behoorlijk donker en allerlei geluiden klonken vanuit de ravijn tussen de bomen en struiken. Omstreeks 5.30 uur waren we bij een driesprong van een kampong en hier werd de patrouille gesplitst. Sectie Simons ging in afsluiting liggen en de andere sectie van sergeant De Vries, waar ik nu ook bij ben gingen voorwaarts door de kampongs verder. Omstreeks 9.00 uur werd er door ons gevuurd en na dit vuren gingen we weer voorwaarts door de kampongs. Om 10.00 uur vuren we drie schoten af als sein voor de afsluiting. Om 10.30 uur zijn we weer bij onze afsluitingsgroep en we hadden een T.N.I.-lid neergeschoten, bewapend met een dolk. Hij had een erge buikwond en de ingewanden bevinden zich buiten het lichaam. Ook is er een gevangen genomen, die met ons mee moet gaan. We gingen hierna allen gezamenlijk weer "huiswaarts". Onderweg werden nog een paar scheten door ons afgevuurd, maar het bleef verder zeer rustig. We kwamen rond 11.30 uur weer op onze post aan.

Hier Passen Vreugdenklanken Alom
=====

Kom vrienden, de glazen geheven
Het parelend vocht verdrijft de smart
Een jaar vol uit, in het tropen leven
Maakte zelfs de zwakste kerel hard.

Wij zijn potdorie de pap ontsprongen
Van moeders rok zijn wij gevluht
Daarom nu, uit volle borst gezongen
Het maakt ons kerels uit een stuk.

Ik denk aan de dag, dat wij naar Utrecht togen
Het was bitter koud in het lage land
Een grijze lucht dreef langs hemelbogen
Toch voelden we ons koning, maar zonder land.

Hoe goed ook begonnen: wij voelden ons klein
Binnen de omheining van ons soldatenleven
De verwarming was koud, doch hoe warm was "Stein"
Wij stonden letterlijk en figuurlijk te beven.

Zo werden wij soldaat van de Nederlandse staat
Wij oefenden, mopperden, zochten en kloegen
Doch ons verlof, waren wij kapitein van de straat
Al was het jammer, dat wij geen sterren droegen.

Na drie maanden lering, ervaring en deugd
Kwam eindelijk de dag, die de scheiding inluide
Het langdurige afscheid drukte de vreugd
Toch toonden wij ons kerels - Hollandse kornuiten.

Ik sprak kalm met mijn broers over dingen thuis
Het regende zacht in eentonig gedruis
Stil zag ik mijn moeder daarginds aan de spoorbaan
Ik sprak kalm met mijn broers over dingen van thuis.

Als een zwart - glimmend ros kwam de trein binnen rollen
Wij spraken gehaast, drukten nerveus steeds een hand
Dan kwam er een stilte - het gemoed raakte voller
Mijn moeder snikte zacht en wuifde met haar hand.

Een snerpand geluid, dat een pijn door mijn hart brak
De trein trok kalm op, het beeld verging snel
Nog klonk er in mijn oor, heel ver en heel zwak:
"Het ga je goed mijn jongen - vaarwel."

En dan' de grote zee met haar eindeloze deining
De ongeweten einder waarachter het vreemde lonkt
Het water en de lucht in wisselende verschijning
Wij voelden ons machtig als eertijds Ruyter en Tromp.

Dagen regen aan een, weken kwamen en gingen
Soms was er een heimwee, dat diep in ons bleef branden
Dan verscheen er land en wij konden van vreugd wel zingen
Want spoedig zouden wij weer, op vaste grond belanden.

Toen was er weer grond onder ons dansende voeten
Batavia was bont gekleurd en vol verscheidenheid
Doch dra kwam het bevel, dat wij nog verder moesten
En opnieuw gingen wij scheep, in stille gelaten heid.

Tot eindelijk ook aan ons een taak werd toegewezen
In de hitte van de dag, met vreugde en verdriet
Hier in dit schone land, waar wij als broeders leven
Bouwen wij aan de toekomst en, "dispereren" niet.

Hier passen vreugdeklanken en bonte variaties
Hier moeten mannen en wij de intiemste vrienden zijn
Hier drinken en klinken wij, op het heil van alle naties
Hier is geen plaats en tijd voor zorgen en liefdespijn.

Maar als de laatste toon in de stilte is verklonken
Dan stijgt er uit ons hart, deez innige, vurige bee
O God, geef hen de rust, die dapper het leven schonken
En zegent dit mooie land met welvaart en met vree.

=====

Woensdag 1. april 1949

Vandaag krijg ik toestemming om drie dagen verlof op te nemen in Malang. We gaan met een patrouille mee tot aan een brug, op 1 km. afstand van onze post. We hebben nl. het vermoeden, dat deze brug de afgelopen nacht is opgeblazen. We vertrekken om 8.00 uur en toen we om 8.30 uur bij de brug aankwamen, bleek deze inderdaad opgeblazen te zijn. Na het bekijken van de ravage lopen we verder tot aan een driesprong, waar we de auto opwachten, die elke morgen onze post aandoet om een en ander te brengen of mee te nemen naar Kote Legi. Bij een volgende brug, een vijftig meter voorbij de eerste, zijn een paar pamfletten van de Tentara opgeplakt met de volgende teksten:

1. " Wat U niet wilt dat U geschiedt, doe dat ook een ander niet!"
2. "Denkt om uw vrouw en kinderen, want de derde wereldoorlog is op komst."
3. "De officieren van de commandopost te Kapendjan zijn landverraders, omdat ze de opdrachten niet opvolgen die generaal Spoor voorschrijft."

Er zijn ook nog enkele pamfletten in het Maleis, met dezelfde teksten, als die in het Nederlands en dus ook met dezelfde onzin.

Ze zijn zeer goed geschreven en van de handtekening voorzien van de commandant van de T.N.I. Om 10.00 uur stappen we op de vrachtwagen en rijden naar Konte Legi, waar we een half uurtje later aankomen. Omdat we hier nog wel een tijdje moeten wachten, voordat de wagens naar Malang vertrekken, hebben we in de kantine van 4-5-R.I. een flesje limonade gedronken. Om 12.00 uur is het dan zover en via Toeren, wat een hele omweg is, bereiken we om 13.00 uur Malang. In het Soekoenhospitaal blijkt alles best in orde te zijn en van verschillende jongens, die gedetacheerd geweest zijn tijdens de tweede politionele actie, zijn de meesten weer op hun basis terug.

Donderdag 14 april 1949

Op deze dag kwam er een bericht binnen, dat verschillende onderofficieren van de 34ste Hp. V.A. 's middags om 14.00 uur moeten vertrekken naar Saerabaya om daar de volgende dag op de boot te gaan, richting Nederland. Zij hebben er dus hun tropendienst opzitten. Deze o.o. zijn o.a. Vennis, De Wit, Staal, Van der Zee, en Kempinga. 's Avonds wordt er behoorlijk gevuurd in de omgeving van Malang. Ook wordt het aflossingsschema van de militairen in Indonesie bekend gemaakt, waar alle jongens met volle aandacht naar luisteren.

Zaterdag 16 april 1949

's Morgens om 6.30 uur ga ik naar de H. Mis in de H. Hartkerk in Malang en daarna ging ik me klaarmaken om weer naar de post terug te keren. Om 15.00 uur kwam ik in de post Njadjoen aan. Tijdens mijn verlof hebben de jongens van de post twee man van de Tentara gevangen genomen. Om 11.00 uur 's avonds hoor ik een pistoolschot in de verte en daarna wordt er van verschillende kanten op onze post gevuurd met diverse wapens. Dus krijgen we een aanval van de ploppers te verduren. Alle jongens gaan met spoed naar hun posten rondom onze verblijven. De kogels gieren over en langs ons heen en komen tegen de muren of door het dak en het gedek heen. We vuren terug met onze mitrailleur, brens, stenguns, geweren en pistolen. De aanvallers blijken goed getraind te zijn en goed gedekt zitten ze bij de prikkeldraadversper-ring van onze post op ons te vuren. Sergeant Hendriks gooit er een handgranaat op af en dat geeft een behoorlijke knal. Ook schieten wij er een paar mortiergranaten heen. Na een half uur is alles weer stil en is de aanval afgeslagen. We praten nog wat na en gaan daarna weer rustig slapen.

Zondag 17 april 1949 HOOGFEEST VAN PASEN

's Morgens zien we op verschillende plaatsen vlak achter het prikkeldraad de lege hulzen liggen van de kogels, die de aanvallers op onze post hebben verschoten. Bij ons in het gebouw zijn verschillende kogelgaatjes te zien. Ze blijken ook met pantsermunitie geschoten te hebben. Dit is wel iets gevaarlijker, omdat deze piepers door een stenen muur kunnen gaan. Het is maar goed dat we 's nachts achter hoge, dikke rubberblokken liggen aan de gevaarlijkste kant van onze post. De rest is beveiligd door bamboematten van 1.50 m. hoogte, opgevuld met aarde.'s Middags rijden we met de vrachtwagen naar Kapendjen om op deze post de H. Mis bij te wonen, die werd opgedragen door aalmoezenier Waterschoot in de kantine van 4-5 R.I. Na deze H. Mis zijn we weer teruggedrennen en kletsnat door de regen komen we op onze post in Ngadjoen aan.

Dinsdag 19 april 1949

Vandaag weer eens op patrouille en om 10.00 uur komen we in een kampong aan waar ons werd verteld, dat er een paar kilometer verderop een bende zit, met Jappen en Indiase soldaten er tussen met een bewapening van acht mitrailleurs en verschillende andere doch kleinere wapens. Waar of niet waar? Wij zijn maar met 15 man en besluiten er voor alle zekerheid maar niet naar toe te gaan. We gaan via een andere weg richting "huiswaarts". Aan de rand van een kampong aangekomen worden we verrast door een roffel automatisch vuur. Ook wordt een handgranaat naar ons geworpen, maar deze ontploft gelukkig niet. We beantwoorden hun vuren en gaan tenslotte in dekking voorwaarts, waarbij een lid van de Tentara sneuvelde. Om 13.00 uur waren we weer op onze post terug.

Woensdag 20 april 1949

's Middags om 16.30 uur gaan we op spoedpatrouille, omdat er niet ver van onze post werd geschoten. Wij dachten, dat er op de ambulancewagen werd geschoten, die naar onze post op weg was om een paar zieken op te halen. We gaan op pad over het kerkhof en door sawah's en krijgen op een zeker moment van onze eigen jongens, die met hun ambulancewagen stil staan, vuur. Wij kunnen niet terug schieten en gaan in dekking, zodat ze ons niet kunnen raken. Een van onze jongens doet dan z'n witte hemdje uit, bindt dit aan de punt van zijn geweer en begint er mee te zwaaien. De jongens van de jeep en de ambulancewagen geven nu een teken, dat ze ons hebben gezien en dat alles in orde is. We zijn er rustig naar toe gelopen en zijn in de wagen gestapt en met hun mee terug gereden naar onze post. Daar aangekomen werd er heel in de verte over het ravijn nog wel af en toe geschoten, maar dat brengt voor ons geen gevaar mee.

Vrijdag 22 april 1944

Om 10.00 uur in de morgen kwam er een inlander bij ons op de post en vertelde dat hij wapens wist te zitten bij hem in de kampong waar hij woonde. Om 11.00 uur gingen we op stap met de inlander mee. Deze patrouille was over de velden, om niet in een hinderlaag te lopen, want deze kerel kon ook wel lid zijn van de tegenstander. Onderweg vertelde hij dat hij zijn vrouw moest gaan halen en niet alleen in de kampong durfde, omdat hij er uit getrapt was. Wij dachten toen, dat wij voor niets liepen, waarbij er al veel jongens waren, die begonnen te kankeren, omdat dit een extra spoedpatrouille was. We moesten maar liefst door vier ravijnen heen en kwamen doodmoe in de aangewezen kampong aan. De man vertelde ons, dat we in de kamponghut moesten gaan die voor ons lag. Rond deze kampong werden zo stil mogelijk wachten neergezet en enkele jongens gingen naar binnen met het wapen in de aanslag. Bij het binnentreden van de jongens was er inderdaad wat te vangen. Een inlands jongetje van naar schatting 15 jaar zit hier achter een typemachine te typen en een luitenant ligt rustig op zijn bed te tiedoeren [slapen]. Bij deze ontmoeting schrok hij op, maar hij was al in onze handen gevallen. Ook de eigenaar van deze kampong werd gevangen genomen, omdat hij de luitenant onderdak had verleend. De wachten bewaakten onze veiligheid goed. De voorste wacht opende het vuur met een bren op een patrouille van de Tentara, die gekleed waren in camouflage-overalls, zoals wij ook droegen, maar ze maakten dat ze wegkwamen. In de verte achter ons werd ook in het wilde weg behoorlijk geknetterd. De inlander, die ons de luitenant had aangewezen, ging even weg om zijn vrouw en kind te halen. Hij kwam spoedig terug en vertelde ons, dat zijn vrouw niets meer van hem wilde weten, omdat hij de luitenant had verraden aan de Nederlanders. De man ging weer met ons mee naar onze post, waar we om 13.30 uur aankomen. De gevangenen worden aan de wacht overgedragen en de typemachine werd in een kamer gezet. We hebben hem uitgeprobeerd en hij bleek nog in goede staat te zijn.

Zaterdag 23 april 1949

Rond 10.00 uur werd er door de op wacht staande soldaat Rientjes geschoten en er volgden nog enkele geweerschoten. Ik ging eens kijken wat er aan de hand was en zag, dat de door ons gevangen genomen luitenant van de Tentara languit aan de kant van de ravijn lag. Hij was dodelijk getroffen door een hoofdschot en een paar buikschoten toen hij trachtte te vluchten. In het ravijn zagen we nog twee andere gevangenen lopen. Ook op hen werd het vuur geopend en vermoedelijk werd daarbij nog een jongen geraakt. Met spoed ging er een patrouille van 6 man op af, maar zij konden niets vinden.

Donderdag 28 april 1949

Om 02.30 uur brandde er al volop licht in ons kampement. Na ontbeten te hebben vertrokken wij om 03.30 uur om een zwiep-actie [zoekactie] te houden.

We werden in groepen ingedeeld met nog andere jongens van de 4-5 R.I. die gisteravond met auto's waren aangekomen. Rond 08.00 uur werd begonnen met het zwiepen van een kampong, maar er viel niets te bespeuren. Er werd rust gehouden en we wachtten daarna op bericht van de andere groep via onze verbinding. Rond 09.00 uur hoorden we in de verte de eerste schoten afkomstig van die andere groep, die aan het zwiepen was. Omstreeks 09.30 uur kwam eindelijk het lang verwachte bericht en rukten we op naar de volgende kampong, niet ver van ons verwijderd en verscholen tussen het groen der bomen. Voor deze kampong bevond zich echter een diep ravijn en hier moesten we doorheen. Omdat er kans was op een beschieting liepen we op grote onderlinge afstand van elkaar. Toen we in de kampong aankwamen hadden de ploppers juist de benen genomen aldus inlichtingen van de bevolking. Hier namen we even rust en deden ons te goed aan lekkere klappermelk. Toen we verder gingen moesten we door nog drie ravijnen en kwamen tenslotte op een driesprong uit waar iedereen zich weer verzamelde. Het 1e en 2e peloton lagen hier al te wachten. Rond 12.00 uur kwam er bericht dat we huiswaarts konden gaan, maar wel langs een andere weg als waarlangs we gekomen waren. Wel vier keer een ravijn in en er weer uit tot we tenslotte weer bij een driesprong aankwamen. Hier werd nog een vluchten-de wachtpost van onze tegenstander onder vuur genomen en deze was weldra niet meer te zien. In de verte vluchtten ook nog diverse personen weg, maar daar werd niet op geschoten, daar de afstand te ver was om ze te kunnen raken. We hoorden wel, dat er in de verte flink werd geschoten. Er werden ook mortiergranaten gebruikt en we waren wel benieuwd wat dit te betekenen had. Na nog enkele ravijnen te hebben "genomen" kwamen we op de grote weg uit die naar ons kampement leidde, waar we om ongeveer 15.00 uur aankwamen. Zo moe als een hond gingen we wat rusten. Omstreeks 16.30 uur werd er bekend gemaakt, dat er tijdens het naar huis terugkeren een van onze groepen in een hinderlaag was gelopen. Drie jongens raakten daarbij gewond, waarvan een zwaar. Van de tegenstander was een korporaal -een Japanner- gesneuveld. We vermoedden, dat door de T.N.I. onze zenders waren afgeluisterd.

Zaterdag 30 april 1949

's Avonds werd er op onze post gefuifd in verband met het afscheid van sergeant Hendriks en voor zijn vervanger en nieuwe commandant, de luitenant Veldhuizen. Het was een gezellige boel en enkele jongens kwamen dan ook dronken op hun tampatje terecht. Ook werden we deze dag getrakteerd op een pakje shag en twee pakjes sigaretten ter gelegenheid van de verjaardag van Hare Majesteit Koningin Juliana.

Zondag 1 mei 1949

's Middags werden we met een vrachtwagen naar Kapendjen gebracht om de

H. Mis te kunnen bijwonen die door aalmoezenier Waterschoot werd opgedragen.——

Maandag 2 mei 1949

Om 08.00 uur werden er twee groepsfoto's gemaakt met alle jongens van de post als afscheidscadeau voor sergeant Hendriks. Om 11.00 uur nam hij afscheid door iedereen de hand te drukken en vertrok met de wagen naar zijn eigen onderdeel 2-10 R.I. om met hen naar Holland te repatriëren.

Dinsdag 3 mei 1949

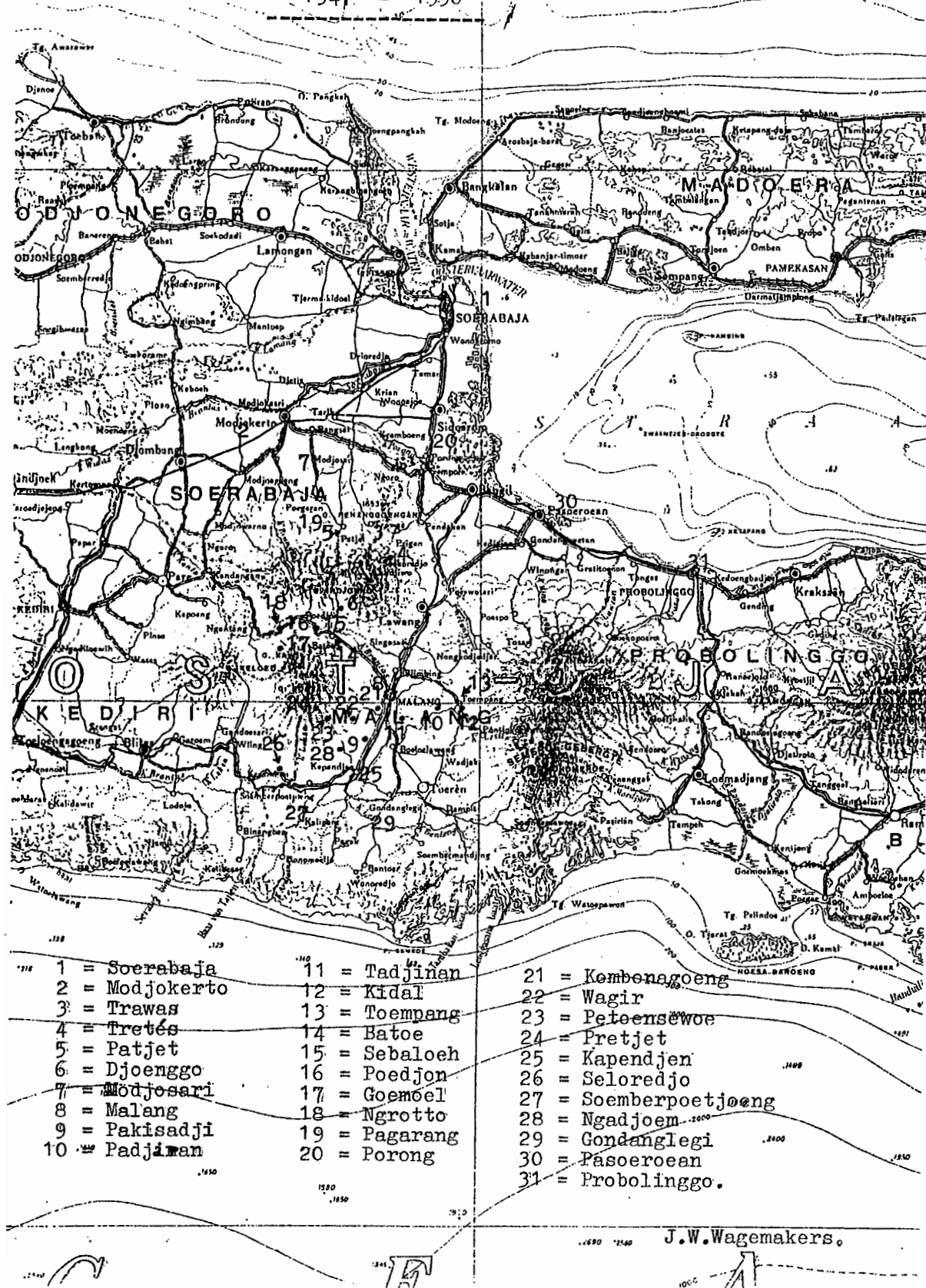
's Morgens werd ik gewekt door de wacht die me vertelde, dat ik vanaf heden op dagwacht moest staan. Ik ging onmiddellijk naar korporaal Vos om te vragen hoe dit zat en die vertelde me, dat ik me maar tot de postcommandant moest wenden, want die had dit bericht gegeven. Nieuwe heren, nieuwe wetten kennelijk. Ik naar de postcommandant om me hierover te gaan beklagen. Zijn antwoord was: "Je gaat op wacht, maar je hoeft niet meer op patrouille." Omdat dit een bevel was, moest ik het wel opvolgen, maar ik ga me hierover beklagen bij dokter Nicolay, want alleen in tijd van nood mag een commandant een verpleger op wacht zetten. Er komt nog bij dat, als ik dit aanvaard, ik meer op wacht moet staan dan de jongens van de infanterie. Daarbij komt dat ik altijd voor iedereen klaar moet staan voor dit en voor dat en ook nog moet zorgen voor een goede hygiëne in het kamp. Voor de inlanders hoefde ik eigenlijk al niet meer te zorgen, want sinds geruime tijd komt er niemand meer om behandeld te worden. Dat klopt ook wel, want hier in Ngadjoen is niemand meer van de bevolking te zien. We zitten hier met onze groep van iedereen verlaten. Ook de zwieper en de verbindingsman moesten in het vervolg op dagwacht. Ook zij beklagden zich hierover, maar zijn niet naar de commandant gegaan. Trouwens, niet meer op patrouille gaan geloofde ik ook niet, want zoiets kon gewoon niet. In het verleden ging ik ook meer op patrouille dan de jongens van de groep, omdat ik hier de enigste verpleger ben. Ik moest dan ook bijna altijd mee, omdat ik voor die taak was aangewezen. Wat de nachtwacht betrof, daar had ik nooit iets over gezegd, omdat er voor de nacht toch al te weinig jongens waren op deze post. Ik wist voor ik hieraan begon, dat dit een grote stap zou zijn tussen Jan soldaat en een luitenant, maar recht is recht en ik zal goed uitkijken, dat hij me niets kan flikken. Trouwens, als je gewoon je plicht doet komt alles wel goed. Op deze morgen kwamen pioniers een plan bespreken om in de toekomst een brug te gaan bouwen over de kali in het ravijn. Dit gebeurde in opdracht van overste Bath die het plan had opgevat de weg vrij te gaan maken door er regelmatig een paar tanks over te laten rijden. Deze weg liep naar het Kawie-gebergte waar zich verschillende bendes bevonden.

VERBLIJFPLAATSEN TIJDENS MILITAIRE DIENST VAN J.W. WAGEMAKERS

27 januari 1947 tot 14 mei 1947: Militairendienst te Utrecht.	= 106 dagen.
14 mei 1947 tot 14 juni 1947 ; Bootreis met de "S.S.Volendam van Rotterdam naar Tandjoeng Priok.	= 31 dagen.
14 juni 1947 tot 16 juni 1947: Verdere bootreis met de "S.S. Tasman" van Tandjoeng Priok naar Soerabaja.	= 2 dagen.
Bootreis Rotterdam naar Soerabaja is dan totaal,	= 33 dagen.
16 juni 1947 tot 21 juli 1947: Verblijf te Modjokerto.	= 35 dagen.
21 juli 1947 tot 24 juli 1947: 1 ste policionele actie met 2 - 5 - R.I. (Padjet, Trawas, Tretés)	= 3 dagen.
24 juli tot 28 juli 1947: Verblijf te Modjokerto.	= 4 dagen.
28 juli tot 7 augustus 1947: Met 2 - 5 - R.I. op grote actie Padjet, Djoenggo, Batoe, Malang.	= 10 dagen.
7 augustus 1947 tot 12 september 1947: Verblijf te Nodjokerto.	= 36 dagen.
Totaal verbleven in Modjokerto.	= 75 dagen.
12 september 1947 tot 15 december 1947: Verblijf te Soerabaia bij de 4 de infanteriebrigade ofwel Princes Irene Brigade.	= 94 dagen.
15 december 1947 tot 19 juli 1948: Verblijf te Malang	= 216 dagen.
19 juli 1948 tot 7 augustus 1948: Bij de infanterie 4 - 5 - R.I. op de buitenposten (Pakisatie, Padjarang, Modowoenjo, Parsiwoetjoe etc.	= 19 dagen.
7 augustus 1948 tot 17 december 1948: Verblijf te Malang.	= 132 dagen.
17 december 1948 tot 15 juni 1949: 2 de policionele actie met 3 - 5 - R.I. (Sebaloe, Poedjon, Seloredjo etc.	= 180 dagen.
Totaal bij de infanterie verbleven.	= 306 dagen.
Waarvan in het totaal op de buitenposten.	= 212 dagen.
15 juni 1949 tot 4 maart 1950: Verblijf te Malang	= 262 dagen.
Totaal verblijf "Soekoenhospitaal" te Malang.	= 610 dagen.
4 maart 1950 tot 6 maart 1950: Reis Soerabaja-Tandjoeng Priok met de "S.S.Plancius"	= 2 dagen.
6. maart 1950 tot 13 maart 1950: Verblijf Mr.Cornelis.	= 7 dagen.
13 maart 1950 tot 8 april 1950: Bootreis met de "S.S.Goya" Tandjoeng Priok - Rotterdam.	= 26 dagen.
Bootreis Soerabaia naar Rotterdam is dan totaal.	= 28 dagen.
8 april 1950 tot 15 mei 1950: Demoblisatieverlof	= 37 dagen.
15 mei 1950: Ontslag te Amersfoort.	
27 januari 1947 tot 15 mei 1950: In het leger geweest: 3 jaar en 107 dagen.	
27 januari 1947 tot 15 mei 1950: Bij ons onderdeel 34 Hp.V.A.	= 860 dagen.

Herinneringen van bepaalde steden en kampings op Oost - Java
tijdens Bet tropenverblijf als militair van de 34^e Hp.V.A.

1947 - 1950

Woensdag 4 mei 1949

Van 01.30 uur tot 03.30 uur stond ik op wacht en de jongens die ons kwamen aflossen vertelden, dat er in de omgeving een patrouille in het veld was, die behoorlijk vuurcontact had gekregen. Zij waren met 8 man. De afspraak was, dat deze patrouille rond 24.00 uur weer terug op de post zou zijn en dus waren ze al aardig over tijd. Allemaal zaten we vol spanning te wachten en onze gedachte was, dat ze misschien in een hinderlaag terecht waren gekomen. Plotseling hoorden we, dat er met een karabijn tweemaal werd geschoten. Maar nog wisten we niet, wat we ervan moesten denken. Eindelijk... rond 03.00 uur kwamen ze binnen en wat waren we blij. Mijn maat waar ik mee op wacht zat ging kijken wat er gebeurd was. Even later kwam hij terug met het nieuws, dat ze 3 pistolen, 1 Duits geweer, 2 karabijnen en een mortiergranaat hadden buit gemaakt met ook nog wat andere munitie en ook documenten. Alles bij elkaar dus een goede vangst. Ook waren er een 5 personen gevangen genomen en waren er in een huis een 15-tal personen doodgeschoten. De drie mannelijke gevangenen kregen wij in de stelling en de twee vrouwelijke moesten naar een andere plaats. Een van deze vrouwen had vroeger bij de 4-5 R.I. gewerkt waarvan enkele jongens haar herkenden. Bij daglicht werden de wapens nog eens goed bekeken en werden de gevangenen per auto afgevoerd om in een gevangenkamp te worden ondergebracht. De kans bestond dan wel dat ze na een tijdje zouden worden vrijgelaten en dat ze zich dan weer tegen ons zouden keren. Het was nl. al verschillende keren gebeurd dat eenzelfde gevangene meermalen in onze handen viel. Dat werkte niet erg positief bij onze jongens hier.

Zaterdag 7 mei 1949

Vandaag verhuisden we van onze post naar een ander gebouw. Wel in Ngadjoen en een 200 meter van onze oude post vandaan. Het nieuwe kampement was een burgerhospitaaltje geweest van de Rode Kruis afdeling residentie Malang. omdat het een stenen gebouw was, was de ligging ook veel beter en veiliger. De hele dag werd er door ons hard gewerkt met het aanbrengen van versperringen en het maken van nieuwe stellingen, die op de oude post eerst moesten worden afgebroken. De verhuizing van onze bagage gebeurde grotendeels met een dokkar. Dit wagentje met paardje hadden we al een tijdje op onze post en was buitgemaakt tijdens een patrouille. We hadden er ook al veel plezier aan beleefd in onze vrije tijd. Later kwam een drie-tonner om de rest over te brengen. De laatste dagen waren er enkele jongens opgenomen in het ziekenzaaltje van 4-5 R.I. met malaria. Dr. Nicolay kwam 's middags ook nog bij ons op de post en bij hem deed ik mijn beklag over hetgeen er voorgevallen was en vroeg tevens of ik kon worden overgeplaatst naar een andere compagnie. Hij ging daarop naar luitenant Veldhuizen om deze zaak te bespreken. Toen dr. Nicolay terugkwam, vertelde hij, dat er een verslag over het gebeurde zou worden verzonden naar dr. Beukers, onze commandant in Malang.

HET LAARZENPAD

Op 16 mei 1995 rijdt een paard en wagen naar een gebied op Kuivezand, vlakbij Oudenbosch. Het span houdt halt bij een ogenschijnlijk nutteloos stuk grasland, te slecht om te bebouwen. Het is echter een gebied, dat aangewezen is om omgetoverd te worden tot een natuurgebied met een voor Brabant unieke plantengroei. Burgemeester P. Rossou en L. Hahn van Staatbosbeheer steken de eerste spaden van de zestigduizend kubieke meter grond, die in de komende vijf jaar zal worden afgegraven, zodat kwelwater weer in het gebied komt. Dat is nodig om te voorkomen dat het gebied uitdroogt en op die manier het laatste stukje moeras in het West Brabantse verdwijnt.

Op die manier is het weer mogelijk dat moerasplanten zoals de blauwe Zegge en de Spaanse Ruiter daar weer zullen groeien. Het karwei wordt gesubsidieerd door de provincie en uitgevoerd door de Grontmij en aannemingsbedrijf Heeren.

Het gaat hier om een gebied van 12 hectare genoemd het **Gastels Laag**.

Al gauw blijkt dat het project nog meer waarde heeft dan alleen vanuit biologisch opzicht.

Bij de afgraving, die tot een niveau van 60 cm. onder N.A.P. uitgevoerd wordt komt een veenlaag aan de oppervlakte, die door de droge zomer van 1995 sterk verdroogde. En dankzij die droogte vertonen zich zeldzame sporen van een grootschalige turfgraverij rond 1300.

Maar ook komen er sporen te voorschijn van activiteiten na die turfwinning. Aanvankelijk wordt hieraan nog niet zoveel aandacht besteed, maar gelukkig kan het Tilburgse Instituut voor toegepast Historisch Onderzoek nog voordat de herfstregens vallen onderzoek doen naar die sporen. In de herfst komt het land, zoals de bedoeling was, onder water te staan en is verder onderzoek niet meer mogelijk.

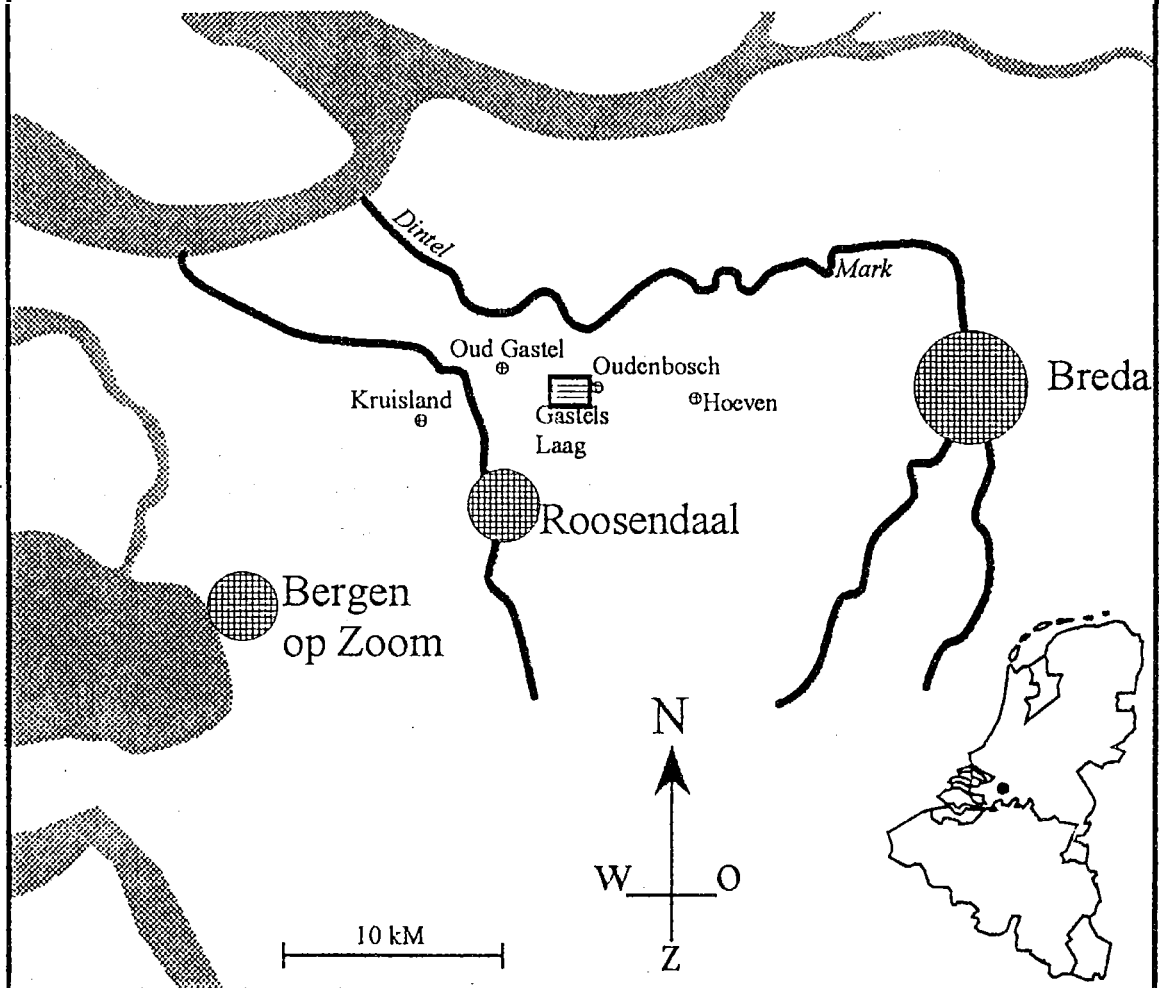
Het betreffende gebied het **Gastels Laag** is een laaggelegen gebied, dat begrensd wordt door enkele hoogten. In het zuid oosten ligt de Heinsberg, aan de oostzijde het hoger gelegen Oudenbosch en in het noordwesten Kuivezand, de oudste kern van **Gastel**.

Het **Gastels Laag** bestond tot de herinrichtingswerken uit een veenlaag, daarop een dunne kleilaag en daarboven weer opgebrachte zandgrond.

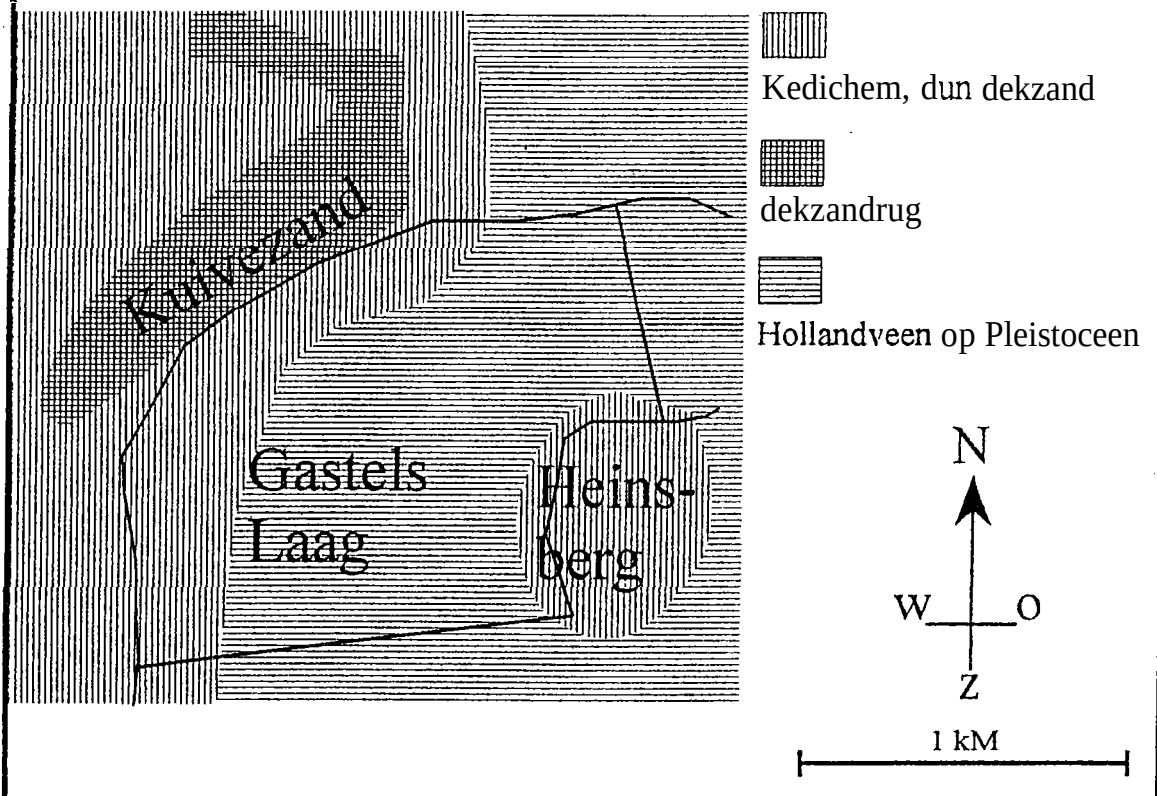
De veenlaag is tot ca. 1300 dikker geweest namelijk ruim twee meter.

De sporen, die in 1995 werden gevonden, lieten zien, op welke manier de turf afgegraven was. Duidelijk waren de insteekpatronen terug te vinden. Er werd gegraven met een platte steekschop.

LIGGING VAN HET GASTELS LAAG

GLOBALE GEOLOGIE ca. 1250

Een korte geschiedenis van het Gastels Laag

In 1289 verkreeg het klooster Sint Catharinadal, gelegen te Vroenhout onder Roosendaal van de heer van Breda ruim 1500 hectare moerheide en wilderd. Dit zou dan gaan om de veengrond in het Gastels Laag. Het ging nl. om een terrein o.a. onder Ghestele.

Het is echter onwaarschijnlijk dat de nonnen van Sint Catharinadal deze veengronden hebben ontgonnen. Immers dat zware werk was meer iets voor monniken. Daar is niet met zekerheid iets over te vermelden, maar de mogelijkheid is groot, dat dit karwei werd uitgevoerd door of anders toch onder leiding van de Cisterciensers, die kort daarvoor in 1275 de novale tienden in de parochie Gestele kregen van Arnold van Leuven, de Heer van Breda. Gestele was toen gesitueerd op Kuivezand, en dat grenst aan het turfgebied dat hierboven wordt omschreven.

Verondersteld mag worden, dat de turfstekers in keten huisden in het hoger gelegen Gestele [het huidige Kuivezand]. Gestele was toen al een boerengehucht met een kerk, klooster en een molen. Er is wellicht een wisselwerking geweest, dat Gestele van de ene kant door die turfwinning aan belangrijkheid heeft gewonnen en anderzijds Gestele een "uitvalsbasis" geweest is voor de turfstekers. Immers het ging destijds niet alleen om de turf, maar een belangrijk product van die turfwinning was het zout, dat verkregen werd door de turf te verbranden.

Het zout was op zijn beurt in het veen gekomen, omdat dit veen ontstaan was in het zeewater, waarmee het gebied eertijds was overspoeld.

Ook het nabijgelegen Baarlebossche [Oudenbosch] profiteerde van die turfwinning, want daar werd het zout gewonnen en de Oudenbossche haven was de afvoerweg voor zout en turf.

Om naar die haven het overtollige water en de turf af te voeren werd een afvoerkanaal gegraven vanuit het Gastels Laag.

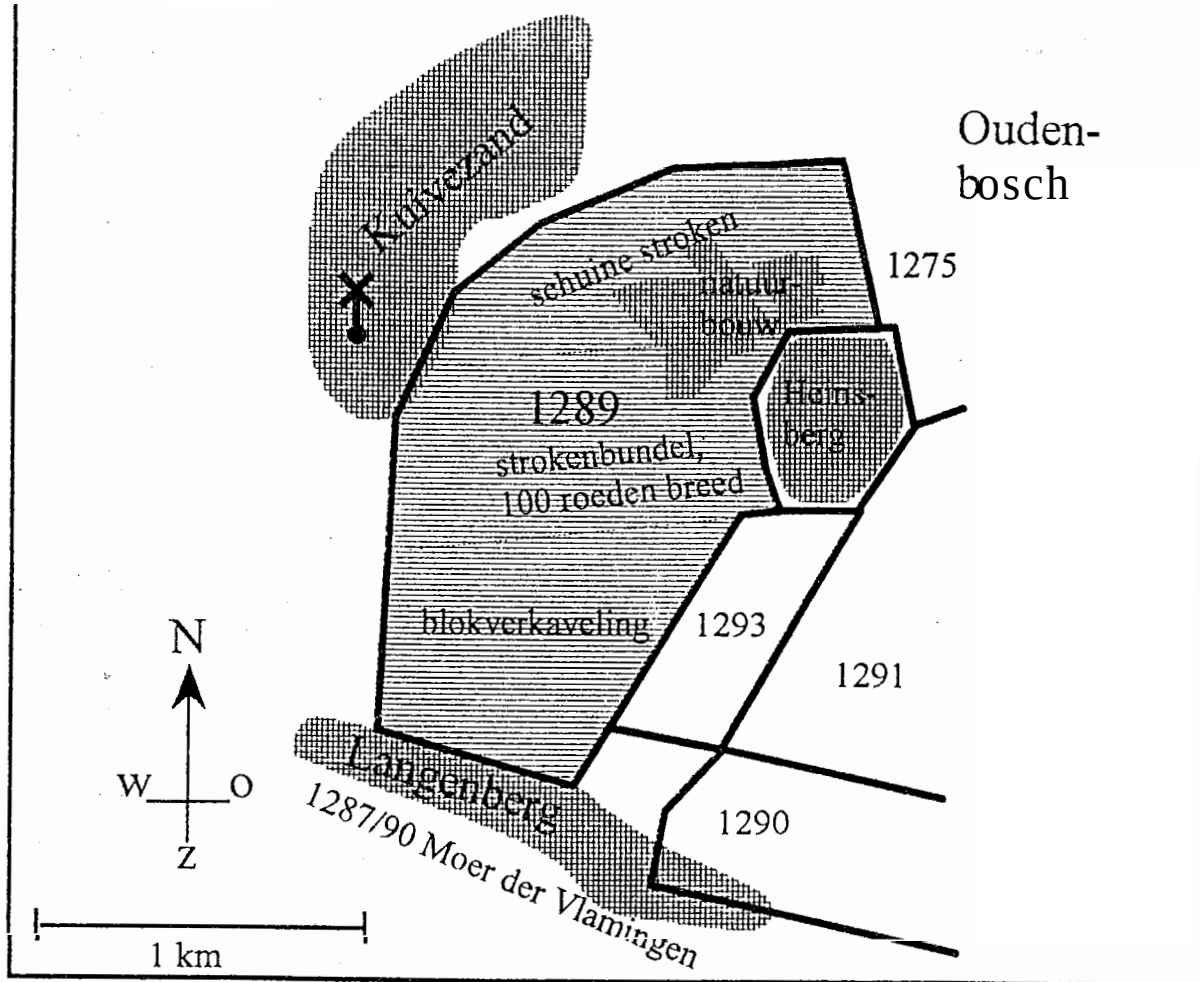
Immers dat was de enige richting, waar de grond niet zo hoog lag en realisering van het afwaterings/afvoerkanaal niet al te moeilijk was.

Later bij de Sint Elisabethsvloed van 1421 stroomde het gebied onder water en is er een kleilaagje op het afgegraven veen gekomen.

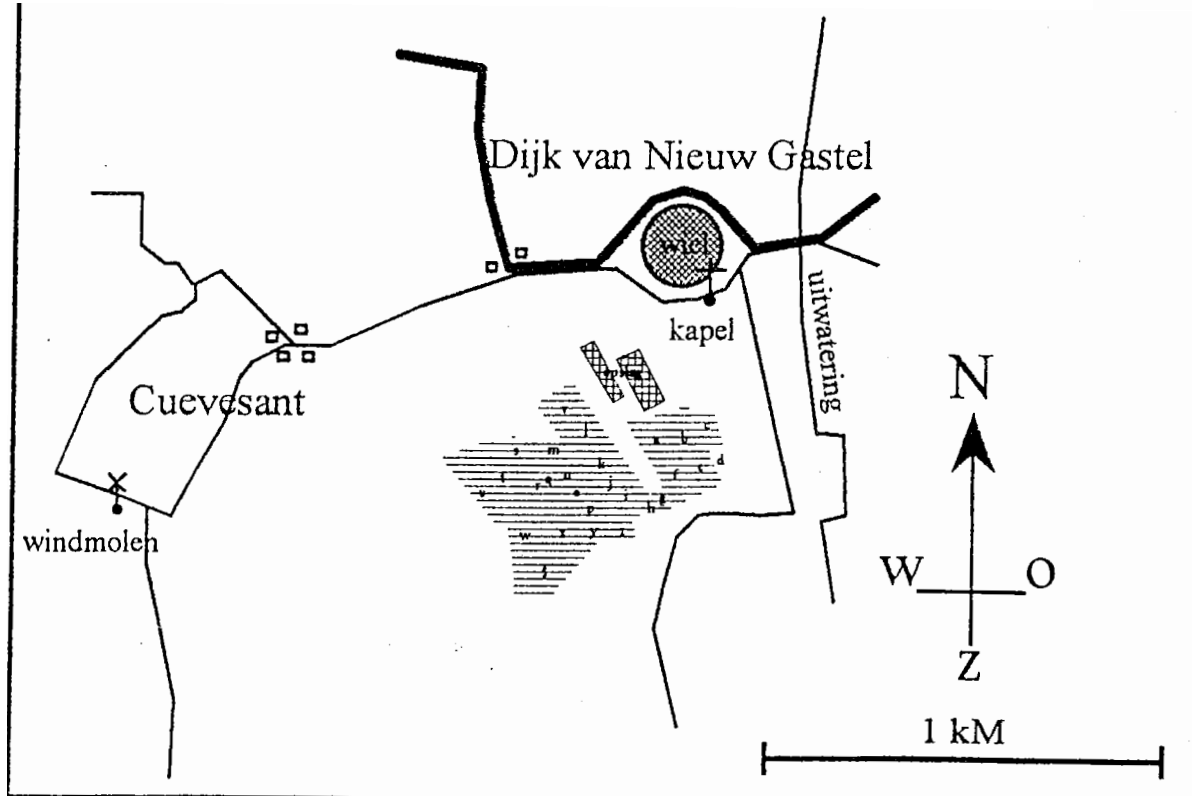
In de zestiende eeuw werd het gebied rondom Gastel, Nieuw Gastel ingepolderd. Daartoe hoorde ook het Gastels Laag. Een groot deel van die grond was een mengsel van veen met een dun laagje klei. Die was eigenlijk alleen maar geschikt voor hooiland. Daar werden turfputten in gegraven en zo is er tot in de jaren van de Duitse bezetting, toen brandstof schaars was turf gestoken in dit gebied. Ook van die turfputten zijn sporen terug gevonden.

In de vorige eeuw werd het gebied door afwateringswerken verbeterd. Er kwamen nu ook bospercelen en weilanden. Om dat gebied te ontwateren werd er gedraineerd.

MOERUITGIFTEN ca. 1290

TOPOGRAFIE VOLGENS DE GASTELSE KAART, 1565

Dat gebeurde nog niet met de bekende draineerbuisjes in onze streek, want die werden hier nog niet toegepast maar met houten buizen, gemaakt van uitgeholde dennenstammen. Deze werden in de lengte doorgezaagd, uitgehold en weer tegen elkaar in geulen gelegd. Deze geulen werden dan weer dichtgegooid met grond.

Enkele van die houten buizen zijn teruggevonden, bij het onderzoek en dat was voor ons land een unieke vondst. Enkele jaren terug waren zulke buizen ook gevonden in New York, maar in Nederland nog niet.

Het gebruik van uitgeholde boomstammen op zich in de waterhuishouding was al wel bekend. Zo werd er in 1994 bij graafwerkzaamheden voor Blankersshove 2 in een perceel van de familie van Lier aan de Veerkensweg ook een houten buis teruggevonden die kennelijk destijds gebruikt was voor een duiker onder een pad. Waarschijnlijk was dit een eikenhouten buis. Deze buis was veel dikker, dan de draineerbuisen, die in het Gastels Laag waren teruggevonden.

Na 1995 is het Gastels Laag uitgegraven en ingericht als natuurgebied. Het heeft geen vijf jaar geduurd, voordat dit gebied "af" was, zoals bij het begin van de werkzaamheden geraamd was, maar al in de zomer van 1997 is het gebied opengesteld voor het publiek.

Het betreffende gebied kreeg de naam "Laarzenpad" en het is beslist nodig om je als bezoeker te voorzien van dit schoeisel, maar dat loont dan ook de moeite.

Ter plaatse is een bus met folders om de bezoeker te voorzien in de nodige informatie.

De toegang bevindt zich aan de Heinsbergsestraat ten noorden van hoeve Heinsberg.

P. PEETERS

Bronnen: Drs. K. Leenders, Landschapsgeschiedenis van het Gastels Laag.
Uitgave Staatsbosbeheer september 1996.

A. de Lahaye: Gastel, Land van Abten en Markiezen, Oud Gastel 1975.

Brabants Nieuwsblad 17 mei 1995.

HET GEBEURDE IN 1948

Het is alweer ruim drie jaar geleden, dat Oud Gastel bevrijd is en weer is een jaar verstreken met wederopbouw en herstel van de oorlogsschade. Langzamerhand wordt ook in onze plaats iets gedaan aan de woningnood. De eerste huizen aan de Juliana- en Wilhelminastraat worden betrokken. In het buitengebied worden verschillende wegen voorzien van een asfaltlaag en zo krijgt ons dorp weer een fraaier aanzien.

1948 wordt ook een feestjaar. Koningin Wilhelmina doet afstand van de troon en Juliana wordt de nieuwe vorstin. Dat wordt in ons land op grootse wijze gevierd en Oud Gastel blijft daarbij niet achter.

In dat jaar echter zijn nog duizenden militairen in Nederlands Indie gelegerd en dat niet zonder gevaar. Daar zijn ook veel Gastelse jongens en de gedachten van menigeen zijn daarbij. In dit jaar komen er al weer een groot aantal militairen terug uit Indie en dan gaat het vooral om vrijwilligers, die in de loop van 1945-'46 als voorhoede naar "De Oost" gingen om Indie voor ons land te behouden. Regelmatig hebben het Katholiek Thuisfront en de verschillende buurtcomites het druk om onze jongens een feestelijk welkom te bereiden.

In Indie blijven dan nog een groot aantal dienstplichtigen, dat de drie dienstjaren vol moet maken en ook daarbij zijn de nodige Gastelaren.

Het is ook het jaar van de Olympische Spelen in Londen, waar Fanny Blankers Koen zoveel succes heeft. Ook dat wordt in het Gastelse in de krant en op de radio gevolgd.

En daar we in de ROVO de films kunnen zien met het Polygoonnieuws is er ook de gelegenheid om bovenstaande gebeurtenissen in bewegende beelden te bekijken.

Het Brabants Nieuwsblad en de Sint Laurentiusklok van dat jaar geven ons weer een indruk van wat er in onze plaats in 1948 gebeurde.

Elke week draait er een film in de ROVO en dat krijgt steeds een vermelding in bovengenoemde bladen.

Januari

03-01: De Vincentiusvereniging doet een oproep om pleegkinderen van Nederlands Nationaliteit uit Duitsland op te nemen.

04-01 en 11 jan. Opvoering van het Indo-drama 'De Halfbloed' door **het** Sint Aloisiuspatronaat, o.l.v. regisseur Broeder Canisius..

07-01: De Jubileum Alliance-Revue 'Ga nou je gang maar' heeft een uitvoering in zaal Rovo. De belangstelling is erg groot.

09-01: Het Haags Toneel brengt in de Rovo het blijspel: 'Kareltje bij de Turken'.

- 10-01: Feestdag ter gelegenheid van de gouden bruiloft van G. Buijs-de Regt in Place de Meir [nu Toine's Pub].
- 12-01: Her; **Gastels Toneel Ensemble** speelt het stuk "De geleende Vrouw". In de pauze vertelt mevrouw den Ouden over haar echtgenoot Marinus, die als officier dienst doet in Indie. Later zal deze commandant worden van het Nederlandse detachement in Korea en in die functie sneuvelt hij in 1951.
- 14-01: Het Wit Gele Kruis afdeling Oud Gastel viert het vijftienvijftig jarig jubileum met de film "Wit wint" in de ROVO. Er is zoveel belangstelling, dat later nog een filmvoorstelling volgt.
- 18-01: Toneelvereniging "**Kunst Na Arbeid**" brengt op een voortreffelijke wijze het stuk: 'Den Vaderland.....' In de pauze is er een vraaggesprek met G. van Oers, zojuist teruggekeerd uit Nederlands Indie.
- 19-01: Feestavond van **Graansocieteit "De Meelworm" in cafe Peeters op de Markt.**
- 21-01: Bloeddonoravond voor onze landgenoten overzee.
- 21-01: In cafe "In de Drie Snoeken" komt de **Bond Ouden van dagen** bijeen. De heer van Beek uit Schiedam brengt hulde aan minister Drees, die achter de Bond staat. Er is een voorlopig plaatselijk bestuur: Voorzitter C. Lips, secretaris. van Engelen; penningmeester Voorbraak, commissarissen: van Bavel en Ossenblok. Er geven zich 40 personen op.

Februari

- 01-02: **Gastels Harmonie** speelt in de ROVO voor de **KRO-radio**. Het gezelschap onder leiding van dirigent A. Maas brengt een goed programma.
- 02-02: De Bond van Jonge Boeren voert "Als het Bloed Spreekt" en "Het rare Kastje" op in de ROVO.
- 08-02: Oprichting van een reisvereniging door de eerste Gastelse Biljartvereniging in zaal ROVO.
- 12-02: Eerste ontwikkelingsavond van **KAB** met als spreker: Jan Mertens, voorzitter van de Diocesane Bond Breda over 'Industrialisatie'.
- 12-02: Gul applaus voor Roosendaals Toneel van Jac. Mol in **Rovo**. De groep speelt: **Het Gouden Haantje**.
- 19-02: **In de gemeenteraadsvergadering komt o.a aan de orde: Oud Gastel en Stampersgat krijgen 53 woningen toegewezen.** Daarvan komen er 33 in Oud Gastel en 20 in Stampersgat. Om deze woningen te kunnen bouwen gaat de gemeente een kasgeldlening aan van 630.000 gulden. Voor de bouw van de woningen te Stampersgat is de toestemming al binnen. Aangaan van de lening is noodzakelijk, omdat het Rijk geen bouwvoorschotten meer verstrekt. Het bedrag per leerling op het bijzonder lager onderwijs wordt

vastgesteld op fl. 12,16 en voor het VGLO wordt dat fl. 19,08.

De vermakelijkheidsbelasting op danspartijen, cabaret en variete wordt voortaan 40% en voor filmvoorstellingen in de bioscoop 25%.

Vroeger was er een eenheidstarief van 20%. De Rovo-exploitanten hadden zich tot de raad gewend om niet te verhogen.

- 24-02: Op suikerfabriek 'De Dinteloord' doet zich een tragisch ongeval voor. De 47-jarige arbeider J. Veraart uit Oud Gastel geraakt met zijn kipkar in een zinkput en komt daarbij om. De kar was gaan schuiven en de man krijgt de kar over zich heen. Hij laat een vrouw en 5 kinderen na.
- 27-02: De gemeente ontvangt vergunning om nieuwe woningen te bouwen aan de straat tegenover het gemeentehuis [Julianastraat]

Maart

- 02-03: Jaarvergadering van gymnastiekvereniging V & L met geestelijk adviseur kapelaan R. Peeters. De ere-voorzitter is G. Rockx. In het bestuur zitten verder: A. Hulshof, voorzitter, A. Lambregts, secretaris, M. Broos, penningmeester en de leden: J. Kokke en C. Hellemons en technisch leider M. van Reusel. Aan de orde komt tevens een naamsverandering. V. & L. wordt R.K. Hollandia, genoemd naar de melkfabriek, waar de vereniging grotendeels haar activiteiten ontplooi-
de.
- 07-03: Oprichting van een huldigingscomite in verband met het 50-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina.
In het bestuur zitten: mevr. Hofland-Majoie, mevr. v.d. Horst-de Kroon, mevr. van Susante-v.d. Kar, mevr. Oomen-Schrauwen, mevr. v.d. Bos-Mulders en mevr. Claassen-Kavelaars.
- 07-03: Lezing voor de Jonge Boerenstand in het Patronaat door R.W. Jansen, directeur van de landbouwwinterschool te Roosendaal.
- 13-03: In voormalige suikerfabriek St. Antoine, die de laatste jaren dienst deed als interneringskamp voor NSB-ers, komt een nieuwe industrie, **NV Variator**, thans gevestigd te Breda. De nieuwe industrie biedt werk aan 80 mensen.
- 15-03: De wijkcomites bespreken de Oranjefeesten in **Gastel**. De plannen voorzien in een driedaags feest met een grote optocht, kinderfeesten, een Vlaamse kermis en als afsluiting vuurwerk.
Om de onkosten te betalen komt er een collecte.
- 17-03: Dhr. Frans Akkermans houdt een lezing voor Heemkundekring Sint Laurens.
Hij houdt daarin een warm pleidooi om de Gastelse kei weer terug in Oud Gastel te krijgen. De zwerfkei werd eeuwen geleden gevonden op een perceel aan de later zo genoemde Steenstraat (Momenteel Oude Steenstraat).
De Kei werd echter aan het begin van de vorige eeuw door ene J.

Ackerman naar Oudenbosch vervoerd, waar hij [in 1948] een plaats kreeg in de tuin van het klooster van de paters van de H. Familie. (Nu 1998 Hotel Tivoli]

[In 1998 bevindt deze kei zich in de nabijheid van het onderkomen van Heemkundige Kring Broeder Christophoor.]

- 28-03: **Hollandia** organiseert een wandeltocht, waaraan ook de Kievieten uit Breda en groepen uit Den Bosch, Scherpenisse, Dordrecht, Tilburg en Roosendaal deelnemen. De senioren lopen 25 km en de junioren 10 km.

April

- 20-04: Huisarts **Van 't Hullenaar die** momenteel in militaire dienst is gaat naar **Indie**.
- 23-04: Bij de zusters is een vergadering om te komen tot de oprichting van een korfbalclub.
Uitgenodigd zijn meisjes van 17 jaar of ouder.
Mevr. van Reusel, echtgenote van de technisch leider van Hollandia zal sportleidster van deze club worden.
- 28-04: Ruim 100 jongens uit het West Brabantse keren weer terug uit Indie. Ook vier jongens uit **Gastel** horen onder de gelukkigen nl. de Stoottroepers Timmermans, vd Lint, Kuppens, Kavelaars en Schouw. Het is dan ook groot feest in verschillende buurten van **Gastel**. De huizen van de repatrianten zijn versierd en het Katholiek Thuisfront, de burgemeester en de pastoor geven acte de presence.
- 30-04: Tweede vergadering van de korfbalclub in oprichting. Als naam wordt gekozen Juliana. Geoefend wordt op een weiland van landbouwer L. van Hassel aan de Kerkstraat. [momenteel 1998 plan Zuid].

Mei

- 05-05: Nationale feestdag. Voor de jeugd zijn er twee filmvoorstellingen in de ROVO, een voor de meisjes en een voor de jongens.
Voor de volwassenen begint om 18.00 uur een bevrijdingsbal in cafe de Wit. Entree 10 cent.
- 10-05: Met M.S. Johan van Oldebarneveld keren terug uit **Indie**:
B. Schijvenaars, A Buckens, L. Jansen, A. van As, M. Buijs, B. Manje en A. v.d. Heijden.
- 15-05: De R.K. **Middenstandsvereniging houdt haar jaarvergadering in cafe** In de Drie Snoeken. Voorzitter wordt **P. Akkermans**, secretaris dhr. C. Geleyns. H. v.d. Heijden en B. Manje worden herkozen. P. van Aken en H. Vink uit Stampersgat komen in het bestuur.
- 19-05: In Oud **Gastel** komen weer 8 repatrianten uit Indie.
- 22-05: Begin van Wijkvoetbal ten bate van het Katholiek Thuisfront tussen de wijken Koelestraat, Steenstraat Roosendaalsebaan, Kuivezand,

Kerkstraat, Rijpersweg Langenberg en Stoof met als scheidsrechter dhr. P. Rijsdijk.

21-05: In Ronde van Brabant rijdt ook de Gastelse renner A. Dirken.

23-05: Het zilveren priesterfeest van kapelaan R. Peeters. Op dit feest is o.a. aanwezig dhr. Dierckx, abt van Bornem, het college van B & W, vele notabelen en zeer veel parochianen. Er is een plechtige H. Mis met assistentie van pastoor **Jansen en de kapelaans Kloeg en Van Dam**. Na de mis is er een feestelijke stoet van alle clubs waarvan kapelaan Peeters geestelijk adviseur is. O.a. het **Laurentius- en Aloysiuspatroonaat, de Boerenbond, Gastel Sportclub, Vlug en Lenig, de Katholieke Arbeidersjeugd, de Paardenverzekering, de Jonge Boerenstand en de Missienaakring**.

*Is er iemand onder U ziek;
Hij roepe de Priesters der Kerk.
(Jac. 5, 14)*

Oud-Gastel, 1 Juli 1948.

L.S.

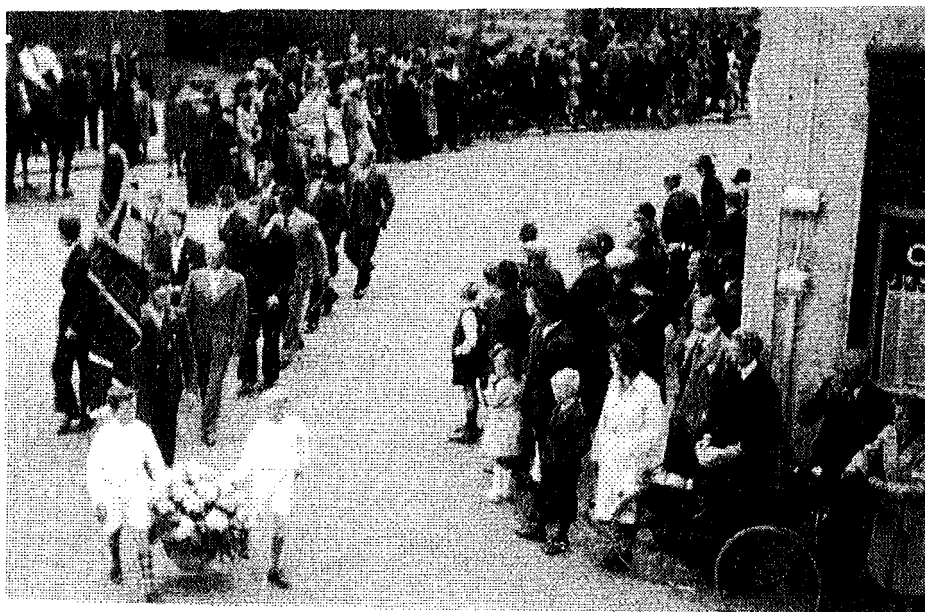
*Hiermede betuig ik U mijn
hartelijke dank voor de door U
betoonde belangstelling bij mijn
25 jarig Priesterfeest op 20 Mei.*

*Met vriendelijke groeten,
R. C. Peeters S. O. Cist
Kapelaan.*

- 23-05: Doortocht van de Ronde van Brabant door Gastel. Aan deze ronde neemt de Gastelaar A. Dirken met zijn verzorger C. Vermeulen deel. Hij moet echter opgeven in de tweede etappe. Op de meet in Gastel zijn er premies van het Sint Josephgesticht en melkfabriek Vacca. De ronde wordt gewonnen door Wim van Est, die hiermee zijn eerste grote overwinning behaalt.
- 30-05: Voor het eerst na 300 jaar trekt door Gastel weer de H. Sacramentsprocessie. De stoet gaat via de Kerkstraat naar het terrein van de Boerenbond aan de Steenstraat. Dan weer terug via de Achterdijk naar de kerk.

Carolus Peeters (kloosternaam Robertus]
Hij was van 1935 tot 1948 kapelaan te
Gastel. Daar vierde hij in 1948 zijn 25-jarig
priesterfeest.

Het zilveren priesterfeest van kapelaan R. Peeters

In 1948 trekken de feestelingen in optocht van de Laurentiuskerk naar
de pastorie aan de Veerkensweg.

Juni

- 08-06: Tijdens werkzaamheden in BBA-garage te Oud Gastel doet zich een ernstig ongeluk voor. In de smeerpuit spat door onbekende oorzaak een looplamp uiteen. De vonken doen de daar aanwezige benzinedampen ontvlammen. Monteur Stange loopt daarbij ernstige verwondingen op. In ernstige toestand wordt hij vervoerd naar ziekenhuis Charitas in Roosendaal, waar hij kort daarop tengevolge van de verwondingen bezwijkt.
- 12-06: Als hoofdingelande van **Mark en Dintel** wordt benoemd: **P.J.B. Uit de Willigen uit Stampersgat**.
- 15-06: Vergadering van het Oranje Comité in verband met het 50-jarig regeringsjubileum in Hotel de Wit [nu Ut Pandje]. Aan het college wordt om subsidie gevraagd. Op het voetbalterrein zal een Lunapark worden geëxploiteerd om de onkosten te bestrijden. De wijk comités gaan loten verkopen en houden tevens een collecte.
Het voorlopig programma is:
- 29 augustus Wijkfeesten en kinderspelen.
 - 30 augustus Kinderspelen en kampioenschappen van de wijkfeesten.
 - 31 augustus Reveille, kerkdienst, volksspelen, bal champetre en vuurwerk.
 - 5 september Grote historische optocht.
- 16-06: Het katholiek Thuisfront heeft pakketten opgehaald en die worden tentoongesteld in de etalage van meubelzaak van Nispen aan de Dorpsstraat (Nu Apotheek).
- 21-06: **Nieuweling C. Vermeulen** wordt derde in de ronde van Schoondijke.
- 25-06: De Gemeenteraad besluit om het Oranjecomité fl. 1000,- subsidie te geven (25 cent per inwoner] voor de komende oranje-feesten.

Juli

Uitbreiding van textielfabriek Van Gils. Deze fabriek is al weer enkele jaren gevestigd in een gedeelte van de oude school aan de Koelestraat. Doordat een gedeelte nog gebruikt werd als distributiekantoor en als magazijn van het gemeentelijke elektriciteitsbedrijf kon uitbreiding nog niet plaatsvinden. Nu deze ruimtes vrijkomen verkoopt de gemeente het hele complex aan van Gils om "het Atelier" voor Gastel te behouden.

- 05-07: Tot adjunctcommies op het gemeentesecretarie is benoemd A. **Timmermans**.
- 17-07 Tot en met 19 juli wordt een tentoonstelling georganiseerd door Missienaakring H. Theresia in het Bernardusgesticht.
- 23-07: W.A. Roebroeks wordt benoemd tot adjunct-inspecteur van politie te Heerlen.

28-07: Toneelvoorstelling in **Rovo** t.b.v. Unac. Gegeven door studenten van de Bisschoppelijke Kweekschool te Oudenbosch. Door de warmte is de belangstelling niet erg groot.

De wijkverenigingen houden vergaderingen. om het feestprogramma t.g.v. het regeringsjubileum voor te bereiden: Het Oranje Comité vergadert in hotel Tramstation, de wijk Kerkstraat, Achterdijk Veerkensweg in Cafe Luyten [nu Electro van Zundert], Wijk Oudendijk in cafe van den Bos [De Hutsel] en Wijk Steenstraat in de Vacca [melkfabriek].

31-07: Gastels Tweede Ronde in drie delen:

Op het parcours Stoofstraat, Lagestraat, Dulderstraat wordt de tweede Ronde van **Gastel** gereden in drie categorieën. Voor het publiek staat het weiland van J. Peeters open, en voor de verzorging een weiland van C. van Merrienboer.

De veteranen rijden 22 km. met als bekenden: Valentijn, van de Kloot Regenhart en Duquesnoy.

Daarna zijn de nieuwelingen aan de beurt met o.a. Hofland, en Snijders.

Tot slot de amateurs met Wim van Est, Wout Wagtmans, Kees Koot, Gerrit Voorting, Schuiten, De Bruyn, Witteveen, v.d. Veecken, Drost, Geerts, Mangelaars, Spierenburg, Kettenis allemaal grote namen. Dankzij erevoorzitter en stuwende kracht, burgemeester **Hofland**, zijn de wegen in orde gemaakt. In de laatste categorie wint Wout Wagtmans.

31-07 t/m 2 augustus draait de Gastelse kermis met autoscooter, Luchtschommel, Golfbaan, draaimolen schiettent, suikerkraam en viskraam. De kermismuziek komt van kermisorgels. In diverse cafes speelt een bandje maar ook staat hier en daar een dansorgel opgesteld onder een zeil.

De belangstelling is niet zo groot. Er is meer te koop op de goederen markt, dan een jaar terug en de mensen weten een nuttiger besteding. Bovendien zitten de jubileumfeesten er aan te komen en die doen ook een aanslag op de financiën.

Augustus

07-08: Wielrijder van der Zee krijgt een ernstig ongeval op de hoek Steenstraat Vierschaarstraat. Hij wordt aangereden door een auto, die na deze aanrijding zo fors remt, dat hij omkantelt.

Fancy fair georganiseerd door de wijkverenigingen om geld bij elkaar te krijgen voor de komende feesten. De opbrengst is groot, ondanks het slechte weer.

29-08 Tot en met 5 september zijn er grote feesten ter gelegenheid van de troonafstand van koningin Wilhelmina en de opvolging als koningin van

UIT HET
PROGRAMMA
TER GELEGENHEID VAN DE VIERING VAN HET
50 JARIG REGERINGSJUBILEUM VAN
H.M. KONINGIN WILHELMINA

EERE COMITÉ

A. J. M. **Hofland**, Burgemeester Voorzitter
H. J. v. Mechelen, Gemeente-Secretaris
P. Verholen **1ste** Wethouder
L. Moerlincs
Zeer Eerw. Heer Pastoor **Jansen**
Mr. ED.G. vd. Horst Domine
P.G.W. Mol Notaris
Dr. A. v. **Susante** Arts
Dr. **C.F.V.** v. 't Hullenaar Arts
H.C. v. Gils **Industrieel**
G. **Rockx** „

Bestuur Oranje Comite

C.F.M. Melsen, Voorzitter
L. **Vrolijk**, Secretaris

ORANJE COMITÉ

Wijk Hoofdstraat-Markt C. van Sprundel P. Bus
Wijk Kerkstraat-Veerkenstr.-Achterdijk C. Melsen L. Vrolijk
Wijk Steenstraat ?? A. Heelshof
Wijk **Roosend.** baan Neerstr. A. van Dongen A. **Bennaars**
Wijk Langenberg J. de Bont P. van Meer
Wijk **Kulvezand** C. van Nijnatten Chr. **Buurstee**
Wijk Stoof A. van Hooijdonk C. Pallings
Wijk **Meir-Vierschaarstr.** C. Vergouwen, J. Akkermans
Wijk Oudendijk **Rollew.** Duledstr. J. vd. Vorst A. v. Wezel
Wijk Rlijpersweg J. **Hermes** G. Hurxkens
Wijk Gastelsveer H. Akkermans F. Brocatus
Wijk **Overesseldijk** J. Geleijns J. **Nelen**
Wijk Koelerstraat H.C. v. Gils, W. **v.d.** Hout

Zondag 29 Augustus

Wijkfeesten met attractie's: Iedere wijk verzorgt haar
elgen feest tot 5 uur n.m. Kinderwedstrijden
Om 6 uur Kindervoorstellingen door de **Fam.** Jackson
uit Arnhem o.m.
Goochelen **Pipo** en **Popo** sprekende pop Hans enz. enz.
8 uur. Grote Volksvoorstelling door de **Fam.** Jackson uit
Arnhem. Deze groep komt met een Wereldstad program-
ma (**zie raambiljetten**).
Bovenstaande voorstelling is ten bate van de ouden van
dagen.
Steunt alle deze actie door een bezoek aan deze **Variété**
voorstelling.
De ouden van dagen zullen U er dankbaar voor **zijn**
want hun bezorgt ge dan een onvergetelijke dag en zelf
zult U geen spijt hebben zoo een programma te hebben
gezien.

Maandag 30 Augustus

9 uur Verzamelen der jongens bij de St. **Johannesschool**
Verzamelen der meisjes bij de St **Bernardusschool**

9.30 uur Jongens meisjes verzamelen op het marktplein

10 uur Zanghulde aan den Burgemeester voor het Raad-
huis waarna **defilé** door de verzamelde kinderen
Een en ander wordt **opgeluisterd** door **Gastels** Harmonie

10.30 uur Kinderspelen op het terrein van **Gastels** Sport-
club waar ook de wijkkampioenschappen voor de kinderen
worden gehouden.

Zaklopen	6 en 7 jaar
Hardlopen	8 en 9 jaar
Hobbspringen	9 en 10 jaar
Estafetteloop	11 en 12 jaar
Touwtrekkan	13-14 en 15 jaar

Al deze spelen zowel voor jongens als voor **meisjes**
Wielervedstrijden op **drie wielers** voor kinderen beneden
6 jaar kinderen beneden 4 jaar en van 4 en 5 jaar dus
in 2 klasse

Bloemencorco. Optocht voor kinderen met

n.m. 3 uur. Versierde wagentjes	1 prijzen
Versierde rijwielen	1 prijzen
Versierde steps	1 prijzen
Versierde groepen	4 prijzen

7 uur Groot Concert **65 Belgische Accordeonisten** Het
grootste Accordeonorkest uit België waaronder verschil-
lende kampioenen op accordion. Het orkest is zes maal
met de hoogste **onderscheiding** bekroond
Op het terrein zijn tevens kermis attractie's aanwezig
waar Jong en oud **zich** naar **hartelust** kunnen vermaken.
In de consumptietent is er doorlopend **varleté** voorstel-
ling tot 12 uur

DINSDAG 31 AUGUSTUS

7 uur. Klokengelul en Reveille door het dorp

8-9 uur. Kerkdiensten **z.g.** Dankdiensten

9.30 uur. **Officiële** vergadering van de gemeenteraad

10 uur. Volksspelen o.a.

Wielervedstrijd op gewone **rijwielen uitsluitend** voor in-
woners van Oud-Gastel
Estafetteloop de Kerkstraat-Markt-Hoofdstraat.

2 uur. Volksspelen op het terrein van **Gastels** Sportclub
Touwtrekken zowel voor Dames als voor **Heeren** om
het wijkkampioenschap, Hindernislopen enz.

7 uur. Concert door **Gastels** Harmonie op 't feestterrein

10 uur. Groot vuurwerk.

Verschillende **attractie's** in consumptietent en op terrein.

ii September „Woensdag“

n.m. 2 uur. Gratis Bioscoopvoorstelling voor Ouden van dagen.

Aangeboden door de

DIRECTIE VAN DE ROVO BIOSCOOP

2 September „Donderdag“

Autotocht voor Ouden van dagen naar Burgers Dierenpark te Tilburg. Aangeboden door de Oranjevereniging in samenwerking met Gastel Vooruit. Vertrek **f** 1 uur. Thulskomst $\pm$ 7.30 uur.

Kroningsfeesten 1948

ZO'NDAG 5 SEPTEMBER

2 uur Grote optocht waaraan alle wijken en verenigingen verzocht worden deel te nemen. Zoo mogelijk met praalwagens. Ook versierde auto's, wagens en fietsen in groepsverband of persoonlijk kunnen aan de optocht deel nemen.

Prijzen worden uitgelooft voor:

Mooiste wijkwagen 4 prijzen, Moolste verenigingswagen 4 prijzen, Moolste persoonlijke wagen of auto 3 prijzen Moolste groep versierde fietsen 2 prijzen

6 uur. Folklorische Volkdanzen op de kiosk. Daarna algemene volksdanzen en groot bal champetre.

Tot slot lampion en fakkeloptocht met medewerking van Gastels Harmonie.

ZATERDAG 4 SEPTEMBER.

Iedere wijk houdt op deze dag z'n wijkfeest naar eigen inzicht. In plaats van op Zondag 29 Augustus.

Maandag 6 September

v.m. 7 uur. Klokkengeul en Reveille.

8-9 uur. Kerkdiensten.

10 uur. Kinderhulde en Defile.

Des namiddags feest in alle wijken. Dansen in de cafes (Pot verteren van de wijk.)

Feest tot 24 uur.

ALGEMEENE BEPALINGEN.

- 1 Het Comité of de jury kan zonder opgaaf van redenen het deelnemen aan een nummer **weigeren** en alle maatregelen treffen, die voor de goede orde nodig **zijn**.
- 2 De jury heeft 't recht prijzen in te houden. Tegen deze **uitspraak** bestaat geen beroep.
- 3 Alle deelnemers **zijn verplicht** zich voor de goede orde volgens de **aanwijzingen** van de jury te gedragen.
- 4 Alle deelnemers moeten minstens een kwartier voor den aanvang van het nummer waaraan ze deelnemen begint, op het terrein aanwezig **zijn**.
- 5 De deelnemers **zijn** verantwoordelijk voor eventueele schade aan zich zelf of derden toegebracht.
- 6 Bij onvoldoende deelname aan een nummer kan **dit** vervallen of door een ander vervangen worden.
- 7 Het Comité behoudt zich het recht voor de volgorde der nummers te **wijzigen**.
- 8 Het Comité of de Jury behouden zich het recht voor een nummer te laten vervallen in geval het programma te veel **tijd** zou vragen om geheel afgewerkt te kunnen worden.
- 9 In alle gevallen **waarin** deze bepalingen **niet** voorzien beslist het Comité
- 10 Het Comité of de jury dragen geenerlei aansprakelijkheid.

JE ADRES VOOR

PRIMA CONSUMPTIEIJS

IS ALTIJD BIJ

C. VERGOUWEN

TIJDENS DE FEESTELIJKHEDEN

'OP 31 AUG. EN ii SEPTEMBER

OP HET TERREIN AANWEZIG

C.M. VERGOUWEN

koningin Juliana:

Het begint op 29 augustus met wijkfeesten. De wijken hebben tenten opgebouwd waar allerlei activiteiten plaatsvinden en op het voetbalveld staat een Lunapark met: een Vergenoegingspaleis, Cakewalk met jimmytrap, een Luchtschommel, een autofietsbaan, een draaimolen en een consumptietent.

De wijken houden voor de jeugd kinderspelen met zaklopen, hardlopen, hoogspringen, estafette en touwtrekken.

Er zijn ook kindervoorstellingen door de familie Jackson en deze familie geeft ook een avondvolksvoorstelling.

30-08: De feesten worden voortgezet met een zanghulde door de Gastelse jeugd voor het gemeentehuis en een optocht door de straten door de jeugd.

's Avonds is er een accordeonconcert door een orkest met 65 medewerkers.

31-08: De dag begint met kloggelui en reveille door Gastel. Daarna kerkdiensten.

Vervolgens volksspelen met wielervedstrijden en estafetteloop.

Ook 's middags volksspelen en in de avond een concert door Gastels fanfare.

Als afsluiting van deze laatste koninginnedag op 31 augustus een groot vuurwerk.

September

01-09: De feesten gaan door met op deze dag een filmvoorstelling voor de bejaarden.

02-09: Het comite Ouden van dagen organiseert een autotocht naar Burgersdierenpark te Tilburg.

04-09: Wijkfeesten in heel Oud Gastel.

05-09: Door de straten van Gastel trekt een grote en een langdurige optocht, door het centrum en de diverse buitenwijken.

Alle wijken doen mee en daarnaast nog verenigingen en vrije groepen. Wijk Hoofdstraat-Markt (Paol) wint de eerste prijs. Tweede wordt Kerkstraat-Achterdijk-Veerkenseg, Als derde eindigt Langenberg en vierde is de Roosendaalsebaan.

Van de clubs wint V & L, voor K.A.B., de R.K. Geitenhoudersbond, en het Katholiek Thuisfront. De Koelestraat heeft de fraaiste erepoort.

's Avonds zijn er folkloristische dansen op de kiosk, volkdansen en bal champetre.

Als afsluiting een lampion- en fakkeloptocht.

06-09: Kloggelui en reveille, gevolg door kerkdiensten en een kinderhulde met defile.

In de middag wijkfeesten en tot 24 uur dansen in de cafés en dat zijn

er heel wat meer dan nu in 1998.

18-09: Receptie ter gelegenheid van het zilveren dienstjubileum van dhr. Waalwijk bij het Gemeentelijk Elektriciteitsbedrijf, Toen hij in 1923 bij het lichtbedrijf kwam, was het aantal huisaansluitingen ca. 300. Er kwam snelle vooruitgang in het kwart eeuw, want nu is reeds de 1000ste aansluiting gepasseerd. Vele bewoners van Langenberg en Kuivezand zien er ook al naar uit. Voorlopig kan dat er jammer genoeg nog niet van komen, aldus de jubilaris, want de materialenpositie kan slechts kleine uitbreidingen veroorloven. Ten gevolge van oorlogshandelingen is het bovengrondse net van Stampersgat voor $\frac{2}{3}$ deel vernield, doch door energiek ingrijpen is een en ander betrekkelijk snel verholpen. Van 1936 tot '45 was dhr. **Waalwijk** ook hoofd **Luchtbeschermingsdienst**. Men kent hem in de oorlogsjaren als plichtsgetrouw ambtenaar.

19-09: Groot concours georganiseerd door de **Landelijke Rijvereniging Heerjansruiters** met Brabantse kampioenschappen 1948.

Winnaar wordt Graaf Engelbert uit Kruisland en de organiserende vereniging wordt 4e.

De plaatselijke ruiters W. van Meer, J. Moerings en D. Brocatus weten goede prestaties neer te zetten, bij het springconcours, de dressuur en het patrouillespringen.

Het concours staat echter ook in het teken van het afscheid van "Jel-Snel" [D. Brocatus met zijn paard]. Deze combinatie was in het West Brabantse vaak winnaar bij het "Tally Ho". Nu eindigt paard en ruiter als laatste. Jel emigreert naar Frankrijk en Snel gaat verder als trekpaard op de Witte Hoeve nabij Gastelsveer.

Oktober

02-10: In het jeugdhuis aan de Kerkstraat begint een nieuwe R.K. Leesbibliotheek. **De Bieb staat onder leiding van de Sint Vincentiusvereniging.** De boekencollectie bestaat uit geschonken exemplaren, want er is geen geld voor aanschaf van nieuwe boeken.

11-10: Een aantal Oostenrijkse kinderen arriveert in Gastel voor een verblijf van 10 weken. Een actiecomite wordt opgericht om de opvang goed te begeleiden.

17-10: Afscheid van kapelaan Robertus Peeters, de latere Abt van Bornem. Hij wordt opgevolgd door kapelaan Franciscus van Heyst.

24-10: Fabrieksbrand te Oud Gastel in een opslagplaats van de Nicotinefabriek aan de Steenstraat. De schade blijft beperkt door snel optreden van de brandweer.

30-10: **Dodenherdenking in Gastel.** Er is een stille tocht naar het monument aan de Veerkensweg met kranslegging.

November

- 05-11: Het distributiesysteem maakt zichzelf bijna overbodig, nu de suiker van de bon is. Het is het eerste artikel, dat al in augustus 1939 op de bon ging. Niet omdat er schaarste was, maar om ervaring op te doen met de distributie, ingeval het er van zou moeten komen.
Nog geen jaar later (1940) was het zover dat alles van lieverlee op de bon kwam.
- 07-11: Premiere van de vierde Gastelse revue "Ik kijk wel uit". De heren Rockx en de gebroeders van Sprundel zorgden weer voor een mooi schouwspel in 27 bonte taferelen.
Belangrijke rollen zijn er voor: Toon Traets, Piet den Ouden, Jo Kavelaars, Willy Buys en Toine Timmermans,
Het geheel zit weer vol met plaatselijke aardigheden.
De revueband speelt weer onder leiding van Herman van Poll.
De decors zijn van Nard Heshof en de balletten zijn ingestudeerd door Ad de Bra.
De revue wordt zeven keer voor een volle zaal opgevoerd.
- 15-11: Als bouwvakkerspatroon is geslaagd Ant. van Keep.
De wegebouwfirmas Van Dijk en Petit uit Bergen op Zoom begint met het omploegen van een gedeelte van de Meirstraat en de Stooftstraat. waarna deze van een asfaltlaag wordt voorzien. Dit is het begin van de werkzaamheden aan de Gastels buitenwegen, zodat die binnen een paar jaar zijn voorzien van een asfaltlaag.
- 21-11: Viering van 100 jaar Mariacongregatie in Gastel.
Deze viering begint met een plechtige Heilige Mis door de prelaat van Bornem. 's Middags lof en een feestprogramma in het patronaat. kapelaan van Dam wordt extra in het zonnetje gezet vanwege zijn ijver voor de Congregatie, die door zijn toedoen weer een bloeiperiode meemaakt.
Ernstige botsing van een jeep met een auto op de hoek Veerkensweg/Markt. Geijverd wordt voor verkeerslichten, maar die komen er niet.
- 22-11: De bewoners van de Oudendijk kunnen hun petroleumlampen opruimen. De woningen hebben aansluiting op het elektrisch licht .
Collecte voor de Duitse en Oostenrijkse kinderen, die in Gastel verblijven.
- 30-11: **Gastelse Middenstandsvereniging** organiseert een winkelweek onder de titel "WIGA"

December

- 08-12: Lezingavond van heemkundekring Sint Laurens. **Br. Theophile** vertelt over het beleg in Bergen op Zoom in 1747 aan de hand van kaarten. In het tweede gedeelte gaat het over Oud Gastel ten tijde van dat

beleg. Het duurde 2 maanden.

Benoeming van dhr. M. Verhaart uit Dinteloord tot onderwijzer aan de Sint Joannes, met ingang van 1 januari 1949.

20-12: De eerste 33 gemeentewetwoningen aan de Juliana- en de Wilhelminastraat zijn aan de betreffende huurders toegewezen.

21-12: Aanrijding in de Dorpsstraat tussen een vrachtauto van Amstel Bier en de meelwagen van mulder Huysmans uit Stampersgat.

Het regende bier en het sneeuwde meel.

Geen persoonlijke ongelukken.

26-12: Kuivezandse buurtrevue in cafe Bierbooms met als titel 'Da weet ik nie'

29-12: Dodelijk ongeval op de Heinsberg: Landbouwer van Merrienboer slingert een dorsmotor aan en de riem loopt van het wiel, waarbij de man meegesleurd wordt. De 33-jarige is op slag dood. Hij laat een vrouw en een kind na.

In de voormalige suikerfabriek Sint Antoine aan de Antoinsedijk gaat zich een conservenfabriek vestigen. De fabriek is een welkome aanvulling op de arbeidsmarkt.

31-12: Nieuwjaarswensen zijn er van: J. van Oosterhout-Houtepen, Cafe de Vriendschap Stoof, Antoon Peeters, hotel cafe Huis van Negotie Markt. Vinc Aarssen van Leest, Place de Meir, M. Bierbooms-Luysterburg Kuivezand, Wed. van Merrienboer cafe In de drie Snoeken, A. Rijdsdijk cafe het groene Woud Roosendaalsebaan, Jac. Broos Cafe Sport Rijpersweg, en A. Loos cafe Tramstation Markt.

Uit Indie zijn er wensen van Hub van den Bosch en Jac Broos.

Onderzoek: W. van den Broek, P. Peeters.

Bewerking: P. Peeters.

Bronnen: Brabants Nieuwsblad jaargang 1948

Sint Laurentiusklok jaargang 1948

BERICHTEN EN ADVERTENTIES

UIT DE ST. LAURENTIUS KLOK VAN 1948

12¹/₂

B. HESHOF-DINGENOUTS - BAZAR

Ter gelegenheid van het 12¹/₂-JARIG BESTAAN onzer zaak, zijn wij in de gelegenheid onze klanten een keuze aan te bieden, waarop een schamers artikel verkrijgbaar is, welke in de etalage tentoongesteld staan. De kaarten zijn verkrijgbaar op de stamkaart van het hoofd van het gezin op 20, 21 en 22 JANUARI.

Zie verdoronzige speciale etalage.

Als SPECIALE AANBIEDING voor diegene die het HOOGSTE BEDRAG besteed in de week van 26-31 Januari een 30-DELIG DRINKSERVIES cadeau.

Liefhebbers van roken!

Wilt U een best rokertje?

Probeer dan eens het product van onze Gastelse sigarenmaker H. ROCKX.

Keurig afgewerkt en prima kwaliteit!

Te verkrijgen bij:

CHR. MANJÉ

Sigarenwinkelier Oud-Gastel.

Katholiek Thuisfront.

Zoals we beloofd hebben, zullen we rekenschap geven van de ontvangen en uitgegeven gelden van Kath. Thuisfront over het 2e halfjaar. Iedereen die er belang in stelt, kan dan zien hoeveel er is binnengekomen en wat er is uitgegeven; U weet, we spelen graag open kaart; opdat iedereen kan nagaan waaraan deze gelden worden besteed:

Juli 1.	Totaal ontv. 1e halfjaar f	1453.49
" 26.	Ontvangen van de buurtvereniging, Koelestraat	f 40.-
"	Collecte bij 'n bruiloft	f 12.50
"	Ontvangen extra giften	f 8.52
" 23.	'Biljartconcours	f 80.60
"	'Kermisexploitanten	f 150.-
"	Geitententoonstelling	f 12.50
"	Ontvangen extra giften	f 11.75
" 31.	Opbrengst speldjesverkoop, waarvan een gedeelte voor Katholiek Thuisfront Oud-Gastel	f 16.-
Sept. 6.	Ontv. Gastels Harmonie	f 20.-
" 13.	Rovo-theater	f 68.08
"	Ontvangen van de „Gezellige Buurt"	f 16.50
" 20.1	Oranje-comite (opbrengst van het voetbaltoernooi)	f 400.-
" 27.	Sportmiddag van V. en L. en Rijvereniging	f 323.-
"	Collecte bij een jubileum	f 5.-
"	Collecte bij een bruiloft	f 7.60
"	Ontvangen extra giften	f 26.-
Oct. 12.	Ontvangen bij pakketten-actie van Drossaerstraat	f 28.55
"	van Strijp	f 15.-
"	van Oudendijk	f 23.25
"	van Koelestraat	f 16.15
"	van Langeberg	f 38.50

Reactie op „de lieve zakcentjes."

Ja, daar is nogal over gesproken. We zouden het deze keer hebben over de vraag: „Hoe dienen de kinderen hun zakgeld te gebruiken?" Dat moeten we echter wel een week uitstellen; vandaag willen wij eerst reageren op de reacties.

Toen de drukker veertien dagen geleden bezig was onze krabbels te ontcijferen, hebben wij de kinderen in verschillende klassen een klein briefje gegeven. Zij mochten er geen naam op zetten, dus wij weten in het geheel niet van wie dit of dat briefje komt. Alleen werd hen gevraagd om vlug twee getallen op het briefje te zetten..

1e. Hoeveel zakgeld ontvang je per week?

2e. Hoeveel bewaar je daarvan?

Een paar honderd briefjes liggen hier voor mij.

Voor kinderen hadden wij aangegeven 25 cent per week, hoogstens 50 cent. Uit die briefjes blijkt wel, dat de meeste ouders het met ons eens zijn. Verreweg het grootste gedeelte der kinderen schijnt, u ongeveer 25 cent per week te ontvangen. Toch zijn er nog al enkele die geen zakgeld krijgen en een flink aantal een dubbeltje per week. Een paar ontvangen 75 cent, andere een gulden, ja zelfs twee gulden per week. Dat laatste kunnen wij zeker niet goed keuren, vooral als dat bedrag ook bijna geheel wordt opgemaakt, maar daarover volgende week. Een paar revue-antwoorden kwamen ook binnen a.l.: „Ik ontvang niets en bewaar alles."

In de loop van de week kwamen een paar kinderen ons bedanken voor dat stukje in de Klok over de zakcenten. Ik vroeg natuurlijk „Waarom!" „Wel mijnheer, tot nu toe heb ik nooit iets gehad, maar Zondag kreeg ik een kwartje."

Tandheelkundige kliniek
F. A. M. ARONS
Spreekuur te Oud-Gestel in
CAFÉ-REST. PEETERS
Markt. op Zaterdag 24 April
van 9.30 tot 12 uur.

Behandeling door Dokter.
PIJNLOOS TREKKEN.

KUNSTGEBITTEN
binnen 8 dagen gereed.
OOK IN PLASTIC;

Brieven-actie „Italië."

Ver over de 300 brieven werden van Oud-Gastel naar Italië verzonden. Wij hopen dat alle brieven, naast deze brief-actie, ook zullen meedoen aan de gebeds-actie voor Italië. Dan heeft het zeker succes. Dus vooral Zondag bidden voor Italië. De opkomst in het Lof was heel goed. Wij hopen dat het zo moge blijven.

Biduren voor de verschillende wijken van onze parochie op Zondag 18 April.
11.30-12 u. Overesselijk, Kralen, Kuivezand en Dijk.

12-12.30 u. Dorpsstraat, Kerkstraat, en Achterdijk.

12.30-1 u. Veerkensweg, Roosendaalse Baan en Rijpersweg.

1-1.30 u. Melt, Oudendijk, Koelestraat.

1.30-2 u. Neerstraat, Drossaertstraat, Vierschaarstraat en Steenstraat.

2-2.30 u. Stooft, Dulderstraat en Lage Straat, Strijp en Langeberg.

Wie uit Indie terugkeren.

Zondag 18 April hopen J. Aanraad en z'n echtgenote met de Sibajak in Nederland te arriveren.

Woensdag 21 April hopen adjudant M. Rockx en soldaat v. d. Borst met de Slo-terdijk in Rotterdam aan te komen.

Wij roepen deze militairen reeds op voorhand een hartelijk welkom toe.

Vorige week was ons hiervan nog niets bekend, vandaar dat dit berichtje nu nog geplaatst is.

Voor

MEUBELEN

en zeer goedkope

**KASTEN, STOELN',
LEDIKANTEN ENZ.**

naar

DE GOEDKOPE BAZAR

A. DE WAAL

In de Schuur bij M. v. d. BOS

B 157

Oud-Gastel

van de **jonpens hebben**. Hier en daar verandert dat immers nog al eens een keer en wij zijn daar niet altijd tijdig van op de hoogte.

Moge deze Kermis-pakketten-actie weer even goed slagen als de vorige. **De daad is in deze aan U, Gastelaren!**

Kermis, ook voor onze **jonpens** in Indië! Namens Kath. Thuisfront, M. Aarsen.

Adressenlijst.

1. Sold. J. Aanraad.
261024053, **Staf-Compagnie 3-2 R.I.**, 3e Inf. Brigade, 7 **December-Divisie**, Veldpostkantoor Bandoeng.

2. Sold. M. M. Aarts,
260321066, **X. Brigade 4-1-12 R.I.**, Veldpostk. Soerabaja.

3. Matr. J. C. Antonissen,
00368, Hr. Ms. Bankert, **Marinepostkantoor Batavia**.

4. Sold. C. van As
270425135, **Staf 5-3 R.I.**, Veldpostkantoor **Palembang**.

5. L. P. van As.
137774, A. pel. **A.A.T. 7e Comp.**, Veldp.k. Batavia.

6. Mar. III klas P. J. van As,
40031, 13e Esk. 1 Pel. Dtt. Mar., **Marinepostkantoor Batavia**.

7. Sold. A. P. Antonissen,
270120186, **P.A.G. Pel.**, Ond. Comp. 5-7 **R.I.**, Veldpwt. Batavia.

8. Sold. A. J. Bartelen,
271025159, **L.T.D.** Hoofdwkpl. 86, veldpostk. **Palembang**.

9. P. J. Bartelen,
251207092, **I-III-3 R.I.**, 7 **December Divisie** veldpostk. **Medan**.

10. Sold. C. P. A. Bernaerta,
201202003, 7e Comp. **A.A.T.**, veldpoitk. Cheribon.

11. Sold. A. L. de Bont,
251213122, Reg. **Grenadiers Ond. Comp.**, veldpostk. **Batavia**.

12. Sold. H. A. J. v. d. Bosch,
251121108, **3-8 R.V.A.**, 7 Decemb. **Divisie P. Batt.**, veldpostk. Bandoeng.

13. Sold. P. v. d. Brand,
250513118, **I-1 A.A.T.C. Div.** 7 **December**, veldpostkantoor **Bandoeng**.

14. Sold. A. v. d. Broek,
250905099, **L.V.C.** Karlneweg 64, 7 **Dec** **Divisie**, veldpostk. Soerabaja.

15. Sold. M. Brouwers,
261014018, **I-IV-11 R.I.**, veldp.k. Batavia.

16. Sold. Ie kl. W. P. M. Brugmans,
96349, H. K. Y. Brigade I. v. G., veldp.k. **Palembang**.

17. Sold. Jac. Buckens,
271221196, **Ost-Cie**, 5-3 **R.I.**, Mort. Pel., veldpostk. **Palembang**.

18. Sold. P. J. van Caam,
250717115, **I-III-3 R.I.**, veldpeitk. **Medan**.

19. Sold. J. G. Dam,
261003052, **3-IV-3 R.I.**, veldpostk. **Bandoeng**.

20. Sold. Ie kl. P. A. Dingenouts,
260616058, M. L. 3e V. B., **V.O.S. Blak**, veldpostkantoor Batavia.

21. Sold. B. P. Frik,
260112048, **2-IV-11 R.I.**, veldpostkantoor Poerwokerto.

22. Sold. P. J. van Gaans,
251129106, 8 R. t. A., Reg. Staf 7 **Dec.** **Divisie**, veldpostkantoor **Batavia**.

23. Kpl. C. J. L. Hagenaars,
260918052, 1-M.P. V., veldp.k. Soerabaja.

21. W.m.r. P. C. van der Heijden,
140224001, 4e Esc. Paw, v. Brigade, veldpostkantoor Poerwokerto.

25. Sold. C. A. de Jong,
260217039, 1e Pel. 3-IV-11 **R.I.**, veldpostkantoor **Batavia**.

26. 2e Lt. N. A. F. Jozen
250416205, 4-4 **Regement Stoottroepen**, 2e **Divisie**, veldpostkantoor **Medan**.

KENT U REEDS DE NIEUWE
Reijnolds ball - pe
de handigste
● **Kogel-Punt Vulpen 2** ●
In vele kleuren verkrijgbaar.
Prijs f 7.50
Reserve-vullingen steeds verkrijgbaar.
Ziet onze etalage.
P. AKKERMAN
Markt Tel. 2

Korte berichten.

Het bonnenprobleem.

Als een donderslag bij helder weer kwam vorige week het bericht dat de suiker enz. van de bon is. Daarmede vervalt dus ook voor ons het verzoek om suiker- en versnaperingenbonnen voor het a.s. Congregatiefeest. Verschillende mensen hadden reeds bonnen voor deze artikelen gegeven. Die zijn reeds ingeleverd en zijn dus niet waardeloos geworden. Nu gaan we ons concentreren op de andere artikelen en hopen ook daarin de steun van vele mensen te mogen ondervinden.

ROVO-THEATER OUD-GASTEL.

GASTELS REVUE-ENSEMBLE
1945

presenteert de 4e **Gastelse Revue**
IK KIKK WEL UIT.

Speeldagen: 7, 9, 10 en 12 **Nov.**
telkens om half acht

en Zondag 14 **Nov.** half 4 **Matine**
De voorverkoop begint **Vrijdag 5 Nov.**
van 11-12 uur en voorts op de speeldagen
van 11-12 uur en eventueel ven 7 uur af
aan de zeel.

Telefonisch besproken plaatsen, welke
een half uur voor de voorstelling niet zijn
afgehaald, worden doorverkocht.

De Winkelweek 1948.

Er valt iets te verdienen voor het kopend publiek van Oud-Gastel en **Stampersgat**. De georganiseerde Middenstand heeft, zoals reeds is aangekondigd, een winkelweek op touw gezet met een zeer aardige attractie.

Om er maar niet om heen te draaien, is de bedoeling van de winkeliers is natuurlijk om de inkoop zoveel mogelijk in **Gastel en Stampersgat** te houden. De beste argumenten hiervoor zijn voornamelijk de ruime sortering, geen hogere prijzen dan elders, een goede service (iedere winkelier kent immers de behoeften van zijn klanten) en tenslotte een bijzondere attractie, die een aardige attentie en stimulans wil zijn voor het **Gastelse en Stampersgatse kopende publiek**.

En hoe is nu de opzet van deze **winkel-actie?**

Let op! Elke deelnemende winkel is

kenbaar aan de in de **etalage opgehangen** kaart waarop staat:

DEELNEMER WIGA.

In de etalages nu van die winkel bevinden zich behalve de gewone artikelen nog 4 artikelen apart gemerkt met een vraagteken en een naamkaartje.

Het publiek moet nu van elke winkel uit die vier artikelen het zogenaamde Wiga-artikel uitzoeken of raden en dit kan hij of zij dan vermelden op speciaal voor dit doel gedrukte formulieren.

Op dit formulier, dat in elke winkel verkrijgbaar is a 10 cent, staan de namen van de deelnemende winkeliers gedrukt en achter iedere naam is een ruimte openge-
laten waar dan de naam van dat artikel kan worden geschreven.

Dit is dus juist eender als vorig jaar.

Maar nu komt het grote verschil.

Bij inlevering van de ingevulde formulieren moet nog aan een eis worden voldaan n.l. deze: op het biljet moeten 15 Wiga-zegels worden geplakt en deze Wiga-zegels zijn in de winkel verkrijgbaar en wel voor iedere gulden die besteed en betaald wordt een zegel. D.w.z. de zegels zijn gratis, maar voor iedere gulden die besteed en betaald wordt, wordt een zegel gegeven. Dit voor alles wat gekocht wordt in deze **reclame-week** van 27 **November (Zaterdag)** tot 5 **December**, gekocht dus en direct betaald. Alleen brood valt buiten deze regeling.

De ingevulde formulieren, met de daarop geplakte 15 zegels en voorzien van naam, adres en huisnummer van de inzender, kunnen ingeleverd worden bij iedere winkelier en deze zorgt voor verdere verandering.

Door het feit dat dit jaar ook **Stampersgat** met een mooi aantal winkeliers deelneemt, staan er op het formulier twee groepen namen, n.l. een van **Stampersgat** en een van **Oud-Gastel**. De acties van **Gastel** en **Stampersgat** staan echter geheel apart, zodat het publiek van **Stampersgat** alleen het Wiga-artikel van **Stampersgat** hoeft in te vullen en het publiek van **Gastel** alleen dat van **Gastel**.

De beschikbaar gestelde prijzen nu van **Stampersgat** staan uitgesteld bij de heer **Adr. van Gaans** en die van **Gastel** in de **etalage** van het **R. K. Jeugdhuis**.

Degene, die de meeste goede artikelen heeft ingevuld, heeft dan de eerste prijs en mag eerst uitzoeken uit de prijzen, enz.

Waar en wanneer dit uitgemaakt wordt zal nader worden bekend gemaakt.

Onnodig te zeggen, dat iedere winkelier het door hem uitgezochte Wiga-artikel volkomen geheim houdt. Hij heeft dit vermeld in een gesloten envelop, die vóór de actie begint is ingeleverd.

We willen er nog bij vertellen, dat de prijzen dit jaar veel beter zijn dan vorige keer (minstens f 5.— waarde).

U ziet dus dat de winkeliers hun best gedaan hebben om iedereen een kans te geven voor een prijs. Het in te leveren aantal zegels is daarom zo laag gehouden om ook de grote gezinnen meermalen een kans te bieden.

En nu aan de slag!

Speur iedere etalage af op zoek naar vraagtekens!

En laat ook deze winkelweek een prettig succes worden voor iedereen.

Namens het Bestuur
van de **R. K. Middenstandsver.**
P. F. A.

C. GUDDE,

Tandarts,

hervat **Maandag 1i Oct: be**
de **practijk te Oud-Gastel.**

Spreekuur **Maandag van 5 tot 6 j**
in het **Ziekenhuis te Oud-Gastel.**

DE HISTORIE VAN EEN PAND AAN DE MEIRSTRAAT

In jaarboek 1989 verscheen van de hand van C. van Caulil een artikel over woningen aan de Meirstraat, met als uitgangspunt het schotboek van Oud Gastel anno 1734.

Een van de beschreven panden bevond zich in de veertiende hoek na 24. Op een gedeelte ervan staat momenteel de woning HN. 55.

Dhr. H. Christianen vond in bovengenoemd artikel een aanleiding om no. 24 van de veertiende hoek verder te onderwerpen aan een onderzoek.

Het ging hem voornamelijk om het reilen en zeilen in de periode dat de familie Gijzen dit perceel in bezit had.

Het gaat dan over de periode van 1769 tot 1913.

Hij heeft de resultaten van zijn onderzoek verwerkt in een artikel, hetgeen hierna volgt.

Een niet onbelangrijk onderdeel ervan vormt de complete beschrijving van gebouwen en de inventaris die 20 juli 1796 ten behoeve van een testament werd opgemaakt.

Het gaat dan om een nalatenschap van Joseph de Laat, weduwnaar van Cornelia Gielen.

Deze inventaris was nodig omdat Joseph de Laat bij zijn overlijden een minderjarig kind naliet.

Het einde van het relaas vindt een aanknopingspunt met een artikel in Jaarboek 1997 nl. het interview met de oudste inwoner van Oud Gastel, Willem Tak.

P. PEETERS

DE INHOUD VAN DIT ARTIKEL

- Overzicht van het verloop van de eigendomssituatie van het onderhavige perceel.
- Veiling in 1769 door de voogden van de erfgenamen van Huijbert van Hooff.
- Staat en inventaris van de nalatenschap van de vrouw van Josephus de Laat.
- Verkoop door Cornelis Gijzen aan Johannes Kortsmid.
- Staat van de nalatenschap van Antonia Wevers gehuwd met Cornelis Gijzen.
- Verkoop door Hubertus Gijzen aan Adrianus Tak.
- Verkorte stamboom van de familie Gijzen.
- Kadastrale kaart.

BEWONING PAND MEIRSTRAAT TEGENOVER OMMEGANG- STRAATJE TE OUD GASTEL DOOR DE FAMILIE GIJZEN

Onderstaand een overzicht van de bewoning van het perceel aan de Meirstraat te Oud Gastel veertiende hoek nummer 24 dat is gelegen tegenover het Omme-gangstraatje. Een en ander als aanvulling op het stuk in het jaarboek 1989 van de Heemkundige Kring van Gastel.

Het kadaster zoals wij dit nu kennen is in 1832 begonnen. Voor deze periode werd onroerend goed vastgelegd in vestboeken.

In vroeger dagen was het gebruikelijk dat bij verkoop van onroerend goed familie-leden voorrang hadden hetgeen wellicht ook het geval is geweest met het onderhavige perceel.

Omdat de familie Gijzen in de buurt van het hier bedoelde perceel nog meer grondbezit had en vaak in de verkoop meeding passeert dit grondbezit eveneens de revue.

Teneinde te voorkomen dat de erfgenamen successie-rechten zouden moeten betalen over de waarde van de onroerende goederen verkoos de eigenaar het onroerend goed voortijdig van de hand te doen hetgeen meerdere malen het geval is geweest met onderstaand beschreven onroerend goed.

1769 Door de voogden van de minderjarige erfgenamen van Huijbert van Hooff worden een drietal onroerende goederen publiek geveild door de schepenvanbank van Gastel. De eerste koop is het perceel in de veertiende hoek nummer 24. Op dit perceel, ter grootte van 84 roeden, staat een huis bestaande uit drie woningen die ieder tot mei 1770 voor 20 gulden zijn verhuurd aan Pieter Heijmans, Gerard van Dun en Jan Neermans. Op de eerste zitdag, 23-01-1769, wordt door Adriaan Looijmans ingezet op 550 gulden doch er wordt niet gemijnd. Vooruitlopend op de tweede zitdag, 30-01-1769, wordt door Hendricus Vrinds onderhands 640 gulden geboden doch er wordt wederom niet gemijnd. Op de derde zitdag, 06-02-1769, wordt er wederom niet gemijnd en derhalve wordt Henricus Vrinds de hoogste bieder. Deze Henricus Vrinds, schepen van Gastel, deed dit bod voor de weduwe van Johannes de Laat, Anna van Gaans, zijnde zijn schoonmoeder.

1803 Anna van Gaans, eerder gehuwd met Pheodorus van Son, overlijdt op 23-03-1803 te Oud Gastel. Haar nalatenschap wordt op 28-09-1803, middels een acte verleden voor notaris Simon Tessers te Gastel, ver-

deeld waarbij haar zoon Josephus de Laat het perceel in de veertiende hoek nummer 24 verkrijgt.

- 1805 Op 16-01-1805 laat Josephus de Laat, die gehuwd was met Cornelia Gielen, voor zijn minderjarige dochter een staat en inventaris opstellen door notaris Simon Tessers te Gastel van de nalatenschap van zijn eerste vrouw. Uit deze inventaris blijkt dat Josephus de Laat het bedoelde perceel ter grootte van 84 roeden nog in zijn bezit heeft. Het perceel wordt geschat op een waarde van 800 gulden. Josephus had deze staat laten maken omdat hij op 20-01-1805 te Oud Gastel hertrouwt met Anna Gijzen, weduwe van Matheus Vrinds. Deze Matheus Vrinds is een zoon van de eerder genoemde Henricus Vrinds en Antonia Bogaerts. Na het overlijden van Antonia Bogaerts trouwde Henricus Vrinds met Barbara van Son, dochter uit het eerste huwelijk van Anna van Gaans. Anna Gijzen is een dochter van Gijsbertus Gijzen, die schepen was van Nieuw Gastel, en Petronella Ossenblock.
- 1812 Josephus de Laat overlijdt op 03-11-1812 te Oud Gastel en derhalve wordt zijn weduwe Anna Gijzen eigenaar van het perceel in de veertiende hoek nummer 24.
- 1817 Anna Gijzen overlijdt op 20-05-1817 te Oud Gastel als weduwe van Josephus de Laat en, voor zover is na te gaan, waren uit dit huwelijk geen kinderen voortgekomen. Via vererving komt het gehele perceel in bezit bij Cornelis Gijzen, haar broer, gehuwd met Maria Corsmit. Deze Cornelis Gijzen was landbouwer op een pachtboerderij van Johanna Petronella van Vlimmeren, weduwe van Petrus van Trier, gelegen op de hoek Dulderstraat/Barlaakseweg te Oud Gastel. Deze pachtboerderij had ook zijn vader gehuurd. Cornelis Gijzen had met de verhuurster van deze boerderij een meningsverschil gehad over de uitleg van het huurcontract dat diverse malen voor de schepenbank van Nieuw Gastel heeft gediend alsmede voor het Departementaal Gerechtshof van Brabant te Breda. Uiteindelijk heeft Cornelis Gijzen deze civiele procedure verloren en heeft de pachtboerderij geheel berooid, wegens de proceskosten, in 1806 moeten verlaten. Naar alle waarschijnlijkheid is hij hierna ingetrokken bij zijn zus Anna Gijzen.
- 1819 Op 22-11-1819 verkoopt Cornelis Gijzen, overleden 24-12-1819 te Oud Gastel, het gehele perceel aan Johannes Corsmit middels een acte verleden voor notaris Johannes Jacobus van Breda te Oudenbosch. Deze Johannes, landbouwer te Oudenbosch en ongehuwd, is een broer van Maria Corsmit die gehuwd was met Cornelis Gijzen. Bij de verkoop is de oppervlakte nog steeds 84 roeden en op het perceel staat een huis met

schuur. De waarde is beduidend gezakt want voor 425 gulden gaat het van de hand. Cornelis Gijzen had de woning zelf bewoond.

1832 Inmiddels is het kadaster ingevoerd en wordt het perceel als volgt omschreven:

Eigenaar Johannes Corsmit, landbouwer te Oudenbosch

Sectie C nummer 130 huis en erf grootte 1800 m²

sectie C nummer 131 huis en erf grootte 450 m²

Deze Johannes Corsmit had eveneens perceel D nummer 129 ter grootte van 8000 m² in zijn bezit. Dit perceel is gelegen aan de noordzijde van de eerder genoemde percelen en was bereikbaar middels een pad over perceel D 131 en het oostelijk hiervan gelegen perceel.

1848 Johannes Corsmit, overleden 11-07-1850 te Oudenbosch, verkoopt alle in zijn bezit zijnde percelen, sectie D nummers 129, 130 en 131, aan Anna Maria Gijzen, ongehuwde dochter van Cornelis Gijzen en Maria Corsmit. Deze Anna Maria was toen dienstbode bij pastoor Cornelis Oomen te Princenhage en verhuurde haar onroerend goed. In 1868 keert Anna Maria Gijzen terug naar haar geboorteplaats Oud Gastel.

1851 Perceel D 850 met een oppervlakte van 5850 m² is op een gegeven moment in bezit van Gijsbertus Gijzen, gehuwd met Maria Lambregts, zoon van Cornelis Gijzen en Maria Corsmit. Maria Lambregts is een dochter van de wagenmaker Adrianus Lambregts, die zijn bedrijf had aan de Kerkstraat te Oud Gastel, en Cornelia Vissenberg. Gijsbertus had dit perceel gekocht van Herman de Groen. Op 09-07-1851 overlijdt Gijsbertus Gijzen te Oud Gastel en op 20.11-1851 wordt door zijn vrouw bij de aangifte in het kader van de successierechten dit perceel aangegeven als zijn nalatenschap. Maria Lambregts hertrouwt met de weduwnaar Simon van Merrienboer, een landbouwer van Overesselijk.

1875 De nalatenschap van Gijsbertus Gijzen is nog niet verdeeld doch op 06-12-1875 vindt dit plaats. Zijn zoon Cornelis Gijzen, inmiddels gehuwd met Antonia Wevers, wordt het perceel D 850 ter grootte van 5850 m² toebedeeld.

1878 De percelen sectie D 130 en 131 worden herschikt, want op 17-06-1878 wordt een gedeelte van perceel D 131 door Anna Maria Gijzen verkocht aan de houtzager Cornelis Gijzen gehuwd met Antonia Wevers. Het perceel krijgt nu als nummer D 1815 en de grootte is 520 m². Op het perceel was een woning gerealiseerd waar Cornelis Gijzen met zijn gezin in woont.

- 1884 Perceel D 130 wordt in 1884 verkocht aan Adriana Maria Gijzen, zus van de laatstgenoemde Cornelis Gijzen, gehuwd met de koopman Johannes Indeweij. In deze woning woonde reeds Johannes Indeweij met zijn gezin alsmede Anna Maria Gijzen, die inmiddels op hoge leeftijd was gekomen. Maria Lambregts, weduwe van Gijsbertus Gijzen en Simon van Merrienboer woonde eveneens in bij dit gezin. Anna Maria Gijzen overlijdt op 08-06-1884 te Oud Gastel en kort hierna vertrekt Johannes Indeweij met zijn gezin naar Princenhage en verkoopt zijn huis aan Petrus Bus waardoor dit deel verdwijnt uit de familie Gijzen. Johannes Indeweij komt later weer in Oud Gastel wonen en begint een winkel aan de Kerkstraat. Zijn ongehuwde dochters zetten na zijn overlijden de winkel voort.
- 1903 Cornelis Gijzen had na het overlijden van zijn vrouw op 07-02-1891 te Oud Gastel zijn boedel nog niet verdeeld doch op bevel van de kantonrechter te Zevenbergen wordt op 14-09-1903 een staat van de nalatenschap van Antonia Wevers opgesteld door de wethouder Petrus Kerstens. Op 29-10-1903 verdeelt Cornelis Gijzen zijn boedel en behoudt het huis op perceel D 1815 ter grootte van 520 m² dat toen werd geschat op 750 gulden. Perceel D 850 wordt verdeeld in twee stukken. Een stuk, ter grootte van circa 4388 m² en geschat op 342 gulden, blijft eigendom van Cornelis Gijzen en krijgt als nummer D 2259. Het andere stuk, ter grootte van circa 1462 m² en geschat op 113 gulden, gaat naar zijn kleinzoon Johannes Buijs, zoon van Josephus Buijs en Huberdina Gijzen die toen reeds was overleden. Johannes Buijs is op jonge leeftijd overleden waardoor dit perceel overgaat op zijn vader die hertrouwde met Anna Backx, weduwe van Adrianus Indeweij.
- 1913 Op 25-01-1913 overlijdt Cornelis Gijzen te Oud Gastel waardoor het huis met schuur op perceel D 1815 en perceel D 2259 in bezit komt bij zijn enigste erfgenaam, zijn zoon Hubertus Gijzen die in 1914 met Jacoba Catharina Vissenberg huwt.
- 1913 Hubertus Gijzen verkoopt op 10-04-1913 de percelen sectie D 1815 en 2259, samen groot 5060 m², aan zijn zwager Adrianus Tak gehuwd met Adriana Vissenberg, zus van Jacoba Catharina Vissenberg, en laat van de opbrengst een nieuwe woning aan de Rijpersweg te Oud Gastel bouwen. Door deze verkoop verdwijnen deze percelen uit de familie Gijzen.

VEILING IN 1769 DOOR DE VOOGDEN VAN DE ERFGENAMEN **VAN HUIJBERT VAN HOOFF**

Uit archief Oud Gastel OPA nummer 88 [vestboek].

Conditien ende voorwaarden naar inhoud van dewelke de heer Josephus Claassen, coopman woonende te Breda, en Dingeman van Hassel, woonende alhier, in qualiteit als testamentaire voogden over de minderjarige ertgenaamen van wijlen monsieur Huijbert van Hooff, tot Breda voornoemd overleden, presenteeren publicq, naar voorgaande publicatien en advertentin, ten overstaan van heeren officier ende scheepenen van Oud en Nieuw Gastel te verkoopen de hier agter breder gespecificeerde hujzingen en parceelen lands.

Eerstelijk werden dezelfde huizinge en parceelen van erven verkogt en zullen werden opgedragen voor vrij en onbelast, niets daar op uijtgaande dan heeren chijns, 's lands verpondingen, schot, loth, gebeurlijke regten en lasten alle welke de coopers ten hunnen lasten zullen moeten neemen dan zullen dezelve door de verkopers in haare voorschreven gualiteit werden aangesuijvert en betaalt tot en met ultimo december dezes jaars 1769 zonder verder.

Alle servituiten, zoo active als passive subject, en compenterende zullen geleeeden ende genooten werden als van ouds geconstitueeert ofte nu in observatie zoude mogen zijn.

Allen het geene aart en nagelvast en dezelve huizinge, erve en parcelen lands eijgen zoude mogen zijn, zal de copers volgen.

Alle onkosten, zoo wegens 's lands regt van den X L penning, des heeren legessen, het salaris van den secretaris, den geregtsvorster van afroepen en vijlen, de jura van de vest off opdragt tot Standaarbuiten en wat dies meer is, tot het aangeld a 6 stuijvers van ider hondert guldens cooppenningen en de cassatien in cluijs, benevens het gelag hier op te stellen en te bedingen, zullen bij de copers alleen gedragen en betaalt moeten werden.

Alle die geene welke eenig gelt komen te bieden, het zij met inzetten, verhogen off mejnen, zullen hun gebod, verhoging off mejning gestant moeten doen tot den finalen coop en palmslag zal zijn gegeeven.

Ende zullen de coopenningen moeten werden betaalt in twee egaale paijen ende termijnen, de eene helft daar van contant ten daege der veste, ende de ander off wederhelft een jaar daarnae, mits van de tweede paaij coopenningen te betalen intrest tot 3 1/2 gulden van ider hondert in 't jaar, werdende egter aan de coopers vrijgelaten omme ten volle coopenningen contant ten dage der veste te voldoen als wanneer dezelve van den voornoemde intrest zullen wesen bevrijdt, zullende andersints de te verkoopene huijzinge en parcellen van erve voor voldoening der tweede paaij coopenningen met den voornoemde intrest van dien specialijk en voorts coopers persoon en goederen generalijk blijven verbonden ende geaffectueert tot heerlijke en parate executie.

De copers zullen meede de te bedingen en uijt te loven strijkgelden aan de inzetters en verhogers moeten betalen dan zullen dezelve benevens hunne eijgene strijkgelden aan de eerste paaij coopenningen weder kunnen ende vermogen korten.

Ende zullen de inzetters, verhogers, mijnders en coopers ook gehouden en verpligt zijn ten genoegen van de verkopers te stellen twee goede en sufficante borgen, alhier genoegsaam gegoed ende geërf, mitsgaders deeze vierschaar subject ofte zig andersints benevens de coopers daar aan subjecteerende, zulk doende bij deeze die ider een vooral ende in solidium onder renuntiatie der beneficien ordinus divisionus et excusionus voor de voldoening der coopenningen als voornoemd en voor de verdere naarkominge deezer conditien, even als de principaale coopers verbonden, aansprekelijk en executabel zullen zijn ende off het gebeurde dat iemand soo danige borgen niet stellen konde off daar van in gebreeke bleeve, zoo zal men dat parceel, daar het gebrek aan gebeurt, andermaal afhangen en verkopen, zullende de meerdergeldinge weesen ten proffijte van de verkopers in hunne voornoemde qualiteit, en minder geldende zal men het te kort komende op des gebrekigens persoon en goederen kunnen en mogen verhalen net alle de costen daar omme te doen.

Hier van zullen gehouden werden drie ofte vier zitdagen met interval van agt off veertien dagen tusschen beide, na welgevalle van de verkopers.

De verkopers, in opgamelde qualiteit, reserveeren ook aan hun de magt ingevalle de te verkoopene huijzinge, erve en landen niet genoeg ten hunne contentemente gelden mogte, omme dezelve te mogen aanhouden, mits betalende de helft der strijkgelden en het geene verders zoude moeten werden betaalt.

Ende off het gebeurde dat er twee personen te gelijk spraken, geld geboden, verhoogt ofte gemeijnt hadde, ofte dat den geregtsvorster zig in het afroepen misgreep off hoedanig abuijs er ook zoude mogen geschieden, zal men zulk mogen laten hervatten, reserveerende de verkopers niet te min aan hun de

magt omme te mogen kiezen den inzetter, verhoger oft meijnder hun last aanstaande al waar het schoon dat die het hoogste niet en stonde dat imand daar iets kunnen ofte vermogen tegen te zeggen, zullende in cas van eenige onverhoopte dispuiten namptisatie voor alle oppositie en contradictie moeten voorgaan.

Ende wijders op alle zoodanige ordinaire conditien als alhier in cas van verkopingen van vaste goederen binnen de Gastels gebruikelijk zijn, die dezen voor geinsireert werden gehouden.

1 ste coop

Een huizinge cum annexis, bestaande in drie wooningen, mitsgaders hof en erve, groot 84 roeden, staande en gelegen onder Oud Gastel op de Mair in den 14 de hoek nummer 24, in eigendom op den dag der veste, weijders zal den copier moeten gedogen de huure die Pieter Heijmans, Gerard van Dun en Jan Meermans daar aan zijn hebbende, ider voor twintig gulden 's jaars tot meijdage van den jaare 1770, waar van de verkopers dit loopende jaarhuure aan hun reserveren.

Uijtgemaakt op Eersten zitdag gehouden den 23 januarij 1769, een zegel van present de heeren S Tessers, loco secretaris, 12 1/2 stuiver. denselve en alle de verdere scheepenen van Oud Gastel, preeter Pieter Huijsmans absent.

2 1/2 gulden per cento te strijken, in 't gelag een vat bier. Afgeroepen op een inzet en geboden bij Adriaan Looijmans, vijff hondert vijftig guldens.

5 de penning te strijken, gelag als voor Afgeroepen op een verhoging van f 300:--: boven het staat en gelopen tot op f 100:--: niet gemeijnt, opgehouden.

Op heden den 30 januarij 1769, voor het aangaan van den tweeden zitdag, is de voorschreven huizinge en erve uijtter handt verhoogt bij Henrick Vriends met negentig guldens, mits strijkende of kortende den 3 de penning, ten gelage een ton bier, zoodat nu staat op f. 640:--:–

w.g. Dingeman van Hassel
Hendrik Vrindts

Tweeden zitdag gehouden den 30 januarij 1769, present de

heeren S Tessers, loco secretaris, denzelve ende verdere
scheepenen van Oud Gastel, preeter van Rijn en Huijsmans
absent.

4 de penning te strijken, in 't gelag vat bier, Afgeroepen op een verhoging van f. 300:--:-
boven het staat en gelopen tot op f 60:--:-
een niet gemeijnt, opgehouden.

3 de penning en te strijken, gelag als voor. Afgeroepen op een verhoging van f 300:--:-
gelopen tot op f 60:--:- niet gemeijnt, opge-
houden.

Derden zitdag gehouden den 6 februarij 1769, present de
heeren S Tessers, loco secretaris, den zelve en verdere onder-
getekende scheepenen van Oud Gastel.

De helft te strijken, in 't gelag een ton bier.. Afgeroepen op een verhoging van drie hondert
guldens boven het staat en gelopen tot op
f 40:--:- niet gemeijnt, opgehouden.

In 't gelag een ton bier. Eedem die op den slag afgeroepen van f 300:--:- boven het
staat en gelopen tot op vijff gulden, niet gemeijnt is daar op
den finalen coop en palmslag gegeven aan den voornoemde
Hendrik Vriends voornoemd zijn gedaan gebod van zeshondert
en veertig guldens, present sijnde, verklaarde desen coop
gedaan te hebben voor Anna van Gaans, weduwe van Jan de
Laat, meede present zijnde, verklaarde desen coop sig tot
borgen geconstitueert Hendrik Vrinds en Anthonij Blankers.

w.g. Josephus Claassens
Dingernan van Hassel
Signum van + Anna van Gaans, weduwe Jan de Laat
Hendrick Vrindts
Antonij Blankers

In de tweede koop waren twee percelen bosland, groot 2
gemet 31 roeden, gelegen onder Nieuw Gastel in den eerste
hoek uit nummer 3 en 38 en is niet overgeschreven.

In de derde koop was een perceel zaailand, groot 7 gemet en
246 roeden, gelegen onder Standdaarbuiten aan de Groene-
weg genaamt Soete weijde en is eveneens niet overgeschre-
ven.

STAAT EN INVENTARIS VAN DE NALATENSCHAP VAN DE VROUW VAN JOSEPHUS DE LAAT

Uijtgemaakt op een zegel van 6 stuivers. Staat en inventaris, met de tauxatie van dien gedaan, maken en geschrifte doen stellen bij Josep de Laat, woonende onder Oud Gastel, weduwnaar en testamentairen ertge-naam van wijlen Zijne huisvrouw Cornelia Gielen, op den 7 de april 1804 onder Oud Gastel voornoemt overleden [zijnde den testamente gepasseert voor

Staat en inventaris mij notaris en getuijgen alhier den 20 ste julij des jaars 1796) ten eijnde daar uijt te konnen werden gesien hoeveel zijn minderjarig kind, met naame Johanna de Laat, oud twaalf jaaren, in huwelijk verwekt bij voorschreven Zijne huisvrouw, voor zijn moederlijke legitime portie is compen-teerende, bestaande dezelve goederen en effecten zoo als zij die in het gemeen hebben bezeten en gepossiedeert gehad en thans nog in weesen zijn, zoo ende gelijk als volgt:

Contante penningen

De contante penningen in desen boedel zijnde bedragen te samen, volgens opgave van den rendant,
eene somme van twee hondert en vijftig guldens, dus 250: 0:0

Vaste goederen

Eene huijzinge ende erve net den verderen aankleeve van dien, groot in erve 84 roeden, staande en gelegen onder Oud Gastel in den 14 de hoek nummer 24 aan de Mairstraat, getauxeert op agt hondert guldens, dus 800: 0:0

Huijsraad en meubilaire goederen, als andersints

Twee gordijnen met een valletje, getauxeert op	1: 0:0
Een bedt, een peuling, drie kussens, twee deekens en twee slaaplakens, samen op	40: 0:0
Een koper lamp, twee aarde bakjes met een koper koffijketel, op	3:10:0
Een tinne bierkan en twee dito waterpotten, op	2:10:0
Twee gordijnen met een valleke, op	1: 0:0
Een bedt, een peuling, twee kussens, twee dekens en twee slooplakens top	20: 0:0
Een koper vuurpan, op	2: 0:0
Een reck met vier geleije schootels en vijf dito borden, op	1:10:0
Een spiegeltje, een koper worsthoorn, zetstok en suijkerschaar, op	0:15:0

Een lepelbort met twaalf tinne lepels, op	1: 0:0
Een tinne boterkroes, twee dito zoutvaten en twee dito mostertpotten, op	2: 0:0
Een benneken met geleije theegoed, op	0: 6:0
Een koper koffijketel met een kleebrorstel en tinne trekpots	2:10:0
Twee geleije komine, twee geleije schootels, dito suijkerpot en twee blikke theebussen, op	1: 4:0
Een koffijmolen, een koper rasp en doosje, op	0:12:0
Een tinne schootel met een lepelbort en twaalf tinne lepels, op	2:10:0
Een staande huijsorlogie, op	10:10:0
Een strijkijser, op	1:10:0
Een rekje met geschaard geleije theegoed, een bier glas, een tinne kandelaar, dito peperbus en blikke doosje, op	2: 0:0
Een rek met drie geleije schootels, twee aarde en een geleije bord met twee pollepels, op	1: 4:0
Twee waterremmers, op	1:10:0
Een spiegeltje, een zeef en een kapstok, op	1: 0:0
Een houtbak en leer, op	1: 4:0
Drie prentjes, twee geleije kommetjes en twee dito schoteltjes, op	0: 6:0
Een koper koffijketel, twee tangen, een ketting, twee blaaspijpen en vuurschop, op	4: 0:0
Een vuurlepel, haardijser en triftje, op	1: 0:0
Een hangijser en twee koekpanne, op	1:16:0
Een zoutkie en handveger, op	0: 6:0
Een parthij oud gerookt speck, op	9: 0:0
Een eijke kast, op	5: 0:0
Agtien manshemden, op zes en twintig guldens, dus	26: 0:0
Agt slaaplakens, op	18: 0:0
Zeven kussesloopen, op	5: 0:0
Vijf tafellakens, op	3: 0:0
Agt vrouwehemden, op	12: 0:0
Vier vrouwemantels net een stiklijf, op	13: 0:0
Vier vrouwenrokken, op	14: 0:0
Twee voorschoojen, op	3: 0:0
Een vrouwehoed, op	1: 0:0
Twee pond vlas, op	1: 5:0
Een eijke kist, op	6: 0:0
Een sersie rok, zwarte lakense canisool en broek, op	18: 0:0
Een dito, op	10: 0:0
Vijf borstrokken top	6: 0:0
Twee linne keelen, op	6: 0:0
Vier oude broeken met twee canisoolen, op	4: 0:0
Zeven paar manskoussen, drie paar slikwaggen en een paar zokke, op	5: 0:0
Twee manshoeden, op	3: 0:0
Zes dassen, op	3: 0:0

Een lapje nieuw linden, op	13: 0:0
Een goud kruijs en schuijf en een goude ring, op	18: 0:0
Een zilver haarijser met goude stukken, op	11: 0:0
Twee Zilver schoengespens, op	3:10:0
Twee dito met zilver beugels en twee dito broekgespens, op	12: 0:0
Drie paar schoenen en een paar laarsen, op	6: 0:0
Twee voetebankjes met een kapstok, op	1: 4:0
Zeven stoelen, op	3: 0:0
Een tafel, op	1:10:0
Twee stoven met een voetplank, op	0: 8:0

In de kelder

Een parthij gesoute spek, getauxeert op vijf en vijftigh guldens, dus	55: 0:0
Een potje met eenige boter, op	2: 2:0
Een tonneke met gezoute keelen, op	12 0:0
Twee ijsere potten, op	2: 0:0
Een deel aarde en geleije potten, op	1: 4:0
Een koper koffijketeltje met ses tinne lepels, op	1:10:0
Een broodbak en twee flessen, op	0:10:0
Een parthij aardappelen, op	10: 0:0

Op de zolder

Twee haknessen, twee bijltjes, drie hamers, een nup tang en twee spiekerbooren, op	2:10:0
Drie schoppe, een hand en delfspaaij, een rek met een hoosvat, zamen op	6: 0:0
Een pick, zeijisie en dissel, op	1:10:0
Twee koper keteltjes, op	12: 0:0
Een slaaijemmer en gieter, op	1: 0:0
Twee wastobben met een tafeltje, op	2: 0:0
Een kop tarw, op	2:10:0
Een stilleke met eenige witte ongepelde boonen, op	1: 0:0
Een sluijtmant en kruijwagen, op	1:10:0
Een parthij erten en boonen, op	1: 0:0
Twee spinnewielen, op	2: 0:0
Een parthij turf, op	1:10:0
Twee mantjes, een doosje, een stoof en muijseval, op	1: 0:0
Een hak en bijl, op	1:10:0

In 't schuurtje

Een baktrog en ijsere pot, op	4: 0:0
Een spoelington en vleesblok, op	0:12:0
Twee kruijken, op	0: 8:0
Een kruiwagen, op	0:15:0
Een parthij struijken, mustert en wortels, op	26: 0:0

In den hof

Alle de boonstaaken en ertrijsen, op	1:10:0
Een slijpsteen, op	1: 0:0
Een parthij mist, op	4: 0:0

Profijtelijke of innanende schulden deses boedels

Nadien den rendant declareert geene innanende schulden te hebben, dient dit al hier voor memorie

Het geheele profijt deses boedels bedraagt te zaamen eene somme van een duysend vijff hondert agt en veertigh guldens en eene stuiver.
Zegge f 1548: 1:0

Lastige en onprofotelijke schulden deses boedels

Deesen boedel is schuldig aan Antonij Vrients eene somme van hondert vijftien guldens en negentien stuivers wegens het geene hem is competeerende uijt den boedel van Anna van Gaans, weduwe was van Jan de Laat, conform den staat en inventaris daar van zijnde gepasseert voor mij notaris en getuijgen alhier, S Tessers, den 28 september 1803, dus de voorschreeve 115:19:0

Welke afgetrokken zijnde van het vorenstaande profijt deses boedels opgebracht hebbende als hier vooren eene somme van f 1548: 1:0

Zoo consteert en komt te blijken dat het profijt meerder als het onprofijt komt te bedragen eene somme van een duysend vier hondert twee en dertig guldens en twee stuivers, dus f 1432:02:0

Waar inne het minderjarig kind, in den hoofde deeses gemeld, voor Zijne moederlijke legitime erfportie is competeerende een sesde part in het geheel, ofte een derde part in de helft, het geene alsoo van het vorenstaande profijt komt te bedragen eene somme van twee hondert agt en dertig guldens dertien stuivers en tien penningen.

Dus legitime portie f 238:13:10

Compareerde voor mij Simon Tessers, openbaar notaris bij den Edele Mogende Raade en Leenhove van Braband ende Lande van Overmaze in 'S Hage geadmitteert, te Gastel in 't Oostquartier, Landen van Bergen op Zoom, resideerende, ende voor de naargenoemde getuijgen, Joseph de Laat, wonende alhier, weduwnaar van Cornelia Gielen, rendant van deesen staat ende verklaarde zich in het aanwijzen der goederen en opgeven der schulden getrouwelijk te hebben gedragen, zonder zijnes weetens ietwes ter quader trouwe versweegen of agtergehouden te hebben, in het geheel of ten deelen, directelijk of indirectelijk, onder presentie des behoorlijk gerequireert deesen staat en inventaris met den gewoonen boedeleed te bevestigen, aanneemende en beloovende ingevalle in tijden en wijlen nog het een of ander tot zijne kennisse mogte komen en geommitteert zoude moogen weesen, deesen staat en inventaris daar meede te zullen amplieren onder verband van persoon en goederen als naar regten ende compareerde meede ten deesen monsieur Matthijs van Steen en Wouter van Merrienboer, meede wonende in Oud Gastel, dewelke hiermeede verklaarde alle de vorenstaande goederen naar hunne beste kennisse ende weetenschap in alle opregtheid volgens derselver valeur getauxeert te hebben onder presentatie des noods en daar toe versogt zijnde nader met eede te sterken.

Aldus gedaan en gepasseert binnen Gastel den 16 januarij 1805 ter presentje van Cerardus van Spaandonk en Nartinus Tessers, beijde alhier woonende als getuijgen ten desen gerequireert.

w.g. Jooseph de Laat

M v Steen

Dit is + het handmerk van Wouter van Merrienboer, bekend niet te kunne schrijven

G v Spaandonk

M Tessers

Quod attestor

S Tessers, notaris

VERKOOP DOOR CORNELIS GIJZEN AAN JOHANNES KORTSMIT

Voor mij Johannis Jacobus van Breda, openbaar notaris resideerende te Oudenbosch, kanton van dien naam, distrikt Breda, provincie Noord Brabant en in tegenwoordigheid der na te noeme getuigen. Compareerde Cornelis Gijzen, arbeider wonende te Gaste, kanton, distrikt en provincie voormeld, dewelke aan mij notaris en getuigen bekend, verklaard verkocht te hebben en in vallen en vrijen eigendom te transporteren aan en ten behoeven van Johannis Korsmit, landbouwer wonende in de gemeente van den Oudenbosch, kanton, distrikt en provincie voormeld, ten deze present en voormelde koop en verkoop op de hierna te melden conditien aannemende en accepteerende. Eene huizing, schuur cum annexis mitsgaders hof en erve groot vier en tagtig roeden staande en geleegeen onder Oud Gastel op de Mair in den 14' Hoek n[ummer] 24. Komende daar tegens oost de erfgenamen van Dominicus van der Heijden en Maria van Meel, west Johannis Meuwisse, zuid de Maire straat en noord Hermanus de Groen, door den verkoper geerfd en aangekomen uit de nalatenschap van Anna van Gaans, weduwe van wijlen Jan de Laat, overleden te Gastel en thans bij hem verkoper zelve in gebruik tot dato dezès, en wordt bovengemeld huizing en erve verkocht met alle zodanige regten en servituten, activen en passieven waarmede genoemd huis en erve zouden mogen zijn bevoordeeld en bezwaard op dato dezès en voorts zoo als den verkooper in presentie van mij notaris en getuigen verklaard vrij en onbelast van alle hypotheken en lasten uitgenomen 's lands, dorps en buurlijke lasten impositien welke allen door den verkooper tot ultimo december dezès jaars agttien honderd en negentien zullen worden aangezuiverd en betaald na welke termijn dezelve zullen komen ten lasten van den kooper. Deze koop en verkoop geschiedt om en voor eene somma vier honderd vijf en twintig guldens door den verkooper op het passeeren dezès ontvangen, bekende de verkooper daarvan te zijn voldaan en verleeneende dieshalvens volkomen kwitantie aan den kooper en is tot bijzondere conditie en voorwaarde dezer koop en verkoop gestipuleerd dat allen kosten van registratie, zegels, copien en passeeren dezès zullen zijn en komen ten lasten des koopers, welke verklaarde daarmede genoeg te neemen.

Tot prompte naarkoming dezès verklaren de respective verkoper en kooper domicilium te kiezen ten hunner respectiven woonhuizen in gemelde gemeentens.

Waarvan akte, gepasseerd te Gastel ten woonhuize van den verkooper en ter presentie van Jan Geertse Blankers, bouwman, en Johannes Rijsdijk, linne wever, wonende beide op de Mair onder Gastel als getuigen hiertoe aangezocht die deeze benevens de comparanten en mij notaris na gedane voorlezing op heden den twee en twintigste november duizend agt honderd en negentien

geteekend hebben,

w.g. Cornelis Gijzen
Jan Korsmit
Jan Geerse Elankers
Jan Rijsdijk

w.g. J.J. van Breda
Notaris

N 5269 Geregistreerd te oudenbosch den vier en twintigste november agtien honderd negentien, deel zeve, folio zeventien vesto, afdelingen vijf, zes en zeven. Ontvangen zeventien guldens eene cent voor regt, en vier gulden vijf en twintig cents voor de verkooping.

STAAT VAN DE NALATENSCHAP VAN ANTONIA WEVERS **GEHUWD MET CORNELIS GIJZEN**

Uit N.N.A. van Oud Gastel.

Heden den negen en twintigsten October negentien honderd drie verscheen voor Antonius Marinus Bernardinus Smulders, notaris ter standplaats Gastel, in tegenwoordigheid van den Edelachtbaren Heer Kantonrechter te Zevenbergen.

I: Cornelis Gijzen, houtzager te Gastel, handelende zowel voor zichzelf als in hoedanigheid van voogd over Hubertus Gijzen.

II: Josephus Buijs, arbeider aldaar, handelende zoowel voor zichzelf als in hoedanigheid van voogd over Johannes Buijs, geboren uit zijn huwelijk met Bernardina Johanna Gijzen, hetwelk was voltrokken in algeheele gemeenschap van goederen en ontbonden is den vijftienden Juni negentien honderd twee door het overlijden der vrouw, die niet beschikt had over hare nalatenschap, die door haar eenig kind werd geerfd.

III: Adrianus van de Nobele, timmerman te Standdaarbuiten, in hoedanigheid van toezierder voogd over den sub 1 genoemden minderjarige.

IV: Johannes Indeweij, koopman te Prinsenhage, in hoedanigheid van toezierder voogd over de sub II vermelden minderjarige, beide toezierende voogden ten deze de belangen der minderjarige waarnemende, voor zooverre dezen niet die der voogden in strijd zijn.

Welke comparanten, aan den notaris bekend, verklaarden te willen scheiden, zoowel de algeheele gemeenschap van goederen, die bestond tusschen den

comparant sub 1 genoemd en Zijne echtgenoot Antonia Wevers, als de nalatenschap van laatstgenoemde, waartoe zij te kennen gaven:

dat die echtelieden waren gehuwd zonder het maken van huwelijksvoorwaarden en uit hun huwelijk zijn geboren twee kinderen, de minderjarige sub I genoemd en de overleden echtgenoot van den comparant sub II vermeld

dat dit huwelijk is ontbonden door het overlijden van Antonia Wevers te Gastel den tienden Februari achttien honderd een en negentig, die niet beschikt had over hare nalatenschap, uitsluitend bestaande uit haar aandeel ad de helft in den gemeenschappelijken boedel, die door hare twee kinderen ieder voor de helft geerft werd

dat de gemeenschappelijke boedel en de goederen behorende tot de voortgeduurde hebbende gemeenschap, alsmede de nalatenschap van Antonia Wevers zijn beschreven in den inventaris, den veertiende September jongstleden door mij notaris verleden dat de onroerende goederen gewaardeerd zijn door drie deskundigen daartoe den zestienden Juli jongstleden door den Heer Kantonrechter te Zevenbergen benoemd en beeedigd, die van hunne schatting een verslag hebben opgemaakt en ondertekend, dat aan deze acte is vastgehecht dat de gemeenschappelijke boedel volgens den inventaris bestaat uit:

Actief

- I: Huis, schuur en erf onder Oud en Nieuw Gastel kadaster sectie D nummer 1815 groet vijf aren twintig centiaren door Cornelis Gijzen in eigendom verkregen door overschrijving ten hypotheekkantore te Breda den achttienden Juni achttien honderd acht en zeventig in deel 546 nummer 33 van een onderhand-sche koopacte geregistreerd te Oudenbosch den zeventienden Juni van dat jaar, door deskundigen geschat op zeven honderd vijftig gulden 750, 00
- II: Het westelijk gedeelte ter grootte van ongeveer drie en veertig aren acht en tachtig centiaren zoals is afgepaald van het perceel bouwland aldaar kadaster Sectie D nummer 850 geheel groot acht en vijftig centiaren als voor geschat op drie honderd twee en veertig gulden. 342, 00
- III: Het oostelijk gedeelte ter grootte van ongeveer veertien aren twee en zestig centiaren, zoals is afgepaald van het perceel bouwland aldaar kadaster Sectie D nummer 850 geheel groot acht en vijftig aren vijftig centiaren als voor geschat op honderd dertien gulden. 113, 00
- Dit Bouwland is aan Cornelis Gijzen toegedeeld bij onderhandsche acte van scheiding in duplo geregistreerd te [Roosendaal zegge] Oudenbosch zes December achttien honderd vijf en zeventig overgeschreven ten hypotheekkantore te Breda den dertienden December daarop

volgende in deel 512 nummer 114 verklarende partijen van de voorschreven onroerende goederen ~~geene~~ verdere eigendonisbewijzen of titels van aankomen noch andere overschrijving ten hypotheekkantore te kennen.

IV: Roerende lichamelijke zaken in den inventaris geschat op twee honderd drie en zeventig gulden vijf en vijftig cent.

273, 55

V: Contanten en inlage spaarbank samen een en zeventig cents

0, 71

Samen veertien honderd negen en zeventig gulden zes en twintig cent

1479, 26

Passief

De schulden van den inventaris te ~~zamen~~ bedragende met twee gulden loopende rente van Anna Cornelia Gijzen en net vijftien gulden schuld aan Wittebols twee honderd acht en zeventig gulden twee en twintig cent.

278, 22

Blijft zuiver saldo twaalf honderd een gulden vier cent.

1201, 04

Waarvan aan ieder der echtgenooten de helft toekomt, ~~zoodat~~ de nalatenschap van Antonia Wevers bedraagt zes honderd gulden twee en vijftig cent.

600, 52

Dat in die nalatenschap gerechtigd zijn:

De minderjarige sub I genoemd als erfgename zijner moeder voor de helft ~~ad drie~~ honderd gulden zes en twintig cent.

300, 26

De comparant sub II vermeld als in ~~algeheele~~ gemeenschap van goederen gehuwd met de medeerfgename voor een vierde gedeelte ~~ad~~ honderd vijftig gulden dertien cent

150, 13

De minderjarige sub II genoemd als erfgenaam zijner moeder voor een vierde gedeelte of

150, 13

Tot scheiding overgaande verklaarden partijen toe te ~~deelen~~:

I: Aan de comparant sub 1 genoemd Cornelis Gijzen.

De onroerende goederen, hiervoor sub 1 en II en de roerende goederen sub IV en V genoemd voor dertien honderd zes en zestig gulden zes en twintig cent onder den last om:

1366, 26

a: de schulden te voldoen ad twee honderd
acht en zeventig gulden twee en twintig cent 278,22

b: uit te keeren aan den minderjarige Hubertus
Gijzen en aan den comparant sub II genoemd
hunne aandeelen alsmede aan de minderjarige
Johannes Buijs zeven en dertig gulden
dertien cent samen vier honderd zeven en
tachtig gulden twee en vijftig cent 487, 52

Samen zeven honderd vijf en zestig gulden
vier en zeventig cent. 765, 74

Blijft zijn aandeel zes honderd gulden twee en vijftig cent. 600, 52

II Aan den minderjarige Hubertus Gijzen de uitkering
hem door den comparant sub I genoemd te doen
ten beloope van zijn aandeel ad drie honderd gulden
zes en twintig cent. 300, 26

III: Aan den comparant sub II genoemd Josephus Buijs
de uitkering hem door den comparant sub 1 genoemd
gedaan ten beloope van zijn aandeel ad honderd vijftig gulden dertien
cent. 150, 13

IV: Aan den minderjarige sub II vermeld Johannes Buijs:
a: het onroerend goed sub III vermeld voor honderd dertien gulden 113, 00
b: de uitkeering aan zijne toezienden voogd den sub I
genoemden comparant gedaan ad zeven en dertig gulden dertien cent 37, 13

Te zamen zijn aandeel ad honderd vijftig gulden dertien cent. 150, 13

Partijen verklaarden verder de hierboven omschreven gemeenschappelijken
boedel en nalatenschap volkomen te hebben gescheiden, ieder het hem toebe-
deelde alsook twee der uitkeeringen, zoowel voor zichzelf als in hoedanigheid,
te hebben ontvangen en elkander kwijting te geven
dat de comparant sub 1 genoemd de medeerfgenamen vrijwaart
voor alle eventueele vervolging der schuldeischers
dat de toeziende voogd Indewij de ontvangen uitkeering ad zeven en dertig
gulden [.ien zegge] dertien cent zal beleggen in de Rijkspostspaarbank ten
name der minderjarigen Johannes Buijs
dat de comparant sub 1 genoemd de bedongen uitkeering ad drie honderd
gulden zes en twintig cent aan Hubertus Gijzen schuldig blijft en tot zekerheid
van de voldoening daarvan eerste hypotheek verleent op het aan hem toebe-

deeld onroerend goed ten behoeve van Hubertus Gijzen onder bepaling
dat bij vrijwillige verkoop geen hypotheekzuivering zal plaats hebben
dat bij gebreke van het behoorlijke teruggave der hoofdsom de schuldeischer
onherroepelijk zal zijn gemachtigd het verbondene in het openbaar te doen
verkoopen teneinde uit de opbrengst het hem verschuldigde te verhalen
dat de algemeene boedelpapieren zullen blijven in bewaring van den comparant
sub 1 genoemd
dat de [teruggave zegge:] verkrijgers van heden af gesteld worden in de macht
en het bezit van het toegedeelde en alle belastingen en lasten van een Januari
aanstaande af voor hunne rekening zijn
dat partijen, ook voor daden van gerechtelijke tenuitvoerlegging, woonplaats
kiezen ten kantore van den bewaarder dezer acte
De Heer Kantonrechter verklaarde deze scheiding goed te keuren.
Waarvan acte in minuut opgemaakt is verleden te Zevenbergen op dato in het
hoofd der acte vermeld in tegenwoordigheid van de Heeren Antonie Adrianus
Sonneveldt, deurwaarder [en zegge:] te Zevenbergen en Antonius Wagemakers,
landbouwer te Gastel, als getuigen.
Onmiddellijk na voorlezing hebben de comparanten, de Heer Kantonrechter, de
getuigen en de notaris de acte ondertekend.

w.g. C Gijzen
 JC Buijs
 A vd Nobelen
 J Indeweij

 A Sonneveldt
 G Vergouwen
 A Smulders

In de kantlijn staat een doorhaling:

Gerardus Adrianus Vergouwen, gemeentebode te Etten. Op de vierde bladzijde
doorgehaald in den zeven en twintigsten regel twee woorden, in den acht en
twintigsten regel drie woorden waarvoor in de plaats te stellen bovenstaande zes
woorden.

Deze doorhaling was door een ieder getekend.

In de kantlijn evenwijdig hieraan staat:

Overgeschreven te Breda 16 November 1903 deel 900 nr 55 dagregister deel
95 nr 1202.

Geregistreerd te Roosendaal den dertigsten October 1900 en drie deel 105 folio 154 recto vak 4 twee bladen een renvooi. Ontvangen voor recht twee gulden twee en twintig cent.

De ontvanger,

Geregistreerd te Roosendaal den dertigsten october 1900 en drie deel 61 folio 188 verso vak 1 een blad geen renvooi. Ontvangen voor recht een gulden twintig cent.

De ontvanger,

VERKOOP DOOR HUBERTUS GIJZEN AAN ADRIANUS TAK

Uit N.N.A. van Oud Gastel.

Heden den tienden April negentien honderd dertien verscheen voor Antonius Marinus Bernardinus Smulders, notaris ter standplaats Gastel.

I: Hubertus Giizen, houtzager te Gastel.

II: Adriaan Tak Willemzoon, landbouwer te Gastel.

Welke comparanten, aan den notaris bekend, verklaarden dat de comparant sub I genoemd had verkocht aan den comparant sub II vermeld die van hem had gekocht

Onder Oud- en Nieuw Gastel

Huis, schuur, erf en bouwland kadaster sectie D nummers 1815 en 2259, samen groot vijftig aren zestig centiaren, door wijlen Cornelis Giizen in eigendom verkregen bij acte van scheiding den negen en twintigsten October negentien honderd drie, voor mij notaris verleden, overgeschreven ten kantore der hypotheek te Breda den (zeven lees:) zestienden November daaraanvolgende in deel 900 nummer 55, zijnde Cornelis Giizen ab instato over 7 lijden te Gastel nalatende tot zijnen eenigen erfgenaam zijnen zoon de comparant sub I genoemd.

Partijen verklaarden van voormelde onroerende goederen geene verdere eigendomsbewijzen of titels van aankomst noch eenige andere overschrijving ten hypotheekkantore te kennen. De verkoop en koop is geschied voor den prijs van zestien honderd vijftig gulden dien de verkooper verklaarde heden van den kooper te hebben ontvangen en daarvoor kwijting te geven en voorts onder de navolgende bedingen:

dat de verkoper tot geen vrijwaring hoegenaamd gehouden is, ook niet voor erfdienstbaarheden die men beweren mocht dat ten laste van het verkochte bestaan en bij het aangaan van de overeenkomst niet zijn opgegeven

dat verschil tusschen de werkelijke grootte van het verkochte met de hiervoor vermelde grootte geen grond geeft tot het vorderen van vermeerdering of vermindering van den koopprijs of vernietiging van den koop

dat de koper van heden af gesteld wordt in de macht en het bezit van het gekochte Γ en alle belastingen en lasten alsmede alle nog vast te stellen tiendrenten van heden af voor zijne rekening zijn voor zooverre zij nog niet betaald zijn dat de koper het recht heeft zich den eigendom van het gekochte te verschaffen door het doen overschrijven dezer acte in de openbare registers

Partijen verklaarden, ook voor daden van gerechtelijke tenuitvoerlegging, woonplaats te kiezen ten kantore van den bewaarder dezer acte.

Doorgehaald een woord in den zeventienden regel dezer bladzijde en daarvoor in de plaats gesteld het woord γ overleden.

Waarvan acte in minuut opgemaakt is verleden te Gastel op dato in het hoofd der acte vermeld in tegenwoordigheid van Hendrik van Nispen, kleermaker, en den heer Petrus Judocus Jacobus Vaetekers, candidaatnotaris, beide te Gastel als getuigen.

Onmiddellijk na voorlezing hebben de comparanten, de getuigen en de notaris onderteekend.

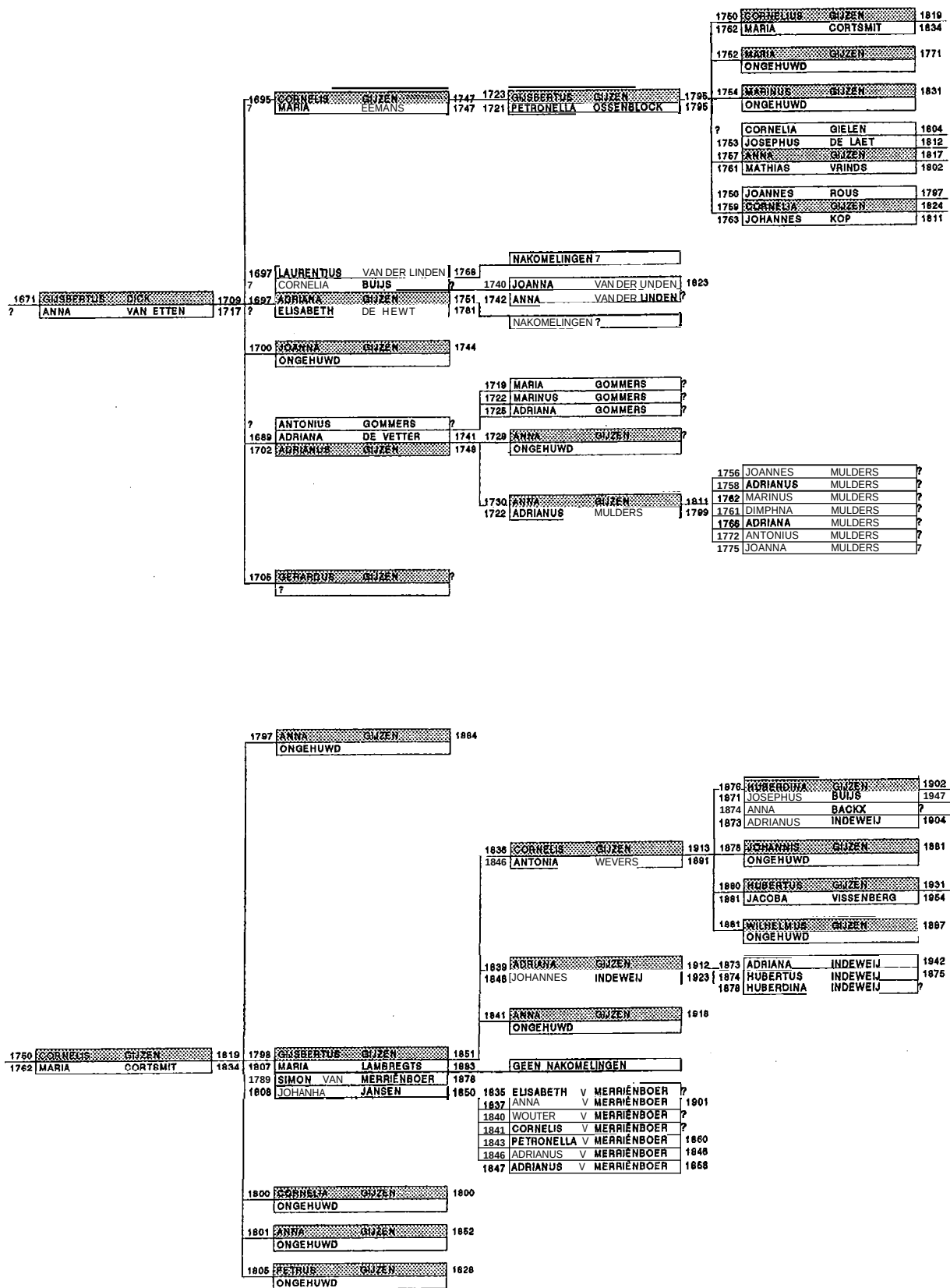
w.g. H Gijzen
Adr Tak
H van Nispen
P Vaetekers
AMB Smulders

Voor de kantlijn staat een toevoeging:

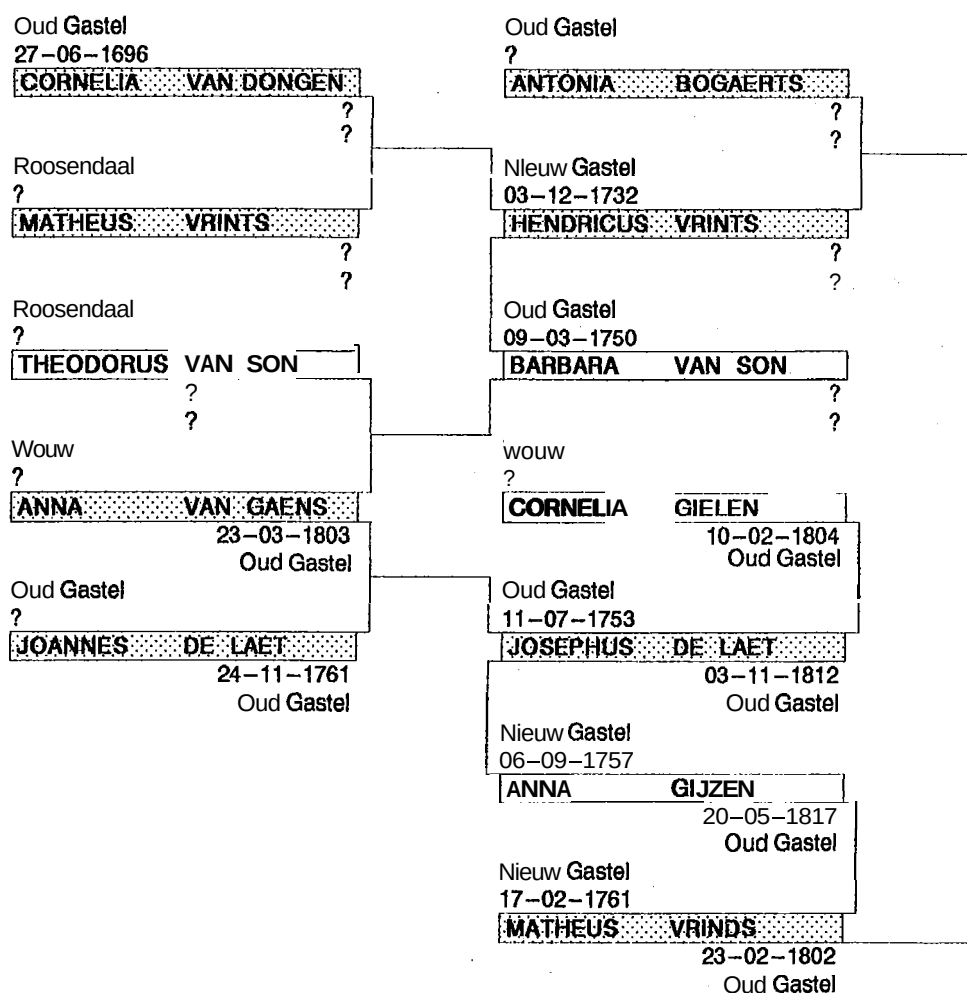
Γ "met uitzondering van het land in huur bij Antonius Janssen hetwelk te aanvaarden is elf November negentien honderd achttien en waarvan koper de huur eerstmaal ontvangt elf November aanstaande ad zeventien gulden vijftig cent" Toegevoegd vier en derig woorden in den zes en dertigsten regel dezer bladzijde.

Oversgeschreven ten kantore der hypotheeken te Breda den vijftienden April 1900 dertien deel 1062 nummer 72. Dagregister deel nummer 1057.

VERKORTE STAMBOOM VAN DE FAMILIE GIJZEN

FAMILIE RELATIE TUSSEN JOSEPHUS DE LAET EN MATHEUS VRINDS

Bovenstaand schema betekent dat:

Josephus Joannes de Laet is een halfzus van Barbara Theodorus van Son.
Matheus Hendricus Vrints is een stiefkind van Barbara Theodorus van Son.

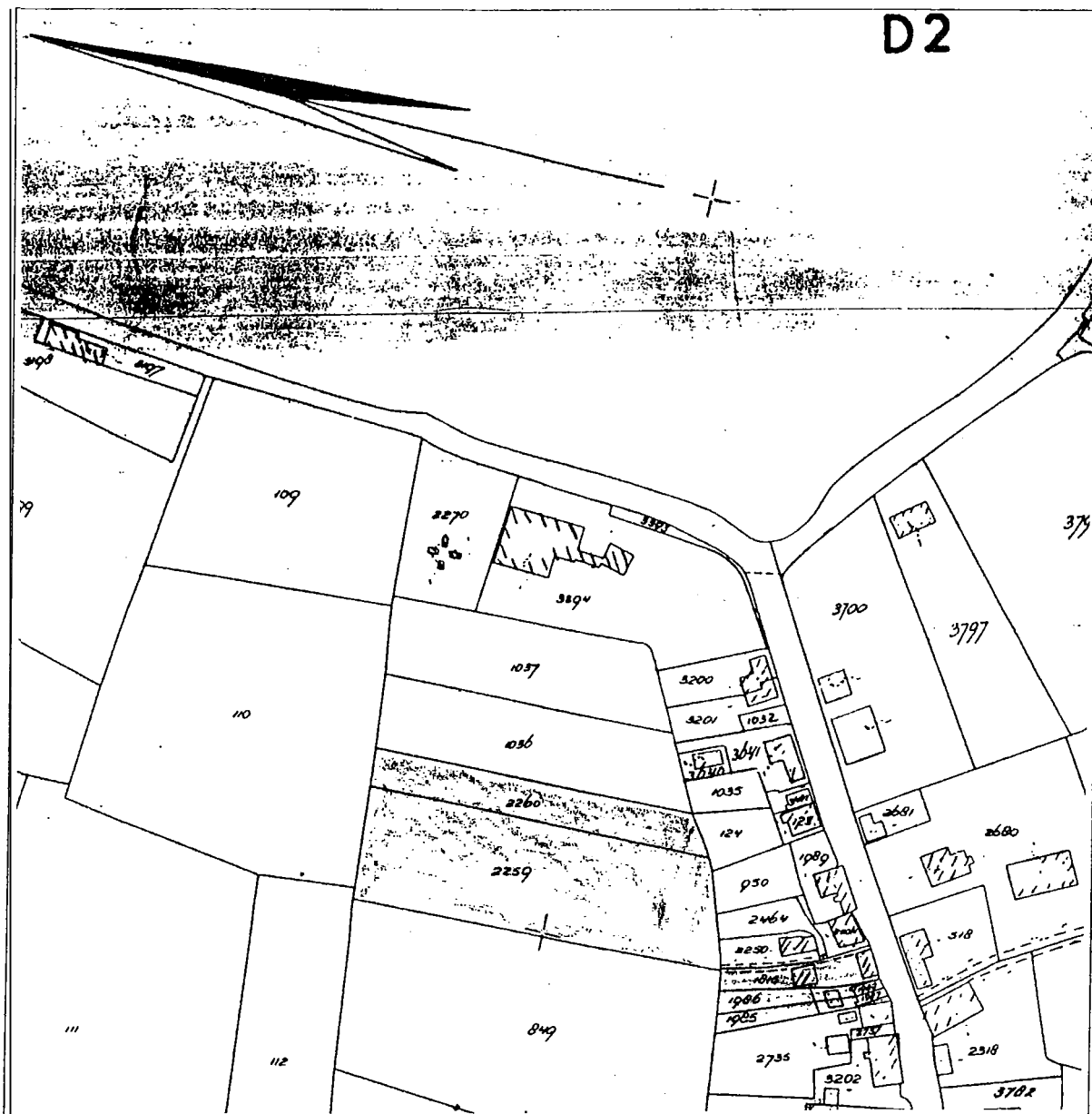
file.vrinds

KADASTRALE KAART

Op de hierna volgende kadastrale kaart van Oud Gastel van omstreeks 1880 is het gebied aangegeven van het achterste gedeelte van de Meirstraat sectie D.

De nummers 1815, 1985, 1986, 1987 en 1998, hebben te samen, totdat het kadaster er was, het perceel nummer 24 in de veertiende hoek gevormd zoals dat in 1769 door Anna van Gaans werd gekocht op een publieke veiling. Uiteindelijk komen al deze percelen terecht bij Anna Gijzen, dochter van Gijsbertus Gijzen en Petronella Ossenblock, gehuwd met Josephus de Laat.

De nummers 2259 en 2260 waren eigendom van Gijsbertus Gijzen gehuwd met Maria Lambregts.

GASTELS KRONIEK VAN 1996

Januari

- 05 - 01: Het recyclingbedrijf Kempenaars viert het gouden jubileum. Ter gelegenheid hiervan wordt de oprichter van dit bedrijf onderscheiden met de zilveren medaille van Oranje Nassau.
De toneelclub De Nieuwe Comedie geeft vijf keer een voorstelling van het stuk 'Zo had Meu Gerre het gewild'. 1500 toeschouwers genieten van deze comedie.
- 14 - 01: Bekerwedstrijd tussen S.C. Gastel - Halsteren 2-1.

Februari

- 03 - 02: Evenementenavond en wijkenbal met presentatie van Prins Peer de Tweede [P. v.d. Heykant].
Op de evenementenavond worden Jan Hennekam [sportvisser] sportman, Edith Klep [wielrenster] en het damesteam van Gavok [Volleybal] tot sportploeg van het jaar gekozen.
Mevr. M. van Duivenvoorde begint haar taak als projectleider om de gemeentelijke samenvoeging naar Halderberge te begeleiden.
- 10 - 02: Tonpraatavond in Het Veerhuis.
- 16 - 02 tot 20 - 02: Karnavalsviering in het Vastelavedzottenlaand met een vrijwel nieuwe raad van Elf en een nieuwe prins.
- 19 - 02: Het echtpaar L. Hoevenaars - Van de Berg viert het diamanten huwelijksjubileum.

Maart

- De Sint Laurentiusklok, het parochieblad voor de Sint Laurentiusparochie verschijnt 50 jaar.
- 08 - 03: In een loods aan de Pietseweg wordt een partij illegaal opgeslagen plasticafval ontdekt. Het wordt een touwtrekkerij over wie verantwoordelijk is voor die opslag en wie zorg moet dragen voor de verwijdering van dat plastic.
- 15 - 03: Bouwmarkt van Schilt viert het 30-jarig bestaan.
- 20 - 03: Boomplantdag voor de basisscholen te Oud Gastel.
In het kader van de naderende gemeentelijke herindeling worden nog diverse straten in Gastel op de schop genomen en dat vraagt weer de nodige inspraakavonden
- 25 - 03: Eddy Schurer wint de Ronde van Oud Vossemeer.

April

- 14 - 04: Rasenberg wint de ronde van Gastel
- 26 - 04: Lyonsclub Oudenbosch organiseert de eerste bedrijvenkwis in Het

- Veerhuis. Het team van Heemkundekring Het Land van Gastel wint deze kwis.
- 27 - 04: Hengelsportvereniging Het Blikske viert het veertigjarig jubileum.
- 29 - 04: Mevrouw M. Timmermans-Buys en A. Rademakers worden koninklijk onderscheiden.
- 30 - 04: Oranje- en Vlietloop in Gastel. De laatste wordt gewonnen door J. van Damme.

Mei

- 11 - 05: Heemkundekring Het land van Gastel wint de vijfde en tevens laatste editie van de Looskwis.
- Het eerste elftal van S.C. Gastel strijdt in de competitie in de tweede klasse om het kampioenschap. Na een serie spannende wedstrijden waarbij S.C. Gastel de kansen voor het grijpen lijkt te hebben lukt het toch niet om kampioen te worden. De apotheose is een harde wedstrijd in Dongen tegen de concurrent Zwaluw en deze wordt verloren, zodat S.C. Gastel voorlopig nog in de tweede klasse blijft.
- 18 - 05: Het echtpaar M. Schoonen - Palings viert hun gouden Bruiloft.
- 25 - 05: Het echtpaar C. Musters - Broos viert de gouden bruiloft.

Juni

- 05 - 06: Straatspeeldag op de Stoof.
- 15 - 06 tot 16 juni: Marterei met als onderwerpen: Stedenband Gastel-Szamotoły, Brabant 200 en Gastel 700.
- Tevens is er een volksdansconcours.

Juli

- 04 - 07: Jeugdtriathlon en 6 juli de West Brabant Triathlon. De Belg Karel Verreydt weet de W.B.-Triathlon te winnen.
- 12 - 07: K.P.J. feesten t.g.v. 75 jaar Jonge Boeren. K.P.J. met als klapstuk het optreden van de legendarische Belgische Vedette Eddy Wally.
- 16 - 07: Ine Bressers van Stichting Hulp en Vakantieplan Tsernobyl brengt een groep van 18 kinderen uit Tsernobyl, die in Gastel op vakantie komen.

Augustus

- 01 - 08: Zitvolleyballer Harrie Oomen van Blauw Wit vertrekt met het Nederlands team naar de Paralympics in Atlanta. U.S.A.
- 12 - 08: In een perceel tarwe aan de Barlaqueseweg wordt door landbouwer M. een graancirkel ontdekt. Het is een van de vele cirkels die in Europa "opduiken".

September

- 19 - 09: De Gastelce schooljeugd houdt een milieumiddag. Straten, plantsoen

nen en pleinen worden schoongemaakt.

Mevr. N. **Iambregts** neemt afscheid van de groep 'Meer bewegen voor Ouderen'. Zij is 25 jaar leidster geweest.

20 - 09: Adrie Engelen neemt afscheid als brandweercommandant van de Gastelse vrijwillige brandweer. Hij wordt benoemd tot ridder in de orde van Oranje Nassau. Jan Akkermans volgt hem op.

Oktober

12 - 10: Postduivenvereniging "Het Zuiden" viert haar 75 jarig jubileum.

14 - 10: De familie van Oevelen ontvangt de eerste vlag in het kader van Vlaggenproject in Gastel, dat er voor moet zorgen, dat vele inwoners van Gastel een vlag aanschaffen en ook gebruiken..

17 - 10: In het Veerhuis is er voor de inwoners van Gastel en Stampersgat een informatieavond over Halderberge, de toekomstige gemeente.

19 - 10: In het Veerhuis is er een avond 'Brabant op zijn breedst'. Op die avond treden op Smidje Verholen, Tsaveska en Peter Aarts. Chiel van Gastel [M. de Koning] presenteert deze avond.

De gemeentelijke herindeling werp zijn schaduw vooruit. De partijen stellen hun lijsten samen al dan niet met onderling gekrakeel. Bij de landelijke partijen gaat dat hier en daar ten koste van Gastelse kandidaten.

November

Majorettencorps de "Dreamgirls" houdt op te bestaan en geeft de laatste voorstelling.

15 - 11: S.C.Gastel neemt het vierde veld in gebruik.

18 - 11: Accordeonvereniging Con Brio viert het zilveren jubileum.

24 - 11: Sint Ceciliafeest van het Gastels kerkkoor met als jubilarissen mevr. Verhaart-Verbeek, Mevr. Timmermans en J. Oomen als zilveren jubilarissen en J. Blommerde die al 40 jaar koorzanger is.

27 - 11: Gemeenteraadsverkiezingen voor de gemeente Halderberge. De Werkgroep Oud Gastel Stampersgat krijgt 60 procent van de Gastelse en Stampersgatse stemmen, waardoor deze partij in de raad komt met 4 zetels. Ook de W D krijgt in de persoon van J. Sep een Gastelaar in de raad.

December

12 - 12: Laatste raadsvergadering van de gemeente Oud en Nieuw Gastel. J. Jongenelen, P Vergouwen en L. Melsen Trimbos ontvangen een onderscheiding

13 - 12: Afscheidsavond van de gemeente in Het Veerhuis met optreden van diverse verenigingen. Op deze avond wordt officieel het boekwerkje 'Van Gestele tot Halderberge' aangeboden.

- 16 - 12: Pekkercross met winnaar Jeroen Punt.
- 20 - 12: Afscheidsreceptie van de wethouders F. van Merrienboer en A. van Nes en secretaris A. Haasnoot.
Dhr. A. Osterloh ontvangt bericht van benoeming tot burgemeester van de gemeente Halderberge. Hij was voorheen burgemeester van de gemeente Hoeven.
- 21 - 12: In het museum wordt de tentoonstelling 'Oud en Nieuw Gastel op weg naar Halderberge' geopend.
De Sint Laurentiustoren krijgt verlichting. De gemeente werkt hieraan mee in het kader van het afscheid.
- 30 - 12: Afscheidsreceptie van burgemeester P. Rossou.

P. PEETERS.

Bronnen Dagblad de Stem jaargang 1996
 Brabants Nieuwsblad jaargang 1996
 Regioblad Oud Gastel Oudenbosch jaargang 1996.

Tijdelijke huisvesting Aanpassingen gemeentehuizen kosten miljoenen

BH 26.9.96 'Laurentiuskerk moet in het licht'

Van onze correspondent
 OUD GASTEL - „Zo'n monu-
 mentale toren, dat die nou na
 vijfhonderd jaar nog steeds niet
 in de schijnwerpers staat.“ Blo-
 mist Piet van der Sluis lag op de
 mazzagelafel bij fysiotherapeut
 Dick van Zuilichem. Samen be-
 spraken ze wat ze konden doen
 om de donkere Laurentiustoren
 in Oud Gastel in het licht te krij-
 gen.

Zo'n kerk is toch beeldbepalend.
 Die mag 's avonds toch ook best
 gezien worden.

Kapot

Ook Van Merrienboer reageert
 positief. „Grote restauraties aan
 de Laurentiuskerk zullen wij wel
 niet meer doen. Alleen al het
 stagerwerk kost tienduizenden
 guldens. Jammer genoeg zijn di-

BH 22.7.96 Halderberge op Internet

Van onze verslaggever
 HOEVEN - Halderberge op In-
 ternet. Dat wil de PvdA-afdeling
 in de nieuwe gemeente, wijk
 Hoeven, Oudenbosch en 'Oud
 Gastel per 1 januari opgaan. Op
 die manier kan Halderberge
 „vanaf het begin een moderne re-
 late met de bevolking opbou-
 wen.“

En niet alleen als ze een mozaï-
 me tocht naar een maar korte
 tijd geopend gemeentehuis ma-
 ken. Tegenwoordig zijn daar ook
 andere manieren voor, zoals te-
 lefoon of fax, vermeldt het ver-
 kiesingsprogramma.
 Halderberge moet gemeentelijke
 informatie via Internet toegan-
 kelijk maken. Overeen te co-

Doorbraak in slepende zaak

Omstreden afval- plastic terug naar Duitsland

BH 27.7.96

Van onze verslaggever
 OUD GASTEL/ROOSENDAAL - De impasse
 in de kwestie van de omstreden bergen afval-
 plastic in loodsen in Oud Gastel en Roosen-
 daal lijkt te zijn doorbroken. De Duitse leve-
 rancier van het spul en diverse Duitse rege-
 ringsinstanties hebben het ministerie van
 VROM mondeling laten weten dat ze het niet
 herbruikbare deel van de hoop terugnemen.

Meer kinderen uit Tsjernobyl halen

Van onze correspondent

oud GASTEL - De stichting Hulp en Vakantieplan / Kernrampkinderen Tsjernobyl wil volgend jaar meer kinderen naar Oud Gastel halen. „Dan moeten er wel genoeg gastouders zijn. Maar daar ben ik niet bang voor”, zegt stichtingsvoorzitter Inez Bressers. Zaterdag houdt de stichting een bijeenkomst in zaal Onder De Torens.

Na het succes van de eerste vakantie van achttien kinderen uit de Oekraïne, wil de stichting volgend jaar veertig en wellicht vijftig kinderen naar Oud Gastel halen. Ze komen uit het gebied waar in 1986 een kerncentrale voor een catastrofe zorgde.

Toen Bressers begin dit jaar met deze al in België bestaande stichting ook in Nederland begon, dacht ze in eerste instantie aan tien kinderen. Dat werden er via geldinzamelingsacties en de animo onder de gastgezinnen achttien. „Ze hebben een functie”

sche vakantie achter de rug. En de gastgezinnen willen 'hun' kinderen volgend jaar terugzien.”

Maar ook andere kinderen uit Tsjernobyl moeten een kans krijgen, vindt Bressers. Om de kosten te drukken is de stichting druk doende om het vliegtuig in ruilen voor een bus. „Minder duur en dus een mogelijkheid om meer kinderen te laten komen. We dingen natuurlijk af bij de busmaatschappijen, alles is immers voor het goede doel.”

35 gulden

Alle (toekomstige) gastouders worden zaterdagmiddag om twee uur verwacht. „Nieuwe gastouders kunnen dan horen hoe zo'n vakantie eran toe gaat en wat de ervaringen zijn van de gastouders van dit jaar.” Mensen die gastouder willen worden, dienen 35 gulden per kind te betalen. Daar komt nog een bijdrage van 10 gulden bij.

Organisatie zoekt vrijwilligers Ziekentriduüm nog steeds populair

Van onze correspondent

oud GASTEL - In de Gastelse Sint-Janskerk wordt deze week voor de tiende keer het ziekentriduüm gehouden. Dat werd in 1984 in het leven geroepen door dokter Schröder. Dit keer zit er zo'n vijftienjarige dokter mee. Ze noden zich bezig met spelletjes en een groot kamp. De organisatie heeft tevens een groot aantal vrijwilligers.

Van onze verslaggever

oud GASTEL - De gemeente Oud Gastel wil een onderzoek van bijna 25.000 gulden uitvoeren naar grondwaterverontreiniging van de panden van het failliete confectionist Van Gils aan de Koelestraat. De panden loods staat al jaren leeg, om vervuiling andere ontwikkelingsplaats altijd heeft belemmering.

Kostenpost van 25 mille Onderzoek naar vervuiling bij Van Gils

BH 14-10-96

Lintje brandweerchef Engelen bij afscheid

Van onze correspondent
oud GASTEL - Tijdens de afscheidsreceptie van brandweercom-mandant A. Engelen heeft burgemeester P. Rossau hem de ver-sierselen van Ridder in de Orde van Oranje Nassau opgespeld. Engelen kreeg de koninklijke onderscheiding vanwege zijn gro-te verdiensten voor de plaatselijke en regionale brandweer.

Open Monumentendag Oudenbosch tevreden, Gastel teleurgesteld

Schooljeugd ruimt alles wel weer netjes op

Gastel bestrijdt vandalisme

Oud Gastel - De gemeenteraad van Oud Gastel is akkoord gegaan met een voorstel om 14.300 gulden uit te trekken voor het bestrijden van vandalisme bij de basisscholen De Linde en Joannes aan de Schoolstraat. Met dit geld wil men naast meer politietoezicht, het sluiten van de hekken om half vijf en het geven van voorlichting regelen. Ook het verbeteren van de verlichting van de scholen, het weghalen van hoge beplanting, het plaatsen van

lantaarns en het treffen van bouwkundige voorzieningen aan de dakranden moeten vandanisme worden. De totale kosten hiervan komen op 30.800 gulden. De scholen kregen de laatste jaren steeds meer te verduren. Onlangs kostte reparatie van het dak en schade aan vloerbedekking door sigarettenpeuken en stenen bij De Linde 3000 gulden. De commissie welzijn, sport en recreatie was geen voorstander ervan om gehoor te geven aan de wensen van het college om de be-

planting rond de scholen te verwijderen. In de raadsvergadering werd die wens herhaald. „Geen begreep”, hoort beken of ingesmeerde dakranden, maar moderne elektronische middelen, die vermaatschappij ingezet kunnen worden hebben we nodig”, zei VVD-er C. van Beek. Met hem pleitte G. Rabelink (WOS) tevens voor een betere voorlichting en educatie van de schooljeugd door leerkrachten en politie. Besloten werd om 14.300 gulden beschikbaar te stellen voor een aantal maatregelen.

Teckels in het Veerhuis

Kreatief centrum 'loopt lekker vol'

Van onze correspondent
oud GASTEL - „We lopen alweer lekker vol”. Met gezegen keukens, die op de tafels bij de cursussen voor het nieuwe seizoen liggen. De open dag van het Kreatief Centrum, georganiseerd in het Veerhuis in Oud Gastel, is het visitekaartje van de club.

Voor de start van het 21ste seizoen wordt het cursusaanbod gekleurd. Dit gebeurt aan de hand van vorig jaar door cursisten gemaakte werkstukken. „Dat werkt dan vaak weer stimulerend voor deelname aan een cursus”, legt De Rooij uit.

Wachlijsten

Als voorbeeld wordt daarbij het boetsers genoemd. Was het klein een aantal jaren uit met de fraai werkstukken als voor-

beeld trekken de lessen voor kinderen tekenen. De kunstenaarsvereniging Oudenbosch '93 liet alle bezoekers op de eerste plaats vast. „We maken er een crucifixe van. Over het resultaat vertellen we nog niet. De mensen kunnen bij de boekhandel”, zegt Jan de Vugt van de AFVO '93.

Siersmeedwerk

Naast de boek van deze week heeft kunstenaar een ont-

Carillon op Markt in Oud Gastel gaat weer spelen

Van onze correspondent

oud GASTEL - Het carillon op de Markt van Oud Gastel laat na een gedwongen rustpauze van drie jaar vanaf vrijdag zijn klanken weer over de Markt en omgeving klinken.

Die dag om 11.00 uur stelt burgemeester P. Rossau het carillon in de Rabobank weer in werking. Van slag na een blikseminslag in 1993. Vorig jaar kwamen voren om het carillon weer aan de gang te krijgen. De geld beschikbaar en ook de Rabobank lasten in de 100 gulden. De Rabobank droeg 9000 gulden bij. De ge-lukken uitgebreid van negen naar twaalf. Het muziek-sangestuurd per computer. n zorgt ook voor minder geluidsoverlast, maar toch kers van de bank en naaste omwonenden even op-streunt de eerste tonen over de Markt doet uitgaan.

Stem 16-10-96

GASTELS KRONIEK VAN 1997

Januari

- 01 - 01: Reorganisatie van 7 parochies in onze regio. Als pastor wordt o.a. benoemd P. de Rooy, die zich gaat vestigen op de R.K. Pastorie aan de Korte Dreef.
- 03 - 01: Eerste raadsvergadering van de gemeenteraad van Halderberge met wethoudersverkiezingen. Uit de raad komen 4 wethouders met o.a. F. van Merrienboer.
- 04 - 01: Elfstedentocht in Friesland. Diverse Gastelaren nemen deel aan deze tocht en C. Akkermans rijdt de tocht uit.
Op de Vliet wordt de Vliettocht verreden met ook daaraan [vele] Gastelse deelnemers.
Vanaf 9 januari geeft De Nieuwe Comedie weer een reeks toneelvoorstellingen, ditmaal met het stuk: Het ontvolkte Huis.
- 18 - 01: Elfde Toererotatie georganiseerd door Wor du't Verschil.
- 26 - 01: Evenementenavond, waarop de Gastelse sportprijzen worden uitgereikt: Sportvrouw is Edith Klep, sportman Martijn Kromdijk [motorcross], de jeugdprijs gaat naar R. van den Broek en de aanmoedigingsprijs naar Wouter de Vugt. Sportploeg werd het herenteam van Gavok.
Op die avond is ook het Zeuvenwijkenbal.
- 31 - 01: Huldiging van Jan Akkermans en Jac Mol als zilveren Brandweerlieden.

Februari

- 01 - 02: Tonpraatavond in Het Veerhuis.
- 15 - 02: Naantje Rijsdijk-Tak sluit haar cafe "Rust Wat" aan de Rijperweg.
- 07 - 02 tot 11 februari: Karnavalsviering in Het Vastelavedzottelaand.
- 25 - 02: Een brand bij de oud-wielrenner J.J. verwoest nagenoeg de hele woning.

april

- 06 - 04: Wilco Zuyderwijk wint de ronde van Gastel. En ter gelegenheid van 50 jaar Gastel Vooruit wordt een jubileumboekje uitgegeven.
Het is ook de vijftigste keer, dat er een "Vlaamse Kermis" opgesteld is als nevenactiviteit van de wielerronde.
- 11 - 04: Tweede Bedrijvenkwis georganiseerd door De Lyonsclub Halderberge. Als derde eindigt Het land van Gastel.
- 13 - 04: P.Akkermans neemt na 60 jaar afscheid van het Sint Laurentiuskoor. Opening van Toine's Veer, het gerenoveerde cafe Gastelsveer. Maar wegens het ontbreken van enkele papieren moet het cafe voorlopig weer sluiten.

- 17 - 04: Leerlingen van de Sint Bernardusschool houden een sponsorloop voor Kenia.
- 29 - 04: Onderscheidingen voor A. Raaijmakers en mevr. Timmermans-Buys,
- 30 - 04: Koninginnedag te Gastel met de Vlietloop, gewonnen door Jeroen van Damme. Cafe Toine's Veer is weer open en krijgt veel volk over de vloer.

Mei

- 04 - 05: Stille tocht naar het monument aan de Beemd met veel deelnemers.
- 15 - 05: Dhr P. Rossou, voormalig burgemeester van Oud en Nieuw Gastel is benoemd tot interim burgemeester te Thorn.

Juni

- 05 - 06: Te Etten overlijdt emeritus pastoor W. van Dam. Hij was kapelaan in Gastel van 1945 - 1964 en daarna pastoor tot 1978.
- 14 - 06 en 15 juni: Marterei met o.a. een tentoonstelling over verenigingen in Gastel uit de collectie van Heemkundekring Het Land van Gastel. De Gastels Brandweer viert tevens het 75-jarig bestaan.
- 25 - 06: Jeugdtriathlon.
- 26 - 06: 27e avondwandelvierdaagse in Gastel.

Juli

- 05 - 07: Roland Melis wint de West Brabant Triathlon.

Augustus

- 08 - 08: Bij een verkeersongeval in Steenberghe komen de broers J. en P. van den Eynden om het leven.

September

- 03 - 09: Het echtpaar W. Tak-Franken viert de 60-jarige bruiloft.
- 04 - 09: Opening van natuurgebied 'Het Laarzenpad' nabij Oudenbocch.
- 16 - 09: het Steunpunt voor Ouderen te Gastel bestaat tien jaar.
- 20 - 09: De vogelmuzikanten bestaan 25 jaar en organiseren Het Gastels Gebeuren in Het Veerhuis met een optreden van de legendarische Gastelse band uit de jaren 70 "The Four Tak".

Oktober

- 05 - 10: In Zaal Vogelaars worden gepresenteerd het fotoboek 'Oud Gastel in vroeger tijden' en 'Chiel van Gastel op z'n Praotstoel'.
- 25 - 10: DE EHBO-afdeling Gastel viert het 50-jarig bestaan.
- 27 - 10: De Gemeente Halderberge krijgt officieel een nieuw gemeentewapen.

November

29 - 11: Culturele dag in Het Veerhuis.

December

23 - 12: Oplevering van de rollerskatebaan bij het busstation te Oud Gastel.

27 - 12: Genealogiedag in het Museum 'In de Drie Snoeken'.

28 - 12: De KRO maakt opnamen van het Gastels kerkkoor in de Sint Laurentiuskerk en in het Veerhuis.

P. PEETERS.

Bronnen: Dagblad de Stem jaargang 1997
Brabants Nieuwsblad jaargang 1997
Halderberge Bode jaargang 1997

Wegens financiële problemen
Bouwmarkt Van Schilt
sluit voorlopig de deur
Van onze verslaggever
Oud Gastel
Op Zoom - Bouwmaterialenhandel Van Schilt heeft de ernstige financiële moeilijkheden. De vestiging op Zoom, uitstel van betaling.

Nedrobaba Plan West
maakt beste liedje

OUDE GASTEL
Nedrobaba Plan
week het lied
Gastelse Carni

Dit lied wordt v
le carnavalsli
was het een g

steunpunt
viert hele
week feest

Van onze correspondent

HOEVEN - Als voorproefje kregen de deelnemers van het steunpunt in september al een film over de ouderenvoorziening te zien. Maar deze week viert het Gastelse steunpunt pas echt het tienjarige bestaansfeest.

schillende bands

Deze wer

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

19/11/97

12

Volle zaal luistert naar
Mart Smeets

Van onze correspondent

OUDE GASTEL - Het gebeurt niet zo vaak dat bekende Nederlandse Oude Gastel aandoen. Vorige week donderdag was het wel het geval.

Woningen op BBA-locatie

Oude Gastel - Om de bouw van dertig woningen aan de Oudendijk te laten hore worden herzien. Het college geeft de woningen komen twee weken geleden in de vergadering van de gemeenteraad. Dit gebouw is

Vijf FNV-leden
gehuldigd

Van onze correspondent

OUDE GASTEL - FNV-voorzitter Daan

Rossou als waarnemer
naar gemeente Thorn

plan maken. Samen met de bestaande woningen aan de Hellestraat zullen bewoners uit bezwaar van een van de bewoners van de Hellestraat grond verklaard.

KENT GIJ ZE NOG?

Vanaf begin 1954 kende het Parochieblad 'Sint Laurentiusklok' een rubriek getiteld 'Kent gij ze nog?' Daarin werd vrijwel met grote regelmaat een korte levensbeschrijving gegeven van de Gastelse priesters, broeders en zusters. Bij aanvang van de serie ging men er vanuit dat het hierbij zo'n negentig personen betrof.

Het leek de redactie van het jaarboek een goede gedachte, mede vanwege de Kersttentoonstelling in 1998, die geheel betrekking heeft op het Gastelse missieleven, deze rubriek uit 't Klokske welke gedurende de jaren vijftig en zestig heeft gelopen, over te nemen. Het valt op dat van sommige broeders of zusters veel, van anderen slechts weinig informatie is gevonden. Er werd weleens in de ik-vorm geschreven. Aangenomen mag worden dat de meeste biografieën zijn opgesteld door A. Buijs, directeur van het Gastels postkantoor en Broeder Theophile, beiden verwoed amateur-historici van de Gastelse geschiedenis.

Stonden de religieuzen in de Klok nog in volstrekt willekeurige volgorde, ik heb de kloosterlingen en priesters in alfabetische volgorde geplaatst. Gekeken is daarbij naar de eigen naam, niet de naam welke men bij professie heeft mee gekregen. Bij de familie Franken is de volgorde aangehouden, zoals ze in de Klok vermeld stonden. De tekst is de originele weergave uit de Laurentiusklokken, welke onze heemkundekring een paar jaar voor zijn overlijden in dank mocht aanvaarden van pastoor W. van Dam. Het bladeren door deze jaargangen [periode 1946 als de eerste Laurentiusklok verschijnt tot en met 1976 is gebonden] levert ons een schat aan informatie op over het naoorlogse verenigingsleven. Maar ook de geschiedenis van verder terug is door eerder genoemde A. Buijs, Broeder Theophile en Frans Akkermans in verschillende afleveringen uitvoerig beschreven. Wie ooit de geschiedenis van een vereniging wil beschrijven, heeft er een prima bron aan.

Vaak verscheen de rubriek ten tijde van een priesterjubileum of als in memoriam. De levensbeschrijving is dus soms een momentopname en pretendeert zeker niet volledig te zijn. In 'Kent gij ze nog' zijn lang niet alle broeders en zusters beschreven. De rubriek werd eind jaren zestig stopgezet.

In 1975 worden alle priesters, broeders en zusters uitgenodigd om de viering van het 700-jarig bestaan van Oud Gastel bij te wonen. Uit die lijst blijkt pas hoeveel religieuzen er nooit vermeld zijn in 'Kent gij ze nog'. Ik volsta hier met het noemen van de namen uit de eerste helft van het alfabet. Misschien valt er ook van hen nog ooit een beknopte levensloop samen te stellen.

Pater Reinaldus van Aalst
 (8-2-1844 - 19-10-1863)
 Braeder Frederik van den Aarsen
 (1-2-1926 - 17-10-1941)
 Pater Antoon Aarts
 (28-1-1930 - 6-3-19**)
 Zuster Maria Liguaria Balemans
 (16-7-1924 - 28-1-1956)
 Zuster Joanna de Bie
 (8-7-1872 - 28-3-1906)
 Broeder Bonifatius van der Borst
 Zuster Agnetis Bosmans
 Zuster Leonilla Bosmans
 Zuster Liduina van den Broek
 Zuster Nazaria Dam
 Zuster Leta Danen
 Zuster Lutgarda Danen
 Broeder Cornelius Deckers
 (7-12-1930 - 11-2-1995)
 Zuster Neria Derene

Zuster Walthera Doomen
 Pastoor Adrianus van Eekelen
 (13-6-1882 - 28-5-1957)
 Pastoor Clemens van den Elzen
 (24-11-1882 - 19-11-1959)
 Pater Franciscus Gommers
 (27-10-1913 -
 Zuster Antoinetta Gulden
 (17-8-1932 - 7-3-1979)
 Zuster Maria Bernardina Hack
 (4-1-1883 - 4-10-1954)
 Zuster Maria Gemma Hack
 Zuster Maria Magdalena Hack
 Pater Martinus Hack
 (29-11-1855 - 14-6-1932)
 Zuster Marie Hagenaaars
 Zuster Carolina Hellemons
 Zuster Calixta Heijnen
 Zuster Clara Horsten
 (14-4-1849 - 11-9-1871)

Na verloop van tijd kwamen ook een aantal niet-geestelijken aan bod. Meester Vermeulen, dokter Dautzenberg en Lt.-kolonel Den Ouden zijn daar voorbeelden van.

De enige toevoeging op de vele biografieën mijnerzijds betreft een vermelden van een duidelijke geboorte- en overlijdensdatum. Onder elke biografie staat tussen haakjes wanneer het bericht in het parochieblad verscheen.

In dit jaarboek de eerste kloosterlingen [van A tot en met H]

W. van den Broek

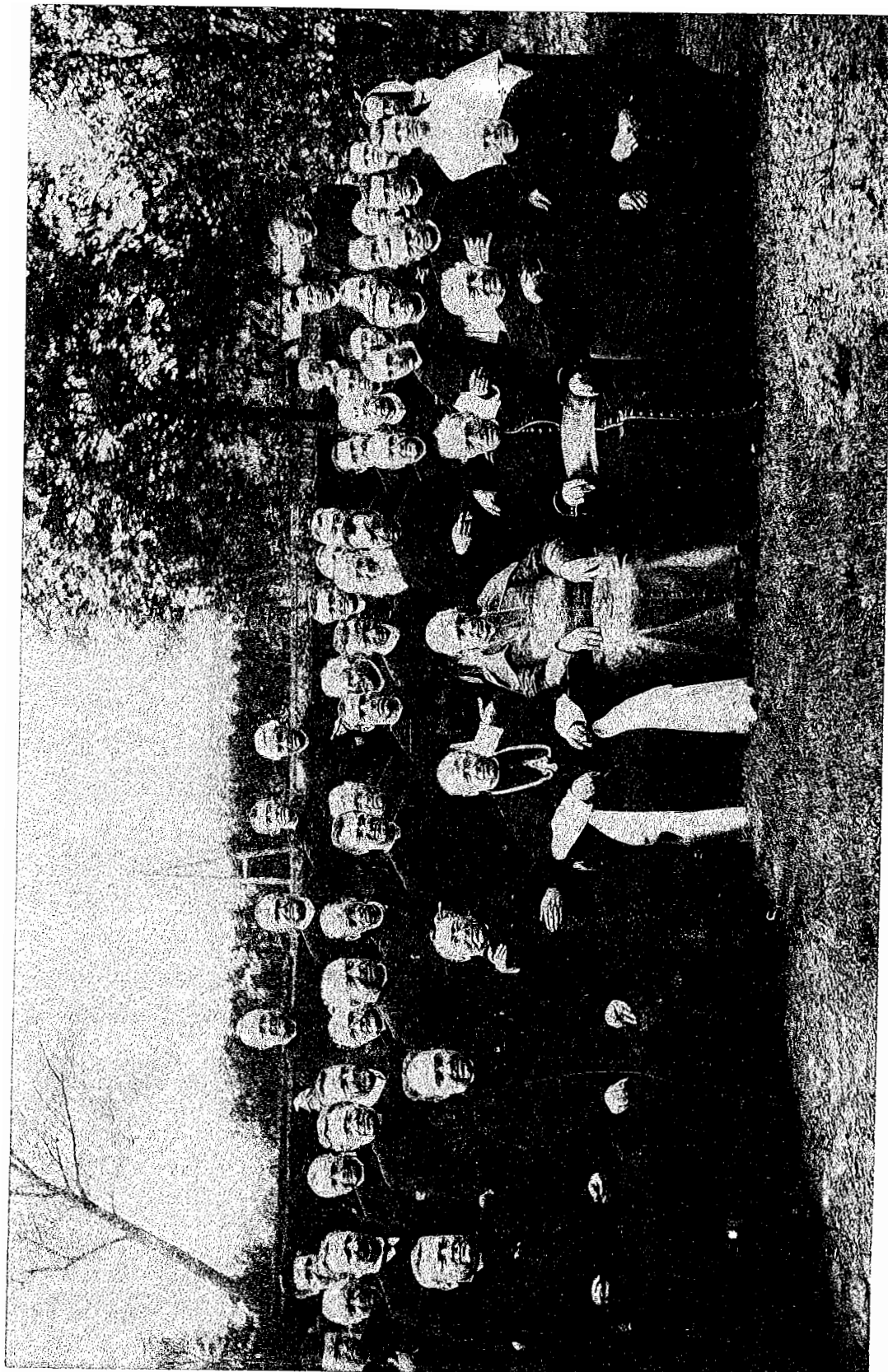
Wilhelmina van Alphen / Zuster Firmina (21-10-1913 -)

Wilhelmina Johanna van Alphen, oudste dochter van Antonius van Alphen en Adriana Maria van Gils werd geboren te Oud Gastel op 21 oktober 1913. In mei 1934 trad zij in als postulante bij de Franciscanessen te Etten, deed haar noviciaat en werd op 8 december 1936 geprofeest als Zuster Firmina van de religieuze penitenten recollectinen van de reguliere orde van de H. Franciscus van Assis, die te Etten op 19 maart 1820 in een oud kasteeltje Huize Adama in de Bisschopmolenstraat hun zegenrijk werk zijn begonnen.

Zuster Firmina was als keukenzuster werkzaam in de kloosters te Liesbosch, Wagenberg, Tilburg, Etten, Standdaarbuiten en de laatste vier jaar in het klooster van genoemde congregatie te Prinsenbeek.

Zij was vorige week voor de eerste maal in Gastel om haar moeder en familie te bezoeken en hoopt dit jaar haar zilveren professiefeest te mogen vieren.

[Klok 26-8-1961]

Het Rijke Roomsche Leven in optima forma.

In 1907 was een record aantal geestelijken in Oud Gastel bijeen ten tijde van de inzegening van de H. Laurentiuskerk. In het midden van dit gezelschap zit de kersverse bisschop Jacobus Meeuwissen, die kort voordat hij naar Suriname gaat, de kerk nog inzegent.

Maria Baten / Zuster Alberica (9-9-1891 - 29-6-1972)

Op 29 juni 1962 hoopt Zuster Alberica [in de wereld Maria Cecilia Baten], de dag te herdenken waarop zij 50 jaar geleden haar eeuwige geloften aflegde.

In maart 1910 trad zij in het klooster op 17-jarige leeftijd en op 29 juni werd zij geprofest. Zij werkte in Rucphen gedurende de oorlogsjaren 1914-'18. Gaf breïles en was in de kleuterschool. Daarna drie jaar in Hoeven en deed daar hetzelfde werk. Toen van 1921 tot 1931 in Oudenbosch in de keukenafdeling.

Van 1931 tot 1938 stond zij in Nieuw-Borgvliet waar zij ook de kleuters onderricht gaf. Nadien werkte zij tot 1944 in Gouda aan de Westhaven en was daar in de bewaarschool. Van 1944 tot 1949 was ze werkzaam op de naaikamer in Oudenbosch.

Van 1949-1950 weer in Nieuw-Borgvliet in de keuken werkzaam. Vanaf 1950-1953 werkte zij in het Moederhuis St. Anna te Oudenbosch; werd daar ziek en na haar ziek-zijn vanaf 1954 tot nu verblijft zij in Maria ter Engelen. Zuster Alberica is bij haar medezusters bekend om haar hulpvaardigheid en haar gevoel voor humor.

Ofschoon zij nu bijna 70 jaar is, is zij nog zeer kras en werkzaam zodat 't haar op de jubileumdag wel niet aan belangstelling zal ontbreken.

[Klok 23-6-1962]

Helena van Beek / Zuster Bonifacia (26-8-1883 - 29-10-1970)

Helena van Beek geboren te Oud Gastel 26 augustus 1883 is de dochter van Cornelis van Beek en Maria de Jong. Op 24-jarige leeftijd ging zij naar het klooster te Bergen op Zoom, deed daar haar postulant en noviciaat en werd 12 september 1909 geprofest. Haar kloosternaam werd Zuster Bonifacia.

Zij was steeds werkzaam in de keuken en wel in de kloosters van haar congregatie te Wouw, Heerle, Hontenisse en de laatste jaren weer in Bergen op Zoom. Op 15 september 1959 viert zij te midden van haar medezusters en familie haar 50-jarig professiefest.

Vorig jaar is zij nog in Gastel geweest, zodat de regels van het klooster het niet kunnen toestaan dat zij nu weer naar hier komt.

[Klok 29-8-1959]

Johannes van den Bosch (16-1-1885 - 21-9-1909)

De eerwaarde heer Johannes van den Bosch werd geboren te Oud Gastel op 16 januari 1885 als zoon van Franciscus van den Bosch [Saaike] en Johanna Mies. Na de lagere school te hebben bezocht ging hij naar de IJpelaar en vervolgens naar het seminarie te Hoeven, waar hij 13 juni 1908 de tonsuur ontving, waardoor men zichzelf aan God schenkt. Hij stond aan de voet van het altaar, maar Jezus zag hem aan en had hem lief, zo staat er op zijn doodsprentje. Een langdurige ziekte sloopte zijn lichaam, zodat hij genoodzaakt was zijn studies op te geven en hij 21 september 1909 in het Liefdesgesticht alhier overleed.

Zijn ouders hadden hun oudste zoon niet verloren, maar slechts teruggegeven

aan Degene, die hem aan hen had toevertrouwd. Met zijn leermeesteres Zuster Antoon rust hij thans op het kerkhof in de Dreef.

[Klok 13-2-1954]

Jan Broes (4-9-1914 - ?-12-1944)

Kent gij hem nog: de kleine muzikale Jan Broos uit de Vierschaarstraat, die als Witte Pater zijn missiegebied vond in Charleroi en door de hel van Neuengamme ging om de hemel te bereiken.

Johannes Broos is geboren 4 september 1914 als zoon van Petrus Broos en Dymphna van de Oever. Hij bezocht hier de lagere school en voelde zich geroepen tot het priesterschap. Zijn lagere studies deed hij op het Kleine Seminarie te Hoogstraten van 27 september 1927 tot 18 juli 1933. Hij had veel aanleg voor muziek en leerde daar orgel en piano bespelen. Ook met verschillende andere muziekinstrumenten kon hij over de weg. Hij werd door leider van de harmonie op genoemd college. Tijdens zijn vakantie in Gastel richtte hij de priesterstudentenvereniging op en werd haar voorzitter.

Philosophie studeerde hij te Bouchout bij Antwerpen van 23 september 1933 tot augustus 1935. Ook hier was hij directeur van de bestaande studentenharmonie. Hij kreeg zijn toga en moest zijn baard laten groeien. Straks toch zou hij als missionaris naar Afrika gaan.

Hij stak de Middellandse Zee over en deed zijn noviciaat in Maison Carree in Algiers van 24 september 1935 tot september 1936.

Te Heverlee bij Leuven begon hij 17 september 1936 zijn scholasticaat. Hij studeerde aan de katholieke universiteit in de godgeleerdheid.

De tonsuur en de 2 eerste kleine wijdingen ontving hij resp. 28 juni en 29 juni 1937 van Mgr. Graul, de 2 andere kleine wijdingen 29 juni 1938 door Mgr. Leijs. Hij werd tot subdiaken gewijd op 29 juni 1938 door Mgr. Morlion, die hem op 12 november 1939 ook het diaconaat toediende.

De heilige priesterwijding ontving hij op 25 maart 1940 door Mgr. Carton de Wiart. Alle wijdingen kreeg hij te Heverlee. De jonge priester, geboren toen de Eerste Wereldoorlog pas uitgebroken was en gezalfd toen de Tweede Wereldoorlog aan de grens van ons land stond, zou zijn dood vinden bij het begin van de catastrofale ondergang van het Nazisme.

Zijn eerste Plechtige H. Mis met assistentie droeg hij in zijn Gastel op 31 maart op. Sacerdos assistent was kapelaan Cl. Van den Elzen, diaken Pius Bennaars, subdiaken Henricua de Raedt, Ceremoniarus Robertus Peeters, in choro Gregorius Mouwen de pastoor. De feestpredikatie hield zijn confrater C.J. van den Bosch.

Na een vakantie van 8 dagen ging hij terug naar Heverlee, waar hij zijn benoeming kreeg als professor aan het seminarie van de Witte Paters te Thy le Chateau bij Charleroi. Op 1 april was hij onderpastoor te Edegem bij Antwerpen. Vooral het jeugdwerk trok zijn volle aandacht.

Half juli reeds keerde hij weer naar Thy le Chateau en werd econoom. De

Gestapo nam hem 31 juli 1944 gevangen en voorlopig werd hij overgebracht naar de gevangenis te Charleroi. In woord en levensgedrag een missionaris, wist hij een dertigtal medegevangenen tot O.L. Heer terug te brengen.

De bevrijding was nog slechts een kwestie van dagen maar voordat de geallieerde legers de stad veroverden werd hij met andere medebroeders afgevoerd naar Neuengamme in Duitsland. Een lange lijdensweg zou hen tot zegepraal leiden.

Zijn baard werd hem afgenomen, ontbering en mishandeling werd zijn deel en overdekt met zweren en wonden was hij te zwak om nog naar Dachau te worden getransporteerd.

Hij stierf half december voor God en vaderland. Zijn laatste brief was van 26 juni 1944, daarna bereikte geen correspondentie meer Gastel.

In 1950 stuurde men zijn polshorloge met het kampnummer erop terug.

[Klok 2-5-1959]

Huberdina Buijs / Zuster Marie Lidwien (7-6-1916 -

Huberdina Buijs, dochter van wijlen Josephus Buijs en Petronella Backx, thans Zuster Marie Lidwien, zal 29 juni 1955 haar eeuwige gelofte afleggen. Zij is geboren 7 juni 1916 en was enkele jaren onderwijzeres te Lepelstraat. Achtereenvolgens behaalde zij daarna het diploma A en B voor ziekenverpleging en kraamverpleegster. Zij was daarna werkzaam als wijkverpleegster te Roosendaal en als 1° luitenant bij het V.H.K. In 1953 trad zij in bij de Zusters van het Withof te Etten en wijdt zich daar aan de verzorging van de zieken. Een all-roundzuster wordt weldra geprofest.

[Klok 25-6-1955]

Petrus Cornelissen / Pater Petrus (30-10-1916 -

Hij werd geboren 30 oktober 1916 als zoon van Adrianus Cornelissen en Cornelia Kerstens te Kruisland. Hij haalde de acte L.O. bij de eerwaarde Broeders te Oudenbosch en was korte tijd onderwijzer aan de St. Joannesschool alhier.

Reeds op 5 november 1937 trad hij in bij de Trappisten te Zundert. Hij werd 12 december d.a.v. ingekleed, deed zijn kleine professie 17 december 1939, zijn solemnele professie 12 maart 1943 en ontving de H. Priesterwijding 15 juni 1946. Zijn kloosternaam is eveneens Petrus.

Het klooster van O.L. Vrouw van Toevlucht behoort tot de hervormde Cisterciënzers, ook wel genoemd de Cisterciënzers van de strenge onthouding of Observatie. Meestal worden zij in de volksmond Trappisten genomen, daar zij allen afstammen van het Franse Cisterciënzerklooster la Trappe. De monniken van deze abdij, die echte Cisterciënzers zijn als alle anderen, werden in de 17^e eeuw onder abt de Rance hervormd d.w.z. zij gingen weer leven volgens de gebruiken en voorschriften die bij opkomst der orde in de 12^e eeuw in zwang waren. Zij keerden terug tot het leven der eerste monniken van Citeaux. Het klooster te Zundert, aanvankelijk priorij, is later verheven tot abdij.

(Klok 13-2-1954)

Nu eens geen kloosterlinge in habijt:
Huberdina Buijs op jonge leeftijd rond 1922.
Later zou ze als zuster Marie Lidwien
geprofest worden.

Pater Jan Broos

Witte Pater die aan het eind van de oorlog om het
leven kwam in kamp Neuengamme.

Antonius Danen

Benoemd tot bouwpastoor te Sint Willibrord. Een grote eer voor Oud Gastel. Iedereen zal het al wel bekend zijn dat onze dorpsgenoot Antoon Danen, zoon van oud-postbode A. Danen benoemd is tot pastoor van de nieuw te stichten parochie van Sint Willibrord. Het is zeker een heel speciale uitverkiezing om op de jeugdige leeftijd van 40 jaar hier in ons bisdom reeds tot pastoor benoemd te worden.

Hij is tot priester gewijd in 1952. Na kapelaan te zijn geweest te Nieuw-Namen, Westdorpe, Zevenbergschenhoek en nu te Bergen op Zoom, heeft hij een rijke ondervinding kunnen opdoen in deze verschillende parochies.

Dit is de beste waarborg om zeker te slagen in zijn opdracht.

Onze parochie van Oud Gastel mocht reeds veel roepingen tot het priesterschap gedijen, zowel priesters van het bisdom als verschillende Ordes en Congregaties. Moge onze parochie in deze geest blijven doorgaan en een steun zijn voor hen die bereid zijn de stem van de Meester te volgen. We vragen al onze parochianen om te bidden dat de nieuwe pastoor moge slagen in zijn zware taak van bouwpastoor van een nieuw kerkgebouw, maar vooral in de geestelijke opbouw van de nieuwe gemeenschap van 't Volk van God te Sint Willibrord. 'Aan de vruchten kent men de boom'.

[Klok 7-8-1965)

Elisabeth Johanna Dingemans / Zuster Maria Stephanie (30-5-1873 -

Op dezelfde plaats waar nu Minus van de Bosch woont, Meirstraat 51, stond vroeger een oud huis op een heuveltje. In de tweede helft der vorige eeuw was dit de woonplaats van het echtpaar Michiel Dingemans-De Bruijn. De vrouw Cornelia de Bruijn is geboren te Hoeven 2 februari 1831 en overleed te Oud Gastel 19 februari 1921. Zij bereikte dus de gezegende leeftijd van 90 jaar.

De familie Dingemans bestond naast vader en moeder uit zeven dochters en twee zonen. Drie dochters werden kloosterzuster. Van de negen kinderen leven er nog twee nl. de Eerw. Zuster Maria Christina in Breda en Adriana Dingemans, wed. van Petrus van Sprundel, geboren 30 oktober 1861. Ze woont in de Meirstraat 18. We geven thans een korte levensbeschrijving van de gezusters Dingemans, allen geboren in Oud Gastel en tevens allen ingetreden in de Congregatie van de Zusters Franciscanessen te Breda.

Zuster Maria Stephanie zag het levenslicht 30 mei 1873. Op 8 mei 1893 ging zij naar het klooster en ontving het Ordekleed 29 juni 1893. Zij legde haar eeuwige gelofte af 19 juli 1895 en vierde haar feest als gouden jubilaresse 19 juli 1945. Zij stierf in het Elisabeth ziekenhuis te Doesburg, waar zij meer dan 40 jaar haar beste krachten gaf in dienst van de zieken en hulpbehoevenden en ook huiselijk werk verrichtte.

[Klok 30-1-1954)

Maria Dingemans / Zuster Maria Donata (31-3-1866 - 3-2-1948)

Zuster Maria Donata werd geboren 31 maart 1866. Trad in het klooster 1 juli 1884 en ontving het Ordekleeid 15 augustus d.a.v. en werd tot de eeuwige professie toegelaten 4 oktober 1886. Zij vierde 4 oktober 1936 haar gouden jubileum en in 1946 haar diamanten feest in het Moederhuis te Breda. Zij overleed na een welbesteed leven in het St. Elisabeth ziekenhuis, hooigracht te Leiden op 3 februari 1948. Zuster Donata was van alle werk thuis: ziekenverpleging, de bakkerij, timmerwerk en zelfs de Rontgenafdeling was de eerste jaren aan haar toevertrouwd.

[Klok 30-1-1954]

Petronella Dingemans / Zuster Maria Christina (16-9-1870 -

Geboren 16 september 1870, trad in het klooster 11 mei 1891 en ontving haar Ordekleeid 16 juli 1891 en deed haar eeuwige professie 8 september 1893. Haar gouden jubileum vierde zij 8 september 1943 en haar diamanten feest in het Moederhuis te Breda vorig jaar. Zuster Christina was tot haar gouden jubel belast met het verplegen van zieken en bood nadien nog vaak een helpende hand bij haar zieke medezusters. Zij verblijft thans in het Moederhuis te Breda en brengt de dag door met bidden en handwerken. De oefeningen in de kapel kan zij alle nog meemaken.

[Klok 30-1-1954]

Bartholomeus Franken (29-7-1861 - 16-10-1915)

In de Kerkstraat, waar thans Adrie Van Beek woont, woonde omstreeks 1880 de familie Franken. Het grote huishouden telde 5 jongens en 5 meisjes. De oudste zoon Bart, studeerde te ~~Ijpelaar~~ en Hoeven en werd in 1886 priester gewijd. Omdat het Bisdom Breda veel priesters telde en het Bisdom Luik veel te weinig, besloot de neo-mist zich tijdelijk naar België te begeven. Doch dat tijdelijke werd blijvend. Kapelaan Franken werd allereerst te Mechelen aan de Maas benoemd en daarna te Hechtel. Na jaren van vruchtbaar werk werd hij Pastoor te Heusden, niet ver van Hasselt, waar nog tijdens zijn pastoraat de eerste kolen werden aangeboord van het Kempische bekken. Het dorp is dan ook heden het centrum van de Kempische mijnen.

Toen in 1914 de oorlog uitbrak, was hij nagenoeg de enige priester, die tijdens de invasie op zijn post kon blijven, daar hij geen Belg was. Toch liep zijn leven meer dan eens gevaar en was oppassen de boodschap. Daar België nooit op oorlog gerekend had, was de toestand op 't gebied van verwarming en voedselvoorziening slecht. De gezondheid van de pastoor kreeg, mede door de overmatige arbeid, daardoor een knak en toen hij bij een nachtelijke bediening een kou vatte, die op longontsteking uitliep, betekende dat voor hem het einde van een welbesteed leven. (16 oktober 1915) Zijn nagedachtenis leeft nog voort bij de oudere generatie in zijn parochie en zijn graf krijgt nog jaarlijks een bloemenschat op zijn patroondag en zijn sterfdag.

[Klok 25-7-1954]

Elizabeth Franken / Zuster Wulfranna (14-8-1864 -

Een tweede kind uit het gezin Franken, Betje, trad op 22-jarige leeftijd in bij de Zusters van Etten. Zij was geen kniesoor en evenmin preuts. Levenslustig en vol idealen, zegde zij het ouderlijk huis vaarwel en ging de kloosterpoort binnen. Dikwijls zegde ze nochtans: "Wat zou het prachtig zijn te sterven, direct na de H. Professie. Dat is als een tweede doopsel en je gaat dan regelrecht naar de hemel. Dat zou ik willen." En keken vader en moeder, broers en zussen dan wel eens lelijk, ze bleef er bij en lachte.

Zoals ze thuis het zonnetje was geweest in huis, zo was ze de vreugde van het noviciaat. Op 't einde van het eerste proefjaar werd ze ziek. Ze kreeg ondraaglijke hoofdpijn en moest noodgedwongen naar bed. Al gauw bleek dat het een ernstig geval was. De dokter constateerde hersenvliesontsteking. De familie werd gewaarschuwd. Zij zelf vond het niet erg, toen men haar vertelde dat ze misschien sterven zou. Als ze dan maar geprofest werd. En zo gebeurde het. Acht dagen later ging ze, volgens haar lang gekoesterde wens recht de hemel in, niet allen betreurd door de familie, maar door de hele kloostergemeenschap, die een uitzonderlijk rijk begaafde ziel in haar verloren, van wie ieder hield. Haar naam 'Wulfranna' zou bewaard blijven voor een jonger zusje.

(Klok 25-7-1954)

Franciscus Franken / Broeder Wulfrannus (14-1-1872 - 7-4-1965)

Nog in diezelfde tijd vroeg een der jongere zoons, of hij Broeder mocht worden in de nog jonge Congregatie van St. Louis te Oudenbosch. Had moeder nog enige bedenkingen, vader Franken vond het zonder meer goed, al was de postulant nog maar 16 jaar. St. Louis stond toen in 't midden der belangstelling van Nederland. Pastoor Hellemons was zijn St. Pieter aan 't bouwen, Vader Vincentius zijn internaat en voorzag daarmee in een behoefte van Katholiek Nederland.

En na de Paasvakantie ging Frans voorgoed naar Oudenbosch. Hij studeerde en stond na korte jaren voor de klas, onderwees te Roosendaal, Amsterdam, Laren en weer Oudenbosch, en werd daar benoemd tot Directeur van de Kweekschool en enkele jaren later tot Vader Wulfrannus. Tijdens deze jaren stichtte hij het Juvenaat der Broeders en gaf uitbreiding aan de missie op Java. Na deze taak zes jaar volbracht te hebben werd hij weer Broeder Overste in verschillende huizen. Maar eenmaal komt een leeftijd, waarop ander werk dan onderwijs geven meer geschikt wordt voor de resterende krachten.

St. Louis kocht in die dagen het landgoed 'Boslust' onder Nieuw-Borgvliet. De bedoeling was er te verbouwen, maar de oorlogsomstandigheden kwamen dat vrijdelen. Toch moest het huis bewoond worden. Er was toezicht nodig op de bossen en het uitgestrekte terrein. Iets voor Broeder Wulfrannus, die er heen toog met enkele gezellen. Het bleek in de benauwende dagen der overheersing, dat Boslust een geschikt oord voor onderduikers was en er werd druk gebruik van gemaakt. Maar uiteindelijk kwamen de Duitsers het te weten en Broeder

Wulfrannus werd verantwoordelijk gesteld. Hem wachtte de gevangenis, maar juist in die eerste dagen werd hij ziek. Een operatie werd nodig geacht en onder gewapende geleide ging de tocht naar Breda's ziekenhuis. Van gevangenis is niets meer gekomen, want het herstel vorderde niet zo vlug als het einde van de Duitse macht.

En na de oorlog ontwikkelde Boslust zich tot een vakantie-oord voor de jongens van St. Louis, het convict van Roosendaal, voor de leerlingen der broederscholen te Den Helder, Alkmaar, Amsterdam, Rotterdam, Laren enz. en weldra wist heel Nederland waar veilig en goed gekampeerd kan worden, het hele jaar door. Een ideaal vakantie-oord. [Nu in het bezit van Brabants Landschap; WvdB]

82 jaar is Broeder Wulfrannus, maar jong in 't hart gebleven en helder is zijn geest, zoals die altijd was. Glunderend ontvangt hij allen die naar Boslust komen en hij is nog steeds tot elk goed werk bereid. Probeer het maar.

(Klok 25-7-1954)

Henricus Franken (16-5-1869 - 25-10-1954)

Toen Frans naar Oudenbosch trok, studeerde broer Henri Latijn en Grieks te Herentals, een studiehuis waar destijds veel Hollandse jongens hun kleinere studies volbrachten. Eenmaal daarmee klaar, voelde hij zich aangetrokken tot de Norbertijner-Orde en trad in te Averbode, vlak bij het bekende bedevaartsoord van Scherpenheuvel.

Eenmaal priester gewijd (11-10-1894), werd hij belast met de zorg voor de kleine parochie die zich rond de abdij ontwikkeld had. Zeer veel heeft hij gedaan voor de ontwikkeling van Averbode. Zo ging de gemeente vooruit, dat men een der nieuwste straten de 'Frankenstraat' genoemd heeft. Dan kwam de oorlog van 1914. Hollander, dus niet onder de wapens, geen aalmoezenierschap, maar bedrijvigheid achter de vuurlinie werd de leuze. Maar de Duitsers kregen er de lucht van, wat uitliep op een vestingstraf in Diest. Geen kleinigheid, maar het was gelukkig niet bij het begin van de oorlog.

Eenmaal vrede, kwam er ander werk. In het Waalse deel van België waren sedert 1900 Franse Norbertijnen gevestigd. In 1919 mochten die terug naar hun eigen land. De Belgische Paters zouden er achter blijven. Wie moest er Overste worden? Men besliste dat het Mijnheer Franken zou zijn. Hij zou Prior zijn van de nieuwe Priorij, die afhankelijk bleef van Averbode. Maar Mgr. Heylen en Generaal Overste Crets dachten er anders over en Rome ging ermee akkoord dat de Priorij Abdij zou worden en zo werd Prior Franken op een goede dag tot Prelaat gewijd.

Een nieuw werk opbouwen blijft altijd moeilijk, zeker in het zo weinig Katholieke zuiden van België. Bovendien kwam nog de nieuwe oorlog van 1940. De abdij lag weer in de gevechtlijn. Vluchten, alles achterlaten, alles zien verloren gaan, dit knakte de gezondheid van Vader Abt en menig jonge kloosterling. De toestand na de terugkeer was dan ook desolaat. Daarom besloot de Prelaat zijn ontslag aan te vragen, naar Averbode terug te keren en de Abdij weer tot Priorij te maken,

afhankelijk van Averbode.

Thans verblijft Prelaat Franken als rector bij de Zusters van Liefde te Zonhoven. Aanvankelijk was hij daar tijdelijk, maar de Zusters willen hem niet meer kwijt. Toch oordeelt hij zelf, dat op 85-jarige leeftijd het beter is naar Averbode terug te keren.

Hij vierde 17 februari 1954 zijn 60-jarig priesterfeest, in volle luister, mede de Zusters en de verpleegden van het gesticht en talloze vrienden.

[Klok 31-7-1954]

Apolonia Franken / Zuster Wulfranna (13-8-1874 -

Ongeveer tegelijkertijd dachten de twee zusjes Anna en Ploon Franken erover, de wereld te verlaten al liepen verder hun plannen nogal uiteen. Ploon wilde naar Etten en zou de naam van haar Zuster Wulfranna tot de hare maken. Terwijl Anna nog een jaar thuis moest blijven, maakte de nieuwe Zuster het in Etten best. Haar studies vlotten en na enkele jaren werd ze Hoofd van de school in Leur, later Terheijden en Den Hout. Haar leven was weinig bewogen, maar zeer gevuld, daar ze behalve onderwijs geven ook bijna alle ambachten kende en uitoefende. Menig schilder en timmerman zou er een goede kracht aan hebben. Nu slijt zij haar laatste levensjaren in Etten. Ze gaat er groot op, dat ze binnenkort 80 wordt, terwijl iedereen haar maar amper 70 geeft. Ze is nog de hulp en toevlucht van allen.

[Klok 7-8-1954]

Anna Franken / Zuster Norbert (5-1-1871 -

Anna zocht het werkterrein verder. Het was in die dagen dat kardinaal Lavignier zijn tournee door België en Holland maakte 'om werkers en werksters voor Afrika. Zijn dringende oproep om toe te treden tot zijn pas gestichte Congregatie van Witte Zusters vond bij haar weerklank. Maar twee tegelijk kon moeder niet missen en zo bleef Anna nog een jaar thuis.

Anna vertrok in 1894 naar Vught en reisde kort daarna naar Algiers om haar noviciaat te beginnen. Mannenwerk was daar vaak haar deel. Ze ging haar levensweg opgeruimd maar ernstig en gaf zich ten volle aan het arme negerkind. Geen werk, of ze heeft het in die beginjaren der Congregatie gedaan. Geprofest is ze in 1895.

Bij de eerste Zusters, die uitgezonden werden naar Oeganda was ook zij. Slaapziekte teisterde in hoge mate de bevolking daar. Hele dorpen stierven uit. Het was zwaar missiewerk. Het Engelse Gouvernement dwong tot verhuizen naar onbesmet gebied. Het was roeien stroomop, maar daar was Zuster Norbert niet bang van. Met een nooit verloochend geduld hielp ze en zwoegde ze. Tot op heden verhalen de oudere mensen in Oeganda dat ze zelfs niet driftig of kwaad kon worden, al maakten zij het er vaak naar.

30 jaar werkte zij er. Samen met Mère Mechtilde stichtten zij een nieuwe Congregatie voor Zwarte Zusters, die nu reeds meer dan 200 leden telt en

onafhankelijk is van de Witte Zusters.

Op 53-jarige leeftijd werd zij ziek en zij zou van haar lijdensbed niet meer opstaan. Daags voor haar dood vroeg ze lachend: "Zou de weg naar het kerkhof niet een beetje in orde gemaakt kunnen worden? Die zit zo vol kuilen en dan zal ik zo schokken als ze mij morgen daar over heen dragen." En het geschiedde zo. De volgende dag was de weg zo effen gemaakt als nooit tevoren en de dragers droegen haar zo voorzichtig dat er niet het minst geschokt werd. Ze heeft er zeker daarboven om gelachen. Het is nog altijd: "ze is in geur van heiligheid gestorven." En dat ze recht de hemel is ingegaan betwijfelt niemand. Ze ligt begraven te Rubaga, in de schaduw van de Kathedraal, gebouwd ter ere van de eerste negermartelaren in 1880, tijdens de regering van Koning Mwanza. [Klok 7-8-1954]

Antoine Franken / Broeder Cleophas (7-7-1876 - 5-5-1939)

Geboren 7 juli 1876, werd Franciscan en de eerste jaren van zijn priesterschap heeft hij doorgebracht als missieprediker. Hij werd een groot vriend van priester Ariens, waar hij dikwijls ter assistentie was. Daarna was hij jaren lang de helper van Dr. Poels in de mijnstreek. In een boek van pr. Colsen over de sociale priester Poels wordt behalve Jan-Frederik Vlekke ook pater Cleophas Franken als sociaal werker genoemd.

In 1938 werd hij aangesteld als Overste van het klooster te Sittard, waar hij 5 mei 1939 tengevolge van een aanrijding overleed. Tot de familie, die direct na het ongeluk overgekomen was, zei hij: "Ga nou naar huis, ik wil mijn laatste avondgebed nog eens goed bidden."

[Klok 16-10-1954]

Cor Franken / Zuster Sophie (16-6-1879 -)

De jongste van het gezin, Cor, geboren 16 juni 1879, werd religieuze in Etten en droeg daar de naam van Zuster Sophie. Ze werd geprofest in 1900. Na volbrachte studie werd ze Hoofd van de school o.a. in Ulvenhout, Terheijden en Den Hout. Tot ze in 1924 benoemd werd als Overste in de te beginnen missie in Borneo. 25 jaar heeft ze daar gewerkt, waarvan de laatste wel vol beproevingen waren: de oorlog en het concentratiekamp.

Wegens haar gevorderde leeftijd is ze in 1950 terug naar Etten gekomen, waar ze nu nog werk genoeg heeft met het verzorgen der missiebelangen.

[Klok 16-10-1954]

Jan Grollenberg / Broeder Ignatius (14-10-1884 - 18-6-1959)

Bij de onthulling van het Vlekke-monument in augustus 1958 was pater Grollenberg Dominicaan nog aanwezig en logeerde die avond op de Gastelse pastorie. Afgelopen week stierf hij in het bekende Dominicanenklooster Huissen in Gelderland.

Jan Grollenberg was in Oud Gastel in 1885 geboren [niet juist: 1884 in Uden;

WvdB) als zoon van notaris Grollenberg, maar verliet al vroeg zijn geboortedorp, waar hij echter graag van tijd tot tijd terugkwam en altijd vol belangstelling was voor hen, die hij vroeger gekend had.

Dat hij een grote belangstelling had en toonde voor de figuur van Vlekke kwam doordat pater Grollenberg zelf een bekende figuur geworden is in de drankbestrijders wereld waarvan Jan Frederik Vlekke destijds een der grootste Nederlandse promotors is geweest.

Grollenberg heeft naam gemaakt door zijn jarenlange arbeid in het bestuur van Sobrietas en door zijn ontelbare spreekbeurten in heel Nederland en daarbuiten over de Sobrietasgedachte.

Hij was vroeger ook hoofdredacteur van het maandblad van de katholieke drankbestrijding organisatie, tegenwoordig de D.A.M. geheten. Ook over Vlekke schreef hij daarin verdienstelijke artikelen.

In 1905 trad hij in de orde van Sint Dominiciensers en werd in 1911 priester gewijd.

Hij was enige tijd leraar aan 't St. Dominicuscollege te Nijmegen in natuur- en scheikunde en leidde er de rang voor de studenten. Hij was lektor in de theologie.

Zijn kloosternaam was Ignatius, maar de Gastelaren moesten altijd maar Jan zeggen, want er wad nog een naamgenoot in de Orde, een bekende bijbelgeleerde. Humoristisch van aard, eenvoudig en hartelijk in de omgang, befaamd leraar en spreker, vurig drankbestrijder en sociaal werker is deze 74-jarige priester de eeuwigheid ingegaan.

[Klok 27-6-1959)

Adriana van Hassel / Zuster Gerlaca (4-9-1915 - 2-2-1945)

Geboren 4 september 1915, dochter van Marinus van Hassel en Johanna van Straaten, was vanaf haar veertiende werkzaam in het St. Ignatiusziekenhuis te Breda. In 1934 trad zij in het klooster van de Religieuze Derde Orde van de H. Franciscus van Assisie, waarvan het moederhuis gevestigd is op de Haagdijk te Breda. Zij werd geprofest 2 februari 1936. Als een eenvoudige Zuster was haar rijke leven een biddend werken en werkend bidden, God en de mensen dienend. Evenals haar broer en zuster, die van dezelfde orde is, was zij een goede kracht op het toneel en heeft zij op menig feestje haar medezusters vermaakt met haar ongekunsteld levensecht spel.

Twee jaar bracht zij door in Sancta Maria in de Ginnekenstraat te Breda en vijf jaar in de Psychiatrische Inrichting St. Antonius te Leur, als beschermzuster van hulpbehoevende kinderen. In het St. Luciagesticht, waar zij haar laatste levensjaren was, verbrandde zij door een ongeval haar beide benen. Na een week in de kelder van het klooster te hebben gelegen, tijdens de beschieting door de Duitsers, is zij na veel moeite op een open vrachtwagen naar het St. Ignatiusziekenhuis vervoerd, waar zij vijf maanden later, op de dag van haar professie, 2 februari 1945 haar ziel aan haar hemelse Bruidegom teruggaf.

[Klok 23-10-1954)

De priesterwijding van Franciscus Gommers, die in de rubriek 'Kent gij ze nog' niet aan bod kwam. De foto geeft echter goed weer hoe trots de familie was op een nieuwe priester in hun midden.
 Het opschrift boven de familie luidt: Uw priesterhand, daalt neer met milden zegen. De zwarte hand, schenk ons uw priesterzegen. Vrienden, bloedverwand.

Johanna van Hassel / Zuster Waltera (26-1-1913 -

Johanna van Hassel [Zuster Waltera] werd geboren te Oud Gastel op 26 januari 1913. Zij was de oudste dochter van Marinus van Hassel en Johanna van Straaten.

Op 26 juli 1937 trad zij in het klooster der ordezuster van de H. Franciscus aan de Haagdijk Breda. Zij legde haar gelofte af op het feest van Maria Lichtmis 2 februari 1939.

De eerste jaren is zij werkzaam geweest in de keuken. De laatste jaren verzorgd zij ook de bejaarden en zieken.

Zij viert haar zilveren professiefeest 2 februari 1964 in het klooster Maria-oord in Vinkeveen.

[Klok 1-2-1964]

Joke Heijnen / Zuster Serena (2-11-1914 -

Zij werd geboren op 2 november 1914 als nummer vier uit een gezin van elf kinderen. Na de gewone lagere school te hebben bezocht, ~~vetrok~~ zij op twaalfjarige leeftijd naar de Zusters van Etten om op de Kweekschool opgeleid te worden voor onderwijzeres. Deed zij op de Kweekschool haar kloosterplannen al op? Precies weten we het niet, maar al heel jong moet ze er over gedacht hebben om Zuster te worden. En dan liefst missiezuster bij de Dajaks in Borneo. Het lot van die arme heidenen trok haar erg aan.

Na haar kweekschooltijd in juli 1933 heeft ze dan ook niet lang meer genoten van het gezellige leven thuis. Ze hoorde de Stem die haar riep en nog hetzelfde jaar november 1933 trad zij in bij de Zusters van Etten wier leven ze tijdens haar schooljaren reeds zo van dichtbij had leren kennen. Op 29 juni 1935 werd zij geprofest en al gauw daarna kwam haar benoeming voor de Claraschool Zandberglaan te Breda. Elf jaren lang heeft ze daar gewerkt. Met liefde en toewijding gaf ze zich aan haar taak en voor de opleiding van de Eerste Communiecantjes was een werk waar ze geheel in opging.

Het verlangen naar de missie bleef en groeide zelfs nog steeds. Eindelijk werd ze, toch nog heel onverwachts, bij de Algemeen Overste geroepen en hoorde tot haar vreugde dat ze benoemd was om met nog enkele andere Zusters naar Borneo te vertrekken, zo gauw er gelegenheid zou zijn. Die liet niet lang op zich wachten. En de Zusters in Sambas te Borneo, die pas uit het kamp van de Jappen waren teruggekeerd op haar missiestatie hadden juist toen de hulp zo dringend nodig. Er volgde een tijd van telkens weer opnieuw afscheid nemen en wachten, omdat de vastgestelde datum voor vertrek steeds werd verschoven. Tot eindelijk alles was geregeld en Zr. Serena voor het laatst nog een keer naar haar geboortedorp Oud Gastel mocht komen om alle familieleden en bekenden voorgoed vaarwel te zeggen. Op 5 oktober 1946 aanvaardden de Zusters met de 'Oranje' de grote reis. Zr. Serena was het eerste jaar in Pemangkat en daarna in Sambas belast met het onderwijs aan de Chineesjes.

Al gauw won ze de harten van de Chinezen Maleiers en ook van de Dajaks in

Bengkajang als ze daar voor korte tijd een bezoek bracht aan Zusters. Jammer genoeg hebben de Zusters in Sambas, Pemangkat, Bengkajang zoals alle missionarissen een tekort aan priesters. Er zouden meer missiestaties gesticht kunnen worden, meer scholen en ziekenhuizen kunnen worden gebouwd, als...
(Klok 8-10-1955)

Willibrordus Horsten / Broeder Petrus (26-2-1878 - 27-8-1937)

Willibrordus Horsten geboren als zoon van Jacobus Horsten [de laatste leerlooier van Gastel] en Antonia van Mechelen op 26 februari 1878 ging eerst naar de openbare lagere school bij Meneer Vermeulen in de Koelestraat. Wegens zijn zwakke gezondheid deed hij zijn lagere studies grotendeels thuis. Hij kreeg les van kapelaan de Wit [de latere pastoor van Oudenbosch] en kapelaan M. Roomer.

Hij ontving het kloosterkleed van de Cisterciënzers te Bornem 21 juli 1898, legde de eenvoudige beloften af 25 juli 1899 en deed zijn plechtige geloften op 1 augustus 1902.

Hij werd tot priester gewijd te Mechelen op 28 mei 1904. Zijn kloosternaam was Petrus. Ofschoon hij in de omgeving van Bornem o.a. Mariekerke en Puerc vaak assisteerde bleef hij in de Abdij.

Hij was organist, leider van het klein patronaat in de parochie aldaar en bestuurder van de Kleine Congregatie. Hij was een echte imker, die veel zorg besteedde aan zijn bijenkorven.

Twee dagen na een maagoperatie overleed hij op 27 augustus 1937. Hij rust op het kloosterkerkhof van de Abdij.

(Klok 12-7-1958)

WORDT VERVOLGD

ACTIVITEITEN EN VERMELDENSWAARDIGHEDEN VAN HEEMKUNDEKRING HET LAND VAN GASTEL 1998

Januari

Gedurende de maand januari is nog ter bezichtiging de tentoonstelling in het museum met als onderwerp Genealogie.

14 - 01: De Heemkundekring ontvangt materialen van de gemeente Halderberge. Het betreft zaken, die afkomstig zijn van de voormalige gemeente Oud en Nieuw Gastel.

21 - 01: Een delegatie van de Heemkundekring neemt deel aan een vergadering van de gezamenlijke heemkundekringen te Halderberge.

De bedoeling is om een boekwerk met foto's uit te geven bij het 700-jarig bestaan van Halderberge in december van dit jaar.

De redactie van het jaarboek zal bijdragen leveren in de vorm van de beschrijving van toeristische plekjes in Gastel.

Er zijn gedurende het jaar nog vele bijeenkomsten om dit project mogelijk te maken.

Vier redactieleden gaan aan het schrijven en vanuit het bestuur wordt ook getracht geld bijeen te brengen.

Februari

07 - 02: Tweede genealogiedag in het museum. Deze dag mag zich verheugen in een grote belangstelling.

Medewerking wordt verleend door Regionaal archief West-Brabant.

Een ploeg van Omroep Brabant maakt opnamen van de tweede genealogiedag voor het programma Zuid 51 met Petra Langenhuyzen.

Maart

- 07 - 03: Enkele leden van de heemkundekring nemen deel aan een studiedag te Tilburg met als onderwerp: Genealogie en boedelbeschrijving.
- 12 - 03: Een delegatie van de Heemkundekring bezoekt een voorlichtingsavond in het gemeentehuis met als onderwerp de nieuwe subsidieverordening en maakt gebruik van de gelegenheid om haar visie te berde te brengen.
- 14 - 03: Op uitnodiging van Heemkundekring: De Vrijheid van Rosendaele bezoeken leden van onze kring een tentoonstelling: Een Vleugje Rooms, ingericht in het "home" van de Roosendaalse kring.
- 17 - 03: Een delegatie bezoekt de regionale bijeenkomst van Brabants Heem in Halsteren,
- 31 - 03: Jaarvergadering in zaal Vogelaars. Na de pauze worden videobeelden vertoond van Loos T.V. over de periode 1985-1996.

April

- 18 - 04: Ter gelegenheid van museumweekend is er een tentoonstelling ingericht met voorwerpen, die de Heemkundekring ontvangen had van de gemeente Halderberge.
- 24 - 04: Derde Halderbergekwis georganiseerd door de Lyonsclub afdeling Halderberge. Het team van Heemkundekring Het Land van Gastel weet de eerste prijs te behalen.

Mei

- 02 - 05: Voorjaarsexcursie naar Delft, alwaar het Prinsenhof museum en de porceleinfabriek bezichtigd worden. Tevens is er een rondvaart en een rondwandeling door de regenachtige stad.
- 04 - 05: Verschillende leden van de heemkundekring nemen deel aan de stille tocht naar het monument voor de gevallen militairen bij onze bevrijding 1944.
- 15 - 05: Vele leden van de heemkundekring beschrijven deze dag in het kader van Brieven naar de Toekomst. Dit is een landelijk project om het dagelijks leven anno 1998 voor de toekomst vast te leggen.
- 26 - 05: Een tiental leden van onze kring gaat rond in Gastel om loten te verkopen voor de Kiwanisclub.
De opbrengst is gedeeltelijk voor Werkgroep het Ossekopke en voor de heemkundekring zelf, die daarvoor een computer kan kopen.

Juni

- 20 - 06 en 21 juni: Marterei. De heemkundekring heeft een tentoonstelling ingericht met o.a. schilderijen van het echtpaar A. Aanraad-Brouwers.

September

- 12 - 09: Monumentenweekend. Het museum vertoont foto's, krantenknipsels en voorwerpen, die te maken hebben met Gastelse bouwwerken.
- 19 - 09: Enkele leden van de heemkundekring nemen deel aan een genealogische studiedag in Den Bosch. Het onderwerp is Genealogie en belastingen.
- 26 - 09: Een volle bus met excursiegangers trekt naar Apeldoorn, alwaar een rondwandeling door de 'Koninginnewijk' van die stad volgt. In de namiddag worden paleis het Loo met de prachtige tuin en een expositie ter gelegenheid van 'Wilhelmina 110 jaar' bezichtigd. Er is tijd tekort om het verdere paleis te bekijken. Reden voor sommigen om nog eens terug te keren.

Oktober

- 15 - 10: Najaarsvergadering van de Heemkundekring. Tijdens deze bijeenkomst wordt de computer met randapparatuur officieel aangeboden aan de kring door het bestuur van Kiwanis club afdeling Roosendaal. Na de pauze is er een lezing door Cees Prinsen met als onderwerp: De Meidenkist.
- 16 - 10: Een afvaardiging van onze kring bezoekt de regionale bijeenkomst van Brabants Heem te Huybergen.
- 17 - 10: Op uitnodiging woont een delegatie van onze kring de heropening bij van het Zouavenmuseum te Oudenbosch.

November

- 19 - 11: Leden van onze Kring zijn bij de aanbidding van het eerste exemplaar van het boekwerk 'Halderberge 700' in het gemeentehuis van Halderberge.
- 20 - 11: Een team van de Heemkundekring neemt deel aan de regionale heemkundekwis te Oudenbosch en wordt vierde op een gedeelde plaats met het team van 'De Vrijheyt van Roosendaal'.

December

- 13 - 12: De heemkundekring neemt met een boekenkraam deel aan de Kerstmarkt.
- Vanaf 20 december wordt in het museum 'In de drie snoeken' de tentoonstelling 'Gastelse missionarissen en andere religieuzen in het buitenland' gehouden.
- Aanbidding van het 15" jaarboek.

P. PEETERS.

IN MEMORIAM

In het afgelopen jaar heeft onze heemkundekring weer enkele leden verloren door overlijden:

Op 9 maart jl. overleed de heer Bart van den Bosch. Bart was al jaren een stille werker in onze kring. Hij was vast man van onze dinsdagploeg en wist de ploeg steeds weer te stimuleren om aan de slag te gaan ook als 'de ambitie' wat minder was.

Buiten de Heemkundekring was hij meer dan 25 jaar zeer actief bij wijkvereniging de Puitenvangers en zijn inbreng in de raad van elf van het Vastelavedzotelaand was verre van gering.

Op 13 juni overleed te Roosendaal de heer Jos van Helden. Hij was lid geworden na het overlijden van zijn echtgenote Jo Voorbraak.

Onder tragische omstandigheden, tijdens de waterovervloed, overleed op 14 september plotseling de heer Adrie Aanraad.

Hij was vooral actief voor de Gastelse gemeenschap bij voetbalclub S.C. Gastel.

Op 19 oktober overleed plotseling mevr. Antoinette van Aalst, echtgenote van dhr. P.F.A. Akkermans. In de tijd, dat zij nog daartoe in staat was, was zij een trouw deelneemster aan de excursies van de Heemkundekring.

11 november na enkele jaren van ziekte is overleden dhr. A. Kerstens. In zijn gezonde jaren ging hij regelmatig mee met de excursies, vooral als die een agrarische achtergrond hadden.

De Heemkundekring wenst de nabestaanden van de bovengenoemde personen ook bij deze sterkte en hoopt dat de overleden rusten in de vrede, die wij allen zoeken.

INFORMATIE

HEEMKUNDEKRING HET LAND VAN GASTEL

De vereniging, de Heemkundekring 'Het Land van Gastel', stelt zich ten doel:

- a. Het dorp Oud Gastel en haar inwoners op elk gebied dat onder heemkunde valt, te bestuderen en te onderzoeken.
- b. In brede kring belangstelling te wekken voor de geschiedenis van Oud Gastel en de bevolking.
- c. Te ijveren voor het behoud van het eigen karakter en de schoonheid van Gastel en omgeving.

De vereniging tracht dit doel te bereiken door:

- A. Het houden van vergaderingen, lezingen en excursies.
- B. Het benaderen van en samenwerken met instanties en personen, die kunnen helpen het gestelde doel te bereiken.
- C. Het verzamelen van voorwerpen en geschriften, die betrekking hebben op heemkunde in de ruimste zin.

[Statuten der Heemkundekring artikel 2]

'In de Drie Snoeken'

De Heemkundekring, opgericht 25 november 1980, beschikt over een eigen werklokaal, archief en tentoonstellingsruimte in het pand 'In de Drie Snoeken', Dorpsstraat 50 te Oud Gastel.

Hier komt elke donderdagavond en dinsdagmiddag een vaste kern van leden bijeen om voorkomende werkzaamheden te verrichten.

Het museum is geopend voor belangstellenden op donderdagavond van 19.30 tot 21.00 uur en op zaterdagochtend van 10.00 tot 12.00 uur.

Op andere tijden na telefonische afspraak.

JAARCONTRIBUTIE

De jaarcontributie bedraagt: f 27,50 per persoon
f 40,00 per gezin
f 15,00 jeugdleden (tot 18 jaar]

Bankrelatie

Bankrekening Rabo: 14 11 37 126

U kunt bellen of schrijven:

1. Als u zich op wilt geven als lid.
2. Als u informatie wilt hebben.
3. Voor het ophalen van materialen onder andere boeken, foto's, bidprentjes, gereedschap, enzovoort.

BESTUUR

- dhr. A. Haasnoot, voorzitter
Meireweikes 7 telefoon 512825.
- J. van de Berg, secretaris
Markt 6 telefoon 511469.
- P. Peeters, penningmeester
Van Glymesstraat 16 telefoon 511730.
- dhr. C. Bus, lid
Dorpsstraat 20 telefoon 511234.
- dhr. J. Blommerde, lid
Kerkstraat 20 telefoon 514184.
- dhr. J. de Jongh, lid
Het Gors 20 telefoon 513418.
- W. van den Broek, lid
Noordzeedijk 45 telefoon 514225

WERKGROEPEN

REISCOMMISSIE

mevr. A. Peeters-Baaijens
dhr. J. Blommerde
dhr. C. Schoonen

ONDERHOUD MUSEUM EN MATERIALEN

De medewerkers voor het onderhoud van het museum en voor de inventarisering en het onderhoud van materialen van de heemkundekring zijn:

mevr. A. Bus-Rombouts	dhr. A. Koevoets
mevr. M. van Rijsbergen-Traets	dhr. N. Roebroeks
mevr. A. Blommerde Bogaerts	dhr. W. van den Broek
dhr. W. Willemse	dhr. C. Bus
dhr. J. van Rijsbergen	dhr. J. de Jongh
dhr. M. Ernest	dhr. J. Blommerde
dhr. C. van Merrienboer	dhr. P. Peeters
dhr. J. Kokke	dhr. J. van den Berg
dhr. G. Muys	

HEEMKUNDE-FILMCLUB

In de statuten van de Heemkundekring staat als activiteit onder meer het verzamelen van voorwerpen en geschriften, die betrekking hebben op heemkunde in de ruimste zin.

Graag zouden we die verzameling naast die vele voorwerpen en heel veel papierwerk, uitgebreid zien met een film-archief. Er is immers in de loop der jaren heel wat gefilmd tijdens Gastelse evenementen en van (bekende) Gastelaren.

Zoals u bekend, heeft onze gemeente sinds 1988 een lokale omroep met maandelijkse televisie-uitzendingen. Van de jaaroverzichten, die de LOOS elk jaar in december maakt, zijn kopieën bij de Heemkundekring in bezit.

Gezocht wordt daarom in feite naar alle beeldmateriaal uit de periode voor 1988.

Om u een idee te geven wat er bij ons bekend is aan opgenomen filmmateriaal een kort overzichtje.

In 1934 kwam het Polygoon-journaal naar Oud Gastel om het 100 jarig bestaansfeest van Eendracht Maakt Macht te filmen.

In 1944 hebben Engelsen daags na de oorlogshandelingen een filmpje geschoten van de Rijpersweg en Stampersgat.

In 1955 liep heel Gastel uit om toch vooral maar op de film te komen, die in opdracht van SC Gastel gemaakt werd.

In 1958 liet film liefhebber L. Vrolijk een film maken van het 25-jarig bestaan van SC Gastel, alsmede van de opening van het vernieuwde sportpark.

Uit de periode 1961 tot 1971 is bekend dat er carnavalsfilms gemaakt zijn.

Beroemd is natuurlijk de film, gemaakt tijdens het 700-jaar bestaansfeest van Oud Gastel.

Er zijn beelden van de diverse bevrijdingsfeesten, koninginnedagen, herdenkingen en jubilea.

Behalve naar materiaal van amateur-filmsers zijn we ook op zoek naar televisiebeelden, die de nationale omroep heeft gemaakt in Oud Gastel of van Gastelaren.

Daarbij denken we aan de verschillende uitzendingen van Van Gewest tot Gewest. Daarin werd in 1971 aandacht besteed aan het Gastelse sportpark en was er een interview met L. Vrolijk, in 1975 volgde dit programma de historische optocht en in 1978 keerden zij terug om de schilders in de Laurentiuskerk onder de aandacht te brengen. Hoewel al 1988 is het natuurlijk ook interessant om de uitzending van NCRV's Kerkepad terug te halen. In de sport valt te denken aan de legendarische overwinning van Ad Tak tijdens het Nederlands kampioenschap in Hoogerheide (de oud-wielrenner heeft die beelden zelf ook nooit teruggezien!) en de activiteiten die de supportersclub van Jan Jonkers organiseerden voor zijn deelname aan Bordeaux-Parijs. Deze zijn uitgezonden door Avro's Sportpanorama.

Zoals u ziet, dit zou bij voorbaat al een unieke collectie zijn en een aanwinst voor de heemkundekring. Bij het overzetten van smalfilm naar video kunnen we samenwerken met LOOS. Wilt u meer weten over de filmclub, dan kunt u contact opnemen met Wim van den Broek, Noordzeedijk 42 Stampersgat. Tel. 0165 - 51 42 25.

LEDENLIJST HET LAND VAN GASTEL 1998

Mevr.	M. van Aalst-van Nispen	Oudenbosch	Fam.	J. Dorst-Van Loenhout	Oudenbosch
Fam.	A. Aanraad	Oud Gastel	Fam.	M. Ernest	Oud Gastel
Dhr.	G. Aanraad	Oud Gastel	Fam.	F. van Etten	Oud Gastel
Fam.	G. Aanraad	Oud Gastel	Fam.	P. van Gastel	Oud Gastel
Mevr.	M. Aanraad	Oud Gastel	Dhr.	D. van Gaans	Oud Gastel
Fam.	H. van Achterberg	Oud Gastel	Mevr.	H. Geers	Dinteloord
Dhr.	P.F.A. Akkermans	Oud Gastel	Fam.	R. van Gils-Akkermans	Oud Gastel
Dhr.	F.L. Akkermans	Oud Gastel	Fam.	C. van Ginneken	Zegge
Fam.	J.G. Akkermans-Schouw	Oud Gastel	Mevr.	J. Goorden-Buurstee	Oud Gastel
Fam.	M. Akkermans-Timmermans	Oud Gastel	Fam.	A. Haasnoot	Oud Gastel
Mevr.	M. Akkermans-Verstraten	Oud Gastel	Mevr.	A. Hagenaars-Goorden	Oud Gastel
Mevr.	M. Akkermans-Zandvliet	Oud Gastel	Mevr.	Hamstra-Bus	Oud Gastel
Fam.	C. Antens	Oud Gastel	Fam.	A. van Hassel	Oud Gastel
Dhr.	P. Anthonissen	Roosendaal	Mevr.	A. Hazen-van Beek	Oud Gastel
Gem.	Archief Breda	Breda	Dhr.	A. v/d Heijden	Hoensbroek
Fam.	P. van As	Oud Gastel	Fam.	J. Heijnen-van Aalst	Essen [Belgie]
Fam.	W. van As	Oud Gastel	Fam.	A. Heshof	Oud Gastel
Fam.	H. Baart	Oud Gastel	Dhr.	M. van Hooydonk	Oud Gastel
Fam.	L. Bartelen	Oud Gastel	Fam.	D. de Hoon	Oud Gastel
Fam.	A. van Bavel	Oud Gastel	Dhr.	M. van der Horst	Oud Gastel
Dhr.	J. van de Berg	Oud Gastel	Mevr.	J. van der Horst-Bus	Oud Gastel
Dhr.	A. v.d. Bergh	Oud Gastel	Mevr.	A. v.d. Horst	Oud Gastel
Fam.	J. Blommerde	Oud Gastel	Fam.	A. Huijsmans-Peeters	Dinteloord
Fam.	J. Bonnerman	Oud Gastel	Mevr.	C. Jacobs-Akkermans	Oud Gastel
Mevr.	W. de Bont	Oud Gastel	Dhr.	C. Janssens	Leiden
Fam.	P. van den Bos-v/d Veecken	Oud Gastel	Fam.	T.M. de Jong	Oud Gastel
Fam.	H. v.d. Bosch	Oud Gastel	Mevr.	A. de Jong-v.d. Zee	Oud Gastel
Dhr.	J. van de Bosch	Oud Gastel	Fam.	J. Jongenelen	Oud Gastel
Mevr.	J. Bosma-Van Nispen	Oudenbosch	Fam.	J. de Jongh	Oud Gastel
Fam.	J. Brocatus	Oud Gastel	Fam.	C. van Kalmthout	Oud Gastel
Fam.	A. van den Broek	Oud Gastel	Fam.	E. van Keep	Roosendaal
Dhr.	W. van den Broek	Stampersgat	Dhr.	B. Kempenaars	Oud Gastel
Fam.	M. Broeren	Hoeven	Mevr.	C. Kerstens-Rijk	Oud Gastel
Fam.	M. Broos	Oud Gastel	Dhr.	C. Koenraad	Oudenbosch
Fam.	R. Broos	Oud Gastel	Fam.	A. Koevoets	Oud Gastel
Mevr.	C. Broos-Schijvenaars	Oud Gastel	Fam.	A. Koevoets	Stampersgat
Fam.	C. de Bruyn	Oud Gastel	Mevr.	E. Koevoets-van Nispen	Oud Gastel
Fam.	W. de Bruyn	Oud Gastel	Dhr.	J. Kokke	Oud Gastel
Fam.	A. Bus-van de Vorst	Oud Gastel	Dhr.	M. de Koning	Wouwse Plantage
Fam.	C. Bus-Rombouts	Oud Gastel	Fem.	J. Konings	Hoeven
Fam.	P. Bus	Oud Gastel	Fam.	A. Kop-Mies	Standdaarbuiten
Fam.	P. Bus-de Kort	Oud Gastel	Fam.	Kop-Speek	Oud Gastel
Dhr.	W. Bus	Oud Gastel	Mevr.	A. Lambregts	Oud Gastel
Fam.	J. Buurstee	Oud Gastel	Fam.	H. Lambregts	Oud Gastel
Dhr.	C. van Caulil	Hoeven	Dhr.	J. Laros	Stampersgat
Fam.	H. Christianen-Mies	Weert	Dhr.	J. Laros	Roosendaal
Mevr.	G. Claassen-Peeters	Stampersgat	Fam.	F. Lauwen-van Loenhout	Roosendaal
Fam.	A. Damen	Oud Gastel	Fam.	J. Lauwerijssen	Oud Gastel
Fam.	M. Danen	Oud Gastel	Fam.	W. Lazeroms	Roosendaal
Dhr.	O. Dierckxsens	Kaatsheuvel	Fam.	L. van Leengoed	Oud Gastel
Dhr.	H. van Dijk	Oudenbosch	Mevr.	J. van Limbergen	Oud Gastel
Dhr.	J. Dijkers	Oud Gastel	Fam.	M. Lockefair	Oud Gastel
Dhr.	J.C. Dingenouts	Roosendaal	Fam.	G. Logt	Oud Gastel

Mevr.	Luykx-Konings	Oud Gastel	Fam.	F. Schellekens	Oud Gastel
Fam.	A. Luykx	Oud Gastel	Fam.	A. Schepers	Oud Gastel
Dhr.	P. Luysterburg	Eindhoven	Fam.	C. Schoonen-Bierbooms	Oud Gastel
Mevr.	J. Luyten	Oud Gastel	Fam.	H. Schouw	Oud Gastel
Fam.	C. Magielse	Oud Gastel	Mevr.	E. Schouw-Akkermans	Oud Gastel
Dhr.	D. Marcelissen	Oud Gastel	Fam.	C. Schrauwen	Oud Gastel
Dhr.	H. Mastboom	Oud Gastel	Fam.	A. Schijvenaars	Oud Gastel
Mevr.	M. van Mechelen	Oud Gastel	Mevr.	A. Segersde Bont	Oud Gastel
Fam.	R. Meeuwissen	Roosendaal	Fam.	J. Sep	Oud Gastel
Fam.	P. Melsen	Oud Gastel	Eerw.Br	Servaes	Herentals [B]
Fam.	C. van Merrienboer	Oud Gastel	Mevr.	M. Slangen-Peeters	Oud Gastel
Fam.	F. van Merrienboer	Oud Gastel	Dhr.	M. Speek	Aldekerk (BRD)
Fam.	H. van Merrienboer	Oud Gastel	Mevr.	E. v. Sprundel-Perdaems	Oud Gastel
Dhr.	P. van Merrienboer	Oud Gastel	Dhr.	C. Stange	Oud Gastel
Dhr.	W. van Merrienboer	Brasschaat [B]	Dhr.	A. Sweere	Oud Gastel
Mevr.	A. Mies-Gijzen	Oud Gastel	Fam.	J. Tak-Breugelmans	Oud Gastel
Fam.	J. Moerings	Oud Gastel	Fam.	J. Tak	Oud Gastel
Dhr.	J. Mol	Oud Gastel	Dhr.	B. van Tilburg	Roosendaal
Fam.	A. Mulders	Oud Gastel	Dhr.	J. Theunissen	Oud Gastel
Fam.	A. Muys	Oud Gastel	Dhr.	M. Theunisse	Oud Gastel
Fam.	G. Muys	Oud Gastel	Dhr.	J. van Tiggelen	Oud Gastel
Fam.	A. van Nes	Oud Gastel	Dhr.	A. Timmermans	Oud Gastel
Mevr.	M. van Nispen-van Merrienboer	Hoeven	Mevr.	M. Timmermans-Buijs	Oud Gastel
Fam.	L. van Oevelen	Oud Gastel	Fam.	J.D. Traets	Wijchem
Dhr.	P. van Onzenoort	Oud Gastel	Mevr.	A.C. van Unen	Oud Gastel
Fam.	J. Oomen	Oud Gastel	Fam.	J. Uitdewilligen	Oud Gastel
Fam.	H. van Oosterhout	Oud Gastel	Fam.	M. v.d. Veeken	Oud Gastel
Dhr.	H. van Oosterhout	Oud Gastel	Fam.	W. Veraart	Oud Gastel
Fam.	J. van Oosterhout	Oud Gastel	Fam.	M. Verhaart-Verbeek	Oudenbosch
Dhr.	L. van Opdorp	Oud Gastel	Fam.	C. Vermeulen	Oud Gastel
Fam.	J. Paantjens	Oud Gastel	Fam.	B. Vermunt-Tak	Oud Gastel
Mevr.	L. Paantjens-Laanen	Oud Gastel	Fam.	C. Vermunt-Buckens	Oud Gastel
Dhr.	H. Peeters	Oud Gastel	Fam.	C. Verstraten-Mies	Oud Gastel
Dhr.	J. Peeters	Oud Gastel	Fam.	J. Verstraten	Oud Gastel
Dhr.	L. Peeters	Oosterhout	Fam.	H. Vervaart	Oud Gastel
Fam.	P. Peeters	Oud Gastel	Fam.	A. Voeten	Oud Gastel
Fam.	P. de Peijper	Oud Gastel	Fam.	F. Vogelaars	Oud Gastel
Fam.	A. van Poeyer	Oud Gastel	Fam.	J. Vonk-Noordegraaf	Oud Gastel
Fam.	C. Poppelaars	Oud Gastel	Fam.	B. Voorbraak-Goossens	Oud Gastel
Fam.	R.M. Rademakers	Oud Gastel	Fam.	J. van der Vorst	Oud Gastel
Fam.	W. de Reyer	Oud Gastel	Fam.	J. van der Vorst	Oud Gastel
Fam.	P. Ribbens	Bunde	Fam.	L. van der Vorst	Oud Gastel
Dhr.	L. Ribbens	Goirle	Mevr.	C. Vromans-Speek	Oud Gastel
Fam.	J. Rockx	Oud Gastel	Fam.	A. de Vugt-Balemans	Oud Gastel
Fam.	P. Rockx	Oud Gastel	Fam.	P. Vugts	Oud Gastel
Fam.	M. Rockx	Oud Gastel	Fam.	J. Wagemakers-Tak	Oud Gastel
Dhr.	P. van Roemburg	Stampersgat	Fam.	A. Wagemakers	Hoeven
Fam.	M. de Rooy	Oud Gastel	Fam.	R. van Wees	Oud Gastel
Dhr.	J. Roozen	Oudenbosch	Dhr.	H. Wezenbeek	Oud Gastel
Fam.	P. Roozen-Antens	Oud Gastel	Dhr.	W.J. Wijngaards	Oud Gastel
Fam.	P. Rossou	Oud Gastel	Fam.	W. Willemse-van Nispen	Oud Gastel
Dhr.	H. van Rijsbergen	Apeldoorn	Fam.	C. de Wit	Oud Gastel
Fam.	J. van Rijsbergen	Roosendaal	Fam.	J. Witvoet	Oud Gastel
Dhr.	W. van Rijsbergen	Oud Gastel	Dhr.	H. Zandbergen	Oud Gastel
Mevr.	A. Rijsdijk-Reuvers	Oud Gastel	Fam.	D. van Zuylichem	Oud Gastel
Fam.	Q. Rijsdijk	Oud Gastel	Mevr.	A. van Zundert	Oegstgeest

